ATİLLA YEŞİLADA

EKONOMİNİN BİTİŞ DÜDÜĞÜ VE BAŞLAMA VURUŞU

Parola yayınları

EKONOMİNİN
BİTİŞ DÜDÜĞÜ
VE
BAŞLAMA VURUŞU

PAROLA YAYINLARI

PAROLA YAYINLARI: 532
Ekonomi: 03

Eser: Ekonominin Bitiş Düdüğü ve Başlama Vuruşu
Yazar: Atilla Yeşilada

Yayın Koordinatörü: Ahmet Üzümcüoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Celal Coşkun
Editör: Turan Tektaş
Kapak Tasarım: İrem Taşgın
İç Tasarım: Parola Grafik

Baskı-Cilt: Çalış Ofset Matbaac ık Turizm San. ve Tic. Ltd. Sti.
Davutpaşa Cad. Yılanlı Ayazma Sok. No: 8
Davutpaşa Topkapı/İstanbul
Mat. Sertifika No: 45159 Tel: 0212 482 83 96

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 41310
ISBN: 978-625-7031-10-3

1. Basım: Ocak 2020

© Atilla Yeşilada
© Parola Yayınları 2020

Bu kitabın her türlü basım hakları *Parola Yayınları*'na aittir... Yazarın, çevirmenin, derleyenin, hazırlayanın veya yayınevinin yazılı ve resmî izni olmadan basılamaz, yayınlanamaz, kopyalanamaz ve dijital kopyalar dahil çoğaltılamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Parola Yayınları:
Maltepe Mah. Yılanlı Ayazma Sok. No: 8
Örme İş Mrkz.Topkapı/Zeytinburnu / İstanbul
Tel: 0212 483 47 96 Faks: 0212 483 47 97
web: www.parolayayinlari.com
e-posta: parolayayin@gmail.com

EKONOMİNİN
BİTİŞ DÜDÜĞÜ
VE
BAŞLAMA VURUŞU

ATİLLA YEŞİLADA

Parola yayınları

Biricik torunum ***Can****'a, ona daha yaşanası bir Gezegen bırakmak umuduyla*

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....9

BİRİNCİ BÖLÜM
EKONOMİDE BİTİŞ DÜDÜĞÜ

OCAK: AKP'nin Tüm Planları Şekilleniyor.....13
MAKALE: Yeni Yıl Dileklerim.....14
MAKALE: Gıda Enflasyonu Niye Düşmez?.....18
MAKALE: İşsizlik, ideoloji ve iktidar.....23
MAKALE: Aydınlanma Çağı, Matematik ve Ekonomi Politikası.....33
MAKALE: Borçlan, Harca ve Ağla.....39
MAKALE: Borç Sarmalının 50 Tonu: Konkordato, İflas, Yeniden Yapılandırma.....44
ŞUBAT: Trump dünyanın poposuna ilk tekmeyi atıyor.....49
MAKALE: Powell'in Çaylaklık Hatası Bizi Kurtarmaz.....50
MAKALE: Bu Durgunluk IMF'siz Bitmez.....55
MAKALE: Hüstın, Burada Bir Problem Daha Var, Fed.....66
MART: Tanzim Satışlar ve SWAP Pazarının Kitlenmesi Fiyaskolarıyla Geçen Günler.....69
MAKALE: Ekonomide Süper Lig'e Çıkmak.....70
MAKALE: Yaptırımlar, Hatalar, Döviz ve Faizler.....75
NİSAN: Sandık Gaspı Elde Patlıyor.....79
MAKALE: Demokrasi Treninden İnmenin Bedeli.....81
MAKALE: Dünyanın Geleceğini Karartan İki Bulut.....86
MAKALE: Arjantin'den Alınacak Ders Var Mı?.....91
MAYIS: İki Seçim Arası Ekonomi Felç Olurmuş.....95
MAKALE: AKP'nin Medya Karteli Çatırdıyor.....97
MAKALE: Siyaset Uçurumun Eşiğinde.....104

HAZİRAN: Utanç Veren İstanbul Yenilgisi ve Trump'tan Osaka Kıyağı 108
MAKALE: Yargı Reformu ve Ekonomik Performans 112
MAKALE: Yüzyıl Savaşları 117
MAKALE: İstanbul Seçiminin Galibini İlan Ediyorum 122
MAKALE: Konkordato ve İflaslar Bitmedi, Bitmez de 126
TEMMUZ: Erdoğan Ders Aldı, Ama Yanlış Ders Aldı 134
MAKALE: Bir Girişimci'nin İtirafları 138
MAKALE: Doğu Akdeniz'de İdrar Yarışı 142
AĞUSTOS: Dünya Jeo-politik Sisler Bulvarında Yol Alırken Babacan ve Davutoğlu Geliyor 146
MAKALE: Türkiye Niye Kalkınamıyor? 157
MAKALE: Ekonomide Son Hovardalık Günleri Geldi 163
MAKALE: Globalleşme Bitti, Slowbalizasyon Verelim 168
EYLÜL: Suriye ve Global Protestoların Fitilinin Ateşlenmesi 171
MAKALE: Türkiye Suriye'den Çekilemez, Çekilmeyecek 175
MAKALE: Zombilerin Anayurdu Türkiye 180
MAKALE: Resesyon, Deflasyon ve Mali Kriz Arasında Fark Var 185
MAKALE: Koşar Adım Bütçe Krizine Doğru 190
MAKALE: BDDK Odadaki Fili Gördü 196
EKİM-KASIM: Barış Pınarı ve Ekonomide Toparlanma 199
MAKALE: AKP'den "Sus Ulan, Arıza Yapma" Yasası mı Geliyor? .. 204
MAKALE: ABD Yaptırımları Ekonomiyi Kasar mı? 211
MAKALE: Kalplerin Ateşkesi 216
MAKALE: Ekonomide Bitiş Düdüğü Perşembe 14:01'de Çalacak ... 220
MAKALE: Ayy, Senin Ekonomin Ne İri, Vahdet? 225

İKİNCİ BÖLÜM
2020: BAŞLAMA VURUŞU

Pastırma Yazı Ortasında Rejim Değişikliği Tahmin Etmek 232
Erdoğan Ya Değişecek, Ya İktidardan Gidecek 234
Ekonomide Dopingli Başarı 244
Özel Sektörün Borç Çıkmazı IMF'yi Getirecek 254
Bizi Fakirleştiren Yalnızlık 263

Siyasi İslam'ın Bittiğini Görememek **272**
AK PARTİ'NİN ÜÇ SORUNU **278**
Gençliği Kaybetmek **280**
Medya Hezimeti **287**
Barış Pınarı: Askeri Başarı, Ekonomik Felaket **293**
Babacan ve Davutoğlu Geliyor **297**
2020: Bu Yönetim Ya Değişecek, Ya Gidecek **302**

ÖNSÖZ

Bitiş Düdüğü ve Başlama Vuruşu naçiz kulunuz FÖŞ'ün dördüncü kitabı. Herkesin bir hobisi var, kimi kelebek toplar, kimi Afrika'da büyük yırtıcıları avlar, kimi de 80 yaşında 20'lik metres alıp geliyorum zannederken gider. Benim hobim de Türkiye'nin gerçek yakın ekonomi tarihini yazmak oldu. Çünkü Türkiye, gerçek haber ve analiz yazmanın hapis cezası getirdiği, yalan haberin Havuz Medyası tarafından seri halde üretilip Hükümet tarafından takdis edilip ödüllendirildiği tek ülkedir.

Tek Adam Rejimi ile hafif İslamcı-faşizan tonlara bürünmüş Şarklı otoriter rejimlerde siyasi rakipleri elimine etmek, istenmeyen muhalif entelleri itibarsızlaştırmak, dış ilişkilerdeki ağır yenilgileri gizlemek için sıkça yalan haber üretilir. Nasıl olsa sıradan vatandaşın işin doğrusunu araştıracak vakti ve enerjisi yoktur. Ama ekonomide kofti haber üretmenin anlam ve önemini anlamadım ben hiç bir zaman. Sen şanlı Havuz Medyası'nın bir mensubu olarak "Enflasyon düştü, ekonomi ışık hızına erişti" diye başlığı patlatmışın, okuyan kadın işsiz, kocası hapiste, kızını adalet için gösteri yaptı diye üniversiteden atmışlar. Kime propaganda çekiyorsun ki?

Ama çekiyorlar işte... Belki de her gün 12 gazete ve 24 TV kanalından aynı yalanlar tekrarlanırsa aç karınların doyacağını inanıyorlardır. Ehh, o zaman benim gibi doğuştan muhalif, ruhunu şeytana kiralayan bir anarşiste de gerçekleri yazmak düşer.

Gerçek, dostlarım, 2019 yılının bir çöküşe şahitlik etmesi ve aynı zamanda milat olmasıdır. Bu yüzden başlığı "Bitiş Düdüğü ve Başlama Vuruşu" koydum.

Kitabın ilk bölümünde benim için çok kıymetli olan makalelerimden de yararlanarak 2019 yılı boyunca yapılan siyasi, diplomatik ve ekonomik hataların nasıl AKP'nin ekonomik modelini çökertip bizi sefalete sürüklediğini anlatıyorum. Bu bölüm korku filmi gibi. Reşit olmayanlara ve çocuk bekleyenlere okutmayın.

İkinci bölüm, yani Başlama Vuruşu'nda ise 2020'de şahit olacağımız "Büyük Değişim'i" anlatıyorum. İşler hızla düzelecek. Bu kış yaşayacağımız insanlık dramı ve sefalet ya Erdoğan ve Berat Albayrak'ı fabrika ayarlarına dönmeye zorlayacak, ya da parti onları terk edip Babacan-Davutoğlu ekiplerine kümelenecek. 2020'de erken seçim ve ardından da Türkiye'nin sorunlarına daha akılcı ve kucaklayıcı çözümler arayan geniş tabanlı bir koalisyon hükümetine gideceğiz.

İki teknik notla Önsöz'ü tamamlayalım. İlkin "Kaynakça" gibi 19. yüzyıldan kalma bir yöntemi kullanmadım. Kimin kitap okumaya vakti var?[1] Kim gidip kütüphanelerde dergi-gazete sayfası karıştıracak. Bunun yerine dipnotlarda kitap veya makale titri belirtip, link verdim. Süper modernim.

İkincisi, kitap "zamanın ruhunu" kavramak için kendime aldığım notlar ve makalelerden oluşuyor. Tarihler aldığım notların tarihleridir. Makalelerimin yanına ise MAKALE yazdım ki kafa karışıklığı olmasın.

1 Evet, sık sık kendimle tezata düşerim. Başbakan olmalıymışım.

BİRİNCİ BÖLÜM

EKONOMİDE BİTİŞ DÜDÜĞÜ

OCAK: AKP'nin Tüm Planları Şekilleniyor

Konuya damardan girmeden mizahi Yeni Yıl makalem ile biraz ısındırayım sizi. 30 yıldır Türkiye'nin sorunlarını müşteriler ve basın-yayın yoluyla halka anlatma çabası -ki tamamen fuzulidir- beni ya alkolik ve şiddet manyağı bir ruh hastası yapacaktı ya da... Çareyi mizaha sığınmakta buldum. Artık hayatı ciddiye almıyorum, sadece eğlenmek için içip içip kurşun atıyorum...

MAKALE: Yeni Yıl Dileklerim

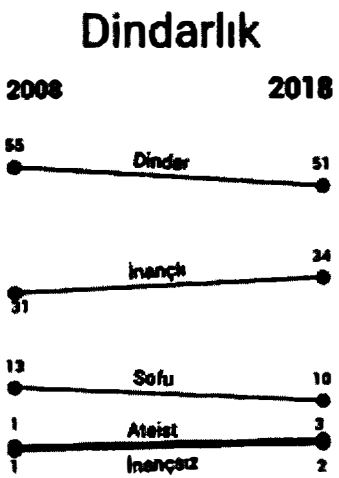
Hani Yılbaşı Gecesi hayatımızı değiştirecek kararlar almak adettendir ya. Ben de öyle yaptım; bu yıl hiç bir karar almamaya karar verdim. Alkole zam gelmeden son bir kez komalık oluncaya kadar içip saat 22:00'de sızdım ve Taksim'de Suriyeliler bayrak açmadan da geceyi kapattım. Eğer ayakta olsaydım, Odin şahidim olsun ki, oraya koşar, o hayâsızları ellerimle parçalardım diyecektim ama göbek adım Mülayim olduğu için bu da yalan olacaktı.

Bolsanaro, Maduro, Duerte, Orban, Trump ve Putin'in yönettiği bir dünyada Başkanım Erdoğan'ın en bilge devlet adamı seçilmesi için kampanya başlatacağım bir yıldan bahsediyoruz. Salmışım ipin ucunu abi. Meşhur pop şarkıcısı, filozof ve atlet Mike Tyson "ringe çıkarken herkesin bir oyun planı vardır, ama burnunun ortasına ilk yumruğu yiyince, unutur gidersin" demiştir. Ne zaman demiştir? "Ulan adamım zenci, niye herifin kulağını ısırıp yedin?" diye sorduklarında.

Gazetelerde yazılan her perhiz formülünü uygulayacağım; üç gün sonra Canan Karatay'ı dinleyip kebap-whisky yapacağım. Benimle yatmak isteyen her canlıyla yatacağım, her filme gideceğim, her kitabı alacağım, her siyasi partiye oy verebilirim ve artık her komploya da inandığım gibi, her kilise, cami, havra, cem evi, tapınak ve merdiven altı satanist tapınağındaki bütün ayinlere de katılacağım. Hatta asla yapmam dediğim bir şeyi yapıp Avrasya tünelinden geçip metrobüse bile binebilirim.

Aralık'ta geçmiş yıllarda ne yazmışım diye bakarım hep. Hani belki Odin biraz utanma duygusu verir de, bir daha yazmam bu kadar hatadan sonra diye. Olacak iş değil, yazdığım

her şey çıkmış. Mesela, geçen sene ilk makalelerimden biri "Siyasal İslam'ın Sonu". Dün Konda bir anket açıklıyor, aşağıdaki grafikte sonuçlarından biri var.

Dindarlık yapısı değişmiyor; ancak, inançsızlar daha görünür olmaya başlamış.

Anketi de bu linkte okuyun[2], AKP İslam'ı bitirdi bu ülkede.

Son beş yıldır enflasyon başımıza bela olacak diye yazmışım, yılbaşı yetmemiş, hemen her enflasyon istatistiğinden sonra yine çenesini tutamayan efemine kocalar gibi dırdır edip "enflasyon.. enflasyon.. enflasyon.. enflasyon..." diye vızırdamışım. Neye yarar ki?

"Bankalararası Kart Merkezi'nin (BKM) "Gençlerde Finansal Okuryazarlık Araştırması"na göre; Türkiye'de gençlerin yüzde 80'i ülke ekonomisini takip etmiyor, yüzde 84'ü para ve finansal konularda bilgi sahibi değil, 4 gençten 3'ü enflasyon kelimesinin anlamını bilmiyor. Her iki gençten biri

2 Konda'dan toplumsal değişim raporu: Mutsuzluk, kiracılık ve ateistlik yükselişte, http://www.diken.com.tr/kondadan-toplumsal-degisim-raporu-mutsuzluk-kiracilik-ve-ateistlik-yukseliste/

ise para harcama ve para yönetiminde başarılı olduğunu düşünüyor".

Taktığım diğer bir konu ki, karım, Tanrıçam, Sahibem bu kez beni boşayacak biliyorum, sık sık avukatlarla chat yapıyor, miras hukuku okumaya başladı, Türk milletine ABD bono ve tahvil pazarının anlam ve önemini anlatmak. Tiktir edin doları, S&P500'ü ya. ABD 2-10 yıllık getirileri 10 baz puan oynasa, burada deprem oluyor, ama kimseye anlatamadım.

Bir daha deneyeceğim: 1-2 ay içinde ABD DİBS pazarından başımıza öyle bir taş yağacak ki, 18 tekerlekli TIR altında kalmış salyangoz gibi olacağız.

Ocak ayında hükümet yerel seçimleri kazanmak için kitapta yazılan ve daha yazılmamış her türlü komployu denemeye ahdetmişti. Çünkü, büyük şehirler giderse, AKP'nin halkla ilişkisi kopacak, rant kaynakları da muhalefete geçecekti. Berat Albayrak'ın yolundan çıkıp şeytana göz kırpması yerel seçim kazanmak için her şey mübahtır sloganı ile başlar. Ocak ayında AKP'nin seçim kazanmak için "bir kereden bir şey çıkmaz" düşüncesiyle yürürlüğe koyduğu tüm planların şekillendiğini göreceğiz. Ama baktılar ki bunlar işe yarıyor, yani kısa vadeli kazançlar sağlayıp ekonomiyi dinamitliyor, Şark Kurnazlıkları kalıcı hale getirildi.

13 Ocak

Sene boyunca gıda enflasyonu vatandaşın en çok tartıştığı konu oldu, çünkü aç seçmen oy vermez. Hükümet sene boyunca gıdayla uğraştı. Süpermarketlere baskınlar yapıldı, mahkeme tehdidiyle fiyat düşürüldü, ithalat kapıları sonuna kadar açıldı[3], Tanzim Satışlar düzenlendi, çiftçi dövülerek ürün elinden ucuz alındı adeta.

Gıda enflasyonu düşmedi, ama nedense TÜİK verilerine göre düşmüş göründü. Bu konuda bir dizi ekonomistle görüştüm "ölçüm metotlarında yapılan değişim" sayesinde gıdadan 2-3 puan "kırpılmıştı".

Daha önemlisi, halkın TÜİK verilerine güvenini kaybetmesi dövize kaçışının önemli nedenlerinden biri haline gelecek ve Erdoğan iktidarının çöküşüne zemin hazırlayacaktı.

3 2019'da 6,5 milyon ton buğday ve rekor miktarda karkas et ithal ettik.

MAKALE: Gıda Enflasyonu Niye Düşmez?

Hafta sonu Adana'da yeni kitabımın açılış-pazarlaması muhabbeti vardı. Adana Adana olalı böyle sefahat ve dekadenz görmedi....Seyhan'dan Ceyhan'a parlattık şehri, aktık alemlere su altında kalan Amik Ovası gibi! (Amik Ovası'nı başlangıçta nasıl ustaca lafın arasına zerkettim, filmin gelişme bölümünde küçük fakat kritik bir rol alacak çünkü). Bu arada resmi Instagram hesabımda paylaşılmayan orji-swap-şişe çevirme videolarından sorumlu değilim. Abi, herkes maske takıyor o biçim partilerde, ben olduğumu nerden bileceksiniz?

Adana üzgün. Bir Ziraat Mühendisi "çiftçi ekim yapmıyor" diyor. Bir bankacı yanıma yaklaşıp "durum sizin bildiğinizden daha kötü" diye fısıldıyor. Bir iş insanı "camia kamera önünde cesur da, özel sohbetlerde kan ağlıyoruz" diyor. Birisi Savcı Amcası için kitap imzalatıyor ki, iyice tırsıyorum. Ulan, önünde imzam var, "kitabı ben yazmadım" desem kim inanır artık?

Herkes karamsar, ben umut pompalıyorum. "En kötüsü bu" diyorum, "yerel seçimler bitsin, yavaş yavaş düzeleceğiz". Evet, çünkü ben Berat Albayrak'a hala güveniyorum.

Evet, Amik Ovası'nı sel basmış, 400 bin dekar tarım arazisi PERT, halde ıspanağın fiyatı TL1.20'den TL4.0'e fırlamış. Tabii, şimdi Hal Yasası değişecek, bir daha böyle üzücü hadiseler vuku bulmayacak! Eski Bakan Güneş Taner'in saygıyla kulaklarını çınlatıp, linkte kaynağını paylaştığım[4] şu ifadeyi hatırlatıyorum Sevgili Hükümeti'me.

4 Hal Yasası Erez'e saat kazandırdı, link: http://www.hurriyet. com.tr/ekonomi/hal-yasasi-erez-e-saat-kazandirdi-39023806

"Taner, Hal Kanunu'nun çıkması halinde enflasyonun düşüşüne en az 10 puanlık etki yapacağını da belirterek Erez'e, "Biraz zor çıkar gibi görülüyor. Yalım, eğer sen bunu çıkarırsan basın toplantısı yapıp sana teşekkür edeceğim" dedi. (Yasalaşmıştı bu arada)

Amik Ovası'nda sel, patates zararlısı, ekmeyen çiftçiler, tarımsal ürün ve et fiyatından 3 misli hızlı artan girdiler... Ve Gıda Komisyonu'yla gıda enflasyonunu düşüreceğine inanmak saflığı. Yüksek asgari ücret vererek sefaleti tedavi edeceğini sanmak. Futbol kulüplerinin borçlarını öteleyerek oy alacağını sanmak. Hepsi bitecek, hepsinin yerine aklıselim hâsıl olacak. Çünkü hâlihazırda ve 31 Mart'a kadar oy avcılığı uğruna yapılan ve yapılacaklar zaten kötürüm kalan ekonominin beline öyle bir darbe vuracak ki, Ankara limon kolonyası koklamış gibi ayılacak.

Gıda enflasyonu niye düşmez? Çünkü fiyat arz-talep arasında belirlenir ve bizde gıda talebi gıda arzından misliyle hızlı büyür. Açığı kapatmak için ithalatı serbest bırakırsın, çiftçi acından kente göçer, bir sonraki seneye arz daha da yavaşlar. Bu sürece iktisatta "ters örümcek ağı" teoremi derler.

Sevgili Tarım Bakanım Pakdemirli[5] bir röportajında şu istatistikleri paylaşıyor bu vefasız milletle: Pakdemirli, tarımsal desteklerin son 16 yılda yüzde 700 artışla 1,8 milyar liradan 14,5 milyar liraya çıktığına işaret ederek, "Bunun sonucunda, bitkisel üretimimiz yüzde 22 artışla 98 milyon tondan, 120 milyon tona, kırmızı et üretimimiz yüzde 167 artışla 421 bin tondan 1 milyon 126 bin tona yükseldi. Tarımsal ihracatımız 3,7 milyar dolardan 17 milyar dolara ulaştı." diye konuştu.

Dikkat edin, enflasyon sepetinde et palavra, bitkisel üretim ana kalemler. Üretim 16 yılda %22 artmış, yani yılda %1.5 diyelim. Peki, nüfus ne kadar artmış? O da takriben yılda

5 Bakan Pakdemirli: Ekilmeyen tarım arazisi kalmayacak, 20 Ocak 2019, Hürriyet

%1.5. Ama 4 milyon Suriyeli, 2-3 milyon da Afgan ve Iraklı var. Onlar havayla mı besleniyor?

Canım kadar sevdiğim Turizm Bakanı Ersoy, "Türk turizminin 2018 yılında ciddi bir ivme kazandığını belirtti. 2019 yılında turist sayısı bakımından yüzde 18-20'lik artış beklediklerine işaret eden Ersoy, "Umarım 2019 için bu rakamları yakalayacağız. 2023 için eski bir hedefimiz vardı, 50 milyon turist diye. Onu 2019 yılında 52 milyon turist olarak yakalarız diye düşünüyorum."

Turistler de gıdalarını sefer tasında getiriyor herhalde.. İhracatımız ne olmuş? Pakdemirli Abim söylüyor işte: (16 yılda) Tarımsal ihracatımız 3,7 milyar dolardan 17 milyar dolara ulaştı!

Bir nokta daha yine, Pakdemirli Abim'in ağzından:

"Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, atıl tarım arazilerinin envanterinin tamamlanacağını belirterek, "İşlenmeyen tarım arazimiz kalmayacak. Çeşitli nedenlerle ekilemeyen 2 milyon hektar tarım arazisi, tarımsal üretime kazandırılacak. Böylelikle 13 milyar lira gelir artışı sağlanacak." dedi.

2 milyon hektar ekilmeyen tarım arazisi, Amik Ovası 400 bin hektar, o da bu sene sizlere ömür.

Özetle, gıda fiyatları düşmüyor, çünkü talep arzdan daha hızlı artıyor! Üstelik gelir düzeyi ve turist sayısı yükseldikçe, daha kaliteli ve pahalı gıdaya yöneliyor talep!

Bu sene de gıda enflasyonuyla mücadele edilmez, çünkü yerçekimi ile mücadele edilemez, Sevgili Homo-Sapiens kardeşim.

Bu sene gıda enflasyonu daha da azacak! Nedenlerini de benden değil, TÜİK'ten dinleyin:

Tahıllar ve diğer bitkisel ürünler ile sebzelerde üretim azaldı

Üretim miktarları, 2018 yılında bir önceki yıla göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerde %5,8, sebzelerde %2,6 azalırken, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinde ise %0,8 oranında artış gösterdi. Üretim miktarları 2018 yılında yaklaşık olarak tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerde 64,4 milyon ton, sebzelerde 30 milyon ton ve meyveler, içecek ve baharat bitkilerinde 22,3 milyon ton olarak gerçekleşti.

Neymiş azalan?

Bir önceki yıla göre buğday üretimi %7 oranında azalarak 20 milyon ton, arpa üretimi %1,4 oranında azaldı...

Baklagillerin önemli ürünlerinden yemeklik bakla %13,8 oranında azalarak yaklaşık 5,9 bin ton, kırmızı mercimek %22,5 oranında azalarak 310 bin ton, yumru bitkilerden patates ise %5,2 oranında azalarak yaklaşık 4,6 milyon ton olarak gerçekleşti...

Sebze üretimi 2018 yılında bir önceki yıla göre azaldı

Sebze ürünleri üretim miktarı 2018 yılında bir önceki yıla göre %2,6 azalarak yaklaşık 30 milyon ton oldu...

Sebze ürünleri alt gruplarında üretim miktarları incelendiğinde, yumru ve kök sebzeler %2,5, meyvesi için yetiştirilen sebzeler %2,9 azalırken, başka yerde sınıflandırılmamış diğer sebzeler ise %1,4 oranında arttı...

Sebzeler grubunun önemli ürünlerinden, pırasada %21,5, havuçta %12,9, sakız kabakta %5,6 oranında artış, kuru soğanda %9,4, domateste %4,7, kavunda %3,3 oranında azalış oldu....

Hey, ama iyi haber var. Meyve üretimi artmış! Artık salataya-cacığa ejder meyvesi ve mango koyarız, pilava da çilek!

Akıl gelecek, batıl zail olacak Dostlar.

15 Ocak

Bu yıl AKP iktidarını bitiren ikinci büyük felaket ise işsizlik ve bunun ötesinde istihdam kaybı olacaktı. Kasım ayında işsizlik öylesine büyük bir toplumsal facia haline gelmişti ki, aileler toplu halde siyanür içip intihar ediyordu. Aşağıdaki makalede işsizliğin en önemli nedenlerinden birini yazdım. Yanlış eğitim. AKP inatla tüm dünyada bitmiş bir siyasal İslam davasını güderek gençleri zorla dindar ve kindar yapma projesinden vazgeçmedi. Gençler de din ve eğitimden vazgeçtiler. Tabii, AKP'ye oy vermekten de vazgeçtiler.

MAKALE: İşsizlik, ideoloji ve iktidar

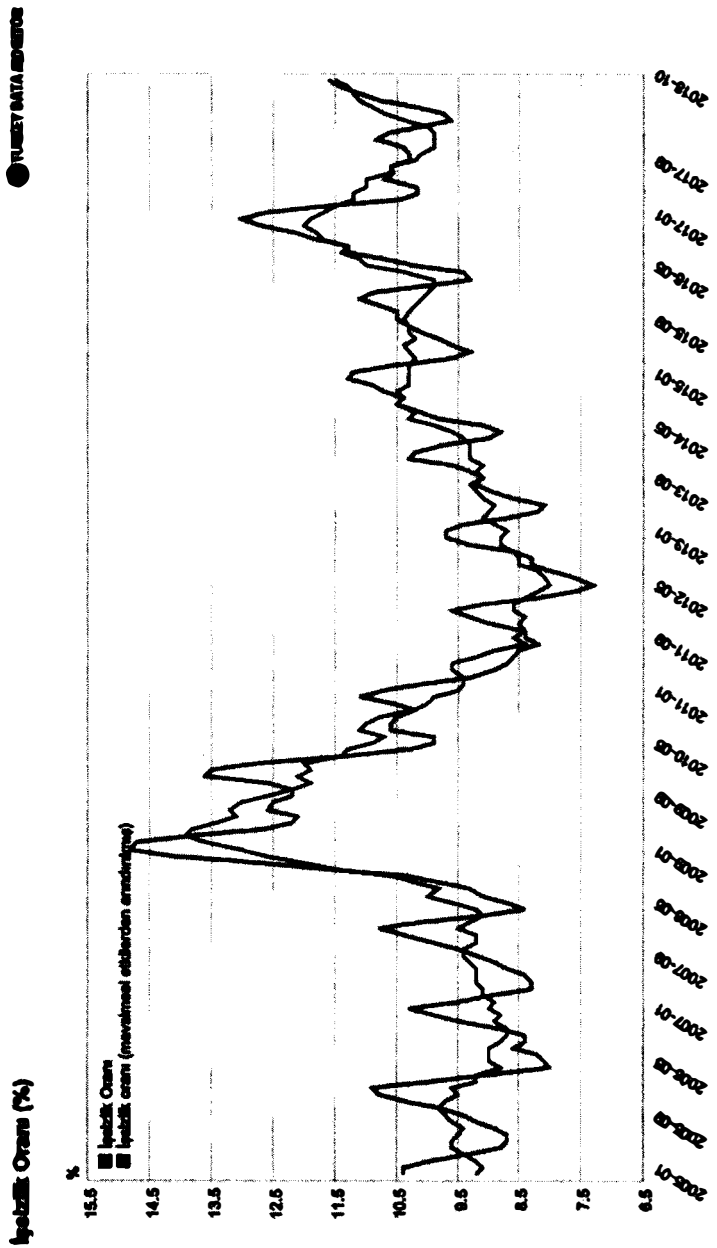
Biraz önce dişçiden geldim, ağzım yumruk yemiş gibi ağrıyor. Hani, bazılarınız porno yıldızlarının işi kolay zannedebilirsiniz ama yanılırsınız. Bir saat boyunca ağzını sonuna kadar açmak çok zor iş yaaa, kendimi TANAP döşenmiş gibi sandım. Bu arada bir yanlış anlama olmasın, FÖŞ diş çürüğü, plak, diş eti rahatsızlıkları gibi efemine Homo Sapiens hastalıklarına maruz kalmaz. Wallah, Odin çarpsın, ben ceviz ve şamfıstığının kabuklarıyla yenmeyeceğini daha 2 yıl önce öğrendim, öyle kuvvetli bir diş yapım var. Bana Anadolu'nun gerçek sahipleri Neandarthal atalarımdan miras kalmış. (bkz. sayfa 24 harita)

İri yapılı, güçlü kuvvetli ve düşünülenin aksine fevkalade hassas ruhlu ve zeki insanlardı Neandarthaller. Irak'ta bir mezarda birbirlerinin kollarına gömülmüş Neandarthal çift bulundu. Yine mezarlardaki çiçek ve takılar onların bir Ahiret konsepti de olduğunu gösterir. Ayrıca, hanımların kullanımı için ilk yapay uzuv da bir Neandarthal mağarasında keşfedilmiştir ve eminim siz şimdi bunu ucuz bir şaka sanacaksınız, ama hikâyemizin gelişmesinde kritik rol oynayan bir anekdottur.

Peki, bu kadar iyiyseler niye kıçı kırık Homo Sapiens'e mağlup oldular? Ol-ma-dı-lar!. Afrikalılar hariç, hepimiz, Avustralya aborjinleri dâhil Neandarthal ve onların kayınçosu Denisovan DNA'sı taşıyoruz. Sorun şuydu. Neandarthaller biraz utangaç ve erkekleri de öküzdü. Tek bildikleri iş yapmak ve iri hayvanları elleriyle avlamaktı. Nean-kızları ince, tüysüz, kara derili, daha ince seslerle aşk nameleri söyleyen Homo oğlanlarına efsunlandılar ve şimdi hepimiz Homo Sapien olduk. O dedemin büyük dedesinin dedesi olacak hıyar biraz mamut avlayıp tütsülemekten başını kaldırıp karısının ihtiyaç-

larıyla ilgilenseydi, şimdi Homo Neandartalis olacaktık. Ya da Nea-Sapiensus! Nasıl ama? Nea-Sapiensus.

İşsizlik Oranı (%)
TÜRKİYE DATA MONİTÖR
%
İşsizlik Oranı
İşsizlik oranı (mevsimsel etkilerden arındırılmış)
15.5
14.5
13.5
12.5
11.5
10.5
9.5
8.5
7.5
6.5
2005-01
2005-08
2006-03
2006-10
2007-05
2007-12
2008-07
2009-02
2009-09
2010-04
2010-11
2011-06
2012-01
2012-08
2013-03
2013-10
2014-05
2015-01
2015-08
2016-03
2016-10
2017-05
2017-12
2018-07
2019-02

İşsizlik, daha doğrusu istihdam rakamları açıklandı ve bu çok acıklı konuya girmeden önce cesaretimi toplamaya çalışıyorum, çünkü enflasyondan sonra bir toplumu harap eden, köklerini çürüten en büyük hastalıktır işsizlik. Ekim ortalamalı verilere göre gençlerde işsizlik %22'yi aşmış. (bkz.Sayfa 25 tablo)

	Toplam		Erkek		Kadın	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
	(Bin)					
15 ve daha yukarı yaştakiler						
Nüfus	60 148	60 841	29 785	30 080	30 364	30 761
İşgücü	31 932	32 658	21 550	21 958	10 381	10 700
İstihdam	28 645	28 870	19 716	19 743	8 928	9 127
Tarım	5 534	5 347	2 981	2 959	2 554	2 387
Tarım dışı	23 110	23 524	16 735	16 784	6 375	6 740
İşsiz	3 287	3 788	1 834	2 215	1 453	1 573
İşgücüne dahil olmayanlar	28 217	28 183	8 234	8 122	19 983	20 061
	(%)					
İşgücüne katılma oranı	53,1	53,7	72,4	73,0	34,2	34,8
İstihdam oranı	47,6	47,5	66,2	65,6	29,4	29,7
İşsizlik oranı	10,3	11,6	8,5	10,1	14,0	14,7
Tarım dışı işsizlik oranı	12,3	13,6	9,7	11,4	18,4	18,8
15-64 yaş grubu						
İşgücüne katılma oranı	58,3	59,1	78,2	79,0	38,3	39,0
İstihdam oranı	52,2	52,1	71,4	70,9	32,8	33,1
İşsizlik oranı	10,5	11,9	8,7	10,3	14,3	15,0
Tarım dışı işsizlik oranı	12,3	13,7	9,7	11,5	18,5	18,9
Genç nüfus (15-24 yaş)						
İşsizlik oranı	19,3	22,3	15,9	19,2	25,4	27,9
Ne eğitimde ne istihdamda olanlar oranı[1]	24,1	24,7	14,5	16,0	34,0	33,6

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
(1) Çalışmayan ve eğitimde (örgün ve yaygın) olmayan gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

2018'de yıllık istihdam artışı sadece 225 bin! Yahu, devlet bir milyon kişiye iş bulmamış mıydı? (bkz. Sayfa 26 tablo)

İşgücü ve İstihdam: 2016-2018
(1000 kişi)

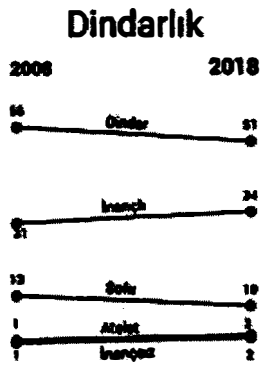
	Eki. 18	Eki. 17	Fark	Fark
			2018 / 2017	2017 / 2016
15 Yaş ve Üstü Nüfus	60,841	60,148	693	1,158
İş Gücü	32,858	31,932	726	1,018
İstihdam	26,870	26,645	225	1,376
Tarım	5,347	5,534	-187	229
Sanayi	5,696	5,470	226	188
İnşaat	1,943	2,186	-243	115
Hizmet	15,885	15,455	430	846
İşsiz	3,788	3,287	501	-360
İşgücüne dahil olmayanlar	28,183	28,217	-34	141
İşgücüne Katılım Oranı (%)	53.7	53.1	0.6	0.7
İşsizlik Oranı (%)	11.6	10.3	1.3	-1.5
Memo:				
Tarım dışı işsizlik (%)	13.8	12.3	1.3	-1.8
Genç İşsizlik oranı (%)	22.3	19.3	3.0	-1.9

Kaynak: TUIK; Turkey Data Monitor.

Aslında özelde istihdam artışı da YOK, çünkü kayıtlardan tespit edebildiğim, kamu istihdamında artış 500 bini aşıyor, yani özel sektör işten çıkartmaya çoktan başlamış bile. (bkz. Sayfa 25 tablo)

İşsizlik düzelmeyecek, bunu YEP de itiraf ediyor, belki 2019 sonunda tarım-dışı %17'yi bulur. Türkiye'nin istihdam aritmatiği basit, reel GSYİH büyümesi %4'ün altında kalınca, gençler ve donanımı eksik olanlar iş bulamıyor. Türkiye bir daha ne zaman %4'ten hızlı büyür? 2020-2021'den önce olmaz.

Bu süre zarfında işgücüne katılacak takriben 2 milyon genç de sinek avlayacak. TÜİK'in dediği gibi "ne işte, ne okulda". Nerde bu gençlik Abi? Başka bir âlemde. Hayata ve ona iş bulacak hiç bir beceri vermeyen AKP'ye diş biliyor. Bakın, KONDA anketi ne diyor, zorla imam-hatipleştirme ve eğitimin dinselleştirilmesi sonucu millet dini bırakıyor artık.

Dindarlık yapısı değişmiyor; ancak, inançsızlar daha görünür olmaya başlamış.

Okullar, başarıyla Sünni-milliyetçi ideolojinin inkübasyon merkezleri haline dönüştürüldü, ama Yapay Zeka, Sanayi 4.0 ve Nesnelerin Internet'i ile işbirliği yapacak, kod yazacak, turizm-ithalat-ihracat için yeterli yabancı dil bilen bir gençlik yetiştirmiyor. Eğitime soktuğumuz ideoloji, bize tek bir oy kazandırmadığı gibi 2-3 yıl içinde işgücüne katılacak 2 milyon genci de işsizliğe, ya da MkDomalds veya Burger Pimp'de emperyalist Batı sermayesine hizmet etmeye mahkûm etti.

Eğer bir genç ilk ve orta öğretim denen beyin eritme makinasını kafayı sıyırtmadan aşabilirse, bu kez de onu üniversitede boş geçen dersler ve sadece AKP'ye biat ettiği için kadroda tutulan bir öğretim üyesiyle hoş sohbetler bekliyor. Rektör ve dekanlarla konuşurum ara sıra. Çoğu içiyor ya da anti-depresan kullanıyor, çünkü yukardan devamlı baskı var: "Şu komonisti at, bu bize laf söyledi, defterini dür".

Saray inkâr etse de yoğun bir beyin göçü var Türkiye'den.

"Savunma ve Havacılık Sanayii İmalatçılar Derneği (SASAD) Genel Sekreter Yardımcısı Yılmaz Küçükseyhan[6] Avrupa'da beyin göçünü pazarlayan şirketlerin bulunduğunu belirterek Hollandalı ASML şirketini örnek gösterdi. Küçükseyhan, "ASML şirketi bu konuda özellikle ön plana çıkıyor. Bu tür

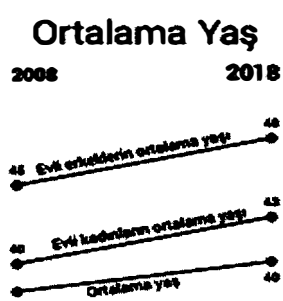
6 Beynimiz göçüyor, memurlar.net, 5 Ocak 2019

şirketler çalışanlarına ev verebiliyor, iyi bir maaş, tatil ve hatta uçak biletinin parasına kadar her masrafı karşılayabiliyorlar. Bunun dışında sağlanan sosyal imkânlar da çok fazla. ABD'de 3 bin Türk mühendis, bin araştırma görevlisi ve 3 bin 600 doktor var. Buraya giden kişiler maddi açıdan daha iyi şartlar olduğu, kendisine burada kıymet verilmediği, çocuklarının daha iyi bir eğitim alacağı düşüncesi ve buradaki imkânlar yetersiz olduğu gerekçesiyle göç ediyorlar. Tabii politik nedenlerden dolayı da bu göç olabilir" dedi.

Buna kıyma makinası denir arkadaşlar, insanı doğduğu gün ana kucağından alıp şehadet dersleriyle beynine ayar çekmeye başlayan, her yeni doğanı müstakbel seçmen görüp üstüne çöken, yüksek teknoloji ve inovasyon toplumu olmak isteyip de bu amacın aynı zamanda ruhu ve düşüncesi özgür bireyler, hür medya ve çok sesli toplum gerektirdiğini kabul etmeyen bir kibrin yarattığı bir kıyma makinası.

Enflasyon her sorunun babasıysa, işsizlik de anasıdır, dostlarım. İşsiz insan kinlidir, hep maraza çıkartır, zengin ve eğitimlilerden nefret eder. SG primi ödeyemez, ama tüm sosyal hizmetlerden yararlanmak vatandaşlık hakkıdır. 65 yaşına gelince de emekli aylığı bağlanır.

Bu sistemin bizi sefalete götürdüğünü görmek için de yine KONDA anketinden bir grafik daha yeter.

Türkiye yaşlanıyor! İnsanlar artık daha geç evleniyor.

Geç evleniyoruz, daha az çocuk yapıyoruz ve eğer para kazanıyorsak, ilk emelimiz de bir an önce yurtdışına sıvışıp onların hayatını kurtarmak.

24 Haziran seçimlerinden sonra iktidar, zaferin mağruriyeti içinde Yedi Düvel'e kafa tutup, muhalefet nihilist bir Stockholm Zihniyetiyle olmayan hileyi ve sarhoş Muharrem İnce'yi ararken, FÖŞ "Artık Türkiye'yi Erdoğan yönetmiyor" dedi. Artık Türkiye'yi piyasalar, korku ve nefret yönetiyor. Yakında yönetecek insan da kalmayacak bu ülkede. AKP-MHP yerel seçimleri kazansa ne olur, kazanmasa ne olur?

NOT: Son makalem "Gıda enflasyonu niye düşmez?" ardından linked-in'den dostum şu tabloyu göndermiş, yalnız eğitim değil, tarımı da Basra'ya çevirmişiz.

KİŞİBAŞI TAHIL ve DİĞER BİTKİSEL ÜRETİM DEĞİŞİMİ (KG)			
	2004	2017	Fark
Durum Buğdayı	75,26	48,26	-36%
Durum Hariç Buğday	240,84	217,79	-10%
Mısır	45,16	73,01	62%
Çeltik Arpa	13,55	4,95	-63%
Diğer Arpa	121,92	82,91	-32%
Çavdar	4,06	3,96	-3%
Yulaf	4,14	3,09	-25%
Darı	0,11	0,06	-44%
Karabuğday	3,76	2,96	-21%
Pirinç	0,30	0,08	-72%
Mercimek	9,33	5,82	-38%
K.Mercimek	7,23	4,95	-31%
Y.Mercimek	0,90	0,37	-59%
Fasulye	0,05	0,03	-37%
Soya Fasülyesi	0,75	1,73	130%
Yerfıstığı	1,20	2,05	70%
Pamuk Çekirdeği	21,46	18,19	-15%
Kanola	0,07	0,74	996%
Susam	0,35	0,23	-34%
Ayçiçek-Yağlık	12,04	22,27	85%
Ayçiçek-Çerezlik	1,51	2,03	35%
Çeltik	7,38	11,14	51%
Patates	71,80	59,40	-17%
Şeker Pancarı	203,46	261,71	29%
Tütün	2,02	1,16	-42%
Pamuk	36,95	30,32	-18%

17 Ocak

Türkiye'de her seçim ekonominin iğfal edilmesi için kaçırılmaz ve kaçınılmaz bir fırsattır. Erdoğan eşsiz bilgeliğiyle yerel seçimlerin sonun başlangıcı olacağını sezmişti. Ne pahasına olursa olsun seçim kazanılacaktı. Artık ideoloji, iç düşman üretme ve sınır ötesi harekât tehditleri oy getirmediğine göre, ekonomiyi düzeltmek şarttı.

Daha önce bahsettiğim Berat Albayrak'ın yoldan çıkma hikâyesinin ilk faslını bu makalede okuyacaksınız. Ardından "istifçilere" baskınlar, Tanzim Satışlar, SWAP pazarının kitlenmesi gelecek. Yerel seçimler kaybedilince de, Şark Kurnazlıkları uzun vadeli ve tutarlı ekonomi politikasının yerini aldı. Türkiye'de "salıver gitsin" günleri başlıyordu.

MAKALE: Aydınlanma Çağı, Matematik ve Ekonomi Politikası

Mustafa Kemal Atatürk'ün "Kurtuluş" ve "Kuruluş" sırasında attığı adımlar, yaptığı reformlar eleştirilmekle ve reddedilmekle kalınmadı...

Temel felsefesi olan "Aydınlanma" da hedef tahtasına oturtuldu:

Ortaçağ karanlığından çıkış...

Kölelikten vatandaşlığa geçiş...

Çağdaş temel hak ve özgürlükler...

Özellikle de kadın hakları ve özgürlüğü...

Küçümsendi, yıpratıldı.

En temel ilkesi "Bilimin aydınlatıcılığı, yol göstericiliği" olan Kemalizm ya da Atatürkçülük, "toplumu ve bireyi bağımsızlaştırıcı, özgürleştirici" bağlamından koparılarak, "tepeden inmeci" "baskıcı" "jakoben" olarak suçlandı.

Emre Kongar[7]

Nedir Aydınlanma Çağı? "Aydınlanma Çağı olarak adlandırılan tarihsel dönem, aydınlanma felsefesinin 18. yüzyılda doğup benimsenmeye başladığı dönemdir. Batı toplumunda 17. ve 18. yüzyıllarda gelişen, akılcı düşünceyi eski, geleneksel, değişmez kabul edilen varsayımlardan, ön yargılardan ve ideolojilerden özgürleştirmeyi ve yeni bilgiye yönelik kabulü geliştirmeyi amaçlayan düşünsel gelişimi kapsayan dönemi tanımlar. Avrupa 'karanlık çağ' döneminde dine aykırı oldu-

7 Emre Kongar'ın Resmi* İnternet Sitesi, link: https://www.kongar.org/aydinlanma/2011/1071_Ataturk_ve_Aydinlanma.php

ğu düşüncesiyle bilim ve düşünmeyi yasaklamıştı. Ancak o zamanlarda Yunancadan Arapçaya yapılan çevirilerle bir medeniyet kurmuş olan Endülüs'e (İspanya) yapılan seferlerle, oranın halkının müreffeh yaşamı karşısında hayranlık duymuşlardır. Arapça eserleri özellikle de İbn Rüşd gibi âlimlerin eserlerini Latinceye çevirerek aydınlanma çağına zemin hazırlamışlardır".[8]

FÖŞ'ün naçiz ilkesi, Atatürk devrimleri ve Aydınlanma Çağı öğretisini biraz matematikle birleştiren herkesin bu ekonomiyi yönetebileceğidir. Sonuçta, ülke yönetmek öyle zor bir şey de değildir. Çok basit bir teknik olan havuç-sopa mekanizmasının bilgece kullanımına dayanır. İsteklerinizin yapılması için vatandaşı teşvik eder, inatla direnenleri de Anayasa'nın devlete tanıdığı en temel haklardan biri olan ağzı-burnu kırılıncaya kadar sopalatır ve hapislerde süründürürsünüz. Ötesi teferruat ve makyajdır.

Hâlihazırda uygulanan ekonomi politikaları demeti ne Atatürk ilkeleri, ne matematik, ne de Aydınlanma Çağı öğretisi olan somut bilimi temel alma prensibini kapsamıyor. Bu yüzden de başarısız olmaya ve ekonomiyi iyice batırmaya mahkûm. Ama bu dramatik hikâyeyi anlatmadan önce bir kez daha buradan samimiyetle Berat Albayrak'a şapka çıkartmak isterim. Biraz sonra eleştireceğim onu, ama "yiğidi öldür hakkını yeme" demişler. Eğer TCMB hala faiz indirmediyse, BDDK yalap-şalap da olsa bankalara stres testi uyguladıysa, tüm inşaat kredileri TCMB tarafından monetize edilmediyse, hafiften hileli yöntemlerle de olsa 2018 bütçe hedefi tutturulduysa, bunları Berat Abi'me borçluyuz.

Her başarı göreceli dir. Bir 100 metre yarışında 8 kişi arasında dördüncü olmak marifet sayılmaz, ama rakipleriniz Olimpiyat Şampiyonu ise, dünya basını sizi manşet yapar. Se-

8 Kaynak: Vikipedi, link: https://tr.wikipedia.org/wiki/Ayd%C4%B1nlanma_%C3%87a%C4%9F%C4%B1

çim öncesi, AKP kendi anketlerinde dahi %35'lere gerilemişken, bu kadarcık dahi olsa mali disipline uymak ve TCMB'ye kol-kanat germek başarıdır. Berat Bey'in yerel seçime kadar oy baskısıyla tarihe geçecek hatalar yapacağı, ama bunun bir deneme-yanılma yoluyla öğrenme süreci olduğunu vurgularım. Seçimden sonra IMF'yi çağırmak için Saray'ı ikna edeceğine de adım gibi eminim.

Şimdi gelelim konumuza. Sevgili Abim Berat diyor ki: "Özellikle rakamlara baktığımızda enflasyonla topyekûn mücadele programına destek veren birçok paydaşın yanında desteği daha az olanı da ona göre değerlendiriyoruz. Takip ediyoruz, marketlerde istediğimiz rakamlar yok. Pazar ve market arasında çok fark var. Tüm firmalarımız enflasyonla mücadele konusunda daha güçlü sorumluluk almaya davet ediyoruz. Pazar ve market arasında ciddi fiyat varsa demek marketlerimiz beklenen katkıyı yapmıyor."

İşte aritmatik eksikliği burada derhal devreye giriyor. Çünkü bir devlet kurumu olan TÜİK şu doneleri sunuyor bize:

"Takvim etkilerinden arındırılmış sabit fiyatlarla perakende satış hacmi 2018 yılı Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %6,3 azaldı. Aynı ayda gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) %10, otomotiv yakıtı satışları %7,1 azalırken, gıda, içecek ve tütün satışları %1,4 arttı.

Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında takvim etkilerinden arındırılmış ciro endeksi, 2018 yılı Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %15,4 arttı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış toplam ciro endeksi ise bir önceki aya göre %4,6 azaldı."

Değerli Abim, tüccar, dükkâncı, marketçi, üretici, bu Odin'in sevdiği ülkede kimse kar edemiyor. Nasıl fiyat indirecekler, söylesene bana? Sen pazarda tezgâh kirasıyla market kirası arasındaki farkı hesapladın mı?

Ufak bir detay daha var değerli Abim, tarımsal üretim düştüğü için fiyat artıyor ve hükümet Aydınlanma Çağı yaşamadığı, yani siyaset yaparken pozitif bilimi rehber kabul etmediği için, sorunu istifleme, fırsatçılık olarak niteliyor. Kafası kızınca da ithalat kapılarını açıp, çiftçinin bir sonraki yıl dana beslemesi ve ekim yapması için bütün teşviki olan "kar etme" güdüsünü zehirliyor.

TÜİK şöyle diyor:

"Toplanan inek sütü miktarı Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %0,8 azaldı.

Kasım ayında ticari süt işletmeleri tarafından içme sütü üretimi 131 bin 655 ton olarak gerçekleşti ve bir önceki yılın aynı ayına göre %9,9 azalış gösterdi.

Tavuk eti üretimi Kasım ayında bir önceki aya göre %4,1, bir önceki yılın aynı ayına göre %2,5 azaldı. Kasım ayında hindi eti üretimi ise bir önceki aya göre %12,6, bir önceki yılın aynı ayına göre %1,1 azaldı."

Nebatat üretiminde daralma için "Gıda Enflasyonu Niye düşmez" makalemi öneririm.

Siz markete "fiyat indir" diye baskı yapınca, o da köylüden ürünü ucuza alıyor. Köylü batıyor, hasat ve üretim düşüyor, fasit daire başlıyor. Ardından süpermarket zincirleri, süt ürünleri firmaları ve lojistikçiler "konk" oluyor yani konkordatoya gidiyor.

Tabii, devlet de bu durum karşısında çaresiz değil. Derhal işverenin SG primi düşürülüyor, bilumum istihdam ve yatırım teşvikleri veriliyor, borçlar affediliyor; çiftçiye bedava tohum ve düvel dağıtılıyor.

Öte yanda, asgari ücrete %26 zam gelirken, benzin ve mazotta her gün çakmaya başlıyor halka vergi fakiri Hazine. Bu kez da tüccar ve esnaf Af borcunu ödeyemiyor. Bu yüzden devlet Af'fın Af'fının Af'fını ilan ediyor. Yetmiyor, gidip Japonya'dan borçlanacağını ilan ediyor marifetmiş gibi.

Orta Çağ'da tıpta "cutting-edge" teknolojisi hacamattı, yani hastadan cinler damardan çıksın diye sürekli kan alınırdı. Birisi bana şu anda izlenen ekonomi politikalarıyla hacamat arasındaki farkı anlatıp aydınlatabilir mi?

Atatürk'ün tüm bunlarla ne ilgisi var diyeceksiniz? Atatürk'ün her şeyle ilgisi var, ne zaman onun yolundan çıktık, Moklu Dereye battık, Dostlar. Atatürk Devrimler'ine "parantez" diyecek kadar cahil cesaretine bürünen bir kafa, şimdi "kendim ettim kendim buldum" şarkısını mırıldanarak, residansını, jipini satışa çıkartıyor.

Seçimden sonra ne olacağını da Yüce Atam zaten söylemiş:

27 Ekim 1922'de Bursa'da yaptığı bir konuşmada Atatürk şöyle diyor:

"Gözümüzü kapayıp mücerret yaşadığımızı farz edemeyiz. Memleketimizi bir çember içine alıp cihan ile alâkasız yaşayamayız... Bil'akis, müterakki ve mütemeddin bir millet olarak medeniyet sahasının üzerinde yaşayacağız. ..."

Atatürk bir başka vesile ile de (29 Ekim 1923) şöyle konuşmuştur:

"Memleketler muhteliftir. Fakat medeniyet birdir ve bir milletin terakkisi için bu yegâne medeniyete iştirak etmesi lâzımdır. ..." Atatürk böylece, uluslar arasında ortak olan bu uygarlığı, çağın en yüksek uygarlık düzeyini temsil eden uygarlık olarak tanımlamaktadır.

Kaynak: ATATÜRK VE MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ, Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı[9]

9 Link: http://www.akmb.gov.tr/templates/resimler/File/Aydin_Sayili_.pdf

24 Ocak

Aslında 2016'nın hain darbesi ile başlayan ekonomide durgunluk, Kredi Garanti Fonu gibi üçkâğıtlarla geciktirilmiş, ama 2018'de "Rahip Brunson'u vermezük" dayılanmasıyla kur şokunu yiyince tüm şiddetiyle elimizde patlamıştı. TÜİK rakamlarına hiç kimse inanmıyor ya, 2019'da göya resesyon bitti. Eğer bittiyse, tek sebebi Albayrak'ın borçlan, harca; bu da yetmez! TCMB ve kamu bankalarını tırtıklama politikasıdır.

Kasım'a geldiğimizde resmi bütçe açığı TL100 milyarı aşmıştı. Yani milli gelirin %3'üne dayanmıştı. 2020'de %5'i de aşacak, çünkü halk artık vergi ödeyemeyecek kadar fakirleşti ve iş dünyası sırtındaki sopadan korkup yatırım yapamaz, para kazanamaz hale getirildi.

MAKALE: Borçlan, Harca ve Ağla

Berat Abi'mi beğenmediniz... Çok ağır laflar soktunuz bana... Bakın, Davos'ta kefereye iki tokat attı, dolar/TL 5.25. Daha arkası da var, 3.00 diyenler duyuyorum. Ben zaten bir çok ses duyuyorum da, en yüksek sesle duyduğum haykırış şu: "Bir daha AKP'ye oy vermek mi? İki elim kırılsa...." İroniktir, bu bahsettiğim haykırış sadece ex-AKP seçmeninden geliyor. CHP seçmeni "Bizim partiye oy verilmez... Ben Sakız Adası'na gidiyorum... Versem ne olacak, zaten hile yapacaklar" diyor. CHP'nin iktidara gelmesinin tek yolu, tüm CHP seçmeninin bir an önce Portekiz ya da Miami'de bir ev alıp ülkeyi terk etmesi ve sıfırdan başlamaktır...

TL'nin değer kazanmasının bir tek nedeni var, mötümüzü geçtik, artık gırtlağımıza kadar borçlanıyoruz. Hazine daha yeni Eurobond'tan tahsilat yaptı, şimdi Samuray düşünüyor, dün sukuk için yetki verdi, bugün de 2025 vadeli tahvil için bir yetki daha verdi.

Neden?

- Seçmen aç, soğan deposu basmak ve süpermarketlere gözdağı vermek AKP oyunu artırmıyor.
- Hazine'de gelir sıfır, kimse vergi ödemiyor, Euro-dolara endeksli tahvil de almıyor.
- İçerden borç alamıyorsun, çünkü bizim bakkal, kasap, ben ve babaannem de dün konkordato tehdidiyle kredilerimizi yapılandırdık. Her yeniden yapılandırılan kredi bankanın Hazine'ye, ya da yeni bir şirkete veremeyeceği borç demektir, ey Sevgili.

• TCMB faiz indiremiyor, çünkü içerdeki 2 kuruşluk yabancı yatırımcı da kaçacak, dolar/TL yine 7.00 olacak.

O zaman yapacak tek şey kaldı, dışardan ne pahasına olursa olsun borçlanıp, içerde eşe-dosta dağıtacağız.

Üstelik biz dışardan borçlanıyoruz, millet de acından geberdi, ithalat yapamıyor, ülkeye döviz yığılıyor, TL değer kazanıyor, enflasyon düşüyor, "yeniden dengelenip" "yumuşak iniş yapıyoruz".

Bu stratejinin raf ömrü taze süt kadar. Çünkü Hazine 24 Haziran öncesi ekonomiden daha fazla KDV-ÖTV elde edip, AKP hala az-çok sevilen bir partiyken bir ayda TL90 milyar harcamıştı %42 oy almak için. Dışardan borçlandığın para, TL11 milyar, Aralık'ta topladığın vergi, TL47 milyar, ordan-burdan tırtıkladığınla birlikte gelir yekûnu TL 60 milyar. Aritmatiği çaktınız. Dışardan borçlanma ancak maaşları öder, seçmene dağıtmaya yetmez.

Osssun, daha fazla borçlanırız. Hayır borçlanamazsınız. Global portföylerde Türkiye'ye ayrılan belli bir pay var, onun üstüne çıkmak isterseniz ya çok yüksek faiz ödersiniz, ya da yeni bir hikâye yazmanız lazım.

Peki, şimdi ne olacak? Çok basit, sıra kamuda, Varlık Fonu'ndan Ziraat Bankası'na kadar her kurum da tahvil ihraç edip deve yüküyle faiz ödeyecek.

Bu strateji oy getirir mi? Hayır, birincisi ne kadar borçlansanız gittikçe derinleşen resesyonun açtığı girdaba yetişemezsiniz. Siz, sevgili vatandaşım özel sektörün borç probleminin ne kadar vahim ve öldürücü olduğunu daha çakmadınız. İki günde Collezione ve gıda üreticisi Anadolu Birlik Holding havlu attı.

Bunlar üretime devam ediyor diyeceksiniz, doğrudur, ama ya çalışanına zam yapmıyor, ya da işçi çıkartıyor. Markete zam yapma diyorsun "eyvallah" diyor, o da tedarikçiyi ödemiyor, elemanına zam yapmıyor. Çaktınız mı? Komşuda pişer, bize

düşer. Zaten fazla bir şey söylemeye gerek yok, inşaat mevta, GSYİH'nın %10'u uçtu gitti.

İkinci bir sorun daha var, harcayabiliyorsun da, ödeme yapmadığın için. İlaç fiyatlarına zam ertelendi, artık ilaç gelemiyor. Eczacılar, hastaneler, tıbbı cihaz ithalatçıları, hatta altyapı müteahhitlerine ödeneği kestin. Eh, sen ödemeyince onlar da harcama yapamıyor tabii.

Bir başka deyişle, hükümetin çabaları resesyonu durdurmuyor, daha kötüye gitmesini bir nebze önlüyor. Eh, halkın da "yahu bacağını kestik ama bak seni hayata döndürdük" diyen doktorlara ne yaptığını biliyoruz.

TL ne kadar değer kazansa da (ki yakında yine kaybedecek), dolar bazında kamu borcu/GSYİH yükseliyor. Yakında yine kredi notu indirimi gelecek...

Üçüncüsü, borç aldın harcadın, TCMB avansı kullandın, kamu bankalarına da görev zararını göbeğine kadar abandın. Geldi 32 Mart, pardon 1 Nisan. Zafer kazandın da artık ne kasada metelik var, ne de bir kuruş borç alacak itibar, ne yapacaksın?

Cevap basit, bana oy verin diye size dağıttığım paraları öyle bir geri alacağım ki, katır tepmiş gibi olacaksınız. Kamunun sattığı her şeye zam, sigaranın paketi TL20, 35'lik rakı 100 TL, vergi geciktirene kırk katır-kırk satır tercihi, her türlü lüks ithalata tarife dışı engeller, ek vergiler... Belki yine doğal gaz ve elektriğe zam. Tabii, yürümeyecek, IMF'ye telefon.

Ha bir şey daha var, TL sakin, çünkü şu anda Gelişmekte Olan Piyasalar yine bir "altın dönem" yaşıyor. 2009'dan beri hep yaşandı bu altın dönemler, sonra kanıp yatırım yapanlar kâseyi kırdı. Bu dönem de 1-2 ayda biter. AKP'nin şansı varsa, 1 Nisan'da biter, yoksa bu tatlı rüya çabuk biter.

Halen günü kurtarmak ve 31 Mart'ta sandıkta ikinci bir 31 Mart faciasını önlemek için akla gelmeyecek cambazlıklar yapılıyor Ankara'da. Eminim bir de B Planı vardır. "Bunlar da

yürümezse, ne halt edeceğiz?" sorusuna cevap olan. İşte beni o B Planı korkutuyor. Çünkü eski 45'likleri hatırlayın, B yüzünü çalmasanız da olurdu.

26 Ocak

Ocak sonunda ekonomiyi çökertecek Şark Kurnazlıkları'nın plan-proje aşaması tamamlanmış, sıra uygulamaya gelmişti. Bir dizi demokrasi ve serbest piyasa ekonomisine sığmayacak, ekonomide ahengi ve iş dünyasının inisiyatif alma-kazanma içgüdüsünü imha edecek tedbir günü kurtarmak için hazır bekliyordu.

Rahip Brunson şoku burnuna kadar döviz borçlu özel sektörü temelinden vurmuş, ardından gelen durgunluk da borçları ödemeyi imkânsız kılmıştı. Doğal olarak iflas ve işçi çıkartmalar başladı. Bunların adına "konkordato dalgası" adını verdik, çünkü iflas kimsenin işine gelmiyordu. Ama konkordato iflastan daha tehlikeliydi, çünkü şirket yaşarken ona kredi açan tedarikçisi ölüyor, maaş almadan çalışan eleman başka iş bulamıyordu.

Önce konkordatoyu kolaylaştıran hükümet, bu kez zorlaştıracak, borcu da her zaman tefeci olarak gördüğü bankaların sırtına yıkacaktı. Yeniden yapılandırma adı verilen bu yöntemle ölü borç finans-dışı özel sektörden finans kesimine aktarılıyor, zombi şirketler yaşatılıyor, bankların bilançosu leş doluyordu.

MAKALE: Borç Sarmalının 50 Tonu: Konkordato, İflas, Yeniden Yapılandırma

Can sıkıntısından kedilerime Fransızca öğretiyorum. Hakkaten, benim gibi haberi daha pişmeden koklayıp aç piranha gibi derisine yapışan eski kulağı kesik bir muhabir için gündem o kadar cılız ki, Pazar günü geçmek bilmiyor. Semtim olan Semerburgaz'da yürüyüşe çıkmak da keyifsiz oldu artık, dükkânların yarısı kapalı, yarısı tadilatta, yarısı da satılık. Ne hale düştük ya, ABD, Rusya, Alamanya'ya meydan okuyan Millet, soğan tacirleri ve süpermarketlere savaş açacak kadar düştü. İşte, eşsiz zekâ ve bütün Musevi-finans lobisini korkutan güçle tüm düşmanlarını yenerseniz, sonunuz bu olur. Sonunda tüy sikletle maça çıkarsınız.

En kolay yendiğimiz düşman da, şu konkordato ilan eden, borcuna sadık olmayan kancık, fırsatçı tacir zümresi oldu. Artık konkordato ilan etmek hem FETÖ'cü olmak kadar ayıp, hem de Fiat Aegea'da vites değiştirmek kadar zor. Rivayet odur ki, bu ülkenin siperde savaşan gerçek kahramanları bankalar yeni bir intihar müfrezesi oluşturup, şirket şirket dolaşıyor, bu hainler çetesini konkordatodan vazgeçirip kredi yapılandırmaya ikna ediyormuş. 22 şirket "konk"dan çıkmış, 100 tanesi de tövbekâr olmuş...

İşte burada yazmayı bırakıp, bir kaşık küp şekeri bardağın üstüne koyup döktüm Absinth üzerine. Herkes evinde rakı üretir, ben de Absinth, cehenneme gideceksen, klasınla git demiş Yoki.

Yukarda hakkaten yalancıları cezalandıran bir Tanrı olsa, bu ülkeye her gün yıldırım yağar, yangın söndürmeye yetişemezdik ya. Daha bu hafta Collezione ve filo kiralama şirketi

Sixt "konk" oldu, Pamukkale Turizm iflas etti, ama etmedim diyor. Anadolu Birlik Holding yani Torku Gıda ya 1 ya da 2 milyar dolar krediyi yeniden yapılandırmak için bankaların kapısını çaldı. Ben bu satırları yazarken, bir konk daha geldi:

Bölgenin ihracat şampiyonu olan tavuk firması konkordato ilan etti. Adana'da bulunan Garip Tavukçuluk yüksek faiz oranları ve yem ham maddesi stokçuluğundan kaynaklı çalışmalarını durdurarak konkordato ilan etti. Firmanın konkordato ilan etmesiyle milyonlarca tavuk telef olma riskiyle karşı karşıya. Firma çalışanları işverenlerinin yanında olarak yetkililerden yardım istedi.... (Finans Gündem)

Size makalenin en dibinde artık ana akım medyanın korkudan ekonomi sayfasına dahi taşıyamadığı konk haberlerini sıralayacağım, ama konuya kelle-kucak giriş yapmadan önce şu gerçeği ifade etmeme müsaade edin. Bankaların gönüllü olarak birleşip, konkordato düşünen firmaları kredi ötelemeye davet etmeleri, tebliğ dağıtan softanın genelevde müşteriye, "yapma, bizim mahalleye gel, çok kıyak kızlar var" demesine benzer. Ulan, zaten yarı-Geberingen şirketi alıp en az altı ay faizsiz besleyeceksin, ana-para 3 yıl donacak, naletin kurtulacağı da belli değil, çünkü Ocak sektörel güven anketleri de gösterdi ki, cirolar zero olmuş.

Magazin ve spordan kovulanlarla AKP'nin "yakinimdir" kartıyla işe alınanlardan oluşan bir ekonomi ekibiyle, ekonomiyi dolar kurundan ibaret sanan bir halk birleşince, ortaya her türlü şehir efsanesine inanan (mesela Maduro bir halk kahramanıdır ve ABD onu petrol gelirine el koymak için indirmek ister) bir mahlûkat sürüsü çıkar.

Aralarında kötü niyetliler de vardır elbette, her meslekte şerefsiz var, ama konkordatolar, iflaslar ve kredi yeniden yapılandırmaları özel sektörün içine düştüğü tarihi vahamet arz eden borç sarmalının tezahürleri. Bunları bir takım fırsatçıların vatana ihanet mertebesine eren milli ve yerli yumuşak iniş

programını kendi menfaatleri adına baltalama çabaları olarak yaftalayıp polisiye tedbirlerle engellemeye çalışmak, grip olanı soğuğa çıkartıp ıslak havluyla dövmeye benzer.

Özel sektörün borç krizinin çok çeşitli nedenleri var, sayayım:

Aşırı kaldıraç: Özsermaye toprağa, İsviçre bankalarına, metrese kata, Audi 8.0'a gömülmüş.

Eblehizm: Anadan her konuda uzman olarak doğup, pazarlama stratejisinden, tuvalet kâğıdının cinsi ve kur hedgingine kadar her konuda kararı kendi vermek. Yönetici ve uzman görüşlerine kıçıyla gülmek.

Kankacılık ve dalkavukluk: En kolay para kazanma yolu, devlet ve hükümete yaslanıp rant elde etmek. İş modellerinin çoğu kıç yalama üzerine kurulu.

Yan yana iki sosisçi büfesi sendromu: Bir Türk bir caddede iyi ciro yapan sosis büfesi görürse ilk aklına gelen, bir tane de kendi açıp, pazar payı çalmaktır. Wafflecı açmayı düşünmez. Gidin, Ortaköy'de yan yana kumpir satan 12 dükkân göreceksiniz.

Ciro çöküşü: Tüketicide cukka kalmadı, harcama yapamıyor.

Kredi yok: Bankanın artık tek işi krediyi yeniden yapılandırmak, bilançolar Güney Kutbu gibi dondu, para girip-çıkmıyor.

Zam yapma, oyarlar korkusu: Para kazanmak da yasak, maliyetini fiyata yansıtsan, anında müşteri şikâyet ediyor, ya da Ticaret Bakanlığı müfettişleri gelip Balkan Harbi'nden kalan muhasebe defterlerini istiyor.

Bu sarmaldan çıkılmaz. Çünkü adı üstünde, sarmal. Tek çare, kamunun devreye girip, borçları tek bir yerde konsolide edip, şirket sahibi, banka ve kendi kesesinden taze para koyarak hesabı temizlemesi.

Şimdi size konkordatoların bitmediğini ispat edeyim:

• Aksaray Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Cüneyt Göktaş, kentte konkordato iflas anlaşması ilan eden 1 firmanın olduğunu söyledi. (Şehirde kaç firma var ki?). Ordu'da 7, Adana'da 20, Kayseri'de, Denizli'de 40, Kocaeli'nde 100 civarında saydım, hatam varsa, Odin affetsin.

• Ege bölgesinin önde gelen market zincirlerinden Pekdemir konkordato talep etti. Mahkeme 50'ye yakın şubesi bulunan şirket için 3 aylık geçici süre verdi; komiser ataması yaptı.

• İflas iddialarıyla gündeme gelen sektörün en eski B2B acentelerinden biri olan Vanilla Tours konkordato ilan etti. Vanilla Tours'un markası Leonardo Travel tarafından İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesine yapılan başvuru sonrası mahkeme 10 Ocak'tan başlamak üzere şirkete 3 aylık geçici konkordato mühleti verdi.

• Ortaköy Princess Hotel ve CMS Enerji için konkordato talep edildi. Mahkeme iki şirket için de 3 aylık geçici mühlet verdi, konkordato komiseri ataması yaptı.

• Ekonomideki durgunluktan en çok etkilenenler arasındaki inşaat sektöründe, AC Yapı, Metsan, Nuhoğlu, Emay, Ceylan İnşaat ve Satya'dan sonra Semerkand Yapı da konkordato talebinde bulundu.

• Meşrubat ve Su Sektörünün Öncü Firmalarından Frida'yı Konkordato da Kurtaramadı! Şirket Resmen İflas Etti.

• Denizli'de, 2 önemli tekstil firması konkordato ilan etti. Firmaların 2018 yılının son ayında konkordato başvurusunda bulundukları öğrenildi. Tekstil sektöründe faaliyet gösteren Mutçalı Tekstil Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi ile Üçyıldız Tekstil Sanayi Ticaret Limited Şirketi bir yıl süreyle iflas erteleme aldılar.

• Ankara Giyim Sanayicileri Derneği (AGSD) Başkanı Canip Karakuş da konkordato isteyen isimler arasına dahil oldu. Tekstil sektörü yanı sıra restoran işletmeciliği de yapan

Karakuş ve şirketi için 3 aylık geçici süre verildi; komiser ataması yapıldı.

• İstanbul Havalimanı'nda kurulacak kargo şehrinde yer alacak 6 şirketten biri olan BİLİN tarafından yapılan konkordato başvurusu kabul edildi. Toplamda 1 milyar Euro'luk bir yatırımla hayata geçirilmesi planlanan ve İGA ile birlikte 6 şirket arasında yapılan anlaşma sonucu kurulan kargo şehrinde yer alması planlanan Bilin Global Taşımacılık Ticaret Limited Şirketi'nin maddi zorlukları atabilmek adına konkordato talebinde bulunmuştu.

• Savunma, otelcilik ve medikal sektörlerinde faaliyet gösteren, 10 yılda 34 otel açmayı planlayan Ever Turizm'in, mali krize girerek konkordato istediği bildirildi. Ever Turizm Yönetim Kurulu Başkanı Selen Ersü, iş hayatına Türkiye'nin köklü müteahhit şirketlerinden Gama İnşaat'ta başlamış. Çok ortaklı bir şirket olan Gama'nın yönetim kurulu başkanlığını halen babası Ergil Ersü yapıyor.

Wallahhim, daha bir düzine var. Ama yazmaktan yoruldum da, bu medya yalandan bıkmadı. Dostlarım, bu ülkede yumuşak iniş olmaz, hızlı tren faciası olur.

ŞUBAT: Trump dünyanın poposuna ilk tekmeyi atıyor

Şubat ayında global konjonktürün rengi belli oldu. Trump'ın Çin ve AB'yle Ticaret Savaşı'na girecek kadar geri zekâlı ve narsist olduğuna inanmamıştım, ama insanoğlunun beni hayatım boyunca hayal kırıklığına uğrattığı gerçeğini unutmuşum. Trump gerek yıl boyunca her gün altına kuru odun yığdığı Ticaret Savaşı, gerekse Orta Doğu'da attığı şuursuz adımlarla "güven" denen kritik ekonomik girdiyi karaborsaya çıkartacak, yerini kapkara bir belirsizlik alacaktı.

Eğer Ticaret Savaşı olmasaydı, Fed 2019 yılında en az 3 kez faiz artıracak ve ekonomimiz şimdi çoktan batmış olacaktı. Ama yeni Başkan Jay Powell tırstı ve Fed'i önce beklemeye, sonra da gevşemeye yönlendirdi. Rahatlayan Gelişmekte Olan Ülkeler konjonktürü, arkasından da Trump'ın Erdoğan'la yaşadığı güçlü dostluğu bizim köhnemiş rejimin ömrünü bir yıl kadar uzattı.

3 Şubat

MAKALE: Powell'in Çaylaklık Hatası Bizi Kurtarmaz

Salı akşamı "Fed bu akşam ne diyecek? Elinde veri yok, Ticaret Savaşları'nın akıbeti 1 Mart'ta belli olur, "Kıyamet kopacak" dese ne olur? Lütfen flexible kelimesinin lügat karşılığını okuyun analiz yazmadan" diye tweet attım.

Fed FOMC Çarşamba akşamı faiz artırımlarını askıya alıp "sabırlı bekleyiş" olarak özetlenecek bir parasal duruşa geçerken, bilanço daraltma sürecini de piyasa ve ekonomik koşulların evrimine göre revize etmeye hazır olduğunu açıkladı. Açıklamada bu tür ifadeler yer almasa da, birçok uzman Fed'in parasal normalleşme sürecinin sonuna geldiğini iddia ederken, türev piyasalarda 2020'de faiz indirimi fiyatlanmaya başladı.

Böyle vahim bir öngörü hatasından sonra, şerefli ve profesyonel itibarına değer veren bireyler, mesleği bırakıp, ülkeyi terk eder. Odin'e şükürler olsun, utanma ve arlanma bana bahşedilmeyen iki nimet. Bernanke'nin taper tantrum'u gibi, Powell'in da dev bir çaylaklık hatası yaptığını, yılın ikinci yarısında Fed'in fabrika ayarlarına döneceğine eminim. Ayrıca, Fed kararına sadık kalsa da ne bizi, ne de Gelişmekte Olan Ülkeleri (GOÜ, Piyasalar = GOP) kurtarmaz. O gemiler çoktan demir aldı bu limandan.

Merkez Bankaları Fed'in Çarşamba yaptığı gibi bir ay içinde tam U-dönüşleri yapabilir. Fakat bu manevra için ekonomik görünüm veya risk dengelerinin değişmesi gerekir. Hâlbuki Fed'in yeni duruşuna gerekçe olarak zikrettiği risklerin hepsi uzun süredir var, ABD hükümetinin kapalı kalması en fazla 5 milyar dolara zarara mal oldu. Atlanta Fed nowcast 4Ç2018 büyümesi için %2.5 Y/Y öngörüyor. Cuma tarım-dışı istihdam

patlama yaparken, imalat sanayi PMI 4 aylık zirve yaptı. ISM ise 56.6'ya tırmanarak "ben çok güçlüyüm" sinyali verdi.

ABD'de herşey çok iyiye gitmiyor tabii ki, inşaat zayıf, Tüketici Güveni'nde seviye yüksek, fakat gözle görülür bir gerileme var. Öte yanda, Trump ve Beijing'den gelen güncel açıklamalar 2 Mart'ta 2020'ye kadar sürecek bir Ticaret Barışı olasılığını güçlendirirken, Draghi ve diğer AMB guvernörlerine göre, Euro-bölgesi'nde (EB) yavaşlama var, resesyon ya da deflasyon yok.

Fed veriye endeksli hareket edeceğine göre

• Ticaret Savaşı bitip, EB istikrar kazanırsa, yeniden faizleri artırabileceği,

• Fed bilançosunun optimal büyüklüğü hakkında henüz kesin bir rakam ortaya atılmadığına dikkat çekeyim.

Yine de, Fed yılın ikinci yarısında ne yapar sorusunu bir kenara koyarak, alınan kararın reel ve psikolojik etkilerini gözden geçireceğiz.

Ocak global imalat sanayi PMI 2.5 yıllık dip yaptığına göre, dünya ekonomisinin bir "çamurlu tarladan" geçtiği, yani süreceği kesin olmayan yavaşlama süreci yaşadığı kesin. Yavaşlamada bir dizi neden var, ilki Brexit, Ticaret Savaşları ve ABD-Çin-Rusya anlaşmazlığı ile özetlenecek jeo-politik belirsizlikler. Fed ve AMB'nın eş zamanlı olarak likiditeyi kısması, bu belirsizliklerin dünya ekonomisi üstünde olumsuz etkisini katlardı.

AMB bilanço büyüklüğünü uzun süre sabit tutacak, Fed'in global faiz düzeyi ve likidite koşullarına yaptığı negatif katkı da azalacak. Bu anlamda yavaşlama bitti kesinlikle diyemem, ama reel sektörde özellikle sabit sermaye yatırımları açısından önemli bir belirsizliğin azaldığını, bunun da miktarını ölçemesek de ek harcamalar olarak sisteme geri döneceğini düşünüyorum.

İllevelakin, Fed kararı dünyanın tüm sorunlarını çözmediği gibi, bir takım yan etkileri olduğunu da göz önüne alalım. Öncelikle, Fed'in bilanço büyüklüğünden bağımsız olarak Türkiye ve Çin gibi ekonomilerde kredi genişleme döngüsü içsel nedenlerden dolayı sona ermiş olabilir.

Ayrıca:

• Fed'in Trump'ın baskısına boyun eğerek kısmen siyasallaştığı görüşünü zihinlerden silmek çok zor olacak.

• Powell itiraz etse de "Fed put (opsiyonu)" denilen, piyasalar her çalkantıya girdiğinde, merkez bankasının rahatlatıcı adımlar atacağı algısı pekişerek aşırı risk alma güdüsünü (ahlaki rizikoyu) besledi.

• Fed'in iletişim sorunu halledilmedi, aksine içinden çıkılmaz hal aldı. Artık bundan sonraki adımın yönü ve zamanlaması hakkında iyice karanlıktayız.

Fed yeni bir mesaj vermedikçe, Ocak'ta sırf ABD fonlarından GOP'a yapılan 10 milyar dolar sıcak para akımı sürebilir. Bu da sadece Brezilya, Arjantin, Güney Afrika Cumhuriyeti, Rusya, Mısır, Türkiye gibi kötü yönetilen devletlere gemi iyice azıya alıp elzem reformları geciktirme şansı verecek.

Pek az düşünür ve fon yöneticisi GOÜ'in başlıca probleminin dolar-ABD faizlerinin yükselmesi değil, reform ve demokrasi üretme sıkıntısı olduğunu görüyor, ya da aldırmıyor. Fed ve AMB'nın finansal koşulları sıkılaştırması, bu hükümetleri sorumlu davranmaya teşvik eden bir sopaydı, etkisi azalacak. Hemen cüretkârlaşıp hata yapacaklar ve dar kapıdan içeri üşüşen para camdan kaçacak.

Türkiye örneğiyle anlatayım. BloombergHT'ye göre yabancı uzmanlar TL için iyimser, dolar/TL 5.00'e gerileyebilir. Doğrudur da, ama bu yabancı uzmanlar sadece carry trade ve sıkı para politikasıyla ilgili. Ne seçim kazanmak amacıyla serbest piyasa ekonomisinin folloş edildiğini anlıyor, ne de

hükümetin seçim öncesi temel amacı haline gelen "reflasyon" yani ekonomiyi yeniden canlandırma sürecinin cari fazla ve dez-enflasyonu sonlandıracağını.

Hatta Türkiye'ye biraz daha sıcak para yığılırsa, TCMB'nin çok yoğun faiz indirme baskısı altında kalacağını da görmezden geliyorlar.

TCMB sıkı para politikasına, Berat Albayrak da bütçe disiplinine uzun süre sahip çıkarsa, Türkiye 2001'den bu yana en derin ve uzun resesyonuna şahit olacak. Daha da kötüsü, bu resesyonun sürdüğü her gün bozulan şirket bilançoları ile donuklaşan banka bilançoları arasındaki habis etkileşimi azdırarak, çıkış yolu bulmayı zorlaştıracak.

Bazı aklı evveller Fed'in yeni duruşundan sonra kamunun dış borca yüklenerek bizim temel sorunumuz olan finansal kaynak darlığını aşacağımızı iddia edecek kadar ileri giderler. Bu zatlar kamunun borçlanma kapasitesi ile yatırım yapılır notuna haiz olmayan bir ülkenin kâğıdına duyulan cılız talebi ayrıştırmayı dahi bilmiyorlar. Türkiye her sene rahat 10-15 milyar dolar borçlanır. Ama bilançolarda delik en az 50-60 milyar dolar, dünyanın tüm fonlarını toplasanız, o kadar Hazine kâğıdına talep bulamazsınız. Bu hususta, TEPAV'ın bende ufuk açan araştırmasını da yayınladım (TEPAV sordu: Hazine özel sektörü kurtarabilir mi?)[10], ama kimse okumadı.

Özetle, Fed 3 vakte kadar hatasından döner, dönmese de bize sağladığı avantajı bertaraf edecek hataları vakit kaybetmeden yapacak devlet geleneği ve tecrübesine sahibiz.

10 Özet için: Paraanaliz, 26 Ocak 2019, link: https://www.paraanaliz.com/2019/ekonomi/tepav-sordu-hazine-ozel-sektoru-kurtarabilir-mi-29832/

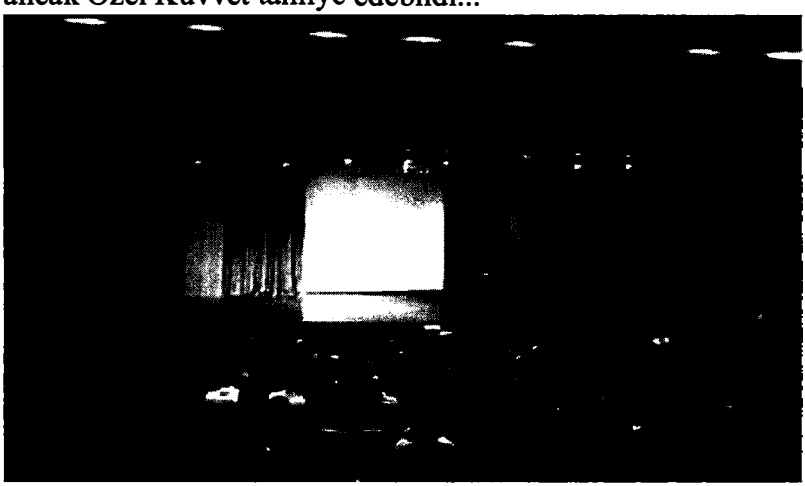
13 Şubat

Gerçekten de, zaten güvertesine kadar su alan bu ekonomiyi canlandırmak için harcanan çabalar işleri daha kötüye götürmekten başka sonuç vermediği gibi, AKP-MHP'ye yerel seçimleri de kaybettirdi. Ama rejimin arkasında iki rüzgâr esiyordu. İlki, dünyada öylesine bol para vardı, bizde faizler öylesine yüksekti ki, sıcak para yıl boyunca hep Türkiye'nin hatalarını affetmek için bahane arayacak, ikinci bir Brunson şoku yaşanmayacaktı.

İkincisi ise Batı basınının Erdoğan hayranlığı. Muhalefet yoktu sanki bu ülkede. Türkiye sürekli Erdoğan öznesinde inceleniyor, yaptıkları kötü de olsa, onun yokluğunda bu ülkeyi idare edecek alternatif çıkmayacağı görüşü subliminal olarak zihinlere işleniyordu. Bu mesaj AB ve ABD'nin hala Erdoğan'ın "kullanışlı bir yarı-müttefik" (frenemy) olarak görmesi sonucunu getirdi. Ne AB ne de ABD bu rejimin kendi halkına, global demokratik rejim ve insan haklarına indirdiği darbelere karşı ahlaklı bir tutum almadı.

MAKALE: Bu Durgunluk IMF'siz Bitmez

Artık kariyerimin "halkla bütünleşme" ve "halka mal olma" aşamasındayım. "Ulu Çınar" tabiri kullanılıyor ismimin başında. Bu yüzden de bir süre yazamadım size, sevgili okurlarım. Dünyanın her yerinden gelen kalabalık ekiplerle buluşuyorum, onlara derin vizyonumu bahşediyorum. Şirketler çağırıp Türkiye'yi nasıl kurtaracağımı dinliyorlar. Profilo Kültür Merkezi'ndeki Ekonomi, Finans, Komplo Teorileri ve Üst Akıl Şenliği'nde coşan ve binaya sığmayan dev kalabalığı ancak Özel Kuvvet tahliye edebildi...

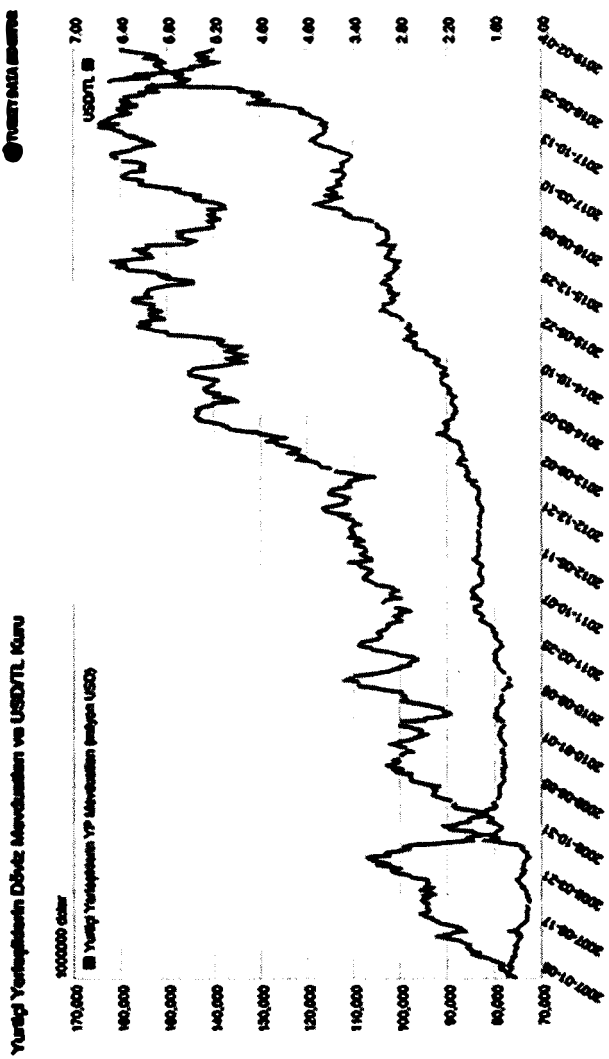

Size bir şey söyleyeyim, bu ciddi, şu anda dolar/TL yerinden kıpırdamıyor, çünkü yabancı dostlarım Türkiye'de neler olup bittiğini anlamıyor. Halen bir tek Financial Times'a bugün yenen hurmaların yarın bağırsakları tırmalayacağını izah edebildim. Adımın geçtiği makalenin linki burada.[11] Whallahim, tesadüf işte, altında da SÖZCÜ'de çıkan "Seçim'den

11 Turkey's ruling party turns to economic 'tricks' as polls loom, link: http://atillayesilada.com/2019/02/06/turkeys-ruling-party-turns-to-economic-tricks-as-polls-loom/

sonra IMF kaçınılmaz"[12] söyleşim var ona da göz atın, yarın heykelim dikilirken, niye diye sormayın...

Şimdi size olacakları adım adım, gün gün anlatayım. Yerli manzarayı çaktı, dövize yığılmaya başladı, fotoğrafı aşağıdadır.

12 A Yeşilada SÖZCÜ'ye anlattı: 'Seçimden sonra IMF kaçınılmaz', link: http://atillayesilada.com/2018/12/30/a-yesilada-sozcuye-anlatti-secimden-sonra-imf-kacinilmaz/

Ufak bir not, bu Yüce Millet'in kolektif zekâsı hiç yanılmamış, ne zaman toplu halde dövize geçse, döviz de bize geçmiş... Yani üstümüzden.

Cari dengede fazla ve hükümetin her organı ile her kaynaktan bulduğu dış borç sayesinde dövizde fırtınayı geciktirdik. Ama asıl neden başka. Yabancı yatırımcı ve kreditörler yerel seçimlerin neden bu kadar önemli olduğunu anlamıyor.

Nasıl olsa iktidar değişmeyecek, nasıl olsa AKP hile-desise yoluyla kazanır, nasıl olsa kimse Sevgili Başkanım Erdoğan'ı tahtından edemez diye otomatiğe bağlamışlar, "carry trade"e geliyorlar.

Onlara yerel seçim sonuçlarının değil, yerel seçime giderken yiyeceğimiz nanelerin bizi içinden çıkılmaz girdabın yaslı gecesinde hüzün tufanına boğacağını anlatıyorum. Bu konuda bir farkındalık yaratmaya başlıyorum, yakında siz de hissedeceksiniz, "cebinizde".

Mesele şu, Erdoğan ve Bahçeli Büyüklerim bu seçimde ortak oylarının %50'nin altına gerilemesini, ya da İzmir zaten gidik de, Ankara, İstanbul, Adana, Antalya, siz sayın işte, büyük kentlerden bir kaçını kaybetmeyi göze alamazlar. Bir dizi neden var, iki tanesini sayayım yeter. Birincisi, bu kentler AKP'nin seçim finansmanında kullandığı rantı üretiyor. İkincisi, AKP'de kılıçlar bileniyor, Gül ve Davutoğlu yerel seçimde bir yenilgiyi bahane olarak kullanıp kazan kaldırabilir. Hatırlayın, 24 Haziran öncesi "Gül bir daha siyasete soyunmaz" dendi, Meral Hanım rıza gösterseydi, şimdi Saray'da o imza atacaktı.

Mesele şu ki AKP-MHP yerel seçimde fena halde burun üstü çakılacaklarını çakmış durumda. Aslında bunu ispat için ankete gerek yok. Numan Kurtulmuş Abime göre parti ayda iki kez her bir yerde anket yaptırıyor da, nedense hiç birinin sonucunu borazan basında göremiyoruz. İkincisi, Erdoğan ve Bahçeli artık nerdeyse her gün toplanıp yeni il, ilçe, mahalle

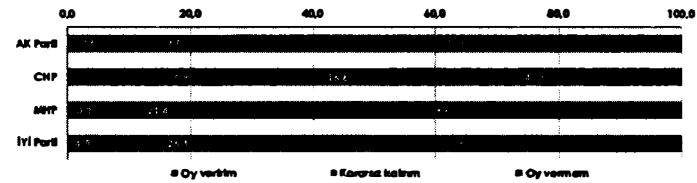
ve meralarda ittifak arayışında, çünkü Amerikalıların deyimiyle, "the shoe is expensive".

Ama anket isterseniz, kanıt da var. İşte elimizdeki en güncel ve son AREA Türkiye anketi:

HDP SEÇMEN ANALİZİ

HDP SEÇMENİNİN MV. SEÇİMİNDE 2. PARTİ TERCİHİ	%
Kemik Seçmen (Başka parti tercihi olmayan)	51,0
İkinci parti tercihi - AK Parti	5,6
İkinci parti tercihi - CHP	42,3
İkinci parti tercihi - Diğer partiler	1,0
TOPLAM	100,0

HDP SEÇMENİNİN YEREL YÖNETİM SEÇİMLERİNDE DİĞER PARTİLERE OY VERME EĞİLİMLERİ (%)

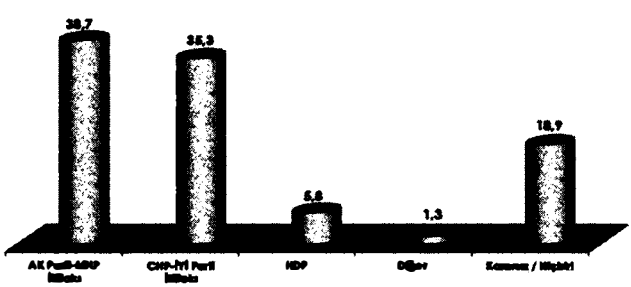

HDP SEÇMENİNİN POLİTİK KİMLİKLERİ	%
Sosyal Demokrat	61,4
Muhafazakâr	25,7
Atatürkçü	8,8
Milliyetçi	4,2
TOPLAM	100,0

TÜRKİYE SİYASİ GÜNDEM ARAŞTIRMASI – OCAK 2019

31 Mart 2019'da yapılacak olan Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminde hangi İttifaka / partiye oy vereceksiniz? (%)

(TOPLAM SEÇMEN ÜZERİNDEN)

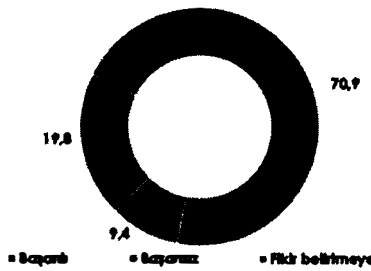
*Araştırmanın yapıldığı 12 Büyükşehirde her iki ittifakta ortak aday göstermektedir.

TÜRKİYE SİYASİ GÜNDEM ARAŞTIRMASI – OCAK 2019

Halkımız hükümetten memnun mu?

AREA

Hükümetin "ekonomi politikasını" genel olarak nasıl buluyorsunuz? (%)

	Kasım 2018 Araştırma Sonucu	Aralık 2018 Araştırma Sonucu	Ocak 2019 Araştırma Sonucu
BAŞARILI	26,5	25,1	19,8
BAŞARISIZ	61,3	64,2	70,9
FİKİR BELİRTMEYEN	12,2	10,7	9,4
TOPLAM	100,0	100,0	100,0

TÜRKİYE SİYASİ GÜNDEM ARAŞTIRMASI - OCAK 2019

Başarılı bulanlar %20 kardeşim! O zaman kararsız seçmen de AKP'ye gitmez, ya evinde oturur, ya da MHP, İYİP ve SP'ye verir. CHP'ye vermez. CHP'ye kendi seçmeni de vermez... Türkiye'de seçimlerde hile yapan tek parti CHP'dir. Çünkü ben 59 yıllık hayatım boyunca ve tüm yurdu gezmeme rağmen CHP'ye oy vereceğini söyleyen, CHP'den memnun olan tek bir yurttaş görmedim... Suriyeliler mi oy veriyor lan bu partiye?

Neyse, AKP baktı ki pabuç pahalı, Yeni Ekonomi Programı anında depoya kaldırılıp yerini SYP aldı, yani, Seçmeni Yemleme Programı. Yüce Hâkim, kanıt olarak Ocak nakit bütçesini dikkatinize arz ediyorum:

Faiz-dışı harcamalar REEL olarak %36 artmış. Ossun, harcayan cebinden harcar, adamlar bir o kadar vergi toplamışlar değil mi? Yok ya, TCMB'nin temettüsünü öne çekip, cepten yemişler. Şubat'ta da dışardan borçlandıkları (kasa-banka

hesabı) TL32 milyarı dağıtacaklar, ama Mart'ta kasa tam takır, kuru bakır. İşte bu yüzden Varlık Fonu dış borçlanmaya çıktı ve adını Yokluk Fonu'na değiştirdi. O zaman da TCMB faiz indirecek.

Nakit Bazlı Bütçe: 2018-19
(milyar TL)

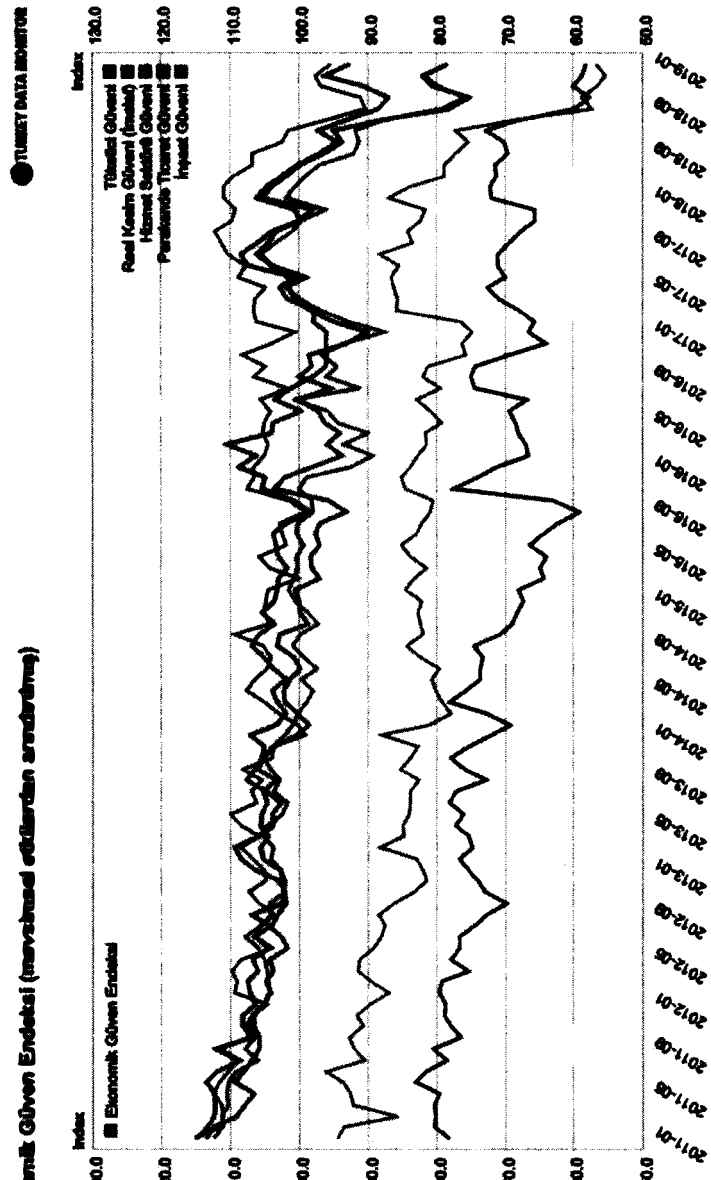
	Oca.		
	2019	**2018**	**(%) 1/**
Gelirler	97.0	57.3	40.6
Harcamalar	94.5	58.9	33.2
Faiz Dışı	87.9	53.5	36.5
Faiz	6.6	5.5	0.2
Faiz Dışı Denge	9.1	3.8	
Özelleştirme ve fon gelirleri	0.0	0.1	
Bütçe Dengesi	2.5	-1.6	...
Finansman	-2.5	1.6	...
Borçlanma (net)	29.4	11.2	
Dış borçlanma	17.6	6.9	
İç borçlanma	11.8	4.3	
Özelleştirme Geliri	0.0	0.0	
TMSF'den aktarımlar	0.0	0.1	
Garantili borç geri dönüşleri	0.5	0.0	...
Kasa-banka 2/	-32.4	-9.8	

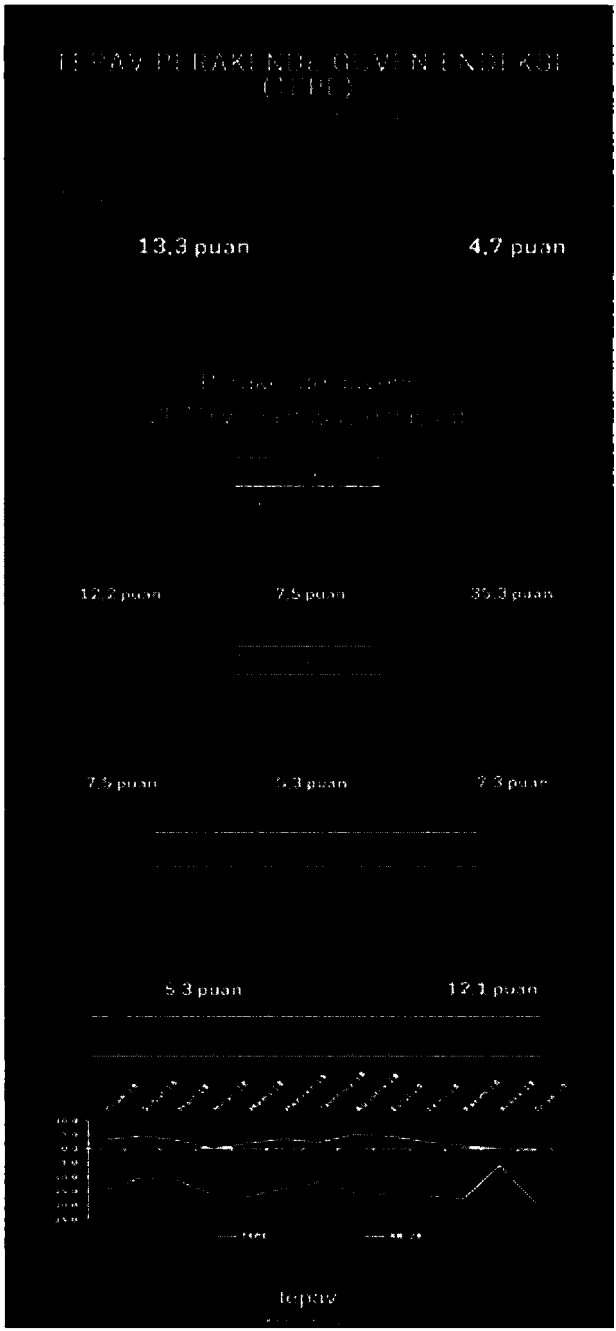
Kaynak: Hazine, Turkey Data Monitor.

1/ TÜFE ile enflasyon arındırılmıştır

2/ Pozitif tutar kasa/banka hesaplarında meydana gelen azalışları, negatif tutar artışları göstermektedir.

Maalesef, bu kadar harcama, vatandaşın güvenini hiç bir şekilde iyileştirmemiş. İşte Ocak Ekonomik Güven Anketi:

Ekonomik Güven Endeksi (mevsimsel etkilerden arındırılmış)
TURKEY DATA MONITOR
Index
Ekonomik Güven Endeksi
Tüketici Güveni
Reel Kesim Güveni (İmalat)
Hizmet Sektörü Güveni
Perakende Ticaret Güveni
İnşaat Güveni

13,3 puan
4,7 puan
12,2 puan
7,5 puan
35,3 puan
5,3 puan
12,1 puan

Bir de şirketler cephesi var bu işin. Geçen hafta Neo Yapı ve EVYAP "konk" oldu, yani konkordato ilan etti, IDO da 500 milyon dolar borcunu ötelemek için bankaların kapısını çaldı. Bankalarda bir odada kredilerini yeniden yapılandırmak isteyenler, ötekinde konkordatocular var. Gişelerde ise ihtiyaç kredisini 60 ay vadeye yaymak isteyen sıradan vatandaş. Hükümet ne kadar bağırıp çağırırsa, çağırsın, özel bankalar daha fazla kredi veremez. Zaten verse de bir işe yaramaz, çünkü sorun artık borç döndürme değil, ciro eksikliği. Yani tüketim yok. İşte TEPAV Ocak perakende endeksi:

Dünya Bankası Aralık Türkiye[13] raporuna göre banka bilançolarında "distressed assets"; ben bunlara donuk ya da arızalı krediler diyorum, TL 170-230 milyar arasında hesap edilmiş. Aradan 2 ay geçmiş, buna bir 20-30 milyar daha ekleyin. Nerden baksanız, sistemde TL200 milyar, belki Mart sonuna kadar TL250-300 milyar delik açılacak. Çünkü bakın SÖZCÜ'den Nedim Türkmen ne yazıyor:[14]

"Konkordato talep edip; mahkemeden geçici mühlet alanların sayısı yok denecek kadar azaldı. Daha önce 3 ay geçici mühlet alanların büyük çoğunluğunun ilk duruşmada iflaslarına karar veriliyor. Mevsim kış olmasına rağmen şirketler sonbahar yaprakları gibi dökülüyor. İflasın ertelemesi müessesindeki "borca batık olma" şartı, yerine ikame edilen konkordato müessesinde aranmamasına rağmen yukarıdaki karara konu şirket gibi borca batık olmayan bir sürü şirket son değişikliklerden sonra bankalara yem edilerek iflas ettirildi, binlerce işçi işsiz kaldı".

Özetle, kamu harcıyor, özel sektör kısıyor. Kamu bu sefer bankalara kredi ver diye yükleniyor, onlar da batıyor. TL250 milyar açık dostlarım. Türkiye bütün vatandaşlarını rehin ver-

13 Turkey Economic Monitor, Aralık 2018, link: http://documents.worldbank.org/curated/en/566931547042740293/pdf/133555-TEMDECfinal.pdf

14 Konkordato yolundaki mayınlar patlamaya başladı, link: https://www.sozcu.com.tr/2019/yazarlar/nedim-turkmen/konkordato-yolundaki-mayinlar-patlamaya-basladi-3472802/

se bu parayı borçlanamaz. Ne Çin, ne Rusya, ne de o çok güvendiğiniz Arap Kardeşler de elini cebine atmaz. Mecburen IMF gelecek. Merak etmeyin, buraya para yatıran fon yöneticisi aptal değil, bir kaç gün içinde bu basit denklemi çözüp sıvışacak.

21 Şubat

Yıl boyunca sürekli olarak global rezerv para merkez bankalarının piyasalardan ne kadar korktuğu hususunda yanıldım. 2008-2009 Büyük Finansal Krizi onların dimağında onarılması güç bir yara açmıştı. Ağlayan bebeğe derhal meme veriliyordu. Bu yüzden piyasalar hakkında da yanıldım. Sene boyunca yavaşlayan dünya ekonomisi ve sürekli borçlanarak hayatta kalan karsız şirketlere rağmen, riskli varlıklar tarihi bir yılı kapatmaya hazırlanıyor. Ama bu yaşanan bir hakikat değil, dolçe vita. Çölde bir serap. 2020 yılında bu balon söner mi, patlar mı karar veremedim daha. Ama her hâlükârda, dış konjonktür artık Türkiye gibi kara-kucak, dünden bugüne yönetilen ülkelere acımayacak. Ekim'de Şili'den başlayıp Kolombiya, Bolivya, Irak, İran ve Lübnan'a yayılan sokak hareketleri halkına ekmek dağıtamayan rejimlerin akıbetini anlatmaya başlamıştı. Türkiye'de rejimin akıbeti de aynı olacak, ama çok başka yöntemlerle.

MAKALE: Hüstün, Burada Bir Problem Daha Var, Fed

Geleceği gördüm, Sayın Seyirci, etiketinde büyük harflerle KENEVİR yazıyor. Evet, Yüce Reiz'im kenevirin Türk tarımını kurtaracağını emrettiği günden bu yana bu mucize bitkiyi etüt ediyorum, nasıl helvasının yapılacağını dahi öğrendim ve kendi startup'ımı başlattım. Hemen Hollanda'dan senede 3 kez hasat veren Indica ve Sative tohumları ısmarladım. Naçizane müştemilatımın arkasında bir kaç dekar bir bahçe var, orda ekim yapmaya başlamadım tabii. Çünkü beni Baba bilen 40 kadar kedi var, ne zaman bir şey diksem "Aaa, baba bize oyuncak saklamış" diye anında deşiyorlar. Sonra yan bahçeden biri gelip "Sağolun be gençler, benim de aptestim gelmişti..." diyerek cup..cup.cupp. Sonra yüksek miyavlama tonunda bir tartışma başlıyor: "Ya abi, senin bu yaptığın da hayvanlık ama". "Niye ya, doğa çağırdığında gideceksin!" "Çocuklar boş verin ya, bu fani dünyada birbirimizi üzmeyelim, gelin kızlı-erkekli parti yapalım", ardından kim kimi tutarsa, haydin yallah.

O yüzden hidrofonik üretime geçmek için bodrumu yeniden tefriş edip 200 Wattlık bitki büyütme ışıkları (glo-light) da aldım ve üretime başladım. Konsept de basit, "giy ve tüttür". Kenevirden gayet organik gömlek, kirlendiğinde, bir sigara kâğıdına sarıp tüttürüyorsun, Tatlı Rüyalar Bebek. Şimdi üstüne bir de kâğıt helvasından yelek düşünüyorum, çünkü malum tüttürdükten sonra insan canı tatlı istiyormuş. Hedefim ihracat pazarı, markamı da buldum: "Gone up in a smoke".

Hazır ihracattan söz açmışken, dünya ekonomisinin hızla soğuduğunu hatırlatayım. Buz kesecek mübarek. Daha geçen yaz motor kaynatmasından korkulan global ekonomi rekor hızla Antarktika yolunu tuttu. Birçok neden sıralanır, ama te-

melinde ekonomik politika belirsizliği yatıyor. Okyanus'un bir yanında Trump gibi eski bir Beyaz Saray hukuk müşavirinin[15] "akli dengesi bozuk narşist" dediği bir megalo, öte yanında Brexit, İtalya ve Fransa krizleri. Avrupa'daki tek "husyeli" siyasetçi olan Merkel de formasını asıyor, çocuk parkı bebelere kaldı. Diğer Okyanus'un öte yanında da tam ekonomisindeki konut ve kredi balonlarını patlamadan söndürmeye başlamışken Trump hıyarıyla ringe çıkmak zorunda kalan, zaten tek vizyonu her Çinli'yi internette izleyip puan vermek olan Xi Jinping var.

Fed, bir ay içinde bunlardan tırsıp avcı şahinden kümes güvercinine döndü, ama bu dönüşüm esnasında güvenirlik ve kestirilebilirliğini de tuvalette bıraktı. Dün gece açıklanan Fed tutanakları ise Fed'in son kalan itibar kırıntılarını da silip atarken, küresel belirsizliği bir kademe daha artırdı.

Anlatayım, öncelikle FOMC toplantısında tartışmanın önemli bölümü menkul kıymet fiyatları ve kredi spreadlerine ayrılmış. Yani, Fed guvernörleri açıkça piyasalardan tırstıklarını belli etmişler. Fed'in nerdeyse 19. yüzyıla uzanan resmi politikası varlık fiyatlarını reaksiyon fonksiyonuna dâhil etmemektir. Başka türlü anlatayım. Farz edelim, Wall Street coştu, S&P500 5 bin puana çıktı, 10 yıllık DİBS getirisi de %2'ye geldi, FOMC olağanüstü toplanıp acil sıkılaştırma kararı mı alacak, varlık balonu şişti diye? Fed doktrininde bu sorunları makro-ihtiyati kurallar halleder.

Fed, bir belirsizliği ortadan kaldırdı, bilanço daraltma sene sonuna kadar bitecek, yani 500 milyar daha tahvil satıp, paydos diyecekler. Bu habere "kötünün iyisi" diyelim, çünkü dolar arzı azalacak, ama umulandan daha az daralacak. AMB'ı da henüz parasal genişlemeye geri dönmeyi gündeme almadığına göre, küresel finansal koşullarda genişleme söz konusu değil.

15 "Trump must be removed with 25th amendment because he is 'not well at all mentally', former White House ethics chief says", link: https://news.yahoo.com/trump-must-removed-25th-amendment-090638240.html

Gelişmekte Olan Piyasalar'a (GIOP, Ülkeler = GOÜ) yatırım yapanlar boşuna sevindi. Çünkü, bir kötü haber de, Fed ekonomiyi dengede tutacak (yani ne daraltacak, ne de genişletecek, nötr) faiz oranını kestiremiyor. Şu anda molada, ama ekonomik koşullar iyileşirse, yeniden faiz artırabilir.

Ben bu satırları yazarken, Beijing'in ek teşvik paketi açıklamaya hazırlandığı ve Ticaret Savaşı'nda barış ihtimalinin oldukça yükseldiğine dair haberler geliyordu ki, hem ABD, hem de dünya ekonomisine moral ve ivme kazandırır. Ya Fed yılın ikinci yarısında yine faiz artırırsa? Ya ABD'den gelen Aralık çekirdek perakende satışların A/A %1.7 daraldığına dair veri "ölçüm hatasıysa"? Çünkü WalMart, Target, TESCO bomba gibi mali sonuçlar açıkladılar.

Buradan GOP ve Türkiye'ye geleyim. GOP'un bindiği dallar koptu. Fed'den faiz indirimi filan yok. Dolar likidite 500 milyar dolar daha daralacak. Daha da kötüsü AB ekonomisi hakkaten perişan ve AMB 2020'de bile negatif faizden çıkmaktan zorlanır. Yükselen petrol ABD'den çok AB'yi vuruyor.

Euro/dolar aşırı değerli. Eğer Ticaret Barışı imzalanır da Trump AB'yle otomotif ithalatı için takışırsa, önce 1.05, sonra 1.00 makul senaryo. Bu durumda otomatik olarak Dolar Endeksi en az %5 daha değer kazanır. GOP ve Türkiye'den para çıkmaya başlar. Gerileyen Euro ve zayıflayan AB ekonomisi artı yükselen petrol bizim ödemeler dengesini fena baskılar.

Durun, daha bunlar olacak demiyorum. Ama ekonomide dengelenmeden bahsedenler, dolar/TL 5.00'ın altına iner diye çığırtkanlık yapanlar hakkaten siyaset ve jeo-politik konjonktür bilmiyor.

MART: Tanzim Satışlar ve SWAP Pazarının Kitlenmesi Fiyaskolarıyla Geçen Günler

Mart geldi, anketler AKP'nin hep burun üstü gittiğini gösteriyordu. Yabancı da ilk defa manzarayı çaktı. AKP büyük illeri kaybedecekti. Fon yöneticisinin siyasi tercihi, dini-imanı ve dostu ya da düşmanı yoktur. Para kazanmak için bu işi yapar. AKP'nin kaybedeceğini sezince, çıkacak şamatayı da hesap etti. Çünkü ortalama bir fon yöneticisi en az 10 ülkede yatırım yapıyor, bu manzarayı daha önce gördü ve hemen tüymeye başladı. Ben bu mesleğe 30 yıl önce başladığımdan buyana çok şey değişti. O zaman yabancı sadece hisse alırdı. Sonra bonocular geldi. En son olarak da türevciler. Türevciler de SWAP pazarını tercih eder. Albayrak'ın bu ülkeye verdiği kalıcı zararlardan biri de swap yapanlar kaçmaya başlayınca, resmen kapıyı kitlemek oldu. Türkiye Hotel Californiya olmuştu. İstediğiniz zaman check-in yapabilirsiniz, ama check-out Mahşer'de. O vahim hata yüzünden şirketlerin risklerini hedge etmekte, bankaların ucuz fonlama bulmakta başvurduğu Londra swap pazarında hacmimiz %75 daraldı.

3 Mart

MAKALE: Ekonomide Süper Lig'e Çıkmak

CIA'in odama bağladığı özel casus uydu linki üzerinden streaming vaziyette Sevgili Abim Numan Kurtulmuş'u dinliyorum.

Orta gelir tuzağı meselesini yıllar evvel söyleyenlerden birisiyim. Bunun aşılmasının en önemli yollarından birisi sağlam bir üretim yapısıdır. Esas boğuştuğumuz alan burası. Küresel rekabette var olabilecek, rekabet olabilecek markalarımızı geliştirmek... Türkiye bu tarafa doğru yönelmiştir. Allah'ın izniyle bu 4,5 yıl Türkiye'nin her alanında kalkınma hamlemizi yaparak bu orta gelir tuzağı meselesinden de kurtulacağız.

Futbol benzetmesiyle şöyle söylüyorum. 13. büyük ekonomiyiz ama Türkiye için yeterli değildir. Tabiri caizse playoff oynuyoruz. İnşallah şampiyon olup Süper Lig'e çıkacağız. Daha çok üreteceğiz, küresel rekabette güçlü şekilde ayaklarımız yere basarak devam edeceğiz. Siyasi ve ekonomik istikrarla bunu sağladığımız takdirde Türkiye dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olur.

Kulağımdaki CIA alıcısından kahkahalar yükseliyor, "Kesin şamatayı diyorum, "Numan Bey de çok iyi bir ekonomisttir, ne dediğini biliyordur elbette". "Cehennemde kar yağınca" diye bir koro yükseliyor kulaklarımda. Alexandria Ocasio-Cortez Abla Başkan olsun, ebelerinin örekesini görecekler bu damızlık kiralık katiller, hepsini Barış Gönüllüsü olarak Venezuela'ya ağaç dikmeye yollayacak. Bu arada sırası gelmişken, ABD'de Demokrat Parti içinde çok keskin bir sosyalist genç grup oluşuyor. Eee, her tez bir antitez yaratırmış, Trump sayesinde 1930'lardan bu yana ilk kez ABD'de sosyalizm ciddi bir siyasi akım haline gelebilir.

Neyse, soralım Numan Bey'e nasıl Süper Lig'e çıkacağız?

Herhangi bir yabancı yatırımcı, iyi niyetli yabancı bir yatırımcı geldiği zaman zaten bir sürü analizler yapıyor. Geldiği zaman burada kendi yatırımını rahat bir şekilde yönlendirebilecek teşvikler, bürokrasi olduğunu biliyor. Türkiye uluslararası tahkim bakımından pozitif olarak ayrışmış ülkelerden birisidir.

Doğrudur, bu ülkede şirket satın alacak ve fabrika kuracaklar kılı kırk yararak analiz yaparlar. Kararlarını da vermişler Numan Abi, AKP iktidarda oldukça, yatırım yok. Skor yalan söylemez. TEPAV araştırmış: *Doğrudan yatırımların yurt içi hâsılaya (GSYİH) oranına 2007-2017 dönemi itibarıyla bakıldığında, FDI/GSYİH oranının %3,3'ten %1,3'e düştüğü... Türkiye'nin giden yatırımlarının gelen yatırımlara oranının uzun dönem ortalamasının üzerinde olduğunu göstermektedir. 2002-2018 döneminde ortalama %22,1 olan ODI/FDI oranı, Ekim 2018'deki %35,9 seviyesinden gerileyerek, Kasım 2018 itibarıyla %32,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Geçen yılın aynı dönemine (Kasım 2017'ye) göre ise söz konusu oranda 9,4 puanlık bir artış olduğu görülmektedir.*

Yani Numan Abi, yalnız yabancıların değil, yerlilerin analizinde de çakmışız, onlar da gidip dışarda yatırım yapıyor. Siz önce şu kümesin kapısını kapasanız da, yumurtlayan tavukları içerde tutsak?

Neyse, çok yorum yaptım. Numan Bey'e kulak verelim:

Türkiye üzerinden spekülasyon yapmak isteyenlerin heveslerini kırmak bakımından pozitif bir etkisi olacaktır. Öyle günler oldu ki biz gün gün takip ettik. Kurban bayramının olduğu hafta dolar neredeyse 8 liraya çıktı. Birden Türk varlıkları üzerine spekülatif ataklar oluyor. Bu TL'yi değersiz hale getiriyor. Bu tür ortamlar artık bundan sonraki, 4,5 yıl Türkiye'de inşallah bir seçim ortamı olmaksızın bir süre olacak. Bu

süre içinde bu tür spekülasyonlara yeltenmek isteyenler artık bin kere düşünmek zorunda kalacaklar.

Numan Abi, sizin ekibe finans dersi verecek bir hoca filan yok mu Ankara'da? Yoksa eğer, benim YouTube videoları bedava. Çünkü kötü niyetli spekülasyon filan yok. Bak, yabancı yatırımcı ne diyor:

Northwest Passage Capital Advisors'dan Will Slaughter tweet atmış: "Her zaman olduğu gibi, manşet atanlar arasında neler olup bittiği hususunda korkutucu bir cehalet hâkim... Bu rezalet (işlem kısıtlamaları) sadece bono-tahvil, hisse gibi enstrümanlara yatırım yapmak için TL borç alanlarını vurdu... Türkiye'nin can damarı olan off-shore finans altyapısını böyle hunharca imha etmek pahalıya oturacak, ama bu Ankara'nın yaptığı ilk aptalca iş değil."

Geri gelirler mi sence? Vanguard Asset Management'ten Nick Eisinger Bloomberg'e konuşuyor: "Hele bir (borçlanmak) için piyasaya çıksınlar, ne faiz ödeyeceklerini görecekler."

Hanya Konya meselesi Dostlar. Etme, bulma dünyası bu.

Numan Abi halkımızı rahatlatıyor: *Spekülatif atakların hepsini bertaraf edebilecek güce sahip. Seçimden sonra güven ortamı tesis edilir, ekonomik ve siyasi istikrarı bir kez daha onayladığı ortaya çıkar ondan sonra herkes kendi durumunu belirlemek durumunda kalır.*

Belirlediler Numan Abi. Dev Investec Fonu'ndan Julian Rimmer yatırımcılara e-mail atıyor: "Pazartesi işlem yasakları kalktığında Türk Lirası'nın başına gelecekleri yalnız Yüce Tanrı bilir. Traderların başına dayadığın silahı çektiğinde ne yapacaklar acaba? Ben TL ve hisseler için kötümserim ve herkese sigorta (hedge) satın almasını öneriyorum."

Reuters'den Swatha Pattanik de "Artık birçok banka uzmanlarına gazetecilerle konuşma yasağı koydu. Son olanlardan sonra özellikle Türkiye'de şubesi olanlar araştırma yazmaktan

iyice çekinir olabilirler. Bu yerel birikiminin bilgisine paha biçilmez. Piyasalarda cehalet mutluluk getirmez. AKP'nin araştırma raporlarına karşı sert tutumu Türkiye'den daha çok para kaçmasına neden olabilir."

Biz, dostlar, deyme hokkabaza taş çıkartacak kadar kendimizi kandırma ustasıyız. Demokrasimizin eşi yoktur, kızımıza damat beğenmeyiz, kendimize iş, ülkemize muhalefet. Takımımız da hep ipne hakemler yüzünden şampiyonluğu kaçırır. Bütün Müslüman Dünyası bize tapar, kalleş Batı bize olan korkusundan altbeziyle dolaşır.

ABD'den bakınca manzara çok farklı. Hani "alay konusu oldu" derler ya, haşa, Türkiye için böyle bir durum söz konusu değil. Çünkü bu kalleş Amerikalılar bile düşene vurmazlar. Bütün dünya acıma dolu bir ifade ile seyrediyor bizi.

Önemli not: Makalede kulladığım tüm alıntılar bne IntelliNews "ISTANBUL BLOG: Can Turkish markets survive until Monday?" haberinden seçilmiştir. İnanmayan gider okur. Bu arada anlayamadığım teknik nedenlerden dolayı artık link veremiyorum, AI öyle dedi dün gece.

6 Mart

Aşağıda bu yıl yazdığım en beğendiğim makalelerden birini okuyacaksınız ve Mart'ı da bu makaleyle kapatacağım. Çünkü içinde yıl boyunca sürecek tüm temalar var. Abdülkadir Selvi'nin taaa Mart başında çaktığı seçmenin artık AKP'den umut kestiği gerçeğini Erdoğan hala anlamadı. S-400 inadı ki hiç bir halta yaramayan bir silah sistemidir, hala sürüyor. Patriot'lar da öyle bu arada, çünkü bizi füze yağmurunda boğacak tek komşumuz kankamız Rusya ve İran. Güvenli Bölge inadı Barış Pınar'ına yol açtı. Kasım sonunda büyük zafer olarak kutlanan Barış Pınarı'nın nasıl bizi fakirleştireceğini de kitabın son bölümünde anlatacağım. En sonunda da finansal sistem sıkıyönetime alındı. Artık Türkiye'de serbest piyasa rejimi insan hakları ve özgürlükler kadar hayali bir söylemdi. Adı var, kendi yoktu.

MAKALE: Yaptırımlar, Hatalar, Döviz ve Faizler

Bakın not edin, bu makaleyi Çarşamba sabahı saat 10:00'da siteye girmişim. Saat 14:00'de de TCMB PPK faiz kararını açıklayacak. Reuters ve FOREKS anketlerine göre para politikasında gevşeme beklenmiyor.

Ben biraz daha açık fikirliyim. 400 puan bir faiz indirimi, ya da munzam karşılık oranlarında kallavi bir indirim yapılırsa şaşırmam. Çünkü yerel seçimler tehlikede. AKP'nin şu ana kadar attığı popülist adımlar sinek geğirmesi kadar etki yarattı. AKP için bu seçim gerçekten beka sorunu, çünkü kaybederse, BKP, CKP gibi yeni partiler 17 yıllık haksız tekeline son verebilir.

Hiç merak etmeyin, bir YouTube söyleşimde kehanet ettiğim dolar/TL en az 6.5'ye yükselecek tahminime sadığım. Ya sabırsızlanan AKP seçim kazanmak için bir hata yapacak, ya ABD yaptırımları piyasaları ebola virüsü salgını gibi ürkütecek, ya da seçimden sonra yeni partinin önünü kesme telaşı hükümete ekonomiye erken stimüle etmek gibi tarihi bir hata yaptıracak. Üstüne taze cemre düşen yeşil filizler fil çişi yiyip, kavrulacak.

Sevgili Abim Hürriyet yazarı Abdülkadir "Abdül Abi" Selvi[16] yazmış: "Türkiye gibi parti ve lidere bağlılığın bir kimlik haline geldiği ülkemizde, bu partiler ne yapmış ki tabanlarını bu denli küstürmüşler diye düşünüyorum. Partisi için canını veren insanlar, oy vermeye bile gitmeyecek hale geldiyse partilerin bunun üzerinde kafa yorması gerekiyor. Seçimleri kazanmak için kendine oy vermeyen seçmenleri kazanmaya

16 Anketlerden seçimlere ilişkin önemli sinyal, http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/abdulkadir-selvi/anketlerden-secimlere-iliskin-onemli-sinyal-41137912

çalışan partilerin öncelikle kendi partililerini neden küstürdüklerini düşünmeleri gerekiyor. Sandığa gitmeyeceğini belirtenler yeni seçmenlerden değil, tam aksine partisiyle gönül bağı kopan "tepkili" seçmenlerden oluşuyor."

Abdül Abicim, partiler seçmeni küstürecek hiç bir şey yapmadı. AKP dâhil hepsi 24 saat, 7 gün Türkiye'nin sorunlarına çözüm bulmak için çalışıyor. Bak, emekli büyük abim Bülent Arınç[17] ne diyor: "Beka tartışmasından sürpriz bir çıkış geldi. TBMM eski Başkanı AKP'li Bülent Arınç, Cumhur İttifakı'nın adeta seçim sloganı yaptığı 'Beka sorunu' konusunda "Nereden çıktı, öyle bir sorun yok" dedi. Bu yaşında fikir üretiyor. Sorun "Bütün çözümler bende, kapatın çenenizi oturun yerinize" diyerek diyalog yollarını kapatan ve kara-kucak siyaset üreten bir Başkanlık merciinde.

Bu merciinin en önemli takıntılarından biri de S-400 hava savunma sistemi satın almak. Bizden zar-zor domates alan tarihi düşmanımızdan doğal gaz, nükleer santral ve şimdi de NATO düşmanı gelişmiş silah sistemleri satın almakta inat ediyoruz. Acaba Rus füzelerini kime karşı kullanacağız? Dost ve müttefik İran'a karşı mı, yoksa hain ve kalleş Esad'a karşı mı? Bir spoiler alert, Esad'a karşı kullanamayız, çünkü onun füzeleri de Rus yapımı. İkinci spoiler alert, teknoloji transferi de palavradır, biz de S-400 üretecek sanayi altyapısı yok. S-400 satın almak NATO'ya orta parmak göstermek ve alnına "Ben Batı düşmanıyım, topunuzu oyarım" dövmesi yapmaktır. Aynen, kör kör gözüm parmağına Maduro'dan altın almak ya da, İran'la serbest bölge kurmaya kalkmak gibi.

Trump da ilk nazik uyarıyı yaparak bizi Genelleştirilmiş Ticaret Kıyağı Sisteminden şutluyor. ABD'de dün 86. ve listedeki son general de "S-400 alırsanız, bizden de babayı alacaksınız" diye uyarı yaptı. Odin çarpsın, ABD yaptırımlarından korkuyorsam, ama Trump Melani'yle bozuşur da gece

17 Bülent Arınç'tan sürpriz 'beka ve Ali Babacan' çıkışı!, link: https://www.sozcu.com.tr/2019/gundem/arinc-bombasi-3797219/

02:00'de bir tweet atarsa? Ulan, o saatte politika yapıcısı olarak bir tek ben ayaktayım be!

Pardon, bir de Londra'da duyduğum kadarıyla bir kamu bankasının doları düşürmekle görevlendirilen ve 24 saat 3 vardiya halinde çalıştırılan talihsiz döviz masası yetkilileri. Dikkat ederseniz yılbaşından bu yana dünyada kıyamet kopsa, Hz. İsa 2000 yıldır beklenen geri dönüşünü yapsa da, dolar/TL bizim piyasalar kapandıktan sonra düşüyor. Tamamen tesadüf işte, manidar bile değil. Ama Trump tweeti bizim kamu bankasının satacağı bir kaç yüz milyon doları tsunami gibi ezer geçer ve dolar/TL hop 6.5.

Zaten S-400 kavgası çıkmazsa, güvenli bölge var. Ankara'nın herkesi aptal, kendini kurnaz sayma huyu sayesinde bu basit ve lehimize çözümlenecek konunun da krize dönüşeceğinden %100 eminim.

Ama döviz konusunda beni asıl ümitlendiren (yani spekülasyon yaparak para kazanma anlamında, yani evimi rehin vererek TL'yi şortlama anlamında...) iç siyaset. Her lider tabanını beslediği ölçüde makbuldür. Sevgili Başkanım da artık tabanını besleyemiyor. Tanzim Satışlara rağmen yıllık gıda enflasyonu hala %29.5. Üstelik Tanzim Satışa dua eden her seçmen için küfreden bir pazarcı, halci ve çiftçi var. Yıllarca AKP'ye destek veren bu kıymetli esnafın yanında partiye sadık süpermarket zincirlerine Rekabet Kurulu'nun soruşturma açması da AKP'nin artık kendi tabanını kemirerek beslenen bir partiye dönüştüğünün somut ifadesi.

Eğer AKP-MHP yerel seçimlerden yenilgiyle çıkarsa, halen saha kenarında ellerini ovuşturan Prof. Davutoğlu, Ali Babacan gibi isimler ringe çıkabilir. Daha doğrusu, taban onlara "kurtarın bizi" diye yalvarabilir. Çünkü, AKP ideoloji değil, rant partisidir. Rant bittiğinde, sadakat de biter.

Saray bu denklemi derhal çözer ve cevabını da bulur. Ekonomiye acil kan lazım. Hemen TCMB'den dev bir faiz indirimi

gelir, ardından da "YEP, MEP, boş laf" denip, bol borçlan-daha bol harca başlar. Bir adım sonra bankalardaki donuk krediler paketlenip TCMB'ye repoya verilir. Hop, dolar/TL 6.50.

Bizi bu acı sondan kurtaracak bir tek Beyaz Atlı Şövalye var: Berat Albayrak. Şu ana kadar faizlerin TL'yi koruyacak kadar yüksek tutulmasını da ona borçluyuz. Umarım hala Saray'da sözü geçiyordur.

NİSAN: Sandık Gaspı Elde Patlıyor

Mart ayında bir torun sahibi olduk ve ailecek oğlum ve gelinimin yaşadığı ABD'ye gittik. Adaletten kaçtığım, CIA veya para babaları ile görüşmek için gittiğim tevatürleri beni çok eğlendirdi ve hepsini sosyal medyada çeşitli nicklerle aktif olarak paylaşıp ünüme ün kattım. Hâlbuki minik bebeğimi zehirli sigara dumanından korumak için evin 10 km uzağında sefil bir otel odasında her ırktan ve cinsiyetten nikotin müptelası zavallılarla ortak mutfakta mikro-dalga peynirli makarna yiyip bira içiyordum.

8 Nisan

Seçimleri YouTube'tan dudaklarım uçuklayarak seyrettim. AKP'nin büyükşehirleri vereceğini biliyordum, ama İstanbul'da böylesine kıran kırana bir yarış ummadım. Erdoğan'ın gözbebeği, rant kapısı ve en çok hizmet götürdüğü kent az farkla da olsa ona ihanet etmişti. Sonun başlangıcıydı. Erdoğan sonucu kabullenip "NİYE" sorusunu sorsaydı, bugün Türkiye bambaşka bir patikada olurdu. Ama bence bu vakada gerçekten kandırıldı. Ve iktidarının sonunu getirecek en hazin adımlardan birini attı: Sandık gaspı!!! Eğer seçimi seçim gecesi iptal ettirseydi, bunca puan kaybetmezdi, Erdoğan yaşlanmış, avlanma refleksini kaybetmeye başlamıştı.

MAKALE: Demokrasi Treninden İnmenin Bedeli

Demokrasi namusunun tek elde kalan ziyneti olan sandık da gasp edilmek üzere. Eğer YSK İstanbul seçimlerini AKP'ye armağan eder, ya da tekrarına karar kılarsa, artık kimse Türkiye için demokratik bir ülke diyemez. Komik bir şeydir demokrasi, varken kimse değerini anlamaz da, sağlık gibi, kaybettiğinizde "vay anam" dersiniz. Makalelerimi okuyanlar bilir, demokrasi ve kalkınma arasındaki bağı defalarca yazdım. Türkiye gibi kelle başı geliri 10 bin dolara yaklaşan bir ülke demokrasi olmadan yönetilemez.

Size Ulu Manitu aşkına yalvarıyorum, bana "Ama Çin?" örneğini vermeyin, Kore Yarımadası'na bakın. Bir tarafta diktatörlükle yönetilen Kuzey Kore sürünüyor, hemen sınırın Güney'inde öteki Kore "gangham style" ABD'yle aşık atıyor.

Ama bu makalede amacım size demokrasi nutku çekmek filan değil. Zaten bize bir numara büyük geliyordu. Biz kalıtımsal olarak Gök Tanrı'dan mazbatasını almış Han'lar tarafından yönetilen, soyu kurttan gelen ve arabasına "Atatürkçüyüz hamdolsun" stickeri yapıştıran bir neslin evlatlarıyız.

Size somut olarak İstanbul'da seçim alavere-dalaveresi yapılırsa, başımıza gelecekleri gün-be-gün anlatacağım. Ama ufak bir parantez açarak, canımdan çok sevdiğim ve samimiyetle ekonominin kurtuluşu için tek çare ve umut gördüğüm Hazine, Maliye ve Kalplerin Bakanı Berat Albayrak'a yapılan bu ihaneti kınamama müsaade edin. AKP'yi bu seçimde kendi içindeki Beyaz Türkler bitirdi, şimdi de Albayrak'a çirkin bir komplo düzenlediler. 12 Nisan'da New York gibi kapitalizmin kaşarı bir kentte Rothschield'ların, Rockefeller'lerin, Bush'ların, Illuminati Fonlarının karşısına çıkacak Albayrak

ne diyecek? Bir hin kızı hin ecnebi sorsa "Sayın Bakanım, hem ota-boka dış komplo diyorsunuz, TL bir kuruş oynadığında bizi suçluyorsunuz, hem de gelip paramızı istiyorsunuz, what is the diet, what is the sauerkraut? (bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu). Ya da başka bir isim ve muhtemelen kripto-Musevi fon yöneticisi "Değerli Bakanım, siz daha sandıklarınıza sahip çıkamadınız, bizim paraları nasıl koruyacaksınız" diye puştluk ederse?

Valla işi çok zor Berat Abimin. Güvendiğim ekonomistlere göre TCMB temettü avansı çıktıktan sonra harbi bütçe açığı son 12 ayda TL120 milyarla GSYİH'nın %2.3'ü aştı, Harbiye'ye doğru gazlıyor. Zam şart, tasarruf şart. İyi de TL100 milyar kredi vermişsin, bir o kadar da bütçe açığı, İstanbul seçmeni sana sarı kart göstermiş. Eğer Değerli Ablam Habertürk yazarı Nagehan Alçı Hamfendi'nin iddia ettiği gibi 2 Haziran'da İstanbul seçimi tekrarlanacaksa, arpayı nasıl keseceksin?

Zaten TCMB'nin bugün arka kapıdan faiz artırımını geri alması ve Hazine'nin 2029 vadeli dış borçlanma için 3 yatırım bankası görevlendirmesi de ulufe ihtiyacının şimdiden başladığının somut göstergesi. İroniktir, Hazine kâğıdını ihraç edecek 3 kurum arasında TL'yi manipüle eden JP Morgan da var. Sayın Erdoğan, size sesleniyorum: Bunu biliyor muydunuz? Yoka Hazine de mi Şer İttifakı'nın eline geçti, Başkanım? Odin aşkına, Başkanım bir ses verin! Savaşacak mıyız, teslim mi olacağız? Teslim olacaksak, bana çok iyi teklifler var yatırım bankalarından.

Tesadüf işte, aynı zaman diliminde Çavuşoğlu Ağam da AB'de NATO Savunma Bakanları ile S-400 meselesini halletmeye uğraşacak. Şimdi herifler "Ya kardeşim, AB de, NATO da bir demokratik ülkeler ittifakı, sizin karne kırık. Ülkede 14 bin oy fark seçim kazanmaya yetmiyor. Biz galiba size yaptırım uygulayacağız" demezler mi? Yapmazlar mı? Yaptılar Abi, Halk Kahramanı ve askeri giysilerle tank üstünde şiir okurken fotoları yatak odamın duvarlarını süsleyen Maduro Yoldaş'a

da yaptılar. Bu kancıklar erlik, adalet, hukuk tanımazlar ki? Size aşağıda Nisan-Mayıs özel sektör borç geri ödemelerini vereyim de yaptırım lafı ortalarda dolaşmaya başlarsa Hanya & Konya'yı anlatayım:

Daha seçim haftasında yerleşiklerin döviz mevduatı 180 trilyon doları aşmış (Konfederasyon Doları), eğer swap depolarını saymazsanız, nerdeyse eşit bir miktarda TCMB döviz rezervlerinden uçmuş. Şimdi ortalık iyice karışacak diye vatandaş dövizde köküne kadar mala girmez mi? Dağlar gibi F/X borcu olan özel sektör de onların peşine takılmaz mı? TCMB rezervlerini artık haftalık değil, günlük takip eden yabancı banka ve yatırımcılar kafayı yiyip, duvarlara toslayarak ağıldan kaçmaya çalışmaz mı?

Özel sektör bu ortamda yatırım da yapmaz, işçi de almaz. Zaten bunları yapmak için kredi gerekli, onu da bir tek kamu veriyordu. Kamu bankalarının yeniden sermayelendirilmesi de seçim sonrası ekonomik rehabilitasyon programının önemli payandalarından biri olacaktı. Doğal olarak, bu ortamda yeniden sermayelendirme konuşulmaz bile, yeniden beleşe kredi dağıtma konuşulur.

Bir de EBRD'yle IFC ne yapacak merak ediyorum. Tam heveslenmiş, bizim batık kredilere talip olmuşlardı, bu seçim yenileme zamazingosu patladı. Acaba ortaklarına yani Batı'lı devletlere "Valla biz siyasete karışmayız, Türkiye'de demokrasi filan yokmuş, bizi kasmaz. Gider şakır şakır alırız!" diyecek yürek var mı?

Ve en son sorum da, acaba "AKP kurmayları" İstanbul, Antalya, Mersin, Adana, İzmir gibi Batı'yla ticaret yapan, turizm ilişkisi olan, küresel finans imkânlarından doyasıya yararlanan kentlerde seçmenlerin partiden niye soğuduğunu anladı mı?

Demokrasiyi abartmayın. Eninde sonunda bir trendir. İnmek de var, binmek de, ama bilet parasını ödemek kaydıyla. Kondüktör kapıya dayandı şimdi.

22 Nisan

Bu makalede incelediğim IMF global görünüm raporu dünya ekonomisinin dönüm noktasını işaretledi. Trump'ın Ticaret Savaşları için kolları sıvadığı 2018 ortalarında ülkelerin %70'i trend üstü büyürken, 2019 sonunda bu oran %30'lara gerilemişti. IMF raporu dünyanın dördüncü vitesten bire inmesini anlattı. Ticaret Savaşları yalnız ticareti değil, tedarik zincirlerinin kompozisyonu ve özel sektörün sabit sermaye yatırımlarını da vurarak dünyaya sikletinden çok daha fazla zarar verdi.

Ama mali piyasalar için de beklenmedik bir hediye oldu. Fed ve AMB hızla rota değiştirip, sıkılaşan para politikasından caydılar. Dünya yine ibadullah dolar ve Euro'ya boğulunca da, sene ortasında 16.5 trilyon dolar civarında tahvilin ihraç getirisi negatife düştü. Yüksek kredi notlu tahvillerde getiri bulamayan fon yöneticileri, şirket tahvillerine ve Gelişmekte Olan Ülkelere (GOÜ) hücum ettiler.

Tam rakamları hesap etmek güç, ama yılbaşından Kasım sonuna kadar Çin dışında GOÜ'e belki 40-50 milyar dolar sıcak para girdi. Ama bizden 2.6 milyar dolar civarında kaçtı. Çünkü Türkiye artık krupiyelerin alttan kâğıt çekip kumarbazı dolandırdığı bir gazinoydu. Bunu en akıl almaz yollarla döviz sabit tutmayı "başaran" Berat Albayrak'a borçluyuz. Yola akıllı-uslu, öğrenmeye ve Mehmet Şimşek'ten daha başarılı bir ekonomi kondüktörü olduğunu ispat etmeye çıkan Berat Bey'in "bozulmasının" hikâyesini daha çooook anlatacağım. Ama sırf onu ve ona destek veren Pelikancılar'ı dinleyen Erdoğan çok şey kaybetti, artık halkıyla bütünleşen "organik lider" değil, Saray'a kapalı bir otokrattı.

MAKALE: Dünyanın Geleceğini Karartan İki Bulut

Hangi makalemin çok okunacağını hiç bilemem. Ama hangilerinin okunmayacağını bilirim. Mesela, bu makale dünya ekonomisinin geleceği hakkında ve unutulup gidecek. Merak etmeyin, bu alıştığınız "Ah, siz cahil Türkler" ayarı değil. Amerikalılar kendi ülkeleri dışında olup-bitene daha da Fransız. Hatta Washington'da olanlara da. İnanın Özel Savcı Müller'in Trump raporu Türkiye'de daha çok tartışıldı.

Global pazar yerinin en dışından ortasına yaklaşan bir ülke için dünya ekonomisinin gidişatını anlamak şart, aksi halde niye bizim şirketlerin deve yüküyle F/X borç altına girip, sonra "Devlet Baba kurtar bizi!" diye feryat ettiği bir muamma olarak kalır. TCMB'nin niye faiz indiremeyeceği, Türkiye'nin niye asla S-400'leri teslim almaya cesaret edemeyeceği, niye gelecek nesilleri akıllara durgunluk, midelere gurultu verecek bir işsizliğin beklediği de...

Dünya ekonomisinde tatlı bahar meltemi Trump davarının hiç bir amacı olmayan Ticaret Savaşı hevesi ve yılan hikâyesine dönen Brexit masalı yüzünden Şubat'ta yerini kara kışa bırakmıştı. Artık resesyon ve finansal kriz korkusu hakimdi basın ve yatırımcılara. İfrattan tefrite bu ani geçiş benim gibi ekonomiyi insan psikolojisini çözmeden yorumlamayan bir dahi için klinik vakadır. Daha da vahimi, kendine fon yöneticisi sıfatını layık görüp her sene bu sayfalara sığmayacak sıfırlarla dolu maaş ve prim çeki alan hırdavat, resesyonun Gelişmiş Ülkeler'de patlak vereceğini, dolayısıyla Gelişmekte Olan Ülkeler'in (GOÜ, Piyasalar = GOP) güvenli liman olduğuna karar kıldı. Onları kötü yola düşüren başlıca kanaat önderi de yavaştan paranoyadan şizofreniye yatay geçiş yapan IMF'dir.

IMF'nin son raporu "Çok hassas bir nokta" başlığını taşıyıp sadece manşet okuyanlara korku salarken, temel senaryosu 2019'un ikinci yarısında dünya ekonomisinin ivme kazanması, 2020'de de makul bir tempoda büyümesidir. Daha da ironik olan, IMF'nin her yatırım bankasının kapmak için kapıda beklediği anlı-şanlı ekonomistlerinin 2020 sonrasında ortalama %3.5 büyüme öngörmesidir. IMF'nin değindiği Ticaret Savaşları, piyasalarda ani bir panik atağının reel sektöre sıçrayarak ekonomiyi berbat etmesi gibi riskler "Teyzeme tekerlek taksak da şehirlerarası taşımacılıkta kullansak" mahiyetinde kalır.

Nitekim Cuma günü açıklanacak 1Ç2019 ABD GSYH %2.5 civarında olacak, Çin'de ise %6.4 olarak açıkladı. Euro-bölgesi ve Japonya çok zayıf, kabul ederim, ama o bloklar ihracatla yaşar. Çin ve akabinde GOÜ düzelsin, bir miktar kendilerine gelirler. Finansal krize gelince, tüm merkez bankalarının korkudan popolarının titreyerek piyasaları ürkütmekten çekindiği, global para arzının yine bollaştığı, tüm dünya için gösterge teşkil eden ABD 10 yıllık DİBS faizinin ise %2.56 olduğu bir ortamda bu krizi çıkartacak Baba- ya da Anayiğit varsa, gözlerinden öpüp Nobel vermeli.

Dünya ekonomisinin sorunları var tabii, Sümerliler döneminde de vardı, Kanuni döneminde de vatandaş hayat pahalılığı ve işsizlikten yakınırdı, 36. Yüzyılda Vega Yıldızı'nda ilk koloniyi kurduğumuzda da iş dünyası teşviklerin yetersizliğinden dem vuracak. Ben anneleri suçluyorum. Bebek her ağladığında meme vermek bizi bu duruma getirdi.

Ben size gerçek sorunları (ekonomik olanlara odaklandım) ve yaratacakları hasarı anlatayım.

İlkin, verimlilik bir türlü artmıyor. İki tür verimlilik vardır, iki şekilde ölçülür. İlki işgücü verimliliği, yani çalışılan saat başına üretilen çıktı. İkincisi, tüm üretim girdilerinin -ki bunlara teknoloji de dâhil- bileşiminden oluşan birim üretimin zaman içinde artması. Halen dünyada işgücü verimliliği %2

civarında artıyor ama toplam girdi verimliliği artmıyor. Eğer yaşadığımız hayatı göz önüne alırsanız, bunun nasıl inanılmaz bir sonuç olduğunu kavrarsınız.

Size kendimden örnek vereyim. Altı yılımı harcadığım doktora eğitimimde ayık zamanlarımın yarısı balta girmemiş küflü ve tozlu kütüphane mağaralarında antik kitapları bulup sayfaları fotokopi etmek (Fotokopi makinasını hatırlayan var mı? İşte bunu diyorum) ve çeşitli rakamları not defterime kopya etmekle geçti. Sonra, o rakamları üniversitenin ana bilgisayarına girerdim. 24 saat sonrasına randevu alırdım çıktı için. Genelde lavuk bilgisayar "yanlış veri#### Error 485##" diye bir cevap atardı önüme. Şimdi sıcak kahve-wiskimi yudumlarken google'dan istediğim araştırmayı indirip Excel'de 30 saniyede multi-regresyon, VARIMA analizi, ne haltımsa yapıyorum. Zekâm değişmedi, çalıştığım saat azaldı, ama ben Wonder Woman kadar verimliyim artık. Hemen hepimiz de öyleyiz, ama verilerde bunu göremiyoruz.

Ya ölçüm yöntemlerimiz eksik, ya da Yapay Zeka, Sanayi 4.0, Nesnelerin Internet'i dediğimiz bu zamazingoların verimliliğe katkısı sıfır. Hepsini atıp cevval bir sekreter, bir de her işe koşan çaycı tutsak daha ucuz. Eğer bu durum değişmezse, dünya sürdürülebilir büyümeye geçemez. Çünkü çevreci-vegan hippi tayfası artan nüfusun dünya kaynaklarını yiyip bitirdiğini iddia ederken, aslında Çin başta tüm dünyada çalışan nüfus artışı yavaşladı, hatta azalmaya başladı. Yani, çalışan başına daha fazla üretmezsek, hem de gani gani çok üretmezsek, 100 yaşına basıp hala Viagra isteyen dedelerin emekli maaşını ödeyemeyeceğiz.

İkinci sorun ise kurumsal borçlar. Her ülkede ayrı bir karaktere sahip bu meret. ABD'de şirketler borçlanıp temettü ödemiş ki hisse değeri artsın. Çin'de borç alıp faiz ödemişler. Biz de alıp toprağa gömmüşüz. EĞER Dolar Endeksi örneğin 110'a fırlar, ABD 10 yıllık DİBS getirisi de %4'e vurursa, bu borç ödenmez, zincirleme iflaslar başlar. Sermaye piyasaların-

da panik gerçekten reel ekonomiye sıçrar ve biz de ..... sıçarız.

Ama geleceğin şekli öyle değil. Bizi bekleyen ölümden beter bir sürünme hali olacak galiba. Borç krizi yok, ama borç ödemek için eşşekler gibi terleyen özel sektörün sabit sermaye yatırımları ve istihdamı kısması var. Düşük istihdam tüketim yoluyla büyümeyi frenliyor. Düşük sabit sermaye yatırım oranı da sürdürülebilir büyümeyi yavaşlattığı gibi, Sanayi 4.0, Yapay Zekâ ve Nesnelerin Interneti'nin fabrika ve ofislere entegrasyonunu geciktiriyor.

Kemal Kılıçdaroğlu'na yapılan kalleşçe saldırıdan sonra ilk gönlümden geçen her satırından kan ve intikam damlayan bir meydan okuma yazmaktı. Vazgeçtim. Artık bıktım bu şiddet ve cehalet kültürünün kölesi olmaktan. Yapabileceğim tek şey, her canlıya sevgi ve merhametle davranmak ve incik kadar da olsa cehaletin derin karanlığında mum ışığı yakmak.

27 Nisan

Bir önceki kitabımda ve akabinde her fırsat, platform ve mecrada "IMF gelecek" dedim. Bu yüzden de kripto-AKP'li, PKK'lı ve FETÖ'cü olmamın yanında sosyal medyada en fazla küfür yediğim konu, yıl sonuna gelmemize rağmen, IMF'nin ufukta arz-ı endam etmemesidir. Ama hükümetin IMF'yi yardıma çağıracak sağduyu göstermemesi benim hatam değil, öngörümün yanlış olduğunu da göstermez. Bu kitabın son bölümünü bekleyin. Kafalarına dayanan tabanca zoruyla kredilerin bilançolarına yığıldığı bankaların nasıl tıkandığı ve ülkedeki borç sorununu yalnız IMF'in çözeceğini anlatacağım.

Arjantin'in batması da IMF'nin günah hanesine yazıldı. Alakası yoktur. Arjantin geçmişte işlediği günahların kurbanı oldu. Sabık Başkan Macri belki yine yırtabilirdi, ama seçim yılı gelip çattı ve Peronist Fernandez ve Kirchner ikilisi standby programını baltalamak için ellerinden geleni arkalarına koymadılar. Şimdi Arjantin onların. Bakalım nasıl batıracaklar. Don't cry for me Argentina.

MAKALE: Arjantin'den Alınacak Ders Var Mı?

Cuma günü Arjantin pezosu dolara karşı %1.5 daha değer kaybederken, Merkez Bankası (MB) IMF'den ödünç aldığı doları satarak piyasaları teskin etmeye çalıştı. Ülkenin Euro-tahvilleri için CDS primleri bir ara 1.200 puanı aşarak "iflastan kurtuluş yok" sinyali verdi. Cuma günü global yatırımcılar "Amanin, Ağustos 2018 hortladı" demeye başladılar. Yani, Arjantin ve Türkiye'nin eş zamanlı dayak yiyerek satışların tüm Gelişmekte Olan Piyasalara (GOP, Ülkeler = GOÜ) yayıldığı günler geri dönebilir.

Sabah Bloomberg'i açtım, dolar, yen ve İsviçre Frangı gibi güvenli liman F/X'lere kaçış var, yani riskten uzaklaşıyor yatırımcılar. Sebebi? Tabii, ABD'de düşük enflasyon, büyüme kaygıları vs., hep Demokles'in Kılıcı gibi tepemizde, ama bu kez ek olarak Türkiye ve Arjantin'in içler acısı durumunun diğer GOP'a da bulaşacağı kaygısı satış nedenleri listesine girdi.

Arjantin göya IMF stand-by programı koruması altında, ben de günde 24 saat, haftada 7 gün "IMF'siz kurtuluş yok" diye çığırtkanlık yaptığım için, bu ülkeden çıkartılacak dersler var mı sorusu mühim—sizler için. Benim ise vicdanımı rahatlatmak için "Ulan bu IMF programları bir halta yaramıyor mu yoksa?" sorusuna cevap aramam şart oldu.

Arjantin'den çıkarılacak çok ders var. İlkin, beklentilerin önemini görüyoruz. Arjantin 1990'lardan beri defalarca devalüasyon faciası ve dış borç temerrütü yaşamış bir ülke. Kurda en ufak bir çalkantıda, politik belirsizlik yükseldiğinde, millet pezo faizinin seviyesine bakmaksızın hemen dövize kaçıyor. Bu gözlem çıkartacağımız ilk ders. Bizde çok uzun yıllar süren kur istikrarı dönemi akabinde dövize kaçış "episodik" yani yer

yer başladı. Dövize kaçış yüksek faiz tedavisine cevap veriyor. Halkın hükümete güveni çok daha fazla. Eğer IMF bu yıl çağrılırsa, S-400 krizi çözülürse, Arjantin'in akıbetinden kaçınabiliriz. Ama İstanbul seçimleri yenilenir, S-400 krizinde karşılıklı meydan okumalar bizi bir kez daha Rahip Brunson günlerine geri götürürse, halkın dövize tutunması kalıcı olabilir.

İkincisi, Arjantin çok uzun süre hiper-enflasyon yaşayan ve Macri'den önceki başkan Cristina Kirchner döneminde ne hükümet ne de Merkez Bankası'nın enflasyonla mücadele ödevini yerine getirdiği bir ülke. MB şimdi çok can yakan bir sıkı para politikası uyguluyor, ülkede derin bir resesyon var, ama enflasyon düşmüyor.

Biz de yavaş yavaş o noktaya geliyoruz, ama çok düşük bir enflasyon seviyesinden. Sıkı para ve bütçe politikaları hala kısa sürede enflasyonu tedavi ederek, hem kur istikrarını destekler, hem de yapısal reformlar başladığında ekonominin damarlarındaki kolestrolün çabuk atılarak hızlı büyümeye geçişi kolaylaşır. Ama artık enflasyon hastalığında Arjantin koğuşuna düşmemize ramak kaldı. Sene başından bu yana dolar/TL %12 prim yaptı, bunun 6 ay içinde TÜFE'ye katkısı en az 200 baz puan olacak. Eğer acilen enflasyonu tek haneye düşürecek politika demeti izlenmez ise Türkiye 2019 ve 2020'yi de çift haneli enflasyonda geçirir ve enflasyon beklentileri iyice katılaşır. Ondan sonra tedavi artık ilaçla olmaz. Ameliyat gerekir, yani çok derin bir resesyona girer, özel sektörü de tasfiye ederiz.

Arjantin'e benzemeyen bir yönümüz de şu. Borç/GSYIH oranı. Onların ki %86'ya çıktı; sürdürülebilirlik sınırının kenarında dolaşıyor. Arjantin'e kredi veren bankalar ve sisteme para sokacak yabancılar haklı olarak "IMF fonları yeter mi, yetmezse paramızı nasıl geri alırız?" diye soruyorlar. Bizde ise %56 civarında. Yani, IMF'yle bir anlaşma yapsak, gerek kredi,

gerekse sıcak para akımlarını yeniden tesis etmek çok daha kolay olacak.

Peki, IMF'nin performansı nasıl? İlginçtir, IMF bu programda sefaletin artmaması için çok özel tedbirler almış. Eğer fakir sınıfın gelir düzeyi düşerse, hükümet mali tedbirlerden geri adım atabiliyor. AMA, sadece sosyal harcamalar için, mega-projeler için değil. Nitekim stand-by'ın 3. Gözden Geçirmesi'nde IMF sosyal harcamaların GSYİH'ye oranının 0.1 puan yükseltilmesini kabul etmiş. IMF Batı Yarım Küre Direktör Yardımcısı Nigel Chalk'a göre, yeni stand-by'larda düşük gelirlilerin mağdur edilmemesi birinci öncelik!

Bana sorarsanız, Arjantin'de sıkıntının kaynağı Ekim'de yapılacak seçim. Macri'nin rakibi henüz adaylığını deklare etmeyen Cristina de Fernandez Kirchner. Bizim gibi Batı hayranı kapitalist piçler için Kirchner Arjantin'i sefalete ve kankacılığa sürükleyen popülist bir otokrattır. Merkez Bankası'nın bağımsızlığını çalan, kendi yandaşlarına bol keseden nimet yağdıran bir lider. Ama, bir çok Arjantin'li onu kahraman olarak görüyor, geri gelmesini arzuluyor. Geçen hafta yayınlanan ankette Macri'nin önüne geçince pezo ve Arjantin CDS'leri çil yavrusu gibi dağıldı.

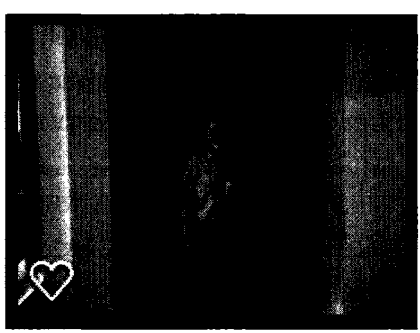
IMF programları fakir-fukaraya ne kadar itina gösterirse göstersin toplumun bazı kesimlerine acı verir. Ama başarılı olursa, o acı ziyadesiyle telafi olur ve yıllar sürecek saadet dönemi başlar. Delili: Bizim 2001 IMF programı. Türkiye o programda altın devrini yaşadı. Faiz-dışı bütçe fazlasının milli gelirin nerdeyse %5'ine vardığı yani aşırı sıkı maliye politikası uygulandığı dönemde, kazandığımız itibar sayesinde ekonomi %5 ortalamayla büyüdü, doğrudan yatırım yağdı, üstelik enflasyonun da başını ezdik. Çünkü programı uygulamaya kararlı ve seçimden korkmayan bir AKP vardı. Şimdi de Sevgili Başkanım Erdoğan söylüyor ya, 4.5 sene seçim yok.

Popülizmi bir kenara koyup, şu özel sektör borç sorununu halletmek ve enflasyonla mücadele için tam zamanı. Size niye IMF'nin çağrılmadığını söyleyeyim. Halkın acı çekmesinden korktukları için değil, çünkü zaten milletin anası ağlıyor. IMF, gelir gelmez kurumsallaşma, şeffaflık ve sırf rant üretmek için bütçeye konulan mega-projelerin iptalini isteyecek. IMF'den fakir halk değil, Saray erkânı ve onun cömertliğinden beslenen Pelikan kuşları zarar görecek.

MAYIS: İki Seçim Arası Ekonomi Felç Olurmuş

3 Mayıs

Mayıs ortasında iki aylık ABD hicretim bitmiş, torunumu gözyaşları içinde son kez öpüp, sekiz saat süren bir tren yolculuğundan sonra New York City'e varmıştım. Bir gün sonra da adını vermeyeceğim dev bir yatırım bankası 25 fon yönetim şirketi temsilcisinin katıldığı bir öğle yemeği düzenledi.

Yukarıda, toplantıya katılan ve Buda kılığına girmiş iki FBI'lı yakın korumayla çektirdiğim fotoğraf var. Toplantıda konu Berat Albayrak'ın Washington konuşmasıydı. İnanın abartmıyorum... Değerli ve ebedi Reis'im Erdoğan'ın 2018 baharında yaptığı Londra çıkartması ki TL'yi perişan etmiştir, TCMB'yi faiz artırımına zorlamıştır; ondan sonra yapılan en kötü konuşmaydı. Berat Abim hiç bir hazırlık yapmamıştı,

Hazine'nin hazırladığı sıradan bir sunumun üstünden gidip, sorulara da yalap şap cevaplar vermişti.

İlk göreve geldiğinde tüm muhalefetten küfür yeme pahasına desteklediğim (çünkü herkes bir şansı hak eder) Albayrak'ı Tanzim Satış ve SWAP piyasasını kitleme numaraları sonucu artık defterden silmiştim. Bu toplantıda yabancı yatırımcıların da sildiğini tespit ettim. Artık slogan, "Ya Berat, ya ekonomiydi". Kasım sonuna geldik, Reizim hala "Berat'ım da, Berat'ım" diyor. Albayrak, Çavuşoğlu ve Soylu Kabine'den gitmeden Türkiye'de politik değişim başlamaz.

Aşağıdaki makalede AKP'nin dipten çöküşünün çok önemli bir nedenini anlatıyorum. Artık Orta ve Kuzey Anadolu-Doğu Karadeniz gibi henüz internet ve sosyal medyayı günlük hayatına entegre etmeyen yöreler dışında geleneksel medya bitmiş, o bitince de AKP'nin enformasyon tekeli tarihe karışmıştı. Halk ki buna kentli AKP'liler ve onların çocukları da dâhil artık bilgiyi mobil cihazlar ve internetten alıyordu. Bu alanlarda ise AKP amatör küme takımları çapındaydı.

MAKALE: AKP'nin Medya Karteli Çatırdıyor

Türkiye inanılmaz bir hızla ve benim değer yargılarım çerçevesinde bakıldığında iyimser anlamda kabuk değiştiriyor. AKP'nin bu değişimi çakmadığı yerel seçimlerde ortaya çıktı. Ama durum tüm partiler için aynı. CHP doğal avantajları ve isabetli aday seçimleri ile başarılı oldu. Hele hele iş dünyası değişimin tüketim ve üretim kalıplarına yansımasını kavramakta tamamen Fransız. Evet, doğru bildiniz. Geleceği doğru kestiren bir tek ben varım, var mı bir diyeceğiniz? Her toplumda zaman ve mekânın yalnız faniler için geçerli olan kısıtlamalarını aşan evrensel bir bilge dehanın var olduğunu bilmiyor muydunuz? Doğru adrestesiniz.

Bu değişimin kodlarını "yeri gelince" yani canım ne zaman isterse ve o anda kullandığım tamamen meşru ve doktor reçetesiyle temin ettiğim zihne ayar çeken kimyasal maddelerin beni sevk ettiği istikamete göre bittabiki geniş takipçi kitlemle paylaşacağım.

Yerel seçim bize Türkiye'nin siyasi haritasının üçe bölündüğünü gösteriyor. Doğu'da Kürt vatandaşların ağırlıklı olarak yaşadığı coğrafyada eşitlik ve özgürlük için oy veren geniş bir kitle var. Batı Karadeniz'den Akdeniz'de İskenderun'a uzanan kıyı şeridi ve Anadolu'nun iç kesimlerinde sanayileşen- kentleşen noktalarda siyasi tercihleri yüzünden değil, ama globalleşmeye ayak uydurma güdüsü ve ekonomik çıkarları yüzünden hızla "Batılı'laşan" bir kitlenin oluştuğunu tespit ettik (Yani ben ettim). Anadolu'nun hala yerel-geleneksel ekonomi ve kültürünün hâkim olduğu bölgelerinde ise milliyetçi-muhafazakâr akımlar ağırlığını korurken, bu tercihte AKP'nin sos-

yal yardım ve propaganda mekanizmasının ağırlığını hissettirdiğini eklemekte fayda var.

"Gelecek" ki bu terimi demografik anlamda kullanıyorum, büyük kentler ve kıyı şeridinde. Çünkü Anadolu'yu kalkındırıp global piyasa ekonomisi ya da modern tarım ve tarıma dayalı sanayiye entegre etmeyi başarmayan hükümet bu yörelerin göç vermesine engel olamaz. Vatandaş kente yerleştiği anda sosyal medya ve internetin kapsama alanına giriyor. Bu alan tek düze bir global kültürün oluştuğu, sahte haberin bu oluşan düzene sabotaj yaptığı çok değişik ve geleneksel kafaların kodlarını çözmesinin zor olduğu vahşi bir jungle. Vatandaş internet-sosyal medya arasında son engebe eski nesil cep telefonuydu. 4.5G ve akıllı telefonların icadıyla artık sosyal gurubu, gelir düzeyi veya siyasi tercihine bakmaksızın herkes sosyal medyanın içine atlayıveriyor birden.

AKP'nin 16 yılı aşan iktidarının birçok nedeni var. Partinin bu ülkeye yaptığı hizmetleri inkâr eden muhalif değil, cahildir. Ama bu hâkimiyetin önemli bir payandası da oluşturduğu medya karteli. Türkiye yarı demokratik ülkeler arasında hegemon partinin kontrol ettiği medya araçları vasıtasıyla yalan haber yaydığı çok nadir ülkelerden biridir.

Ama artık TV ve gazetelerden ve onların websitelerinden oluşan geleneksel medyayı kontrol etmek siyasette üstünlüğün en vurucu silahlarından biri olan Enformasyon Savaşı'nı kazanmakta yetersiz. Çünkü Türkiye artık televizyonu internetten seyrediyor, haberi de sosyal medyadan alıyor. AKP bu alanda büyük masraflar yapıp dev bir paravan haber sitesi ağı ve troller ordusu kurmasına rağmen sıfır çekti. Çünkü üretilen organik, orjinal ve doğaçlama değil. Pravda usulü, konuya keserle girip, ana fikri çiviyle çakma peşinde. CHP'nin şansı bu konuda tek kuruş harcamaması ve hatta belki de Enformasyon Savaşı'nın değişen haritasını okuyamamasına rağmen seçmenlerinin doğuştan sosyal medyada "trending" ve "meme" üretmekte daha yetenekli olmaları.

Başkan'ım Erdoğan'ın "sosyal medya aile yapısını öldürüyor" türü ani çıkışlarını da bu gerçeği kavrayıp baş edememesinin bir neticesi olarak okumak lazım. Sosyal medya ataerkil ve doğal olarak erkek ve Diyanet vasıtasıyla AKP-MHP güdümündeki aileyi parçalamakla kalmayıp medya karteli yordamıyla Türkiye'ye yutturulan tek düze ve sahte serabı da balyozla yıkıyor.

İşte bu yüzden muhafazakâr basında BBC ve Deutsche Welle başta dört uluslararası yayın kuruluşunun ortaklaşıp 90+ adıyla bir YouTube kanalı açması derhal karalama kampanyasına maruz kaldı. Bu konuda Yeni Şafak ve SABAH'ta en az 5 köşe yazısı okudum. Ortak fikir bu yeni oluşumun Batı emperyalizminin Türkiye'yi içerden fethetmekte kullandığı koçbaşı görevi yapacağı yönünde.

Tabii, asıl dert başka. Uluslararası basının bakir pazar olarak gördüğü Türkiye'ye sırf ticari saiklere girmesi AKP ve beslediği basını iki şekilde kalbinden vuruyor. AKP açısından bilek bükerek ana akım medyadan kovdurduğu, susturduğu tüm yetenekli ve özgür düşünen gazeteciler bu mecralarda iş bularak yeniden seslerini duyurmaya başladılar. Halkın duymaya hasret kaldığı gerçekler yeniden yüksek sesle birçok kanaldan kulaklara erişmeye başlayınca, üretilen yerli ve milli başarı hikâyesi de dibinden su alıyor. Ayrıca, AKP artık istediği mesajları tek elden tüm basın vasıtasıyla yayamıyor da. Okunma-seyredilme payı olarak bakıldığında gittikçe genişleyen bir seçmen kesiti bağımsız, alternatif medya ve yıllardır güvendikleri uluslararası yayın kuruluşlarının görüşlerini referans almaya başlıyor.

Dikkat ederseniz AKP'yle gönül birliği yapan medya kuruluşlarının arkasında ondan ihale ve ulufe alan dev holdingler var. Bunlar medya kuruluşlarını AKP'le ilişkileri hoş tutmakta yararlı bir "maliyet merkezi" olarak görür. Ana akım medyanın cirosu düştükçe, ilişkinin maliyeti arttı. Ayrıca, artık AKP'ye vaat edilen halkın beynini ütüleme hizmeti de hakkıy-

la verilemediği için, karşılığında temin edilen ihale meblağları da yakında düşer.

Batılı medya adına ise denklem basit, ortada komplo yok. AKP beyni (ve birçok ulusalcı entellektüel) inanmasa da ne BBC, ne Deutsche Welle, ne New York Times, Bloomberg, Financial Times, ne de the Independent devletin ajanı ya da borazanıdır. "Özgür basın" Batı'da halk tarafından titizlikle korunan bir milli değerdir. Bu yayın kuruluşlarının Türkiye'de ağırlıklarını artırmaların çok basit nedenleri var. İlkin işçilik ucuz. O kadar çok işsiz gazeteci var ki, iki kuruşa insan çalıştırıp çok ucuz haber ve yorum üretiyorlar. İkincisi talep var. AKP borazancılığı ile dar kafalı-nihilist sekülerist muhalefet arasında yalın, makul, bağımsız ve akla 90 derece ters düşmeyen haber ve fikre ihtiyacı var kentli vatandaşın. Yalnız kendini eğitmek ve bilgilendirmek için değil, iş ve yatırım alanlarında doğru karar vermek için.

AKP ne yapsa, kendi eliyle öldürdüğü yerli özgür basının yerini Batı'lı kuruluş ve bağımsız "gerilla" kuruluşların almasına engel olamaz. Enformasyon Savaşı'nı kaybetti. Asıl soru şu: CHP, ya da diğer muhalefet partileri uyanıp bu yeni ve öldürücü silahı ona doğrultmayı becerebilecek mi?

5 Mayıs

5 Mayıs gibi Pelikancılar ve İstanbul'un PKK'nın eline geçmesinden çekinen Bahçeli Erdoğan'ın kanına girmiş, seçimlerin yenilenmesi için bastırıyordu. Erdoğan "gereğini" yaptı. Ama AKP'nin bir dava partisi olduğunu da unuttu. İslamcı değilim, ama davası uğruna çarpışanlara hep saygı duydum. Aşağıda bir makalemden yaptığım alıntıda AKP'nin nasıl parçalanacağını daha 5 Mayıs'ta tahmin ettiğimi göreceksiniz.

Sosyal değişim ise AKP tabanını (daha doğrusu her partinin tabanını) oluşturan geniş koalisyonun her kararı Erdoğan'ın vermesinden bıkmasıdır. Biraz daha sosyalist-diyalektik açıdan bakarsak, devlet rantının geleneksel parti ve patronaj ağları vasıtasıyla, yani bir anlamda parti içi demokrasiyle değil, sadece ve sadece Erdoğan eliyle paylaştırılması büyük kırgınlıklara yol açtı.

Bu da yetmedi, Erdoğan ve çevresindekiler "İslamcı" diye yaftalayıp geçtiğimiz çok geniş kitlenin Gri'nin 50 Tonu kadar nüanslar içerdiğini de unuttular. En kaba deyimiyle bir yanda sadece kendi hayatlarını dinin vecibelerine göre yaşamak isteyenler, öte yanda herkesin dinin vecibelerine uygun yaşaması hayalini kuran "Moslem Big Brother" ekibi. Bu ikinci ve sayıca azınlık kamp, İslam'ı ekonomik emellere alet ederek rütbe, şan ve servet peşinde olanlara da kapısını açınca, AKP parçalanmaya başladı.

Bir yanda samimi ve temiz Müslümanlar var ki, bunlar partiye bakıp "yahu içerde bizden kimse kalmadı" diye hayıflanıyorlar. Müslümanlık kisvesi altında talan, çocuk istismarı, kadının aşağılanması, Ümmet'in ayrılmaz parçası olan Kürt'ün ikinci sınıflaştırılmasına çok tepkililer. Bunlara Adalet Partisi diyorum.

Öte yanda ise Erdoğan sayesinde palazlanan, tüketim kültürüyle tanışan ve refahın sağlanması için en temel unsurun Batı'yla dostane ilişkiler kurmak olduğunu kavrayan daha çok kentli, orta-yüksek gelir düzeyine mensup ve eğitimli bir kitle var. Bunlar Müslüman, geleneklerine bağlı, fakat mesela faizle enflasyon arasındaki ilişkiyi Diyanet fetvalarının belirleyemeyeceğini bilecek kadar da zeki. Bunlara da Kalkınma Partisi adı verdim.

Partinin karar alma mekanizmasında hiç bir rolü kalmadı artık Adalet ve Kalkınma Partililer'in. Peki, kimdir bu AKP? Çok basit, Pelikan Sevenler Kulübü. Müslümanlıkla uzaktan yakından alakası olmayan, Erdoğan sevdası ve davaya hizmet katakullisiyle ihale kapmak, yandaş basında köşe tutmak, arsa çalmak, dini vakıf kurup bol bağış almak isteyen bir menfaatçiler grubu.

Eğer YSK İstanbul seçimlerini yenileme kararı alırsa, artık Erdoğan ve AKP'den geriye ne kaldıysa, tamamen Pelikan Severler Kulübü'nün nüfuzuna girdiği sonucu çıkartılır. Başka kuşlara, memelilere, çiçek-böceklere yer yoktur AKP'de.

İşte bu noktada Prof. Davutoğlu ve Ali Babacan sahne alır. Onların liderlik sevdası yoktu, ama tabanın artık adalet, kalkınma ve devlet hizmetlerini eşit dağıtan yeni bir lidere ihtiyacı var. Konfüçyüs'ün dediği gibi, "Ne kaa talep, o kaaa arz". Anladığım kadarıyla Adalet Partisi Prof. Davutoğlu, Kalkınma Partisi ise Ali Babacan'ı ister.

Zaten artık AKP'nin ikiz yavrulayıp yavrulamaması da teferruattır. Tabanda dalga o kadar kabarmıştır ki, Ahmet olmazsa Mehmet, Ali olmazsa Veli o boşluğu dolduracaktır. Ya AKP fabrika ayarlarına dönecek, ya da eski fabrika ayarlarında daha ucuza ve kaliteli üretim yapan yeni firmalar fason üretime başlayacaktır.

Son söz? Türkiye'de Politik İslam'ın tarihine bakın, taban bu denli kabardığında hep ağaç yeni bir dal verir.

24 Mayıs

Mayıs sonunda Türkiye tam anlamıyla felç olmuştu. Tekrarlanacak İstanbul seçimlerinin nasıl sonuçlanacağı, eğer Ekrem İmamoğlu kazanırsa, AKP'nin ne tepki vereceğini kimse bilmiyordu. Belirsizlik ekonomi ve piyasaların en büyük düşmandır. Hepimiz heyecanla tekrar-seçimi beklerken, AKP'yi tüketecek, dikkat edin bitirecek değil tüketecek diyorum, S-400 mevzu açıldı. ABD Senatosu aşağıdaki makalede tahmin ettiğim gibi CAATSA yaptırımlarını yasalaştırdı, ama Trump masasında bekletti. Kasım sonuna geldik, Ankara hala S-400'lerle oyuncak füze gibi oynuyor, ABD ve NATO'nun sabrını zorluyor. Kasım sonunda S-400'lerin radar testi yapılarak göya ABD'ye gözdağı verildi.

Makalede de anlattım. ABD ve Rusya-Çin arasında yeni bir büyük güçler mücadelesi başladı ve bizim gibi küçük balıklar taraf seçmeye zorlanacak. İslamcı stratejistler Hristiyan dünyasının, yani bizim kullandığımız anlamda Batı'nın bu savaşı kaybettiğini ilan etmiş. İslam'dan yeni bir medeniyet doğacak, Erdoğan'ın liderliğinde AKP de onun öncüsü, motoru ve lideri olacak. Arap dünyasında Katar'dan başka dostu kalmayan, tüm Orta Doğu'ya erişimi Irak ve Suriye'ye hâkim olarak Şii duvarı örmek niyetinde olan İran tarafından kesilme tehlikesi altında bir ülke için ne aptalca hayaller!

MAKALE: Siyaset Uçurumun Eşiğinde

9 Mayıs'tan beri seferiyim. New York Eyaleti'nin Sycracuse Kenti'nden trenle New York City'e intikalimle başlayan uzun sefer, İstanbul'a oradan da İzmir'e avdetimle devam etti. İstanbul'a döndüm, müşteri toplantıları başladı. Daha şöyle popomu koltuğuma koyup doğru-dürüst 7 güzel kedimle ıncık-mıncık olamadım. Bir de ülke değişikliği şoku var tabii ki. Domuz pastırması bulunmuyor. Kambuça denen ekşi şıra burada keşfedilmemiş, düşünmemi hızlandıran kimyasal maddelerin hemen hepsi Türkiye'de yasak ve RTÜK sansürü yüzünden kaliteli porno seyredemiyorum...

Çok kilo kaybettim, gıgım hindi gibi oldu, geceleri uyuyamıyorum ve beslenme düzenimle sindirim sistemim rezalet. Bu süre zarfında makale yazmaya teşebbüs ettim, ama gündem benden fersah fersah hızlı gidiyor. Her sabah uyandığımda bir birinden vahim hatalarla ekonominin ayakta tutulmaya çalışıldığını görüyorum, Jack Daniels şişesini fondip edip, yorganı kafama çekiyorum.

Bu sahneyi en son 2001'de gördüm. O büyük deprem siyaset sınıfı ve ana aktörleri silip süpürdü. AKP rejimini getirdi. Şimdi yeni siyaset rejimi uçurumun eşiğinde. Başkanım Erdoğan 2023, 2053 ve 2073 hedeflerinden bahsederken, 2020'de iktidarda olamayabileceğini pek kavramış değil galiba.

Sorunlar ekonomiden başlıyor. 31 Mart seçimleri bize açıkça gösterdi ki bazı anket şirketlerinin "seçmen kimlikler bazında bölünmüş, ekonomi umurunda değil" söylemi işkembe gazı. Global ekonomiye entegre tüm kentlerde AKP sıfır çekti. Sadece "eski Anadolu'da" dağıttığı ulufe sayesinde, o da MHP desteğiyle ayakta kaldı. Batı'ya yüzünü dönen, üre-

terek, ticaret, finans ve turizmden kazanan sınıflar Başkanlık Rejimi'nin fare kapanı olduğunu sezdiler. Şimdi de İstanbul seçimlerini Binali Yıldırım'ın mağduriyeti ve Öcalan hainine jest yaparak Kürt seçmeni kazanma gibi hakkaten Bakırköy'de hasta yatan delinin dahi güleceği stratejilerle kazanma fikri var.

Hafta içinde tüketici, reel kesim, hizmetler, perakende ve inşaat sektör güven endeksleri açıklandı, hepsi obruk gibi göçmüş. Kim bu anketlere katılanlar? Seçmenler. Senin ekonomiyi berbat ettiğini düşünen kişi, seçimde sana oy verir mi kardeşim?

Akla ziyan politikalar devam ediyor. Dün Reuters yine traderlara dayanarak kamu bankalarının döviz sattığını öne sürdü. Zaten sermayesini hızla yiyen kamu bankalarının sırtına bir de TL30 milyar İVME kredisi çuvalı bindirildi. İflahı kesildi kamu bankalarının. Görev zararları bizi 2001 krizine götüren en hızlı taksilerden biriydi.

Hatalar saymakla bitmez. ABD uyarıyor, NATO uyarıyor. S-400 alırsanız ya kırk katır, ya kırk satır. Ankara blöf yapıyorlar zannediyor. Biz katkı yapmazsak F-35 programı durur diyor. Kanuni yükümlülük var, bize F-35'leri vermek zorundalar diyor. Kim zorlayacak? Papa Hazretleri mi? BM mi?

Zaten mesele S-400'ler değil. Batı-Rusya-Çin Soğuk Savaşı başladı. Batı, Türkiye'ye dansözlüğü bırak, tarafını seç diyor.

Haziran'da ABD Kongresi CAATSA yaptırımları için harekete geçecek. Yine Rahip Brunson günleri yaşayacağız. Ama bu kez durum çok farklı. Çünkü geçen sene kamu bankalarının bilançoları pırıl pırıldı, TCMB'nin ibadullah F/X rezervi vardı. Şimdi bir eski piştov, iki de mermiye kaldık.

Zaten mesele sıcak paranın kaçması da değil, onlar kaçtı bile. Artık her itfada paraları alıp tüyecekler. Mesele, her ay vadesi gelen dış borcun yenilenmemesi. Bu sendromu geçen

sene yaşadık. Dev bankaların valideleri gözyaşı döktü sendikasyonları yenileyeceğiz diye.

Birikim sahibi yerli ve döviz borcu olan şirket durumun farkında tabii, son 3 haftadır yine harıl harıl döviz topluyor. Peki, bu paniğe engel olmak için BDKK ne yapıyor? Vay, siz spekülatif hainler diye önce kambiyo vergisi salıyor. Yetmiyor, 100 bin doları aşan döviz alımları için bir gün bekleme süresi getiriyor. Niçin? 98 bin dolarla spekülasyon yapılmaz mı? Kocam 99 bin, kızım 99 bin, kendim de 99 bin dolar alsam, 300 bin dolarla spekülasyon yapsam, BDDK ne yapacak? Tedbirin caydırıcı mahiyeti yok, ama kulağa kar suyu kaçırıcı mahiyeti var.

Hadi şimdi durdur durdurabilirsen "dövizimize el koyacaklar" dedikodularını. Ben de teslim oldum artık. İşler zora girerse, hükümet yarın bankalardan döviz çekilişlerini sınırlayabilir, yurtdışına EFT'yi yasaklayabilir. Yapmaz diyemiyorum, çünkü kambiyo rejimine müdahale örneği var. Okuruma yalan söyleyeceğime, kanunla başım derde girsin. Silivri'de gece rahat uyurum.

AKP'nin üstün dehaları manzarayı çakamadı. S-400'leri alırlarsa, İstanbul seçimlerini kaybederler. İstanbul seçimlerini kaybederlerse, parti dağılır.

S-400'leri alıp İstanbul seçimlerini kazanmak için dövizi suni olarak tutma çabaları kamu bankaları ve TCMB'nin rezervini kurutur, TL'ye ya dışardan, ya içerden saldırı gelir.

Kardeşim, daha geçen Ağustos iki iş gününde 3 milyar dolar nakit para çekildi bankalardan ya. Biraz akıllanın.

24 Haziran sabahı hem S-400'leri geri göndermiş, hem İmamoğlu'ndan 5 puan fark yemiş, hem de ekonomiyi tarumar etmiş bir AKP çıkabilir balkona. Parti PERT olur. Taban yeni parti, yeni lider ister. Artık olağanüstü kongre mi olur, yeni parti mi çıkar, erken seçim mi gündeme gelir, bilemem. Ama bu böyle devam etmez. Saray'ın 2-3 danışmanının keyfi ola-

cak diye 82 milyon insan sefalete terkedilemez. S-400'lerden tarhana çorbası yapılmaz.

HAZİRAN: Utanç Veren İstanbul Yenilgisi ve Trump'tan Osaka Kıyağı

Haziran başında İstanbul'da kaybedeceğim diye kan-ter döken Saray, S-400'leri "önümüzdeki aylarda teslim alacağız" derken, Erdoğan-Trump telefon görüşmesinde Osaka G-20 zirvesinde buluşma kararı çıkması ile rahat bir nefes alıyordu. Hem seçmene satacak bir hikâye çıkmıştı, hem de ekonomiyi çökertecek yaptırımlar ötelenecekti.

Osaka'da gerçekleşecek Trump-Erdoğan zirvesi kritik bir dönüm noktasıydı. Trump'ın umurunda değildi S-400'ler, Erdoğan "açık çek aldım" saflığıyla yoluna devam etti ve Amerikalıların deyimiyle "bir kutu solucan dolu konservenin kapağı açıldı".

Haziran'da açıklanan AB 2019 İlerleme Raporu çok ağır eleştiriler içeriyordu. Raporda bu yönde bir ibare yok ama eğer İstanbul seçimleri bir kez daha şaibe ile sonlanırsa, AB'nin ciddi ciddi Ankara ile diplomatik ilişkileri dondurma kararı vermesi bir olasılık. Her ne kadar Erdoğan Yargı Reformu ile AB Raporu arasındaki bağlantıyı inkâr etse de, demokratik meşruiyeti kaybetmenin ağır maliyetinin farkına vardı. "Erdoğan ne yapar eder seçimleri kazanmanın bir yolunu bulur" ya da "Asla iktidardan gitmez, artık kendi özel ordusunu kurdu" diye hayıflanan Beyaz Türkler hala bu gerçeği anlamadı. Erdoğan'ın gücü sınırsız değil, sadece onun için kırmızı çizgiler bir Beyaz Türk'ün anlayamayacağı cinsten.

Yargı Reformu Ekim'de TBMM'den geçti ve ilk sonucu AYM'nin daha özgür hareket etmesi oldu. Daha doğrusu kışa girerken, yargıda parçalanma başlamıştı[18].

Dışarda ise Trump mağduru dünyada resesyon olasılığı beliriyordu. Trump yasadışı göçe engel olmamakla suçladığı Meksika'nın ihracatına toptan %5 ek gümrük vergisi uygulamakla kalmadı, bu oranı kademeli olarak %25'e yükseltebileceğini de ekledi. Ayrıca, İran'a yaptırımlara rağmen ticari destek vermeye çabalayan AB'ye de yaptırım tehdidi savurdu. Çin resmi imalat sanayi PMI verisi bir kez daha daralma/genişleme sınırı olan 50'nin altında kalarak dev Asya ekonomisinin Ticaret Savaşı'ndan olumsuz etkilendiğini anımsattı. Beijing bir dizi ABD şirketini "tehlikeli entiteler" listesine (kara listeye) alabileceğini açıklarken, basında da ABD'ye "ayağınızı denk alın" uyarıları havada uçuşuyor. Biz bu satırları yazarken, Beijing FedEx paket servisini incelemeye almıştı.

Zaten henüz Ticaret Savaşı'nın ilk turunun yarattığı darbelerden toparlanamayan dünya ekonomisi ek gümrük vergileri yüzünden bir miktar daha ivme kaybetti. Neyse ki asıl tehlike olan mali piyasalarda yaşanacak bir paniğin psikoloji, servet etkisi ve sabit sermaye yatırımları isteksizliği vasıtasıyla ekonomiye ikinci bir darbe vurması henüz gerçekleşmedi. Bence 2020'de gerçekleşmesi olasılığı da hayli düşük.

Birinci çeyrekte Ç/Ç ekonominin %1.3 büyümesi hükümet ve ona destek veren basında zafer çığlıkları ile karşılandı, ama hiç bir şey ifade etmiyordu. Büyüme kamu harcamaları ve ihracat kaynaklıydı, özel tüketim ve sabit sermaye yatırımları "görev almadan" sürdürülebilir büyümeye geçemeyecektik.

Üstelik daha Nisan ayı verilerinde ihracatın da artık büyüme yükünü sırtlamadığını görürüz.: "Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre; 2019 Nisan ayında bir önceki aya göre ihracat %3,8, ithalat %2,4 azaldı. Takvim etkilerin-

18 Akif Beki, Yargıyargıya karşı, link: https://www.karar.com/yazarlar/akif-beki/yargi-yargiya-karsi-12006

den arındırılmış seriye göre ise; 2019 yılı Nisan ayında önceki yılın aynı ayına göre ihracat %1,5 arttı, ithalat %17,9 azaldı". (TÜİK)

30 Mayıs[19]

Yalnız Erdoğan değil, vatandaşın çok büyük çoğunluğunun anlayamadığı iki nokta var:

• Biz tasarruf etmeyen bir toplumuz. Tasarruf yetersiz olduğu zaman, dışardan sermaye girişine muhtacız, aksi halde özel sektör yeterli yatırım yapamaz. Bu da ekonominin büyüme potansiyelini düşük tutar.

• Yabancıya vergi indirimi sunmak, bedava arazi vadetmek, Saray'a çağırıp özel kıyaklar pazarlığı yapmak, ucuz işçilik, grev yapanları joplamak, yabancı sermaye için pek bir şey ifade etmiyor. Yerli sermaye için de etmiyor aslında. Onların istediği iki şey var. Bir, hukuka ve kurallara dayalı bir yönetim. İkincisi ise vergi ve sektörlerini etkileyen kurallar başta, idarede öngörülebilirlik.

Ama sözüm ona Başkanlık Sistemi bunların tam tersini yapmak için kuruldu. Tek güç ve karar verici Reiz olacak. Kurallar bugünden yarına değişebilecek. Bu yüzden Yargı Reformu'na çok özel önem verdim. Bence yavaştan da etkisini görüyoruz. Kitabın son bölümünü okuyun, Erdoğan daha fazlasını da "bize bahşetmek" zorunda kalacak.

İşte bu konuda mayıs ayındaki son makalem:

19 Canım istedi Haziran ayına yerleştirdim. Herkes yalan söylerken tek Doğrucu Davut olmak zorunda mıyım?

MAKALE: Yargı Reformu ve Ekonomik Performans

AB Komisyonu 2019 Türkiye Raporu'nu okudunuz mu? 2010 yılına kadar Türkiye'de siyasetle ilgisi olan herkesin okuduğu, günlerce gazete manşetleri ve TV programlarında tartışılan bu temel belge, sonrasında "sırra kadem bastı". Türkiye AB'ye üyelik perspektifini yitirdi. Ekonominin yavaşlaması ve "kalkınma" dediğimiz toplumun refahını tüm yönleriyle ölçen kriterin çökmesi de bu yıllara denk gelir.

AB'yle mesafe kat edemediysek iki nedeni var. Birincisi AB'den kaynaklanır. AB içinde bir takım ülke ve güçler "Müslüman" kimliğimiz yüzünden bizi istemiyor. İkincisi, AB inatla Kıbrıs Rum Yönetimi'ni Ada'nın tek hükümranı olarak kabul ederek bu başlıkta tüm karar ve davranışlarını o bakış açısına göre belirliyor. Bir başka deyişle, AB'nin katı tutumu yüzünden İslamcı ve milliyetçi-ulusalcı kesim AB uhdesinden soğudu. Ama bizim hatalarımız da az sayılmaz. Gezi olaylarından bu yana her gün bir adım daha Kopenhag Kriterleri'nden uzaklaştık. AB'nin temel olmazsa-olmazları olan çok sesli, katılımcı demokrasi ve bağımsız yargı 2016 FETÖ darbe girişimi sonrası tamamen rafa kalktı. Daha da kötüsü, bu eksiklerimiz konusunda en ufak bir özeleştiri yapmadık, nazik uyarılara dahi "Vay siz Naziler" diye dayılandık.

AB üyeliği önemli mi? Üyelik değil, ama süreç ve sosyo-ekonomik entegrasyon hayati önem taşıyor. Çünkü dünya ticaret ve sermaye-teknoloji transferi bloklarına ayrılabilir, bizim ise Rusya ve İran'dan başka iş yapacak partnerimiz kalmazsa, zenginleşemeyiz. İkincisi, ticaret, yabancı doğrudan sermaye, turist ve finansmanın önemli bölümü AB'den geliyor. Üçüncüsü, eğer Gümrük Birliği çabucak tarım ve hizmet-

lere genişlemezse AB'nin üçüncü ülkelerle yaptığı ikili serbest ticaret antlaşmaları yüzünden aleyhimize çalışacak. Vize serbestisi turistler değil, Avrupa'da mal ve hizmet satmak isteyen iş insanlarının rekabet eşitliği için hayati önem taşıyor.

Uzun süredir hiç bir aşama kaydedilemeyen ve bu durumun çok acı tespitlerle AB Komisyonu Raporu'na yansıtıldığı ilişkilerde dün önemli bir adım atıldı. Başkan Erdoğan Yargı Reformu Strateji Belgesi'ni açıkladı. Bu makalenin en dibine linkini verdiğim AB Komisyonu Raporu'nun Türkçe tercümesinde en acı eleştirilerin adil yargılama ve yargı bağımsızlığı hususunda eksiklerimize yöneltildiğini göreceksiniz.

Erdoğan'ın açıkladığı belge bu konuda önemli aşamalar yapabileceğimizin bir işareti.

Euronews'dan[20] arakladığım başlıklara göz atalım, vaatlerin %50'si dahi hayata geçse, bu ülkenin Cennet'e döneceğini göreceksiniz:

• Internet üzerinden ifade özgürlüğü konusu tartışmalı hale geldi. Adil yargılanma hakkının temini için yenilikler getiriyoruz

• Tutukluluğun azami süresi ayrı ayrı düzenleniyor. Tutukluluk tedbirine ancak zorunlu hallerde başvurulmasına yönelik değişiklik yapacağız.

İkinci amaç başlığı yargı bağımsızlığı, tarafsızlığı ve şeffaflığının geliştirilmesi.

Hâkimler ve savcılara coğrafi teminat sağlanacak.

• Meslekten ihraç olanlara yargı yolu açıktı. İtiraz ve yeniden değerlendirmeye yollarına başvurmak mümkün hale gelecek.

---

20 Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı yargı reformunda öne çıkan başlıklar, link: https://tr.euronews.com/2019/05/30/erdogan-acikladi-yargi-reformunda-neler-var

• Çevre, imar ve enerji gibi alanlarda davaların daha hızlı ve etkin yürütülmesini sağlamak için özel mahkemeler kuruyoruz.

• Beşinci amaç savunma hakkının etkin kullanımının sağlanması.

• Bugün 135 bin avukat var. Avukatların bilgi ve belge temin etmelerine ilişkin yasal yetkilerini genişletiyoruz. Avukatlık hizmetlerinin vergilendirilmesi konusunda iyileştirici düzenlemeler yapıyoruz.

• 6. başlık adalete erişimin kolaylaştırılması. Tanıklığı zorlaştıran uygulamalar kalkacak.

• 7. amaç ceza adaleti sisteminin etkinliğinin artırılması. Şüphelilerin yüzde 52'si hakkında şüphelilerin kovuşturulmasına gerek olmadığına karar verildi.

Cumhuriyet savcılarının takdir hakkı genişletilecek.

İade edilen iddianamelerin oranı yüzde 2.6. İade kapsamı yeniden belirlenecek.

Bazı başlıkları konumuzu ilgilendirmediği için atladım.

Biliyorum, "Erdoğan hep söz verir, sonra yapmaz." Ya da "yasa çıkar, sonra AKP'liler için kullanılır sadece" diyenleriniz çıkacaktır. Belki de öyle olur, ama olumlu bir adıma destek vermemek için bahane olmaz bu niyet okumalar. "Demokrasimiz mükemmeldir, yargı kusursuzdur" diyen Erdoğan'ın eksikleri kabullenip bu konuda bir takım adımlar atacak olması dahi başlı başına bir devrimdir.

Ekonomide yaşanan durgunluğun bir dizi nedeni var, ama en önemlilerinden biri adil yargılama ve mülkiyet hakkı güvencesinin ortadan kalkmış olması. Hükümetten gelecek baskılarla yargının hukuka aykırı kararlar alacağı algısı bu ülkede yatırım ortamını tüketti. Haksız ve yargı kararı olmadan, ya da formalite kararlarla mal ve haklara el konulacağı korkusu

yaşadığımız yabancı doğrudan sermaye ve sıcak para kuraklığının en önemli nedenlerinden biridir.

Ama en önemlisi, her zaman iddia ettiğim gibi, muhalefetin yaşatılmadığı, bilim insanı, düşünür, yazar ve akademisyenlerin gönül rahatlığı ile ifade özgürlüğü hakkını kullanamadığı bir ülkede inovasyon da olmaz. Inovasyon, var olandan memnuniyetsizlik ve geleneksel öğretinin dışında çözümler arama sürecidir. Geleneksel olmayan, hükümetin işine gelmeyen her şeyi yasaklar, bunları ifade etme fakültesine sahip herkesi KHK'larsanız, onların yetiştirdiği nesiller de dimaen güdük kalır.

Güzel bir başlangıç oldu. Dün sitemizde yer alan "Erdoğan fabrika ayarlarına dönmek istiyor" haberi de eski tüfeklerin, amaç Babacan-Davutoğlu'na karşı savunma kalkanı sağlamak olsa da partiye geri çağrıldıklarını gösteriyor. Çok uzun bir aradan sonra Naci Ağbal'dan da bütçe hakkında sözler duyduk. Bütçe hakkında olması değil, sessizlik yemini ettirilen Ağbal'a yeniden konuşma izni verilmesi olumlu bir adım.

Her şeye "N'ayır! N'olmaz" demek muhalefet değildir. Doğru yapılanları onaylayıp destek vadetmek de muhalefetin görevidir.

6 Haziran

Aşağıda ABD ve Rusya-Çin arasındaki güç mücadelesini anlattığım uzun soluklu bir bakış açısı da en yılın en beğendiğim makalelerinden biri. Bizde solcu-milliyetçi-muhafazakâr cephenin çok yanlış bir tarih ve gelecek okuması var. Tarihsel olarak Müslüman ve Doğu'lu (çevre) ülkelerin geri kalmasının tek nedeni Batı Emperyalizmi değildir. Batı'da 18. Yüzyılda başlayan Aydınlanma Çağı, daha önce Luther'in Katolik Kilisesi'ne başkaldırarak kilisenin günlük hayat ve bilimsel düşünce üstünde tekelini kırması, tesadüfi nedenlerle sanayi devriminin Hollanda ve İngiltere'de başlaması, demokrasinin de İngiltere, Fransa ve ABD'de ilk defa yeşermesi tamamen bugün Batı'yı egemen kılan nedenlerden.

Solcu-milliyetçi-muhafazakâr cephenin gelecek okuması da yanlış. Batı medeniyeti ve ekonomileri batmıyor. Asıl batan Çin ve Rusya. Ama bu konuyu kısa keseceğim, çünkü yıl boyunca başka makaleler de yazdım. Sadece şu kadarını ekleyeyim. Rusya ve Çin'e oynayan, altılı ganyanda para kaybeder.

MAKALE: Yüzyıl Savaşları

İngiliz ve Fransız Monarşileri arasında sidik yarışından kaynaklanıp 1337'den 1453'e kadar süren Yüzyıl Savaşları aslında 111 yıl sürmüştür. Fakat o çağda matematik bilimi biraz geri, insanlar da sadece 40-45 yıl yaşadıkları için kimse kafaya takmadı. Maçın ilk yarısında rakibini hallaç pamuğu gibi atan İngiltere, ikinci yarıda hakemin taraflı kararları, genç ve dinamik santrafor Jan Dark'ın maça girmesi ve Fransız 11'inin üstün kondisyonuna dayanamayarak Dimyat'a pirince giderken evdeki Bulgur'dan olmuştur. Herkesin bildiği gibi Dimyat ve Bulgur iki önemli Fransız kentidir.

100 Yıl Savaşları'nın en önemli sonucu üstüne 50 kilo demir zırh giydirdiğiniz şövalyeleri atların taşımayacağı ve çamurlu sahada hareket kabiliyetlerini kaybettikleri için çelik uçlu oklar tarafından kirpiye çevrileceklerinin tespiti ve profesyonel ordulara geçiştir. Bir de bekâret kemerleri işe yaramıyordu.

Ayrıca, o günden bu yana Fransız ve İngilizler birbirinden nefret etmiş, İngilizler sırf İngiliz inadından tüm üzüm bağlarını yakarak kendilerini bira ve cine vermiştir (Fransızlarla müttefik olan İskoçlar viski satmıyordu, Bakınız: Brave Heart)

FÖŞ'ün bu mübarek Bayram gününde entel ukalalık yapmak dışında uzun uzun 100 Yıl Savaşları'nın sosyo-politik ve sekso-transformatif önemini anlatmasının nedeni var. Financial Times'ın ünlü köşe yazarı Martin Wolf'a (Ünlü: Ben ve votka sofrasında takıldığım iki arkadaşım beğeniyor) göre Ticaret Savaşları denen duman bulutunun arkasında ABD-Çin arasında 100 yıl sürecek bir hükümranlık mücadelesi başladı. Bu tezi çok ciddiye alıyorum, çünkü Ticaret Savaşları'nı bitir-

mek hiç bir ideoloji veya uzun vadeli stratejiye sahip olmayan Trump hödüğünün iki dudağı arasında. Ama ABD'nin askeri-endüstriyel kompleksi (Rahmetli John Kenneth Galbraith'i andım birden[21]), Çin'i muhakkak yenilmesi gereken düşman olarak belledi.

ABD Dışişleri Bakanlığı Planlama Direktörü Kiron Skinner Çin'le rekabeti "değişik bir medeniyet ve ideolojiyle savaş" olarak tanımlayarak keseri çivinin tam tepesine vurdu. Dünyanın her yerinde askeriye-istihbarat-savunma sanayi ölümcül, "bekayı tehdit eden" düşmanlar bulur. Tabiatlarıdır bu. SSCB çöktükten sonra ABD düşmansız kaldı. El Kaide filan kesmez ABD'yi. Putin sikletinin üstünde yumruk atan bir deha, fakat Rusya'nın askeri-ekonomik-demografik potansiyeli ABD'yle boy ölçüşmeye yetmez.

Ama Çin bambaşka bir yaratık ABD'nin paranoid güvenlik bürokrasisi açısından. Yakında ABD'ye yetişmesi muhtemel, ABD'nin savunduğu tüm değerlere ters düşen ve ondan çalarak beslenen bir canavar.

Martin Wolf makalesinde ABD'nin Ticaret Savaşları'nı sürdürmek için kullandığı Çin'in Dünya Ticaret Örgütü kurallarını iğfal etmesi, endüstriyel espiyonaj ve ülkesine yatırım yapan yabancı şirketlere şantaj yapmasını küçümsüyor, ben o kadar emin değilim. Çin hackerlerinin verdiği zarar tüm hacker ve ABD şirketler camiası tarafından biliniyor fakat nezaketten dolayı itiraf edilmiyordu.

Yalnız ABD değil, Avrupa da artık Çin doğrudan yatırımlarına çok şüpheyle bakarken, bu yüzyılın en hayırlı projesi olarak nitelediğim Yol ve Kuşak Asya'nın bazı ülkeleri ve Afrika'ya uzanınca, Çin'in askeri imtiyazlar kopardığı ve emperyalist ekonomisini beslemek için kullandığı tek taraflı bir zincirler ağına dönüşmeye başladığı yakarıları yükseldi.

---

21 1967 tarihli the New Industrial State'i tavsiye ederim.

Bu satırları ABD'nin avukatlığı için yazmıyorum. Wolf'un da değindiği gibi, Çin'in kusurları ne olursa olsun, bunları müzakere, daha fazla ticaret ve yatırım ve ulus-üstü kurumların hakemlik müessesesini tahkim etme yoluyla çözmek çok daha akılcı. Dolayısıyla, Çin yalnız ABD değil, tüm Asya ve Afrika için gerçek bir tehdit teşkil etse dahi, bu savaşı ABD'nin başlattığını da kabul ediyorum. Ek olarak, Trump oldukça makul bir uzlaşma önerisini Beijing açısından gurur kırıcı bir denetim mekanizmasında ısrar edip, antlaşma olsa dahi yaptırımları bir süre sürdüreceğini ifade ederek geri çevirdi.

Biz bundan sonra olacaklara bakalım. Ticaret Savaşları hala her an sonlanabilir. Ama artık iş dünyası ABD ve Çin'in birbirlerini "beka tehdidi" olarak belleklerini kavradı. Artık hiç bir şey eskisi gibi olmayacak.

Dünya ticaret, yatırım ve finansal akımlarının mecrası köklü olarak değişecek. Aklı başında hiç bir firma, Ticaret Savaşları bitse de, tüm yumurtalarını Çin sepetine koymaz artık. ABD bir kez daha Çin'e tarife uygular korkusuyla alternatif tedarik yolları arar. "Çin de ABD'ye kızıp bana misilleme yapar mı?" diye düşünerek ülkede fabrika kurarken iki kere düşünür.

Konuları derinine düşünmeyenler Beijing'in rezerv olarak tuttuğu ABD DİBS'i satarak intikam alacağını öne sürer. Salakça olur, çünkü şu anda tüm fon yöneticileri fellik fellik ABD DİBS arıyor, onlara ucuza mal satarsın, yerine de koyacak AAA tahvil yok, artık Bitcoin tutarsın PBoC'de. Çin'in asıl stratejisi morfinman gibi dolar tahvil ve kredi bağımlısı olan özel sektörünü yeniden eğitmek. Çin yerel bono-tahvil pazarında yabancı yatırımcıyı cezbedecek çok önemli reformlar bekliyorum. Mesela KAP standartları yükseltilecek, karsız şirketlerin iflasına izin verilecek, kamu desteği kesilecek, vs; ki şirket artık gidip off-shore'da dolar borçlanmasın. Amerikalı gelip yuan cinsinden tahvil alsın. Bu nokta Türkiye için de önemli. Çin'in devasa yuan cinsinden tahvil pazarı tam şeffaflığa kavuşursa, bize sıcak para cezbetmek çok daha zor olur.

Bir mesele daha var, Putin de yeni Yüzyıl Savaşları'nı kestirip derhal kendini Çin'in kucağına attı. Rusya'nın Pasifik yani Batı bölgesi ile Çin hızla ekonomik anlamda entegre oluyor. Rusya'nın ayakta kalan tek endüstrisi silah sanayi, Çin'in ise her türlü böbürlenmesine karşı tam form tutturamadığı tek sanayi bu. Rusya tabii kaynakları ve silah teknolojisi ile Çin'i besleyip Pasifik'te ABD ve müttefiklerinin başına bela edecek. Karşılığında da Avrupa ve Orta Doğu'da nüfuz alanını genişletmeye çalışacak.

"Herkes taraf olmak zorunda kalacak" diye yazıyor Martin Wolf. Haklıdır da. Biraz İdlib savaşını okusanız, Türkiye'nin şimdiden Suriye'de ulusal çıkarlarını savunmak için Rusya ve ABD arasında çok zor bir tercihe zorlandığını, S-400 krizinin aslında bu tercihin bir alt başlığı olduğunu görebilirsiniz.

Daha önce bir makalemde bu savaşı ABD'nin kazanacağını öngördüm. Fikrimi de değiştirmiyorum. Ama ne yazar? İki tarafta da zayiat ağır olacak. Hele bizim gibi ortada kalanlar çok şeyden feragat etmek zorunda kalacak. Feragat edeceğimiz şeyler arasında en yakın zamanda hissedeceğimiz "esnek dış politika"nın kaybı. Ne demişti benim Sevgili Başkanım Erdoğan? "Bizden değilseniz, bize karşısınız". Men dakka dukka.

14 Haziran

Ve.... İmamoğlu Türkiye siyaset sahnesinde yerini alıyordu. Kasım sonunda cumhurbaşkanlığı anketlerinde ya Erdoğan'la başa baş ya da bir kaç puan gerisindeydi. Erdoğan da misilleme olarak İl Meclisi'ni kullanarak ona iş yaptırmıyor, kamu bankaları kredileri kesiyordu. Bu yöntem belki Anadolu'nun ücra, fakat şirin, yoksul, folklorik bir kentinde sökebilirdi. Ama İstanbul, Ankara, Adana, Mersin gibi seçmen kitlesinin bilinçli olduğu dev metropollerde sökmeyecek ve Erdoğan'ın itibarının azalmasına bir neden daha üretecekti.

İşte o tarihteki makalem:

MAKALE: İstanbul Seçiminin Galibini İlan Ediyorum

Binali Yıldırım ve Ekrem İmamoğlu arasındaki "münazarayı" seyretmeye hiç niyetim yok. Çünkü maçtan sonra uzmanların pozisyonları yavaş çekimle tekrarlanırken yorum yapmasını da seyretmiyorum. Geçmişe mazi, yenmişe kuzu denir. İstanbul seçimleri erken bitti. Ekrem İmamoğlu bir kaç puan farkla kazanacak. Hile filan da yapılmayacak. 31 Mart'ta da hile yapılmadı, zaten o yüzden iş YSK'ya kadar uzadı. Başkan Erdoğan da sonucu kabul edecek. Zaten 1 Nisan sabahı da kabul edecekti, ama önce Pelikancılar sonra da Sayın Abim Bahçeli rest çekti. Her şey çok güzel olacak. Sonra da S-400'leri Putin'e iade edeceğiz, ama o konuyu başka bir makalemde incelerim.

31 Mart seçiminden bu yana bir düzine anket yapıldı, bir tek ORC anketi iki adayı başa-baş gösteriyor. Ötekilerin hepsinde İmamoğlu önde. Doğru, anketler yanılır, ama hepsi birden yanılmaz. Bazen hepsi birden yanılır, çünkü son dakikada bir dip dalga gelir seçmenin mizacını vurur. Mesela PKK denen o hain terör ve uyuşturucu örgütü Hendek Savaşları başlatır. Ama bu kez dip dalga filan yok, zaten millet suyun yüzüne karın üstü vurmuş ölü balık gibi. Dipten tsunami gelse de yerinden oynamaz. "Bitse de gitsek" havasında.

Binali Abim de öyle. Kariyeri boyunca kahramanca dava için savaş vermiş bir AKP'li. Erdoğan'ın yanından hiç ayrılmamış. Son görevi olarak TBMM Başkanlığı'ndan alıyorsun, İstanbul'a belediye başkanı adayı yapıyorsun. Messi ikinci ligde oynamaz. Hele birileri arkasından, "O seçimi kazansın, İstanbul'u biz yönetiriz" diye sürekli tatava yapıyorsa.

Zaten Sevgili Başkanım Erdoğan da durumun farkında. Bakın Deniz Zeyrek ne yazdı:

"AK Parti'nin üst düzey iki yetkilisine dün "Sayın Cumhurbaşkanı İstanbul'da miting yapacak mı" sorusunu yönelttim. Şu ana dek herhangi bir miting planlaması yapılmadığını, sıcak bakılmadığını söylediler.

MHP kanadında da teşkilat sahada, ama yöneticiler fazla görünür değil.

Oysa 6 Mayıs günü AK Parti'den "Erdoğan 39 ilçede miting yapacak" bilgisi paylaşılmış, Bahçeli mitili İstanbul'a atacağını söylemişti. (11 Haziran 2019)

Ne oldu? Kimse mağlup olacağını bildiği maça çıkmaz. Bu oldu.

Zaten YSK'nın kendisinin bile inanmadığı bir karalama maçını hükmen iptal etmesi seçmeni çok kızdırdı. Tarihte örneği çoktur, bu millet her şeyi kaldırır da, elinden sandığın çalınmasını hiç hoş karşılamaz. Efendim, ardından AKP'nin "asıl mağdur biziz!" kampanyası başarılı olmuş. Kime? Büyükçekmece'de bastıkları evlere mi? Psikiyatriste gitti diye seçmen kartını iptal ettikleri vatandaşlara mı? Yoksa suç duyurusunda bulundukları hâkim zoruyla seçim kurulunda ter içinde bütün gün sandık bekleyen banka görevlilerine mi?

Bir de AKP'nin o dillere destan bence tüm dünyada demokratik partilerin inceleyip ders alması gereken propaganda makinası çöktü arkadaşlar. İmamoğlu'na "Pontus'lu" derken, İstanbul'un yarısının Karadeniz göçmeni olduğunu bilmeyecek kadar saf mıydı strateji ekibi? Ya da bu saatten sonra Kürt oyuna sarkmanın MHP seçmenini evinde tutacağını? Ne ekersen onu biçersin. Sen 15 sene Türkiye'yi kutuplaştır, kamplara böl, ondan sonra oy uğruna bir gün kamptan kampa, damdan dama türkü çağırmaya kalk. Yemezler.

AKP'nin son çaresi aş isteyene aş, iş isteyene iş vadetmekti, ama o da yaramadı, çünkü Z'ye iş versen, bacanağını

dün işten kovmuşlar. Ç'ye yemek versen, dayısını FETÖ mafyası söğüşleyip atölyesini çalmış. Bütçede bütün para, kamu bankalarında, bütün likidite 31 Mart gecesi kazanmaya harcanmıştı, 32 Mart'ta at yere yığıldı. Bütün ekonomik göstergeler Güney Kutbu'na gitti.

AKP'nin şansı var, artık Türkiye'de yabancı yatırımcı kalmadı, bankalar da Nisan-Mayıs'ta sendikasyon dönemini sonbahara kadar kapattılar da bu S-400 davası dövizi 7.00'ye itmedi. Ama daha seçime bir hafta var. Millet S-400 almanın riskine uyandı, geçen hafta da 2 milyar dolardan fazla döviz toplamış. Durun bakalım seçim arifesinde neler olacak.

Bir de çok hoşuma giden "İmamoğlu seçilse de yönettirmeyiz" sloganı var. Yönettirmezsen, Binali Amcama oy verecek %45-47 AKP seçmeni de aç kalır. Genel seçimde de hırsını senden çıkartır.

AKP global para bolluğunu kendi başarısı sandı, ekonomi büyüdükçe seçim kazandı. Şimdi para bitti, film paydos. AKP asla kaybetmezmiş, millet kimlik siyasetine angaje olmuş, ekonomik realitelere göre oy vermiyormuş, Türkiye'de bir Erdoğan kültü varmış. Bunların nasıl palavralar olduğunu, hem de klinik ve iyileştirilmesi ancak elektro-şokla mümkün bir Stockholm Sendromu'ndan mağdur muhalefet tarafından şişirilen balonlar olduğunu hepimiz ay be ay göreceğiz. S-400'ler sınırdan girsin, AKP kültü kütür kütür çökecek.

Ne demiş rahmetli Süleyman Demirel: "Ne kaaa köfte, o kaaaa ekmek".

Bizde ne köfte kaldı, ne de ekmek. AKP'yle pazara gidemiyorsan, mezara hiç gidemezsin.

23 Haziran

Benim için seçimler bitmişti. Sonuçları kahve kahve ya da minibüs durağı gezerek tahmin eden "eski kulağı kesikler"den değilim ben. Anket ortalamalarına bakarım, İmamoğlu malı götürmüştü bile. Daha fazla yazmaya ve kitaba da not düşmeye gerek duymadım. Erdoğan yine kandırılmış hem de artık 15 yıldır herkese dayılanarak ve itip-kakarak üstünde taşıdığı yenilmezlik zırhını düşürmüştü. Reis çıplaktı.

Artık ekonomiye dönmenin vakti gelmişti. Bu makaleyi iyi okuyun. Çünkü kitabın sonunda bir kez daha üstünden gideceğim. Özel sektör batık kardeşim.

İşte makale:

MAKALE: Konkordato ve İflaslar Bitmedi, Bitmez de

Siz bu satırları okurken, ben de yazmayı bitirmiş olacağım. Bu gün hayatımın bir evresine noktayı koyup beyaz bir sayfa açma niyetindeyim. Heyhat, o karar bana değil AKP'ye ait. 2010 yılından bu yana devam eden gerginlik-hakaret-yalan-hile-oy çalma dolu seçim maratonu Ekrem İmamoğlu'nun İstanbul Belediye Başkanlığı'nı kazanması ile bitecek Odin kısmet ederse. Bence Sevgili Başkanım Erdoğan ve AKP de sonucu kabullenecek ve artık Türkiye'de herkes işiyle gücüyle meşgul olacak.

Benim işim-gücüm olmadığı için yeni kitaplar yazmaya başlayacağım. İlki "Türkiye Niye Kalkınamaz?" başlığını taşıyor. Sonra artık her yıl gelenek haline getirdiğim yılın hikâyesini yazdığım kitabımı derlemeye başlayacağım. Şu ana kadar 3 kitap yayınladım, hepsi de Türkiye'nin gerçek ekonomik hikâyesini yazmak amacıylaydı.

Okurların bazıları "makalelerini toplamışsın" diye şikâyetçi oldular. Kitaplarımda makalelerimden çok daha fazlası var. "Hâkim görüşün" elinde köle olmuş "ana akım medya" ve Stockholm Sendromu ve paranoyaya sağlam yazmış "muhalif medya" arasında paten kayarak ortodoks bir ekonomi düşünürün penceresinden aktarıyorum ekonomiyi. Kitaplarımın satıp satmadığı da hiç umurumda değil. Onlar gelecek nesil ekonomi tarihi inceleyeceklere ışık tutacak. İçinden geçtiğimiz bu toplu cinnet isterisi bitince, birileri herhalde objektif bir ekonomik tahlil yapmak ister de kaynakça arar diye yazıyorum.

Bu okuduğunuz da 2020 yılı başında yayınlanacak kitabıma kesin girecek bir makale. Büyük ölçüde alıntılardan oluşuyor ama dedim ya, ben anti-vakanüvisim.

Değerli 2030 tarih araştırmacıları, Türkiye'de özel sektörün niye battığını araştırdığınızda, karşınıza hiç bir Paralel Evren'de akla sığmayacak zehirli icraatlar demeti çıkacak. Bu makalenin konusu da iflas etmesi gereken şirketleri önce konkordatoya yönlendirip, tüm alacaklılarını batırmaktı. Baktılar iş çığırından çıktı, artık her gazetede konkordato manşeti var, bu sefer konkordato zorlaştırıldı.

Yetmedi, daha da zehirlisi yapıldı. Kamu ebeliğinde yeniden yapılandırma diye bir süreç icat ettiler. Ölü borçlar bankalar tarafından "yeniden yapılandırıldı". Yani, borç sorunu 2-4 yıl sonraya atıldı. Bu vesileyle bankaların gerçek batık kredi oranı resmi %4.4'ün kat be kat üstüne çıkıp, sistem toplu halde "Kötü Banka" görevi yapmaya yönlendirildi, ama ossun. Arada seçim vardı. Hiç bir büyük firmanın batması ve hele hele işçi çıkarması kabul edilemezdi.

Ama ekonomi emirle yönetilmiyor, Kardeşler. Uygulanan dur-kalk politikaları yüzünden resesyon biteceğine ağırlaştı, kredi faizleri müdahaleye rağmen yükseldi, çünkü bankalarda TL pasif genişlemiyordu. Nitekim konkordato ve iflaslar da yeniden başladı.

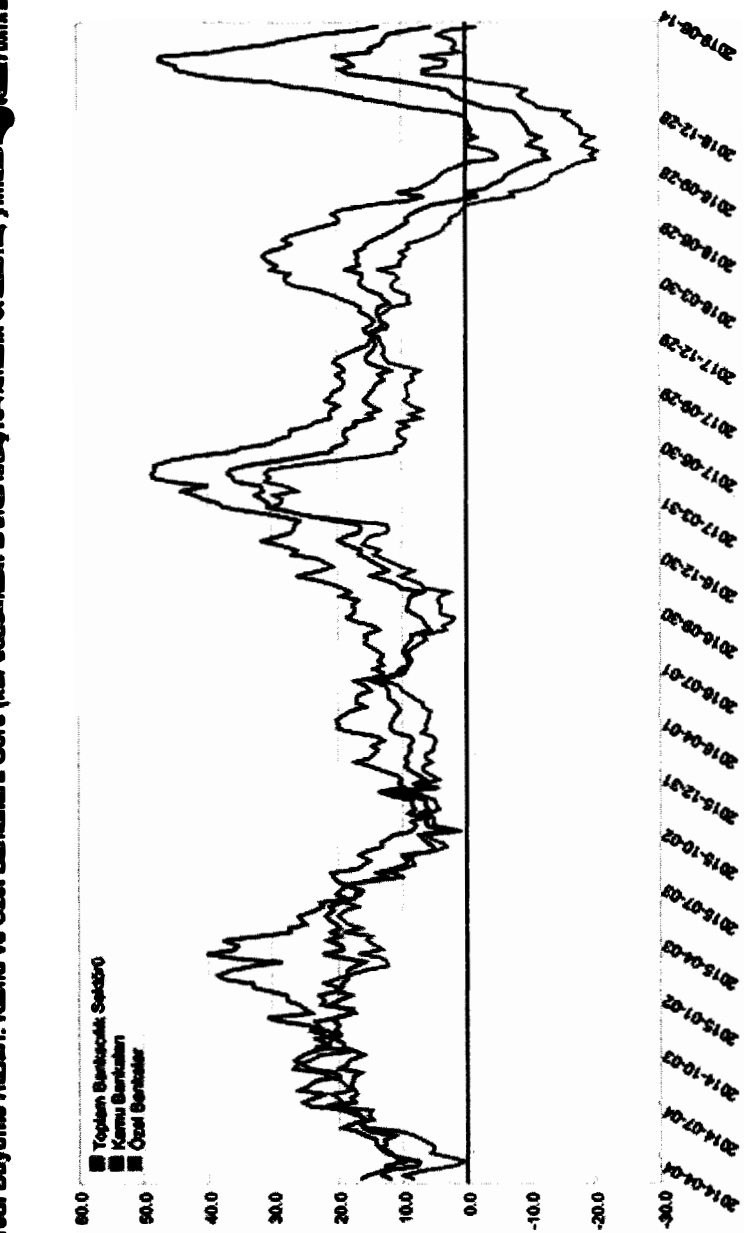
Bakalım önce TÜİK'in hemen hiç dikkat çekmeyen Nisan sektörel ciro endekslerine, çünkü çok acıklı bir hikâye anlatıyorlar:

	Arındırılmamış	Takvim etkilerinden arındırılmış		Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış	
Sektörler	Endeks	Endeks	Yıllık değişim (%)	Endeks	Aylık değişim (%)
Toplam ciro	186,3	183,0	14,9	192,8	-0,7
Sanayi	211,5	206,7	22,3	209,5	1,4
İnşaat	140,2	138,7	-14,0	185,7	-11,6
Ticaret	179,3	176,3	12,2	181,6	-0,7
Hizmet	183,6	181,8	23,9	200,0	0,6

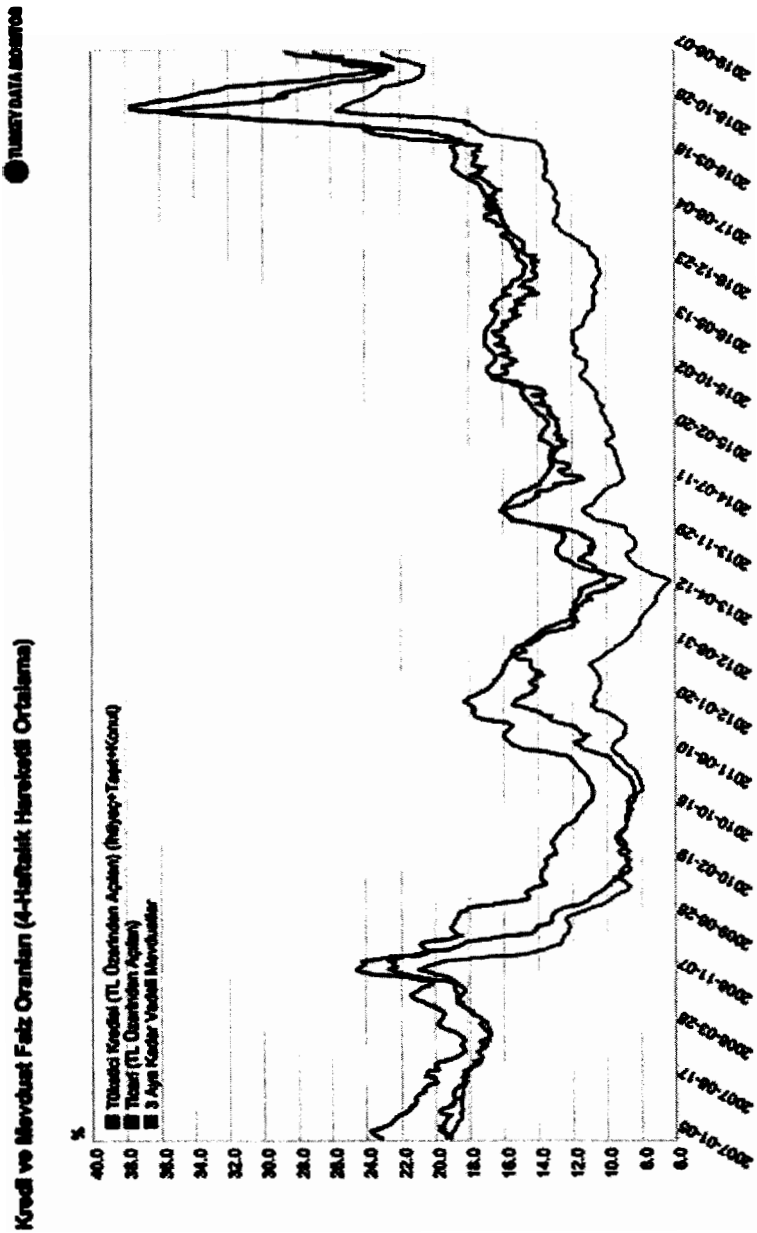
TÜFE %20, ÜFE %30, dört temel sektörden ikisinin cirosu enflasyonu dahi karşılamıyor. Batık. Sanayi ve hizmetler TÜFE enflasyonu üstünde ciro üretiyor ama ÜFE'ye mağlup düşüyor. Onların da en azından karlılığı azalıyor demek yanlış olmaz herhalde.

Sorarım, karlılığı hatta cirosu enflasyonla baş edemeyen şirket kredi borcunu nasıl ödesin? Öderse, geriye istihdam ve yatırım yapacak fon mu kalır?

İki birbiriyle bağlantılı problem daha reel sektörü gebertiyor. Birincisi, özel bankalar tükendi. Artık kredi veremiyor, ispatı aşağıdadır.

Kredi Büyüme Hızları: Kamu ve Özel Bankalara Göre (kur etkisinden arındırılmış13-haftalık ortalama, yıllıklandırılmış)
Toplam Bankacılık Sektörü
Kamu Bankaları
Özel Bankalar
60.0
50.0
40.0
30.0
20.0
10.0
0.0
-10.0
-20.0
-30.0
2018-12-28
2018-09-28
2018-06-29
2018-03-30
2017-12-29
2017-09-29
2017-06-30
2017-03-31
2016-12-30
2016-09-30
2016-07-01
2016-04-01
2015-12-31
2015-10-02
2015-07-03
2015-04-03
2015-01-02
2014-10-03
2014-07-04
2014-04-04

İkincisi tüm baskılara rağmen, hem mevduat hem de kredi faizleri yükseliyor. Onun da ispatı aşağıda:

Ne demek bu? KOBİ artık işletme sermayesi için kredi bulamıyor. Eski kredileri yeniden yapılandırsa ya da re-finanse etse daha fazla finansman gideri yazacak.

Bu kısır döngünün sonuçlarını da size basından aktaracağım:

Artık iş kolu bazında konkordato dönemi başlıyor

Yumurtacılar Birliği (YUM-BİR) Yönetim Kurulu Eski Başkanı ve aynı zamanda yumurta üreticisi Hasan Konya, "Türkiye'nin başarısı için çalışan ve her yıl üzerine koyarak büyüyen bir sektör batıyor. Yazıklar olsun ki bu batışa ses çıkaran, sorunlarla ilgilenen tek kimse yok. Bu sektör, üretimde dünya 9.'su ihracatta ise dünya 3.'sü. Ülke ekonomisi için büyük önem arz eden bir sektörün temsilcisiyiz biz. Bu kötü gidişata bu kadar da kayıtsız kalınır mı?" eleştirisinde bulundu.

Ülke üreticisinin heba edildiğini kaydeden Konya, "Üretici, daha iyi şeyler yapmak için borçlanıyor. Ama ferasetsiz yönetim anlayışı sonucunda işin sonu getirilmiyor. Ortada bir planlama yok. Eğer olsa o zaman üretici de tüketici de rahat bir nefes olacak. Milli lafını duyuyoruz da, ortada icraat yok. Biz öldük, çekinecek bir şeyimiz kalmadı. Yetkililer, bunları bilsin» dedi.[22]

(Elektrik) Tedarik şirketleri, genel olarak üreticilerden aldıkları elektriği, "serbest tüketici" konumunda bulunan ve ikili anlaşma yaptıkları müşterilerine satıyor. Bu kapsamda tedarikçi şirketlerin yüzde 10'a kadar ulaşan indirimli elektrik satışları gündeme geldi.

Ancak, son dönemde piyasada yaşanan sorunlar nedeniyle serbest tüketici sayısı azaldı. Tedarikçiler, abonelerini kaybetti. Fiyat avantajı ortadan kalktı. Piyasa, önemli ölçüde daraldı.

22 Tarımdan Haber, link: https://www.tarimdanhaber.com/ekonomi/yumurta-ureticileri-kus-gribi-donemini-arar-hale-geldi-h12271.html

Tüketiciler, elektrik ihtiyaçlarını, tedarikçi yerine dağıtım şirketlerinden almaya başladı.

Bu gelişme sonrasında tedarik şirketleri, mali olarak zora girdi. Hem müşterilerine hem de dağıtım şirketlerine karşı yükümlülüklerini yerine getirmekte zorlandı. Bu şirketlerden bazıları iflas etti, bazıları da konkordato ilan etti.[23]

Konkordato İstanbul'u terk etti Sayın Seyirciler, ama Anadolu'nun gözbebeğimiz olan sanayi kentlerini kasıp kavuruyor:

Denizli Asliye Ticaret Mahkemesi, konkordato başvurusu yapan Denizli'nin en büyük mermer firmalarından Kömürcüoğlu'nun sahibi Nihat ve İlker Kömürcüoğlu için 12 Haziran 2019 tarihinden başlamak üzere 1 yıl kesin mühlet verilmesine karar verdi.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD); İzmir Başkanlığı'nı uzun yıllar yürüttükten sonra geçen 27 Ocak'ta görevi Bilal Saygılı'ya devreden, Ülkü Grup'un Yönetim Kurulu Başkanı Ümit Ülkü ve kardeşi Mustafa Ülkü konkordato ilan etti.

Sonkale.com'dan Mustafa Akbaş'ın haberine göre; perakende zincir mağazaları, züccaciye, elektrikli küçük ev aletleri, beyaz eşya ve mobilya ile sektörün lideri olan Ülkü Grup, henüz 8 ay önce, "Hanzede" markasıyla dünyaya açılmış ve hedef büyüttüğünü açıklamıştı..... Ne yazık.

Sonu gelmez bu acıklı masaldan bir kaç örnek daha vereyim:

Eski Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) İzmir Başkanı Ümit Ülkü ve kardeşi Mustafa Ülkü'nün konkordato haberinin yankıları sürerken yarım asırlık May Group bünyesinde faaliyet gösteren Aksoy Ailesi'ne ait Maysa Yağ AŞ. de bu halkaya katıldı.

---

23 Haberturk, Olcay Aydilek, link: https://www.haberturk.com/elektrikte-konkordato-talebi-2493499-ekonomi

May Group bünyesinde faaliyet gösteren Maysa Yağ AŞ, Maykim Kimya AŞ, Maypa AŞ, Unimar Pazarlama AŞ için açılan konkordato davasında 1 yıllık kesin mühlet verildi.

Öte yandan Gökçe›nin aktardığına göre, yurt içi ve yurt dışında binlerce konut inşa eden Başarır İnşaat AŞ ile grup şirketleri Başarır Enerji AŞ ve Etken elektrik için de konkordato talep edildi.

Şu mektup da bir konkordatonun nasıl yüz haneyi yaktığını çok güzel anlatıyor:

"Geçen yıl şirketim battı. Bu yıl yeni bir şirket kurdum ve bankalara 1,5 milyon TL borcum var. Ama piyasa kötü, satışlar çok az. Sürekli yeni kredi paketleri açıklayan hükümet, onun yerine mevcut borçlarımız için bir çare bulmalı."

S. U'nun şirketi 2018'de konkordato ilanlarının arttığı dönemde iflas etmiş. Alacaklı olduğu şirketlerin tek tek konkordato ilan etmesi ile çekleri elinde kalan S. U, kendi alacaklılarına borçlarını ödeyemeyince çareyi kapıya kilit vurmakta bulmuş. Şimdi ise mevcut borçlarını çevirebilmek için yeniden borçlanmanın hesabını yapıyor.[24]

Bu darboğazdan nasıl çıkarız birader? Reform, kamu tasarrufu ve IMF kaynağı. Şu seçimleri bir atlatsak... Siyasetçinin beyni oy avcılığından ekonomi doktorluğuna yönelse...

24 T24, link: https://t24.com.tr/haber/yeni-kredi-paketi-dertlere-care-olacak-mi,826176

TEMMUZ: Erdoğan Ders Aldı, Ama Yanlış Ders Aldı

Temmuz'da Ekonomide Büyük Taarruz başlıyordu. Erdoğan'ın seçim yenilgilerinden tam doğru olmayan, fakat çok önemli dersler çıkardığını ifade ettim. Başkanımız, Ali Babacan-Ahmet Davutoğlu tehdidi ve ekonomide süregelen keyifsiz seyre karşı taarruzla cevap verecekti. Yapısı böyle, kendini baskı altında hissetmediği zaman, çok cesur kararlar alan bir tabiata sahip.

İşte Temmuz başında aldığım notlar:

Taarruzun ilk üç adımı Temmuz'da gözlendi.

- TCMB bekleneni çok aşan bir faiz indirimi ile ekonomiye elden geldiğince destek vereceği mesajını iletti.
- Hâlihazırda Fırat'ın Doğusu'nda nerdeyse bir kolordu büyüklüğünde askeri güç yığınak yaptı. Ankara istekleri yerine getirilmediği takdirde Kürt bölgelerine girebilir.
- KKTC Maraş'ın kısım kısım kullanıma açılması için envanter çalışması başlattı, böylece Kıbrıs Rum Kesimi ve AB'ye rest çekildi.

Dünyada ise AMB aylık PPK toplantısında politika faizlerini indirmedi, fakat Draghi sonbaharda çok boyutlu bir parasal gevşeme hamlesinin devreye alınacağının sinyalini verdi. Bu pakete faiz indirimleri, "yol göstermenin" (forward guidance) çok uzun süre faizlerin yükselmeyeceğine dair ta-

ahhütler içermesi ve hatta yeni tahvil alımlarının dâhil olacağı düşünülüyor.

-Son olarak, Fed de yıl boyunca iki kez daha faiz indirerek global likiditeyi artırmasa da, piyasalara moral destek verecekti. Bu sayede içerde uygulanan siyasi karşı-taarruz ve akla ziyan ekonomik politikaların zehirli yan tesirleri bir süre daha bertaraf edildi.

Ekonomide de büyük taarruzun bir diğer ayağı Berat Bey'in has kankası Murat Çetinkaya'nın "emirleri yerine getirmediği için" görevden alınması oldu. Helal olsun derim Çetinkaya'ya, dövüşerek gitti. Yaptığı icraatlarla değil, harbice rest çekmesiyle anılacak. Keşke böyle bir sürü şerefli bürokratımız olsa.

Yerine atanan Murat Uysal'ı ise Saray'dan gelen her emre itaat ettiği için kınayamam, darağacının altında görev yapıyor çünkü. Nitekim Temmuz toplantısında TCMB de "büyük bazukayı" çekti.

Bu konuyu bir mercek altına alalım, çünkü Hazine 2019'da tamamen boşaltıldığı için 2020'de TCMB hortumlanarak seçmen tatmini yolları aranacak.

TCMB 425 baz puan indirirken, kullandığı gerekçeyi Metinden alıntılayalım:

"Enflasyon görünümündeki iyileşme devam etmektedir. Yılın ikinci çeyreğinde enflasyon işlenmemiş gıda ve enerji fiyatlarındaki yavaşlamanın da katkısıyla belirgin bir düşüş sergilemiştir. İç talep gelişmeleri ve parasal sıkılaştırmanın etkileri enflasyondaki düşüşü desteklemektedir. Enflasyonun ana eğilimine dair göstergeler, arz yönlü faktörler ve ithalat fiyatları enflasyon görünümünü olumlu etkilemektedir. Bu gelişmelere bağlı olarak, güncel tahminler yılsonu itibarıyla enflasyonun Nisan Enflasyon Raporu'nda verilen öngörülerin bir miktar altında kalabileceğine işaret etmektedir. Bu çerçevede Kurul, enflasyon görünümünü etkileyen tüm unsurları dikkate

alarak, politika faizinin 425 baz puan indirilmesine karar vermiştir."

Bu gerekçeler palavra. GSYİH'nın % 4.5'na koşan bütçe açığını yamamak için elektrik, doğal gaz ve alkol- tütüne yine zam gelecekti.

TCMB kararını açıklanmasından sonra uzmanlara kulak verdim, sene sonuna kadar 800-900 baz puan faiz indirimi en sık konuşulan senaryoydu.

Murat Uysal faizleri yılsonuna kadar tek haneye indirmesi hususunda Saray'dan gelen direktifi kabullendi ve kur izin verdiği ölçüde de gereğini yapacak.

TCMB'nin parasal gevşemesi sayesinde vatandaş hızla dövize geçiyordu. Bankaların TL mevduat faizlerini kesme girişimi de dolarizasyonu alevlendirecekti.

10 Temmuz

Bu makaleyi sırf okurken çok güldüğüm için kitaba ekledim. Hayatta her şeyin bir anlamı olması gerekmez, hatta pek çok şeyin anlamı yoktur. Dünyada derin komplolar yoktur, quantum tesadüfleri vardır.

MAKALE: Bir Girişimci'nin İtirafları

Yeni Ekonomi Programı'na göre 2020-2022 arasında her yıl reel olarak %5 büyüyeceğiz. Büyümeyeceğiz diyen herkes kâfirdir, bozguncudur, vatan hainidir. Bakın, sosyal medya denen günah çukurunda kaynayan dedikodu kazanından sıtkım sıyrıldı artık.

Bendenizin bir iki ufak tıbbi sıkıntısı mevcut. Birincisi votka-cranberry (yaban mersini galiba) suyunu fazlasıyla sevdiğim için ara sıra ishal olurum. Erse-Furul iyi gelir, ama reçeteye bağlanmış dediler. Tabii, hükümete küfrettim. Sonra sosyal medyada bir tevatür daha yayıldı: Alerjilerime yardımcı olan Zır-tek de reçetelenmiş. Ulen, kodeinli öksürük şurubuyla Suda-Fed gitti, sırada bunlar mı var? Bu memlekette legal olarak kafa bulmak mümkün olmayacak mı? Artık altbeziyle dolaşıp Asyalı'lar gibi yolda ameliyathane maskesiyle mi dolaşacağız?

Cebime bir tomar TL200 banknot tıkıştırıp tanıdık bir eczaneye gittim, rüşvet verip Erse-Furul ve Zır-Tek alacağım. Eczacılar yüzüme deliymişim gibi baktılar. Birisi gidip arkadan kalfaları da çağırdı, onlar da biraz eğlensin diye. Sonra baş eczası "Bay FÖŞ" dedi, "Bence siz yatıştırıcınızı değiştirin", "Bakın, onun için reçete gerekli." "Ama, Erse-Furul ve Zır-Tek?! Dükkân sizin". Tam ikna olmadım, ama envanteri satın aldım. Arkamdan kaba kaba gülüyorlardı. Bir daha o dükkândan alışveriş etmeyeceğim. Şimdi bu makaleyi yazacak kadar uzun süre "Elvis'in Tahtını" ziyaret etmeden oturabiliyorum. Ekrana da hapşırmıyorum, yaşasın hükümet, kahrolsun sosyal medya.

Ama itiraf edeyim, hala nasıl %5 büyüyeceğimizi çakozlayamadım. Değerli ekonomist ve SABAH Gazetesi yazarı Dr. Kerem Alkin bana yol gösteriyor:

"Türkiye Ekonomisinin sürdürülebilir büyüme trendini yakalaması adına, ‹ihracat› artık iç piyasanın, ekonominin iç dinamiklerinin ‹sıkıştığı› dönemlerde ‹kurtarıcı› olmasının ötesine geçip, Türkiye›nin büyüme dinamiğinde yıllık bazda en az 0.5 ile 1 puan arasında katkısı olan bir tempo yakalamalı."

Bakan Albayrak'ın önce Enerji Bakanlığı, bugün ise Hazine ve Maliye Bakanlığı ve genel anlamda ekonomi yönetiminde liderlik ettiği, tetiklediği 'zihinsel dönüşüm', ekonomi bürokrasisinin bugüne kadar hiç önceliklendirmediği kadar 'maliyet yönetimi'ne odaklanmasını gerektiriyor. KOBİ'lerimizin üretim maliyetlerini, hammadde, enerji ve finansman maliyetlerini rakibimiz olan ülkeler düzeyinde iddialı kılacak adımlara hız vermemiz gerekiyor. Mevlüt Tatlıyer, sürdürülebilir büyüme için, dış talep odaklı 'yatay' ve 'dikey' büyümeye işaret ederek; 'yatay'da yeni pazarlara doğru genişleyen bir 'ihracat' hamlesine; 'dikey'de ise 'verimlilik' odaklı bir 'teknoloji' ve 'yerlileştirme' hamlesine işaret etti."[25]

Makalenin her satırı doğrudur ve ders kitabı olarak okutulmalıdır. Maalesef, hiç bir şekilde uygulanamaz. Çünkü bakanlar ve bürokrasi hala çelik-tuğla ekonomisi çağından kalmadır. Size kendimden örnekle yüksek katma değerli bir ihracatçının nasıl baltalandığını anlatayım. Sina Tepesine giderken sırtında ağır tahta çarmığı taşıyan İsa gibi ben de yakınmıyorum. Çünkü Erse-Furul'dan sonra öyle bir Stoli'ye vurdum ki, değil çarmıh, tank olsa, ahmak gibi sırıtarak taşırım.

Ben ne iş yaparım? Ortağı olduğum iki websitem var, biri İngilizce biri Türkçe, üç YouTube kanalımız var. Yine biri İngilizce, reklam alırız, Google, YouTube dolarla ödeme yapar.

25 Dış talep bazlı değişim, link: https://www.sabah.com.tr/yazarlar/kerem-alkin/2019/10/07/dis-talep-bazli-degisim

İngilizce ve Türkçe rapor satarım abonelik karşılığı. Her sene döviz getiririm Türkiye'ye, içtiğim JD hariç tüm girdilerim yerlidir. Döner ve patlıcan içeren her türlü yemeği yerim sadece. Bütün müşterilerim fatura istediği için değme cerrahtan fazla vergi öderim.

Bu yüzden de sermaye biriktiremem. Şirketleşemem de. Çünkü devlet benim gibi girişimciler için özel bir statü tanımamıştır. Daha da kötüsü, bana güvenmediği için %20 stopaj diye ön vergi tahsil ettirir müşterilerime. Müşteri dellenir tabii %18 KDV üstüne %20 stopaj ödeyince. Benim TL1 hizmetimin ona maliyeti TL1.4'tür. Banka kredi vermez, çünkü ne makina parkım var, ne de değerli arazim.

Durun, daha elemanlarımın maaşını ödemedim. Olsun, eleman da istihdam edemem zaten. Evden çalışacaklar, esnek çalışacaklar, part-time çalışacaklar, ama bütün sosyal haklarını yine de ödeyeceğim. Yani en az ayda TL3 bin eleman başına. Eğer harbi İngilizce bilen eleman istiyorsam, yap onu ayda TL6 bin.

Bu yüzden ben büyüyemem, doğru-dürüst bir stüdyo kuramam. Muhabir işe alamam. Sağlam İngilizce bilecek editör, bana daha fazla araştırma raporu yazacak genç analistler işe alıp yetiştiremem. Yurtdışında, mesela Singapur'da bir pazarlamacı ile anlaşıp Asya pazarına giremem. Özetle, ben girişimci değil, yük eşşeğiyim.

Bu yüzden de Sina Tepesi'ne yaklaştıkça yüzümdeki gülümseme büyüyor. Kastamonulu köylünün Padişah'ın tellalına dediği gibi "Haşmetli Efendimiz benim alatıma güvenerek bir daha savaş açmasın, çünkü verecek oğlan kalmadı." Bende de artık ırgat gibi çalışıp Maliye'yi besleyecek g.t kalmadı... Üçüncü şişe Stoli'yi açıp, ikinci kutu Erse-Furul ve Zır-Tek'e geçtim. Evdeki son kutu Suda-Fed de üstlük olarak kâsede hazır ve nazır. Battı balık yan gider.

11 Temmuz

Bizi gittikçe yalnızlaştıran diplomatik anlaşmazlıklardan biri de Doğu Akdeniz enerji savaşıdır. Üstelik bu konuda tamamen haklıyız. Kıbrıs Rum'un malı mıdır da her tarafında doğal gaz arıyor, önüne gelenle anlaşma yapıyor. AB niye hep Rum tarafını tutuyor? AB'nin Kıbrıs Meselesi'ne bu hukukun ruhunu değil şeklini kavrayan bakış açısı bu ülkenin ilerici ve aydın kesimini soğuttu. Sonuçta kafatasçı, xenofobik ve Arapçılar mesafe kazandılar, ama bu da değişti bile.[26]

Çünkü tarihte ikinci defa Arapları Türk düşmanlığında birleştirmeyi becerdik. İlk seferi Lavrens of Arabiya önderliğinde Osmanlı'yı arkadan vurmaları olmuştu. İkincisi ise AKP'nin "Arap Sokağı'nı" kazanacağım diye olmadık yerde Mısır'dan Irak'a ve BAE'ne kadar her yerde Arap içişlerine burnunu sokması sayesindedir.

Bu makaleyi kitaba koymakta amacım, Doğu Akdeniz'de nasıl yalnız kaldığımız konusuna girizgâh yapmak. Siyasi İslam'ı ilerletmek ve fırsatçılık üzerine kurulan ve kesinlikle Türkiye'nin menfaatlerine hizmet etmeyen bir diplomasi anlayışı bizi fakirleştiriyor, fakirleştirmeye de devam edecek -zihniyet değişmedikçe.

26 Turkey Faces "Almost a Revolution in the Middle East", link: https://www.gatestoneinstitute.org/14848/turkey-israel-revolution

MAKALE: Doğu Akdeniz'de İdrar Yarışı

Çarşamba günü toplanan AB COREFER sonrasında Konsey Başkanı Donald Tusk "Türkiye'ye yaptırım işi kesin" dedi. Artık hangi yaptırımların uygulanacağı tartışılıyor. Perşembe günü de oturumuna devam edecek COREFER'in gündeminde en tartışmalı konu müzakerelerin resmen askıya alınması.

Yaptırımlar değil bu naçiz makalenin ana fikri. Doğu Akdeniz'de hidrokarbon zenginliği uğruna yaşanan sidik yarışı. Önce İsrail, Mısır, Kıbrıs Rum Kesimi ve Yunanistan, sonra ABD, arkasından (siz şaşırmış olabilirsiniz, ben hiç şaşırmadım) yeni stratejik ortağımız Rusya ve en nihayetinde de AB Türkiye'ye karşı cephe alıp bir kez daha bu kavanoz dipli dünyada Kıbrıs Türkü'nün delik akçe kadar değeri olmadığını ispatladılar.

Doğu Akdeniz'de zengin doğal gaz ve petrol yatakları olduğu kesin. Bu yatakların dostane işbirliği ortamında hakkaniyetle paylaşılacağını düşünmek de diplomasi değil saflık olur. Ama bu işin altında başka bir bit yeniği var Dostlar. Sebebi de şu, Doğu Akdeniz'de hidrokarbon bol da, ticarileştirmek (monetize etmek) yani paraya çevirmek kolay değil. Farklı motivasyonları olan üç grup aktöre karşı ringe çıktık.

Doğal gaz pazarının yapısı devrim hızında değişiyor. Öncelikle, çok uzun vadeli, nihai kullanıma çok sıkı şartlar getiren, sabit fiyatlı sözleşmelerle satış devri kapanıyor ki bu da yeni boru hatları inşa etmeyi oldukça riskli hale getiriyor. İkincisi, ABD sıvılaştırılmış gaz yükleme terminallerine büyük yatırım yaptı, Katar zaten bir numara, artık spot piyasa doğal gaz kaynıyor.

Bu şartlarda Doğu Akdeniz'den doğal gaz çıkartsanız da kendi ülkenizde kullanırsınız ya da İskenderun üzerinden Avrupa'ya ihraç edersiniz. İsrail-Mısır-Kıbrıs Rum Kesimi üçgeninden Yunanistan veya İtalya'ya uzanacak bir boru hattı çok pahalı. Kıbrıs ve İsrail'de sıvılaştırma tesisleri kurup tankerlerle satmak da amortizasyonu çok uzun yıllar sürecek projeler.

Böylece ilk motivasyon ortaya çıkıyor. Kıbrıs Türkü'ne ait malı gasp et, sonra Türkiye'ye şantajla başkasının doğal gazını İskenderun üzerinden taşımaya razı etmek.

Ama diğer motivasyonlar daha önemli. Kıbrıs Rum Kesimi ve Yunanistan'ın ABD-NATO'yla S-400 krizine giren Türkiye'nin askeri-stratejik rolünü kapmak ve bu vesileyle Ege ve Kıbrıs'ı tümden ham-hum şaralop etmek için bitleri kabardı.

İsrail ve Mısır uzun yıllardır onları dünya kamuoyunda rezil eden ve Arap Caddesi'nin en popüler lideri olan Erdoğan'a çelme takmayı ikincil hedef güdüyor.

Rusya'nın emelleri muğlak, Putin halen siyaset sahnesindeki en usta satranç oyuncusu. Muhtemelen pastadan pay kapmak yerine gerginliği körükleyerek o pastanın pişmesini engellemek istiyor. Çünkü Doğu Akdeniz gazı, Rus gazına rakip. Beni ilgilendiren, uğruna 60 yıllık NATO ittifakını bir çırpıda silip atmayı göze aldığımız dostumuzun bu meselede de bize arka çıkmamasıdır, Rus muhabbiblerine kapak olsun.

ABD ve AB'nin ise asıl sorunu Doğu Akdeniz veya enerjiden kazanacakları iki kuruş para değil, S-400 krizi. Çünkü S-400 bir aidiyet sorunu. Fenerbahçe tribününde GalataSaray formasıyla oturamazsın. NATO üyesi ve AB adayıysan da Batı İttifakı'na nanik yapıp Rusya yörüngesine kayamazsın. Kayacaksan da bedelini ödersin. Bu tezim spekülatif, fakat doğruysa, S-400'lerin montajı tamamlanıp fişe takılacağı Ekim-Kasım öncesi üstümüzdeki diplomatik baskı cehennemi boyutlara varacak. Erdoğan sayesinde TCMB faizleri sıfırlasa da fayda etmeyecek, ekonomi uçurumdan aşağı, cumburlop.

Eee ne yapacağız yani? KKTC ve hakkımız olan zenginliği bu lavuklara mı teslim edeceğiz? Haşa, aksine Ankara'nın iki sondaj gemisiyle çatır çatır hakkını aramasını sonuna kadar destekliyorum. Ama yetmez, çünkü diplomasi dost kazanma sanatıdır. Askeri güç dost kazanamadığınız yerde devreye girer.

Maalesef, Erdoğan hükümetlerinin ta 2003 Irak Tezkeresi fiyaskosundan bu yana diplomatik oyunu yanlış okuma ve foslama geleneği var. Rus savaş uçağının düşürülmesi, ABD'ye güvenip Suriye'de aşırı pozisyon almak, Deniz Yücel ve Rahip Brunson hezimetleri, hatalar saymakla bitmez. Bu çok yönlü krizi de yönetemeyip ekonomiye ağır darbe vurulacağından korkarım.

Ben olsam ne mi yaparım? Düşman sayısını azaltırım. Önce, Rusya'ya ültimatomu dayarım: S-400'ler, TurkStream, Akkuyu Nükleer Santralı, tonla para ödüyoruz size. Kıbrıs'ta bize arka çıkın, ya da stratejik ortaklığı unutun.

İkincisi, acilen Yargı Reformu'nun yasalaştırılması ve bu vesileyle AB'nin vize serbestisi için taleplerinin yerine getirilerek onların "gazını almak".

İsrail denen faşist Ziyonist devleti ve hiç bir facianın şımarıklığını tedavi edemeyeceği Rum ve Yunanlıları Odin'e havale ederim. Onlar ıslah olmaz.

Ama Mısır'la ilişkileri yoluna koymak şart. Yanlış anlamayın. Darbelere her yerde, her koşulda karşıyım ve Sisi de zalim bir diktatör. Zavallı Mursi'yi hapiste öldürttüğünden şüphelenirim. Ama Ankara'da Sisi karşıtlığının birincil nedeni bu suçlar değil, Müslüman Kardeşler'in iktidardan kovulması. Mısır halkıyla tarihi dostluğumuz öne çıkartılarak, Sisi ve Mısır muhakkak kazanılmalı.

Yalnız S-400'ler değil tüm uzun menzilli hava savunma sistemlerinin acil olmadığını düşünüyorum. Yakın gelecekte bizi havadan uçakla ya da füzeyle bomba yağmuruna tutacak

bir komşu bulamıyorum doğrusu. Montaj ve aktivasyonun bir yıl kadar geciktirilmesi bu süre zarfında da ABD'yle Gülen haininin pasifize edilmesinden Suriye'de PKK sorununun çözülmesine kadar geniş kapsamlı bir uzlaşmanın yollarını aramalıyız.

Sonuçta Erdoğan ve Bahçeli haklıdır. Türkiye'nin milli çıkarı, bekası ve müsaadenizle ben ekleyeyim, Kıbrıs Türkü'nün hak, hukuk ve can güvenliğini korumak görevimizdir. Aksi halde hakkaten kabile devleti oluruz. Bu uğurda her türlü fedakârlığa da katlanalım, amenna.

Ama o noktaya gelmedik. Diplomasi yolları tamamen tüketilmeden savaş konuşmak, yüzlerce konuda menfaat ortaklığımız olan Mısır, AB, ABD gibi ülkelerle papaz olmak için erken.

FÖŞ'e sormazlar ya, sorsalar, "Kazan-kazan politikası ne oldu?" diye sorardım Ankara'dakilere?

AĞUSTOS: Dünya Jeo-politik Sisler Bulvarında Yol Alırken Babacan ve Davutoğlu Geliyor

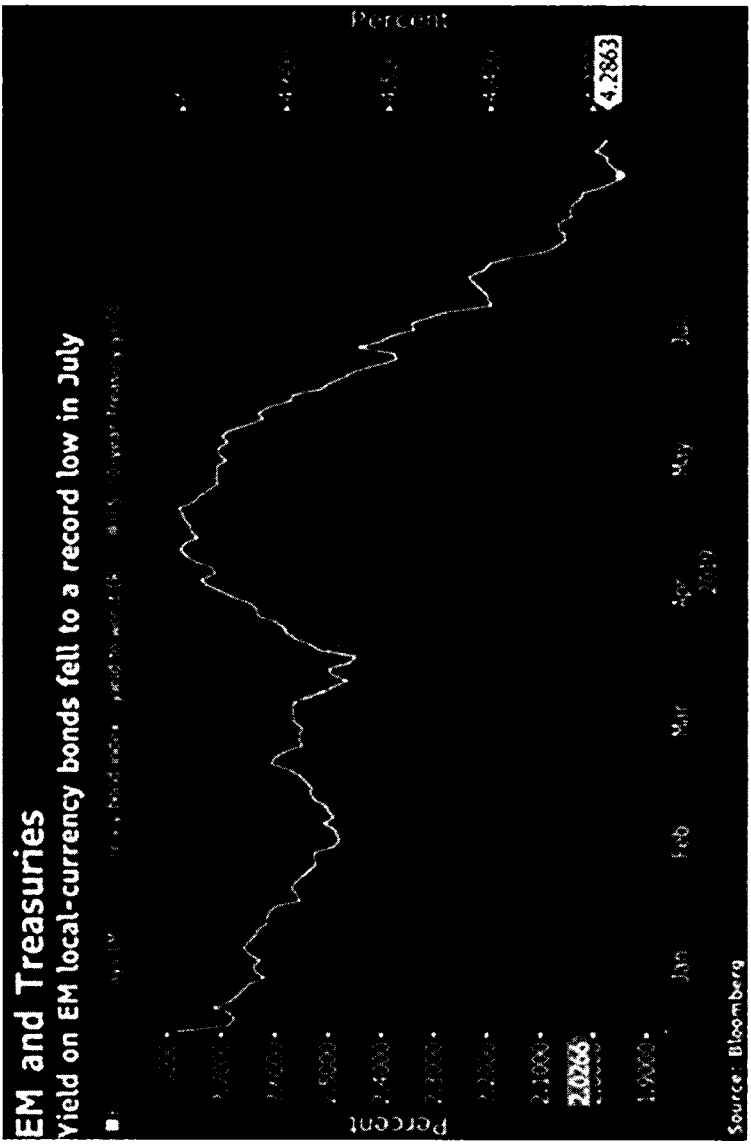
Ağustos başında dünya ekonomisi ve piyasalar iki dev şok yaşadı. İlkin, FOMC ardından konuşan Powell bir parasal genişleme konjonktürüne girmediklerini beyan etti. Yıl boyunca 2 kez daha faiz indirecek, fakat piyasalara asıl istedikleri olan QE'yi[27] vermeyecekti. Trump Çin'in kötü niyetle pazarlık yaptığını iddia ederek, 1 Eylül'den itibaren 300 milyar dolar değerinde Çin ithalatına %10 ek gümrük vergisi salacağını ilan etti.

Böylece Kasım 2020 veya Trump yeniden seçilirse 5 sene daha sürecek bir jeo-politik "sisler bulvarına" girdik. Artık ne ben ne de okuduğum hiç bir kaynak Trump'ın kafasından ne geçtiğini öngöremiyordu. Dolayısıyla, orta hatta kısa vadeli tahmin yapmak beyhudeydi. Zaten oldukça kırılgan bir dönemden geçen dünya ekonomisinde 2019 yılında toparlanma için tüm ümitlerimi yitirdim. İş dünyası belirsizlikten nefret eder ve karşılarında en karanlık kâbusları var. Global ticaret hacminde ve özel sektör sabit sermaye yatırımlarında kesif bir yavaşlama 2020'ye kadar sürdü, bu yıl da sürer.

Ama dedim ya, her ağladığında piyasalara mama veren merkez bankaları var. Para hızla düşük getiri sunan Gelişmiş Ülkeler'den Gelişmekte Olan Ülkeler'e (GOÜ) kaçıyordu. Aşağıda ABD DİBS ve GOÜ yerel para cinsinden tahviller arasındaki faiz farkının nasıl daraldığını görüyorsunuz. Yani

27 Bilanço genişletme, devlet veya özel sektör tahvili karışlığında yoğun para basma

fonlara göre GOÜ gittikçe ABD'den daha az riskli bir görünüm arz ediyordu!?

Tabii, Ticaret Savaşı tek jeo-politik risk değil. IŞİD bitmedi[28] ve 2020 yılında artık Suriye'de "mal sahibi" olan Türkiye bunu çok acı tecrübelerle anlayacak.

BM Güvenlik Konseyi özel gözlemcileri tarafından hazırlanan bir raporda radikal İslamcı terörün başarılı müdahaleler sonucunda durakladığı belirtilse de bu örgütlerin dünyaya hâlâ önemli bir tehdit oluşturduğu ifade edildi.

Raporda farklı ülkelerden radikal İslamcı terör örgütü IŞİD adına "savaşmak" için seyahat eden yaklaşık 30 bin kişinin hâlâ hayatta olabileceği belirtildi. BM gözlemcileri bu isimlerin başka insanları radikalize edebileceğini veya El- Kaide gibi başka terör örgütlerine katılabileceğini ifade etti. IŞİD, bu sene işgal ettiği bütün toprakları kaybetmişti....

Raporun en endişe verici bölümlerinden birinde, "IŞİD'in ilham verdiği saldırılara ek olarak dışarıda operasyon yapmak için alanı ve ayıracak zamanı olduğu zaman IŞİD uluslararası saldırılar organize edecek ve bu saldırılara olanak sağlayacak. Şu anki saldırıların yokluğu çok uzun sürmeyebilir, 2019'un sonuna kadar bile sürmeyebilir" ifadeleri yer aldı."[29] Bu tür saldırılar için en doğal hedeflerden birinin Türkiye olduğunu not etmeliyiz.

Hong Kong sokak gösterileri[30] de dikkat çekiyordu artık. Polis artık çok sayıda gözaltı yapmaya başladı, geleneksel olarak ürkek yapısıyla bilinen iş dünyası ve bürokrasi tedirginliğini ifade ediyordu.

---

28 Çünkü Filistin'de Müslümanlara, Irak ve Suriye'de Sünnilere uygulan kıyım ve ayrımcılık bitmedi.

29 T24, BM'den endişe verici rapor: Radikal İslamcı terördeki duraklama yakında sona erecek, yılsonundan önce yeni saldırılar meydana gelebilir, link: https://www.t24.com.tr/haber/bm-den-endise-verici-rapor-radikal-islamci-terordeki-duraklama-yakinda-sona-erecek-yil-sonundan-once-yeni-saldirilar-meydana-gelebilir,833319

30 Financial Times: Hong Kong: what next for China's halfway house?, link: https://www.ft.com/content/3c0860a0-b506-11e9-bec9-fdcab53d6959

Hong Kong eski gücünü yitirse de, hala hatırı sayılır bir finans merkezi ve Çin şirketlerinin yurtdışından sermaye temin ettiği pazar. Yatırımcıların Hong Kong'u "güvenilmez bir finansal pazar" olarak algılamaları Çin bono-tahvil pazarında temerrütler ve borçlanma güçlükleri yaratabilir. Muhtemelen bu yüzden Beijing hala Hong Kong'a askeri müdahalede bulunmadı ve ABD ile ticaret problemini aşıncaya kadar da dokunmayacak. Ama Hong Kong sadece bir işaret fişeğiydi. Yıl sonunda demokrasi ve eşit gelir dağılımı için protestolar komşularımıza ve Latin Amerika'ya da yayılıp global istikrar için ek bir tehdit seviyesine yükseldi.

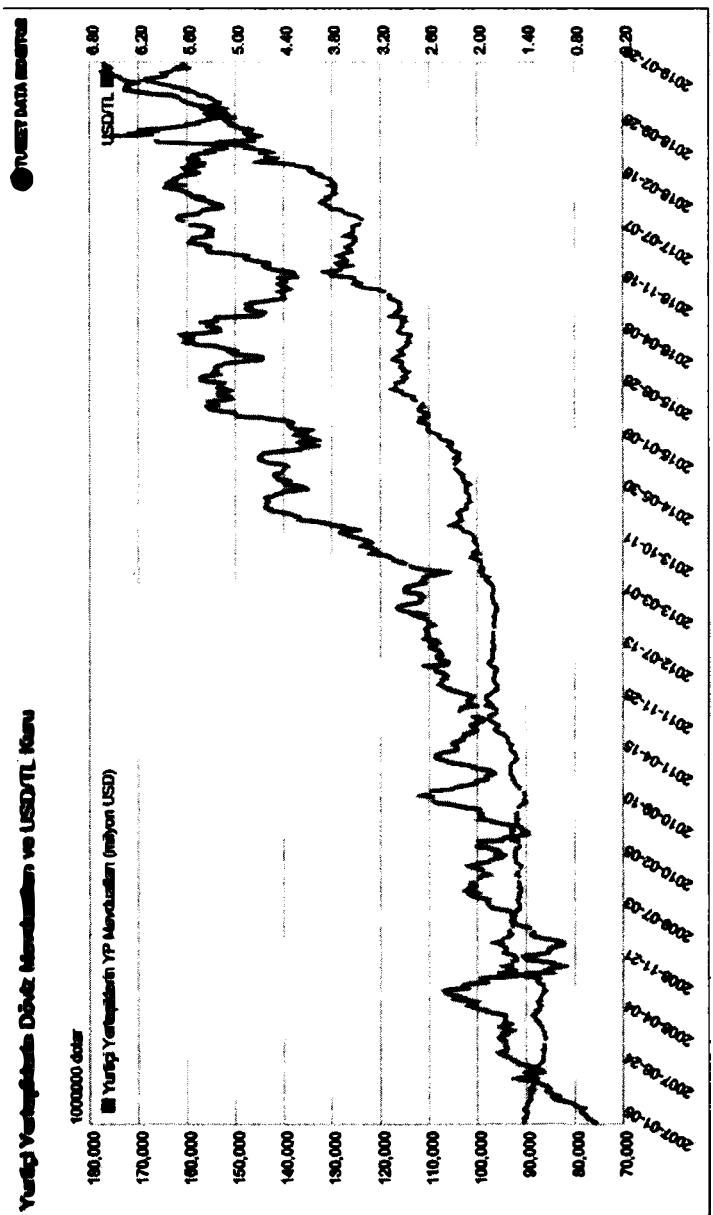
Bize döndüğümüzde, yeni guvernör Uysal ilk Enflasyon Raporu sunumunda güven aşılamadı. Bu kanaati bir dizi toplantıya katılan ekonomistten görüş aldıktan sonra ifade ediyorum. Uysal "denge reel faiz haddi hedeflemesi" diye bir kavram uydurdu, ama ne anlama geldiği ve nasıl hesaplanacağı konusunda soruları cevaplayamadı.

Bakın o günlerde ne notlar almışım:

Zaten bunlar "duman bulutu". Gelecek sene için enflasyon hedefi %8.2, TCMB (Erdoğan'ın ricasıyla) rahatlıkla, "%2 de reel faiz, politika faizini %10'a indirebiliriz" anlayışla hareket etmeye daha yakın. Ama başarılı olamayacak.

Nedenlerini izah edeyim: İlkin, Trump-Fed belirsizliğinin GOÜ'e sıcak para akımlarını nasıl etkileyeceğini bilmiyoruz. Halen bono-tahvile girişler sağlam, ama hisselerden para kaçmaya başladı bile. Eğer GOP risk iştahı düşecekse, ek faiz indirimleri TL'den kaçışı tetikler.

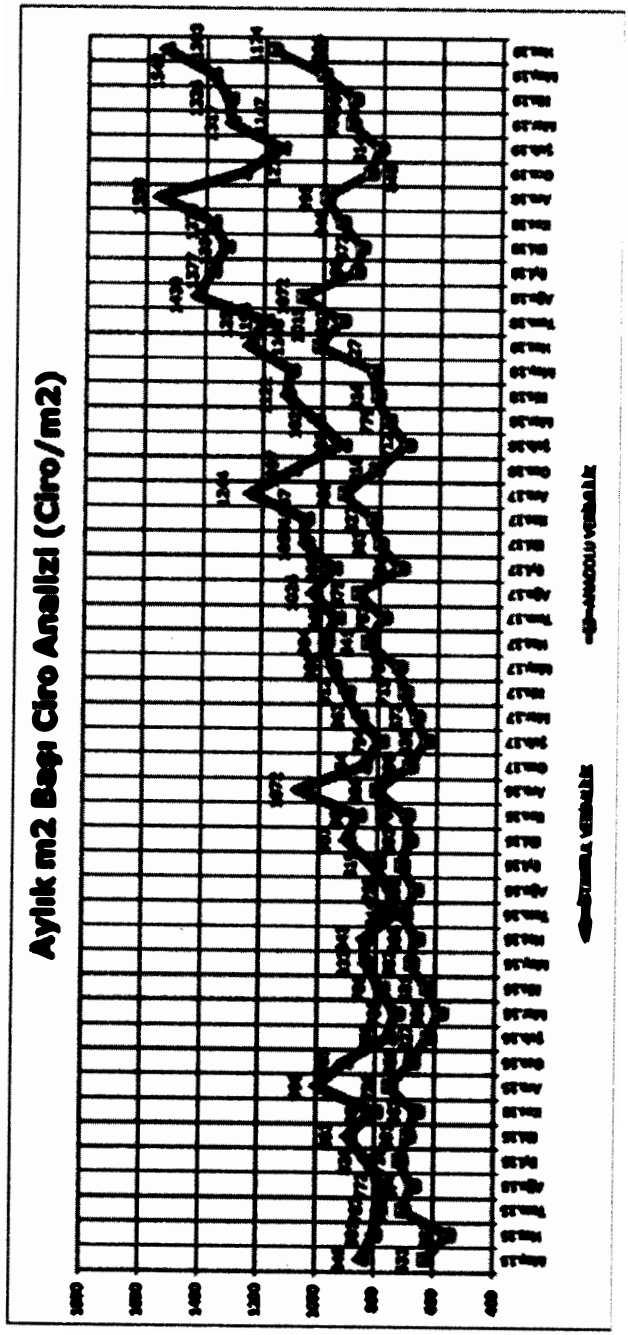
İkincisi, yerleşikler enflasyon rakamlarına güvenmedikleri gibi, Temmuz'da cari bir aylık TL faizini aşan bir enflasyonla karşılaşacaklar. TEB Yatırım'a göre bankalar daha şimdiden 350 baz puan mevduat faizi indirimine gitti. Dolarizasyonda hızlanma çok olası.

1000000 dolar
Yurtiçi Yerleşiklerin YP Mevduatları (milyon USD)
USD/TL
180,000
170,000
160,000
150,000
140,000
130,000
120,000
110,000
100,000
90,000
80,000
70,000
6.80
6.20
5.60
5.00
4.40
3.80
3.20
2.60
2.00
1.40
0.80
0.20

Beni çok kaygılandıran bir ekonomik gelişme de Hazine'nin tonlarca gelir pompalaması ve Bayram-turist bereketine rağmen hane halkının artık tüketecek gücü kalmaması oldu.

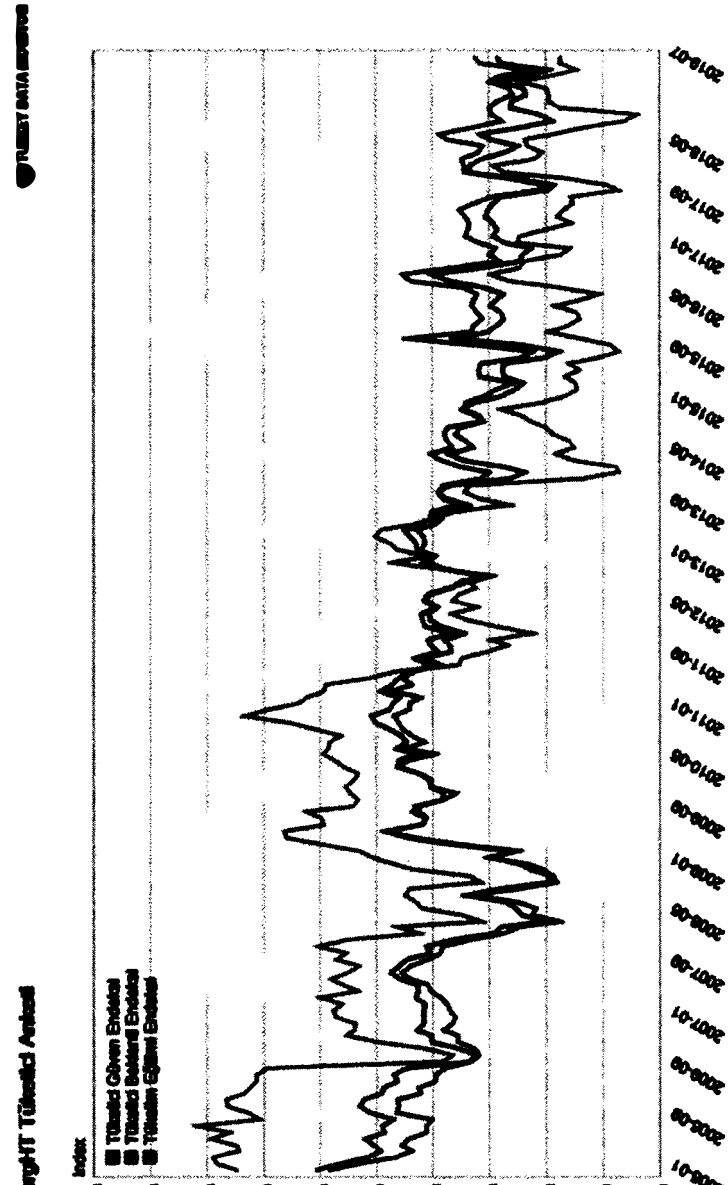
Şöyle yazdım:

Haziran gibi alışveriş hacminin oldukça yüksek seyretmesi gereken bir dönemde, AVM ciro endeksi sadece Y/Y %19.2 artış kaydetti, yani TÜFE'nin biraz üstünde, ama Yİ-ÜFE'nin altında kaldı. Ayrıca, metrekare başı ciro İstanbul'da düşerken, ziyaretçi sayısı da Y/Y %5.5 azaldı:

Aylik m2 Bazi Ciro Analizi (Ciro/m2)

Temmuz otomotif satışları göçtü: 2019 yılı Temmuz ayı otomobil ve hafif ticari araç pazarı 17.927 adet oldu. 52.734 adet olan 2018 yılı Temmuz ayı otomobil ve hafif ticari araç pazar toplamına göre satışlar %66 oranında azaldı.

BloombergHT Tüketici Güven Endeksi arttı, ama alt kalemlere dikkat: Bloomberg HT Tüketici Güven Endeksi Temmuz ayında bir önceki aya göre yüzde 1,93 artarak 77,35 değerini almıştır. Diğer taraftan, içinde bulunduğumuz dönemin dayanıklı tüketim malları ile otomobil ve konut alımı için uygunluğunu ölçmeye çalışan Bloomberg HT Tüketim Eğilimi Endeksi ise yüzde 1,16 düşüşle 54,72 değerini alıyor. Bu alt kalemin fiili tüketim harcamalarına en yakın gösterge olduğunu da hatırlatayım.

BloombergHT Tüketici Anketi
Index
Tüketici Güven Endeksi
Tüketici Beklenti Endeksi
Tüketim Eğilimi Endeksi
220.0
200.0
180.0
160.0
140.0
120.0
100.0
80.0
60.0
40.0
20.0
2006-01
2006-06
2006-09
2007-01
2007-06
2007-09
2008-01
2008-06
2008-09
2009-01
2009-06
2010-06
2011-01
2011-06
2011-09
2012-06
2013-01
2013-06
2014-06
2015-01
2015-06
2016-01
2016-06
2017-01
2017-06
2018-06
2018-07

Tüketici kredilerinde yaprak kımıldamıyor:

Haftalık Parasal Göstergeler

	26 Tem	19 Tem	% Değişim				
			Haftalık	8-Haftalık HO	13-Haftalık yıllıklandırılmış**	Yılbaşından beğine	Yıllık
Toplam Krediler	2,512	2,508	0.2	0.2	1.4	5.0	4.3
Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları	511.4	509.0	0.5	0.1	..	1.9	-1.1
Tüketici Kredileri	401.2	400.8	0.1	-0.1	-2.8	0.4	-4.8
Bireysel Kredi Kartları	110.2	108.3	1.8	0.4	..	7.8	15.2
Ticari ve Diğer Krediler	2,001	1,999	0.1	0.2	0.3	5.8	5.8
Takipteki Krediler (brüt)	117.6	117.3	0.3	0.7	..	25.6	55.8
Vadesi Geçmiş Alacaklar Rasyosu (brüt)	4.7	4.7	0.0	0.0		0.8	1.5
Toplam Menkul Değerler	578.4	577.4	0.2	0.4		25.3	33.6
Emanet Menkul Değerler (piyasa değeri)	413.0	411.4	0.4	0.6		21.7	25.2
Yurtdışı Yerleşikler (piyasa değeri)	90.5	88.3	2.4	1.5		-11.2	-13.4
Merduset (kalkınma fonu)	2,296	2,271	1.1	0.2		12.3	16.7
Mevduata Kredi(ye Dönüşüm Oranı (%)*	109.4	110.4	-1.0	-0.4		-7.6	-11.9
Mevduatın Tahvile Dönüşüm Oranı (%)*	25.2	25.4	-0.2	0.1		2.8	3.4
Yabancı Para Net Genel Pozisyonu (mn USD)	3.2	3.3	-3.5	7.8		13.8	427.1
bdk: Brüt Döviz Pozisyonu	48.4	48.6	-0.6	0.1	..	32.2	2.9

Kaynak: Turkey Data Monitor
* yüzde değişim kolonları baz puan cinsindendir
** Kur etkisinden arındırılmış (bizim hesaplamamız)

Bence,

• Dolarizasyon ve genelde tüketici güven düzeyinin keyifsiz seyri hane halkının siyasi gelişmelerden endişe duyduğunu düşündürüyor. Kur hareketsiz olduğuna göre, neden bu olmalı. Kabine değişikliğinden, Ali Babacan'ın Erdoğan'a rakip çıkması ve S-400 anlaşmazlığına kadar bir dizi neden tüketiciyi dikkatli harcamaya yöneltmiş olabilir.

• İhtiyari harcanabilir gelir çok az: Hükümet kamu işçilerine hala beklenen enflasyonun gerisinde zam yapmanın yollarını ararken, elektrik, doğal gaz ve sigara zamları da hanehalkının ihtiyari tüketim gücünü kayda değer ölçüde düşürmektedir.

• TEPAV'a göre Haziran'da istihdam kayıpları sürmüştür: Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) Haziran 2019 ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Nisan 2019 verilerinin değerlendirdiği TEPAV İstihdam İzleme Bülteni'nin 83. sayısı yayımlanmıştır. İŞKUR Haziran 2019 verilerine göre Haziran 2019'da 15 ve daha yukarı yaşta kayıtlı işsiz sayısı Haziran 2018'e göre yüzde 68,5'lik artışla 4 milyon 418 bin oldu. Böylece kayıtlı işsiz sayısı Haziran 2018'e göre 1 milyon 796 bin artmış oldu. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ise Nisan

2019'da 15 ve daha yukarı yaşta işsiz sayısı 4 milyon 202 bin oldu. Yani Nisan-Haziran arası 200 bin fazla işsiz katıldı büyüyen orduya.

2 Ağustos

Bu makaleyi her sene yazarım ve her kitabıma da koyacağım. Çünkü asıl sorun bu, kalkınamamak!!! Büyüme değil, medeni olarak inkişaf edememek, kadın cinayetleri ve çocuk istismarında rekor kırmak. Zengin olsak da adam ya da kadın olamamak. Ama zaten adam olamıyorsak, zengin de olamıyoruz.

MAKALE: Türkiye Niye Kalkınamıyor?

Ekonomide işlerin çok kötü gitmesi FÖŞ ve ailesinin mali portesini de olumsuz etkilediği için, bu sene mütevazı bir tatili tercih ederek, St. Moritz yerine Fiji Adaları'na gittik. Orada çektirdiğim fotoyu aşağıda bulacaksınız.

Fiji'de bir yandan çiğ balık-ejder meyvesi-korsan romu olayına ful time takılırken, öte yanda da bu acılı kalbim memleket meselelerine yanıyor ve çare için çırpınıyor.

Dördüncü kitabım olan "Türkiye niye kalkınamıyor'u?" sonunda yazıya dökmeye başladım. Zaten kitap kafamda yazılı, ama ellerimin klavyede beynimin hızına erişmesi bir kaç ay alır. Kitabın içeriğiyle ilgili ile seminerimi 8 Ağustos'ta Çanakkale Kervansaray Otel'de vereceğim. Katılmak isteyenler için duyuru aşağıda. Bu makale acaip görsel oluyor be Abiiii..

Önce kalkınma nedir sorusuna bir cevap vereyim, çünkü bu konuda kafalar oldukça karışık. Bir neslin yenilenebilir doğal kaynakları, beşeri ve fiziki sermayesi ve teknolojik birikimini artırarak bir sonrakine devretmesine kalkınma deriz. Kelle başı milli gelir kalkınmanın önemli bir alt-kalemidir, ama tamamını teşkil etmez, yoksa Katar dünyanın en kalkınmış ülkelerinden biri olurdu.

Türkiye'nin kalkınmadığı, daha doğrusu bu hızla kalkınmaya devam ederse asla dünya devler liginde yarışamayacağına dair sayısız araştırma ve endeks var. Mesela Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP) eşitliğe göre düzenlenmiş insanı kalkınma endeksinde 64. sıradayız, bir yıl öncesine göre 4 sıra düşmüşüz. Nedense BMKP bu hızdan memnun ki bizi "yüksek beşeri kalkınma sağlayan ülkeler" ligine dâhil etmiş. Önümüzdeki 63 ülke gökten zembille inen Melekler Federasyonu'na ait herhalde. Bloomberg inovasyon indeksinde 33. sıradayız, bir yılda yerimizde saymışız. Eğitimde 32. sıradayız. Statistics Times'ın sıralamasına göre, 2023 yılında satın alma gücü paritesine göre kişi başı gelir sıralamasında 60. sıraya yükseleceğiz. Halen 86'ncıyız. Bilmem daha saya-

yım mı? Dünyaya örnek olan "milli ve yerli kalkınma modeli" ve Başkanlık Sistemi pek de fayda sağlamamış bize anlaşılan.

Niye kalkınamıyoruz? Bir kıyaslama ile anlatmakta fayda var. İki Dünya Savaşı sonrasında Türkiye, İtalya, İspanya, Portekiz, Güney Kore ve Tayvan az-çok eşit durumdaydı. Şimdi hepsi fersah fersah bizi geçmiş durumda. Aradaki en önemli fark nedir sizce? Çok basit, doğal kaynaklar, insan zekâsı vs. değil, demokrasiye sahip çıkma. Bahsettiğim ülkelerin hepsi demokrasi liginde üstümüzdedir ve bizden daha hızla kalkınırlar.

Ne zaman "demokrasi olmadan kalkınma olmaz" desem, burnuma bir Çin örneği sokulur da, Çin'in tam tersine hem bireysel hem de eyalet ve federal düzeyde demokrasiyi doya doya yaşayıp akşama kadar tartışmayı marifet bilen Hindistan'ın halen Çin'den daha hızlı büyüdüğü akıllara gelmez.

Demokrasinin ne anlama geldiğini çözmeden kalkınma ile ilişkisini de anlayamayız. Demokrasi rakip siyasi fikirlerin eşit olarak yarıştığı, kararları halkın özgürce verdiği, çoğunluğun azınlığa tahakkümü ve yürütme, yargı ve yasama arasındaki yarışın çeşitli kurallarla dengelendiği bir rejimdir. Bizde ise tüm kararları tek bir merciinin verdiği, çoğunluğun her istediğinin azınlığın canını yaksa da yerine getirildiği bir rejim hâkim.

Böyle bir rejim kalkınamaz, çünkü

• Baştaki zat yanlış karar verse, düzeltecek merci yoktur.

• Özgür medya olmadığı için halkın zıt siyasi fikirler arasında seçim yapma şansı elinden alınmıştır.

• Düşünce özgürlüğü sınırlandığı için, gençler değişik fikirlere erişemezler, "kutunun dışında" düşünmeyi ve yeni şeyler icat etmeyi öğrenemezler.

• Ne yabancı ne de yerli yatırım yapmaz, çünkü mülkiyet hakları kanun ve kurallar değil, tepedeki kişi ve zümrenin isteklerine göre belirlenir.

• Toplumun önemli bir kısmı hâkim zümreden siyasi duruş, din ve etnisite açısından farklı olduğu için ekonomik fırsatlardan dışlanır.

Saray'ın böyle bir rejimi, hem de daha sıkı kurallarla uygulamak istediği kesin. Mesela, RTÜK'e internet içeriğini sansürleme yetkisi verilmesinin tek amacı halkın AKP'nin hoşuna gitmeyen fikirleri duymasını engellemek. Yüksek faizin enflasyona yol açtığını savunan ve bu kurala göre para politikası uygulatan bir Başkanımız var. Gerçek demokrasi olmadığı için "Yanlışsın, Baba, tam tersi" diyecek Anayiğit, bunu savunacak medya, gençlere öğretecek üniversite, bu kötü gidişe dur diyecek bir parlamento da yok.

Örnekler saymakla bitmez, son olarak itaatkâr ve İslami bir nesil yetiştirme uğruna zorunlu imam hatipleştirmenin gençleri nasıl din ve okuldan soğuttuğuna dair sayısız kanıt sunarım, ama gerek yok. Artık en sadık AKP seçmeni bile bunun böyle olduğunu biliyor.

Durun, hemen bileklerinizi kesmeyin. Kitabım bir umutsuzluk seremonisi ve toplu intihar orjisi değil. Aksine, hâkim zümrenin tüm baskılarına rağmen artık Türkiye'nin çok daha hızlı bir kalkınma patikasına girdiğini savunuyorum.

Nedenlerini şöyle izah edebilirim:

• Sonunda muhafazakâr bir kentli burjuva oluştu: Bu kesim aşırılıklardan kaçan, Batı'yla iyi ilişkiler ve daha yüksek yönetim, eğitim ve yargı kalitesi isteyen, çünkü kaybedecek çok şeyi olan bir zümre.

• Gençler AKP'den koptu. İşsiz kalmaya mahkûm edildiklerini, yandaş medya tarafından tufaya getirildiklerini anladılar. Artık oy vermezler.

• AKP'nin medya tekeli de kırıldı. Artık özellikle gençler bilgiyi sosyal medya ve internetten alıyor. Zaten RTÜK'ün yeni sansür girişiminin arkasında bu gözlem yatıyor. Ama atı

alan Üsküdar'ı çoktan geçti. Internet'te sansür nerdeyse imkânsız.

• Halkımız arasında "refah artsın, biz baskıcı bir rejime aldırmayız" diyen bir kesim vardı. Hala da vardır, ama AKP artık ekonomik refah da üretemiyor ve bundan sonra da üretemeyecek. Arayın, Türkiye'nin bu ekonomik politikalarla en iyi ihtimalde dahi %3'ten daha hızlı büyüyeceğine inanan tek bir ekonomist ya da düşünür bulamazsınız. %5-6'ya alışmış bir toplum da bu sade suya çorbayı içmez.

Türkiye uyanıyor, yeni fikirler ve çözümler arıyor. Hasta hastalığını kabul etti, artık çok daha çabuk iyileşecek. İşlerin ummadığınız bir hızla değişeceğini ve en fazla 2 yıl içinde bambaşka, daha modern bir Türkiye'nin ortaya çıkacağını göreceksiniz.

Dip Not: Kitaba ne oldu diye sorarsanız, 300 sayfadan fazla yazdım ve sonra bir takım quantum-tesadüfsel hadiseler yüzünden rafa kalktı. Kısaca anlatayım, evde 8 dışarda ise 11 ila 20 (sitedeki başka kedi severlerin sunduğu menüye bağlı olarak) kedi beslediğiniz zaman ufak bir haşere sorununuz oluyor. Sonra onlarla mücadele ederken sakatlanıp bir ay filan poponuzun üstünden kalkamıyorsunuz... Sonra Butterfly Effect... Ama bu konuda Çanakkale'de çok detaylı bir seminer verdim, sunumu linktedir.[31]

31 Link: https://www.youtube.com/watch?v=HPOkfeu8ky0&t=13s

15 Ağustos

Ağustos ortasında Babacan ve Davutoğlu'nun başlattığı isyan Erdoğan'ın Siyasal İslam'ı yayma hevesi, Batı'yla ottan-moktan nedenlerle hır çıkartma iştahımız ve bir türlü toparlanamayan ekonomimiz nedeniyle alevleniyor, AKP kurmaylarını bir telaş sarıyordu. Doğal olarak, verilen tepki "Yok öyle bir şey" olmuştu. Sene sonunda Babacan ve Davutoğlu'nun toplam oyu en muhafazakâr tahminle %10'u aşmıştı. Daha da yükselecek. Çünkü halk artık sefalet ve 7/24 her kanalda gürleyen "Heyyy..." sesinden bıktı.

MAKALE: Ekonomide Son Hovardalık Günleri Geldi

Üstadımız Muharrem Sarıkaya'nın Habertürk'te Numan Kurtulmuş'la[32] AKP'nin sorunları ve çözümleri hakkındaki röportajını okudum. Sonra hayal kurmadığıma emin olmak için bir kez daha okudum. Röportaj iki bin kelime filan. Ve içinde ekonomi lafı geçmiyor, ya. Vay Anasına, Sayın Seyirciler. Ekonomide sorun yok demek. Peki, öyleyse koskoca yıkılmaz çınar AKP niye yerel seçimlerde dümdüz olmuş?

"Muhafazakâr Kürtler'den, cuma cemaatinden, şehirli milliyetçilerden oy kaybettik; yapacaklarımız belli". Ne yapacaksınız Numan Abi?

"Yeni parti kurma çabasından bir AK Parti serüveni çıkmaz. Fazilet Partisi'nden AK Parti'yi kuranlar ayrıldığında iktidara gelecekleri belliydi. Erbakan Hoca'dan ayrılan iktidar olacaktı, Erdoğan gibi güçlü bir lider vardı. Ama ben bu yeni harekette böyle bir şey görmüyorum.

Ama önemli olan onların ne yapacağı değil; AK Parti'nin bundan sonra nasıl yol alacağıdır esas soru...

Yol konusunda Cumhurbaşkanımız da bunun ilk adımını attı ve Türkiye İttifakı dedi. Daha kapsayıcı bir dil, milli ve yerli olmak, demokratikleşmek öncelikli hedeflerimiz olmalı.

Önümüzde daha 4 yıl var. Bu sürede seçim olmadığı için çok köklü icraatlara imza atılabilir.

Bundan sonra politika nasıl oynanacak... Dil, üslup ve demokratikleşme yolunda adım atılırsa yeni bir Türkiye yelpazesi oluşabilir."

32 Kurtulmuş AK Parti'nin yol haritasını çizdi, link: https://www.haberturk.com/yazarlar/muharrem-sarikaya/2513231-kurtulmus-ak-partinin-yeni-yol-haritasini-cizdi

Ya, altı ay önce olsa bu kelamların bir anlamı olabilirdi de, şimdi şehir suyuna tofulu yahni be Güzel Abim. Bak kıymetli milli ve yerli istatistik büromuz TÜİK ne diyor:

"Mayıs döneminde işsiz sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 21 bin kişi artarak 4 milyon 157 bin kişi oldu.... Tarım dışı işsizlik oranı 3,4 puanlık artış ile %15,0 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 5,5 puanlık artış ile %23,3 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 3,2 puanlık artış ile %13,1 olarak gerçekleşti."

Bir yılda nerdeyse 1 milyon kişi işsiz kalmış. Kalanı da harcanabilir gelirini enflasyona kaptırmış, AVM'nin kapısından bakmaya korkuyor. Bu ülkede tüketim olur mu? Olmaz, olmazsa nasıl büyüyeceksin? Büyüyemeyeceksin tabii. TCMB Beklenti Anketi'nde 2020 büyüme tahmini %2.64. Bakkal hesabı, reel GSYİH %4'ten az büyürse, işsizlik artıyor. Yani seneye kuru çorbaya talim edeceklerin sayısı 1 milyon daha artar.

Daha da kötüsü var. Halk tüketemeyince, enerji, inşaat, perakende, otomotif istop eder. Ödenme güçlüğü tespit edilen Kategori 2 krediler mevta olur ve bankalar kredi veremez hale gelir.

AKP'nin dört yılı filan yok. Bu kış soba yanmazsa, tencere kaynamazsa, Babacan ve Davutoğlu %20'lere çıkar. Aç insan yeni fikir ve isimlere çok açık olur. Erdoğan babamız, çünkü sofraya ekmeği koydu 15 yıldır. Ekmek bitince, köfte de biter, iktidar gider.

Numan Bey durumun farkında, Sevgili Başkanım Erdoğan ve Berat Bey de... Hiç merak etmeyin. Asıl merak etmeniz gereken, sorunlara uzun soluklu ve ekonomi kuramının cevaz verdiği yöntemlerle değil, klasik Şark Kurnazlığı ile çözüm getirilecek olması. İşte buna ekonomide son hovardalık dönemi diyorum ben. 300 yıllık ekonomi külliyatında nesillerdir adı anılan dehaların "Sakın yapmayın!" dediği her şey yapılacak.

Yolları belli oldu bile. Bakın Murat Yetkin[33] ne yazıyor:

"(Hazine'ye verilen şirketlere ortak olma yetkisini kastederek) Yani bu kararname sadece hem inşaat sektörünü, hem de inşaat sektörünün baskısı altındaki bankacılık sektörünü rahatlatmayı amaçlamakla kalmıyor, aynı zamanda devletin ekonomideki rolünü daha da güçlendirici, özel şirketlere ortak olma imkânını salt Cumhurbaşkanı onayına bağlıyor.

Bu kararnamenin uygulanmasında, yeni kurulacak İpotek Finansmanı Kurumu (İFK) kilit role sahip olacak.

Kararname, bankaların elinde biriken ipotek yükünün tahvil türünden ikincil piyasalarda yeniden para ve krediye çevrilebilmesi amacıyla kurulacak İpotek Finansmanı Kurumuna Hazine'nin, yani devletin de ortak olmasına imkân veriyor."

Peki, İFK kaynağı nerede bulacak? Hazine'de kaynak yok ki. Şu Temmuz bütçeye bakın. TCMB yedek akçesi TL20 milyarı çıkartın gelirlerden, kör kuruş vergi toplayamamış Maliye:

İFK anılan varlıkları satın almak için kaynağı nerden bulacak? ABD'de Fanny Mae, Freddi Mae gibi İFM fonksiyonu gören kurumlar için hazır bir uzun vadeli kurumsal yatırımcı pazarı vardır. Bankalardan ipotek paketleri alıp, üstüne kendi garantileri ve biraz komisyon koyup, bu fonlara satarlar. Bizde bu sirkülasyon olmaz. O zaman?

Bakın Sevgili TCMB Başkanı Uysal ne diyor:

"Uysal, sermaye piyasalarına verilecek destek konusuna değinerek, Merkez Bankalarının finansal istikrar aracılık mekanizmasının çalışması ve artırım konularında zaman zaman belli adımlar atabildiğine işaret etti. Uysal, "Çok somutlaşmış bir şey yok ama ***Merkez Bankaları geçtiğimiz dönemlerde teminat havuzlarını genişleterek*** buraya kabul edilebilecek

33 Kararname sadece batık inşaatçıları, zordaki bankaları kurtarmayı amaçlamıyor, dahası da var, link: https://yetkinreport.com/2019/08/07/kararname-sadece-batik-insaatcilari-zordaki-bankalari-kurtarmayi-amaclamiyor-dahasi-da-var/

kıymetler veya ürünlerin yelpazesini genişleterek sermaye piyasalarına bu kanaldan bir destek verme adımları olmuştur zaman zaman. Bu bir seçenektir."

Hangi Merkez Bankaları teminat havuzlarını genişleterek DİBS dışında menkulleri bilançolarına almışlar? BoJ ve AMB. Ne almışlar? Özel sektör tahvili, hatta BoJ örneğinde hisse yatırım fonları. Bizde İMF tahvilleri veya VIDIMIK'ları teminat havuzuna alınarak emisyon üretilecek, yani para basılacak.

Diyeceksiniz, BoJ ve AMB yaptığında iyi oluyor da, bize gelince niye lahana turşusu? Çünkü bu iki banka ***deflasyonla*** mücadele ediyor, biz ise ***kronik enflasyonla***. Teminat havuzunu genişletirseniz para arzını artırırsınız, bu da ek enflasyona neden olur. Türkiye'de bir de öyle acaip bir dolarizasyona neden olur ki, Ankara'da bütün dudaklar mono hastalığına yakalanmış gibi uçuklar.

Evet, Bayanlar ve Baylar, giyin şık kokteyl elbiselerinizi, alın martinilerinizi, pembe köpüklü şaraplarınızı, yaz ortasında Noel geldi. Hayatınızda yaşamadığınız çılgın bir partiye davetlisiniz. Ertesi sabah da aspirin.

Ama benim gibi bir müptela salon pezevenginden tavsiye size: Akşamdan kalmalığı aspirin kesmez, tek çare, "köpeğin tüyü" ya da bi şişeyi sabahtan açmak... O yolun ekonomide adı da hiper-enflasyon.

27 Ağustos

Bu makalenin de AKP'nin elveda deyişi veya ekonomide bitiş düdüğü ile alakası yok, ama benim için artık takıntı haline gelen başka bir İslamcı-solcu ideolojik salaklığa cevap veriyor: "Globalleşme bitmiştir, Abicim". Nah bitmiştir. Globalleşmeyi kapitalizm icat etmedi ki? Dünya insanı artık bu Gezegen'in vatandaşı olduğunun bilincine vardı. Globalleşme ekonomiyi boyut boyut aşan bir olgu ve dünyada tek düze bir kültür ve tek bir pazar yeri oluşuncaya kadar da sürecek.

MAKALE: Globalleşme Bitti, Slowbalizasyon Verelim

Değerli solcu, İslamcı, milliyetçi ve milli ve yerli ekonomi ideologları. Liberalizmin tüm düşmanları. Size DEV bir MÜJDEM var. Globalizasyon yani küreselleşme artık ömrünü doldurdu. Bunun tek nedeni Trump gibi "Önce Amerika" sloganına sığınarak global ekonomi ve koordinasyonu sabote etmek üzere yola çıkan bir düzine lider de değil.

Ekonomik düzeyde küreselleşmenin büyük avantajlarını zaten kullandık. Zararlarına çare bulamadık. Ama dünyada yeni bir tüketim kültürü ergenlik çağından yetişkinlik çağına girip talep kompozisyonunu değiştirirken, 3D ve robotlaşma gibi teknolojik inovasyonlar da küreselleşmeyi frenliyor. Öte yanda, internet ve artık her dilde çeviri yapan Google'ın sosyo-kültürel düzeyde küresel bir medeniyet yaratma potansiyeli süregeliyor.

Eğer dünya ekonomisinde iyice kendini belli eden yavaşlamayı iyice incelersek, iki değişik temel neden göreceğiz. İlki döngüsel ve politik—kısa erimli. Döngüsel büyüme yani "business cycles" teorisi "büyüme evreleri ihtiyarlıktan değil, siyasi hatalardan dolayı vefat eder" der, doğru bakınız Trump hıyarı. Hâlbuki başını Bank of International Settlements ekonomistlerinin çektiği bir ekol ekonomik döngüde finansal faktörlerin, özellikle belirli aralıklarla kendini tekrarlayan ulus-ötesi kredi dalgalanmasını ve hâlihazırda yavaşlamasını başlıca neden olarak savunur. Özellikle Türkiye-Çin örneğinde, bu teze gittikçe daha fazla inanıyorum ve hakkında yazacağım.

Siyasi boyutta ise "Önce Amerika", milli ve yerli ekonomi özlemi yanında bir kez daha hortlayan ABD ve Rusya-Çin arasındaki acımasız Soğuk Savaş ve Brexit'ten başlayıp Hong

Kong'da protestolara kadar uzanan bir dizi idiosenkronotik (nevi şahsına münhasır, bir sefere mahsus) vakanın ürettiği olumsuz büyüme şokları yavaşlamanın başlıca nedenleri olarak şekilleniyor.

Halbuki, global yavaşlamanın bir de yapısal ve uzun vadeli nedenleri var. Bunlardan ilki ve üstüne hemen hiç konuşulmayanı yaşlanma. Evet, global büyüme lokomotifi Çin gittikçe yaşlanıyor. Birçok Gelişmekte Olan Ülke'de ki bunların arasında Türkiye başlarda yer alır, nüfus artış hızı gözle görülür ölçüde yavaşladı. Daha yavaş büyüyen işgücü, daha yavaş üretim ve tüketim anlamına gelir.

İkinci trend ise "on-shoring" yani tedarik zincirlerinin artık kısalması ve "eve yakın" yerlere taşınması. Ülkeden ülkeye yayılan ve çok uluslu şirketlerin maliyet ve ölçek ekonomisi avantajlarını misliyle katlayıp emek-sermaye arasında gelir eşitsizliğini körükleyen tedarik zincirlerini yayma-uzatma eğilimi artık avantajlarını yitirdi. Birçok çokuluslu dev yeni pazarlara girdiklerinde yerlilerin onları çiğ çiğ yediğini gördüler. Bizde yabancı kurumların banka satın alarak Türk bankacılarına bankacılık öğretip daha fazla kar edecekleri düşüncesi tam anlamıyla fosladı. BİM de Carfur gibi global perakende ağlarını tek yumrukta nakavt etti.

On-shoring'in bir nedeni de 3D, robotlaşma ve ABD özelinde çok zengin kaya petrol ve gazı keşifleri oldu. ABD artık başka ülkelerin enerji kaynaklarına muhtaç değil. Gidip Çin'de üretmektense, imalat sürecinde daha fazla robot ve hata denetimi otomasyonu gibi teknolojileri kullanarak ucuza üretme imkânı doğdu. Bu "iyi bir şeydir" demiyorum. On-shoring uzun vadede yüksek dozda emek talebi yaratacak, ama bu talebi hâlihazırda aktif neslin karşılaması imkânsız. Yarın robotlarla konuşan (ve sevişen), yüksek teknoloji yatırım mallarının üretimi, bakımı ve geliştirilmesinde faydalı olacak genç bir nüfus bizim neslin istemsiz fedakârlığının ekmeğini yiyecek.

Daha da sevindirici bir trend var. Dünyanın her yerinde maddi tüketim kültürüne isyan eden, ya da artık keyif almayan bir zümre su yüzüne çıktı. Ekonomik değil, bireysel tercihlerin körüklediği yerli mutfak, sanat ve kültür patlaması yaşanıyor. Genç nesil artık babaları gibi üç araba, iki metres beş de sürat teknesiyle etrafa caka satmaktan hoşlanmıyor. Bu nesil "tecrübe tüketimi" denen bir hayat tarzına geçiyor. Yani, Ferrari almak yerine bir yıl Katmandu'ya gidiyor. Daha fazla sosyal medya (hizmet) tüketiyor, sağlık ve kişisel gelişimle ilgili. Tüm bunlar küresel ticaretin yavaşlamasının uzun vadeli nedenleri arasında.

Genç nesil ve sayısı gittikçe artan her yaştan dünya vatandaşı da artık ekonomik kalkınma adına doğanın mahvedilmesi ve karbon salınımına karşı. Karbon ayak izini azaltacak, doğa dostu ürün ve hizmetlere yöneliyor. Bu trendi Türkiye'de de gözleyip gurur duyuyorum. Kazdağları ve Hasankeyf başta, iki kuruşluk milli üretim adına bir kaç kişiye dev karlar sağlayarak doğayı talan etmeye yükselen bir öfke doğdu.

Slowbalizasyon gerçekten globalleşmenin yerine geçer mi? Mesela, Trump'ın yerine daha liberal ve küresel ekonomik-politik status quo'yu korumaya hevesli bir ABD başkanı seçilse, durum değişir mi? Kısa vadede evet, bir 10 yıl daha yüksek büyüme sürdürülebilir. Fakat gelecek Slowbalizasyon vadediyor. Çünkü iki önemli ve bence geri çevrilmesi imkânsız itici güç tarafından besleniyor. Değişen tüketim kalıpları ve yeni teknolojinin hizmet sektörü ve yerel üretime sunduğu avantajlar.

Yarın çoktan geldi, Dostlarım. Ama çoğumuz daha dün gecenin derin uykusundan uyanamadık. Var olanı koruma kaygısı içinde olanlar kaybetmeye mahkûm, ancak değişime kolay adapte olanlar yaşayacak ve zenginleşecek.

EYLÜL: Suriye ve Global Protestoların Fitilinin Ateşlenmesi

Sonbahar geldiğinde, gündemin tepesine Suriye yerleşti, 2020'de orada kalacak, 2025'te de. İşte bunu da muhalefet çakozlamıyor. Eylül'de bol bol Suriye gerçeklerini anlattım. Son bölümde de ekonomik maliyetine yoğunlaşacağım. Suriye meselesinin bir boyutu İdlib.

İşte o tarihte aldığım notlar:

Sayısız Erdoğan-Putin zirvelerinden biri daha İdlib sorununu çözmeye yetmedi Eylül'de. Putin Türkiye'ye sadece İdlib sınırında göçmenlerin barınması için ince bir şerit bırakmaya razı. Gerisi Esad'ın olacak.

Ankara Suriye'den çekilemez, zaten böyle bir niyeti de hiç yok. Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu o tarihte şöyle diyor: Çavuşoğlu, "Suriye'de siyasi çözüm olursa ordumuz ayrılacak, ancak rejim siyasi çözüme inanmıyor" dedi. Öte yandan Çavuşoğlu, "İdlib'deki saldırılar Avrupa'ya yeni göç dalgası başlatabilir" ifadesini kullandı.

İdlib'te böylesine sıkışan Ankara'nın güvenli bölge görüşmelerini tez elden bitirip, en azından ABD'yle sorunları çözmek istediğini düşünmüştüm. Ama hafta sonunda yaptığı "2-3 hafta içinde isteklerimiz yerine gelmezse, askeri harekât başlar" nev'inden tehditleri ciddiydi. Mesele nedir? Bir olasılık, Putin Erdoğan'a ABD'ye direnerek Kuzey Doğu Suriye'ye girmesi için teşvik verdi ve Erdoğan içerde de itibarını yükseltecek böyle bir harekâtı yeğliyor. Başka olasılıklar da var.

• ABD ve müttefiki YPG-PYD güvenli bölgenin TSK tarafından askeri kontrolüne karşı.

• Bu ittifak ayrıca Suriyelerin yerleştirilmesi projesini de onaylamıyor, çünkü Kürt çoğunluk sulandırılarak ilerde tüm bölgede Türkiye kontrolünde Arap-Türkmen ağırlıklı bir siyasi yapı kurulabilir.

(Nitekim Barış Pınarı başladı da bitemedi. Erdoğan her zaman yaptığı gibi önce dayılandı, sonra Putin ve ABD bastırınca teslim olup Güvenli Bölge'nin dörtte birine razı oldu).

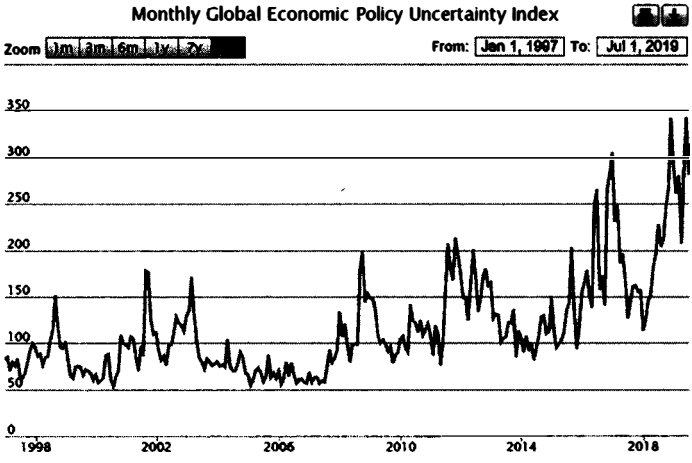
İç siyasette kayda değer bir gelişme yok, ama Babacan ve Davutoğlu partilerine büyük destek geleceğine dair inancım yükseldi. Doğal gazdan kırtasiyeye kadar ardı ardına gelen zamlar seçmeni iyice yıldırmıştı.

Ek olarak sıklığı artan sokak hareketleri başladı. Bir Pazar günü on binler Kartal'da kayyım ve AKP yönetimini protesto etti.

Bu protestolar ekonomik sorunlar derinleşirse, büyüyerek ekonomik güvenin altını oyacaktı.

Dünyada ise Trump'tan umut kesilmiş, 2020'de sık sık tekrarlanacak kısa erimli panik ataklardan biri daha başlamıştı.

Yukarda grafiğini verdiğim (ekonomi politikası) belirsizlik endeksi Ağustos'ta bir kez daha tırmanışa geçti. Ticaret Savaşları'nda ateşkes dahi söz konusu değil. Çin artık Trump'a güvenmiyor, uzun soluklu bir asimetrik savaşa hazırlık yapıyor. Hong Kong'da milyonlar Beijing'i protesto ederken, ilk defa molotof kokteylleri devreye girdi. S&P, Arjantin'in seçici temerrüte düştüğünü ilan etti.

1 Eylül

Bu makalem çok önemli ve sosyal medyada en çok hakaret ve aşağılama aldıklarımdan biri. Çünkü hala öne sürdüğüm teze kimse inanmıyor. Özellikle sosyal demokrat tandanslı olduğum için CHP'nin tezine ters "Esad'la barış olmaz" vurgulamam benim bir kripto-AKP'li olduğum şüphesini de güçlendiriyor... Çünkü bu ülkede özgür düşünen kimse olamaz!.. Parti çizgisinin dışında konuşuyorsa, algı operatörüdür o hergele.

MAKALE: Türkiye Suriye'den Çekilemez, Çekilmeyecek

Dünya anlamıyor, bizim uzmanlar anlamıyor, halk anlamıyor. Çare tabii ki FÖŞ'ün devreye girerek tüm Gezegen'e gerçekleri dobra dobra anlatması. Türkiye Suriye'den çekilmez, çekilemez de. Adamı tefe koyarlar çekilirse.

"Niye yani?" diye sorarsanız, size Türkiye'nin Suriye'den tamamen çekildiği, Esad'ın Fırat'ın Batısında zaferini ilan edip, Doğusunda PKK karbon kopyası YPG-PYD ile otonomi türü bir anlaşma kotardığını düşünün. Böyle bir Suriye Türkiye açısından sosyal, stratejik ve ekonomik olarak en kötü kâbus olacak.

Esad'ın savaşın bu denli uzamasında aracı olan Türkiye'yi rahat bırakacağını düşünmek büyük saflık olur. Türkiye'de ne kadar terörist odak varsa, hepsiyle bağlantı kurup bizden intikam almaya çalışacak.

Kürtlerin "kendi kaderini tayin" hakkını sonuna kadar desteklerim. Suriye Kürtleri de akrabadır, mazlumdur ve büyük çoğunluğunun PKK ile ilgisi olmaz. Ama YPG-PYD'nin tamamen PKK güdümünde bir organizasyon olduğunu artık ABD bile kabul ediyor. Türkiye'nin en uzun kara sınırı Suriye'yle, bunun yarısına PKK'ya kucak açan bir otonom devletçiğin yerleşmesi terörle mücadeleyi on yıllarca uzatır.

Halen Türkiye'de 4 milyon civarında Suriyeli mülteci var. BM raporlarına göre, İdlib düşerse, 400-500 bin daha bize kaçacak. Bunları sınırda sefil, geçici mülteci kamplarında tutmak insanlığa aykırı olduğu gibi, bütün dünya da bizi onlara el uzatmadığımız için kınar. Daha da kötüsü halen İdlib'te Esad'a karşı mücadele veren 40-60 bin civarında silahlı mü-

cahidin çoğu IŞİD geçmişli. Onlar da bir şekilde Türkiye'ye sızacak. IŞİD'in uygarlık ve insan ırkına açtığı nihilist savaş bizim ülkemizde bir kez daha sahnelenecek. Güney illerinin tamamen "Pakistanlaşması" yani kamu otoritesinin kaybolup terör üreten bir mikrop yuvasına dönüşmesi tehlikesiyle karşı karşıya kalırız.

Siyasi ve sosyal açıdan, halk artık daha fazla Suriyeli istemiyor. Ekonomik sıkıntılar asgari ücretin de altında ücretlerle çalışan Suriyelileri iyice göze batar hale getirdi. Bunların yararlandığı kamu hizmetleri sınırlı, sayı arttıkça bizim vatandaşa düşen pay azalıyor. Yerel seçimler öncesi istediğiniz anketi seçip okuyun, ekonomik nedenlerden sonra Suriyeli mülteciler AKP'ye en fazla oy kaybettiren sıkıntıydı.

Bu ülke nasıl 5 milyon Suriyeliyi göğüsleyecek, arkadaş sorarım size? Kaç milyar dolar akıtacağız Suriyelileri beslemeye, barındırmaya, okutmaya, sağlık hizmetleri sunmaya. Yapamazsak? O köşe başında dilenen pırıl pırıl çocuklar varya? Hepsi büyüyünce mafya, terör ve fuhuşa karışacak. Türkiye'nin zaten bir türlü aralarında barış sağlayamayan etnik ve mezhepsel gruplarına bir de Suriyeli boyutu karışarak denklemi çözümsüz hale getirecek.

Daha anlatayım mı? Anlatayım. Irak artık fiilen İran'ın hükümranlığı altında. Esad'da İran imparatorluğunun sadık bir satrapı. İran şimdiden Haşdi Şahabi milisleri ve Şii Afganları Suriye'de iskân ederek kalıcı olmaya hazırlanıyor. İran'ın bize karşı kötü emelleri olmayabilir, ama Türkiye ve Sünni Orta Doğu arasında inşa edilecek Şii Duvarı ekonomik menfaatlerimize ağır zarar verir. Suriye'den Ürdün ya da Kuzey Afrika'ya giden her TIR İranlı milislere haraç verir, yeniden yapılanmadan tek kuruş pay alamayacağımız gibi, bir Orta Doğu gücü olma iddiamızı da külliyen yitiririz.

Türkiye ancak muhalefetin gerçek anlamda temsil edileceği bir hükümet ve tüm mültecilerin güvenli şekilde yurtlarına

dönmesini temin edecek uluslararası bir denetim mekanizması kurulduktan sonra Batı Suriye'den çekilir. Doğu'da ise ya güvenli bölge, ya da YPG-PYD'nin PKK virüsünü tamamen içinden artması şart.

"Türkiye'yi zorla çıkartırlar" da palavra. Rus bombardımanı olmasa, bize çalışan isyancılar Esad'ın ordusunu daha Han Şeyhun'a girmeden durdurmuştu. Erdoğan Putin'den nükleer santral, S-400 ve Türk Akımı vasıtasıyla tonlarca doğal gaz alıyor, Rusya İdlib'te istediğimizi yapmak zorunda. Bu kadar. Yapmazsa ilişki biter.

Aynı şeyler ABD için de geçerli. Kürtleri korumaları anlaşılabilir, ama Fırat'ın Doğusunda Türkiye ile barış içinde yaşayacak bir Kürt devletçiği istiyorlarsa, samimi şekilde PKK'yı bölgeden kazımaları lazım. Bunu yapacak güçleri de var. Türkiye'nin S-400 uğruna ABD'yle papaz olmasını komik bulurum, ama Suriye uğruna İran, Rusya, ABD fark etmez. Bu bir beka meselesidir ve beka kavgasında yumruk sayılmaz.

Çok tehlikeli bir döneme girdik. Ankara güvenli bölgede istediğini alamazsa, Kuzey Doğu Suriye'ye girer. Askeri olarak amacına da erişir, kaşar PKK militanlarının Afrin'den nasıl kuyrukları kıçlarının arasında kaçtığını gördük. Ama maliyet çok ağır olur. Öncelikle Trump artık ABD Kongresi'ni durduramaz. Türkiye'yi cezalandırmak için bir yasa çıkar ve mali piyasalar allak bullak olur.

Rusya'ya rest çekmenin de kolay ve maliyetsiz olacağını iddia etmem. Ama Putin ekonomik ilişkiyi korumak için İdlib'in Kuzeyi'ni bize bırakmaya razı olur. Aksi halde Türkiye yeniden Batı-NATO eksenine döner ve Putin'in tarihe geçecek zaferi olan tek kurşun atmadan, tek ruble harcamadan NATO'yu bölme planı da kadük olur. Bizden muhtemelen ekonomik tavizler isteyecektir. Mesela, değerinin yarısını yitiren enerji üretim tesisleri, Gasprom vasıtası ile ve Akkuyu nükleer

santralinden doğal gaz ve elektrik satmasını kolaylaştırmak için ideal bir hediye olur.

Ben Amerika'yı yeğlerim ama soyunu inkâr eden Marslıdır kardeşim. Yüce Atatürk'ün kurduğu bu vatanın tek santimetrekaresini de PKK ya da Esad'a kaptırmak niyetinde değilim. Bana emanet edilen mirasa ihanet ederim.

2 Eylül

Ekonomi daralınca, "hep büyüyecek, lo! Ne üretsek ya da ithal etsek satarız" kafasıyla dağa-bayıra fabrika-santral-inşaat yapıp dükkân açanlar da batar tabii. Kapitalizmin normal döngüsüdür bu, bir anlamda en güçlünün yaşaması gibi. Artık yaşayacak takati kalmayanlara zombi adı verilir ve kafalarına bir kurşun sıkılarak ruhları huzura kavuşturulur. Ama bizde öyle olmaz. Hükümet oy kaybetmemek için her şirketi, en azından ona mali destek sağlayan her şirketi kurtarmaya kalkar. Sonra ne olur? İşte cevabı:

MAKALE: Zombilerin Anayurdu Türkiye

Zombi filmlerini sever misiniz? Ben hiç kaçırmam, insanlık denen bulaşıcı virüsün yok olduğunu anlatan her türlü görsel esere anında yazılırım. Zombi film ve TV dizileri bir rönesans yaşıyor. TV'de Walking Dead taklidi bir sürü dizi Netflix'te boy gösterirken, Güney Kore sineması bile bu konuyu kafaya taktı. Bu janrın hayranlarına "Busan Treni'ni" özellikle öneririm.

Siz dinleyin beni, sadece Fransız sanat filmlerini seyretmeyi destur edinmişseniz dahi, bir kaç zombi filmi seyredin, bu kış yaşanacakları anlamanızda "yol gösterici" olacak. Türkiye zombilerin anayurdu olmaya aday. Önce ufak bir tarihsel not düşeyim de bizdeki zombilerin nasıl şimdi saklanıp kışın beyin ve işkembe kemirmek için ava çıkacağını daha iyi anlayalım. Zombi tiplemesi sinema ve fantezi literatüründe zaman içinde dev bir evrim yaşadı.

Orijinal olarak zombi bir Karayip Adaları vudu (kara büyü) kavramıdır. İlaç verilerek beyni yıkanan kişilerin özgür iradesini kaybederek kötü ruhlu efendi veya sahibelerine hizmet etmelerini yansıtır. 1968'de çekilen büyük usta George Romero'nun "The Night of the Walking Dead'i" hâlihazırda senaryolarda kullanılan, bir virüs ya da uzaylı saldırısı sonucu beynini tamamen kaybedip insan yiyen canavarlara dönüşen zombi tiplemesini yarattı. Çok daha az kullanılsa da düşünme erkini yitirmeyen ve ustaca "normallerin" arasında kendini gizleyen zombi tiplemeleri de vardır. "Pride, Prejudice and Zombies" 2016'da çevrilen bu çok özel alt-janrın en başarılı örneklerinden biridir.

Bizdeki zombiler vudu etkisine giren ve hala düşünen, saklanmayı beceren tiplemeler arasında yer alır. Zombilerin en sık bulunduğu mekân özel sektördür, ama hastalık artık her kuruma ve toplum kesitine bulaşmakta. Zombi şirket devlet himayesi ya da bankaların batık yazma korkusu sayesinde hayatta kalan, ama diğerlerini kemirerek beslenen bir işletme türüdür. Her konkordato geçici olarak bir zombi şirket yaratır. Bu şirket artık başkalarının en temel hakkı olan tahsilatı geciktirerek onlara virüsü bulaştırır. "Ücretsiz izin" kullandırarak çalışanını aç bırakır, onların da zombileşerek akraba veya devlet himayesine sığınmasına neden olur.

Türkiye'de kaç zombi şirket var, tam olarak bilinmiyor. Çünkü artık konkordatolar devletin emriyle bankalarla borçların yeniden vadelendirmesi anlaşmasına dönüştürülerek, zombi şirkete bir kaç beyin ve barsak sunuyor.

Parantez açalım, 30 Ağustos'ta dahi bir konkordato haberi aldık: "Türkiye'nin en özgün ve lider emlak sitesi emlak365'in haberine göre;

"Yurt içerisinde ve yurt dışında pek çok büyük projeye imza atan Ankara'nın en köklü inşaat firmaları arasında gösterilen Poyraz İnşaat konkordato talebinde bulundu.

Şirketin içerisinde bulunduğu mali sorunlar nedeni ile konkordato talep ettiği, bu süreçte işlerini toplayarak sıkıntılı dönemi atlatmayı istediği öğrenildi."

Zombi şirketlerin çoğalması artık bankaları da hastalandırıyor. İnanmadınız mı? Hemen son kredi-mevduat istatistiklerini sunayım size:

Bankaların vadesi geçmiş alacakları 122 milyara tırmanırken, batık kredi oranı da %5'le flört ediyor. S&P ve diğer ulus-üstü kurumların araştırmalarına göre, bir de saklanan zombi şirketler var ki faiz ödemez. Bunların ısırıklarının toplam krediler içinde payı %10-15 olabilir.

Zombi virüsüne maruz kalan bankanın ilk alacağı tedbir yeni kredileri kesmektir. Aşağıdaki grafik özel bankaların virüse yakalandıkları ve hayatlarını kurtarmak için tedbir aldıklarını gösterir. Kamu bankalarının zombileşmiş olup, devletin gayretiyle günahsızlar arasında saklanıyor olması da mümkündür. Çünkü özel bankalar frene basarken kredi musluğunu açmak ve devletten yeniden kan nakli (sermaye ilavesi) istemek doğal bir davranış değil.

Naçiz teşhisim, inşaat sektörünün bir zombi yuvası haline geldiği, enerjide virüsün hızlı yayıldığı, AVM'ler ve perakendede ilk ısırıkların gözlendiği yönündedir.

Yaz bereketinin rehavetini yaşayan güzel insanımız, zombilere karşı iyice korumasız kalarak, kışın ekonomi daraldığında aç kalıp ava çıkacaklara yem olacaktır. Yani işsiz kalıp kemirecek başka canlılar arayacak.

Daha kötüsü zombileşme özel sektöre mahsus da değil. Ana akım basın külliyen zombidir. Çünkü bu medyada hükümetin istemediği hiç bir haber ve analiz yayınlanamaz. Zombileşmenin en tehlikeli epidemik türü de budur. Çünkü zombi gazete veya TV kanalı binlerce, 10 binlerce masumun beynine virüs zerk edip, düşünüp normal tepki göstermesini engeller.

Bürokrasi ve yargı da zombileşme yolunda. Artık üretemediği, kendi başına düşünüp karar alamadığı gibi, hükümet tarafından kötü yola sevk edilerek karşısına gelen vatandaşı ya da şüpheliyi ısırmaktadır. Vergi İdaresi'nin bütçe açığını kapatmak için önüne gelene Deli Dumrul cezalar kesmesi, yargıda anlamsız gözaltı huyu ve yüksek mahkeme kararlarına sırt çevirme de zombisel davranış biçimidir.

Örnekler saymakla bitmez. Türkiye gizli bir zombi istilası altında. Hükümet kötü niyetli bir sahibe değil, sadece bizim için daha iyisini yapacağı saiki ile zombiler yaratıp ilerde onların sağlığına kavuşacağını umuyor. İhtimali var mı? Sinemada çok az. Çok nadir örneklerden bir The Cured filmidir. Ama

çoğunlukla filmin sonu hüzünle biter. Size 28 Days Later ve 28 Weeks Later filmlerini tavsiye ederim.

3 Eylül

Bazen de canım Türkiye'de nadiren de olsa cereyan eden dünya ekonomisiyle ilgili tartışmanın sığlığından öylesine sıkılır ki tarz değiştirip, ders verir gibi yazarım. Bu makale de onlardan biri. Bana sosyal medyada en sık sorulan soruya da cevap veriyor: "Dünya batıyor mu?"

MAKALE: Resesyon, Deflasyon ve Mali Kriz Arasında Fark Var

Bugün resmi veri açıklandı. Türkiye'de sabıka sicili olmayan, sermaye piyasası kurumlarında uzun süre üst düzey görevlerde çalışmış ve üst lisans ekonomi diploması sahibi olduğu için kanunen mesleği icra etme yetkisi olan Türk vatandaşları arasında bir üniversitede ders vermeyen tek bireyim. Gurur duyuyorum, Odin beni aç bırakmadıkça da bir üniversite veya eğitim kurumunda çalışmayı düşünmüyorum. Neden diye sorarsanız, size ünlü atasözünü hatırlatırım: Bir nehirde iki defa yıkanılmaz. Aslında, Ganj Nehri bunun istisnasıdır, çünkü Hindu haçılar orda her sene yıkanarak akıl almaz bir su kirliliğine yol çalar. Ama istisnalar kaideyi bozmaz.

Ben ABD'de altı yıl çok önemli yerlerde ders verdim. Dikkat edin, "üniversite" demiyorum, çünkü ders verdiğim yerler arasında orta güvenlikli bir hapishane ve Russell Sage Kız Koleji'nin yetişkin eğitim programı da vardı. Hapishanede dersi almadan önce bana bir sözleşme imzalattılar. Eğer ben ders verirken, isyan çıkarsa, kamu görevlilerinin yanlışlıkla beni vurması halinde tazminat davası açamazdım. Madde II: Gardiyanın isteği üzerine giriş ve çıkışta makattan arama yapılabilirdi. Ulan, yıl 1988, iki aylık ders için trak para 2 bin Amerikan doları ödüyorlar, "ruhunu şeytana satar mısın?" deseler, "EVVVET, nereye imza atıyorum?" diyeceğim...

Altı yıl kokain kaçakçılarına, mühendislik okuyup da ekonomiyi zorunlu ders olarak aldıkları için hiç iplemeyen yuppilere ve Santa Barbara'da sınıfa bikini ve sörf bordla gelen sarışın bombalara ders verdim. ABD'den kaçar gibi geri dönmemin bir nedeni de akademik araştırma yapacak kadar bey-

nim olmadığı için kalsaydım ebediyen ders vermeye mahkûm olacağımı çakmamdır.

O altı sene bana bir şey daha öğretti. Ekonomiyi ders gibi anlatırsan, kimse dinlemez. Bu yüzden de iyice yıvıştırarak anlatırım. Bugün de size bir ders vereceğim. Seviye Econ 606, yani doktora dersi, anlatım Econ 001, yani sokaktan geçen ilkokul terk genç delikanlı da anlayacak.

Resesyon, deflasyon ve mali kriz aynı şey değildir. Bazen hepsi birlikte yaşanır, 2008 Büyük Finansal Krizi gibi. Genelde deflasyon hemen hiç yaşanmaz. Ama resesyonlar Odin'in emridir. Her fani ve kapitalist toplum ara-sıra resesyonu tadacak, tövbe edecek, resesyonun genelde bir numaralı nedeni olan hükümetlerin poposuna sert bir degaj yapacaktır.

Halen dünyamız dörtnala resesyona koşuyor. Belki resesyonda bile, bu konuda kavram kargaşası var. Bir ülkenin ekonomisi 2 çeyrek arka arkaya daralırsa, resesyondadır. Mesela, Türkiye resesyonda değildir. Aksine, yılın ilk yarısında nerdeyse %4 gibi akıllara zarar bir büyüme sergilemiştir. "Nerde ya bu büyüme?" diye bana sormayın, TÜİK'in Alo Veri Sorgulama hattını arayın.

Ama dünyada resesyonun tanımı global reel çıktı büyümesinin %2-2.5'lara kadar gerilemesi olarak anlaşılmalı. Bence bizim İhtiyar Gezegen de o mahalleye geldi, ama gece kalacak mı belli değil.

Resesyonlar hemen her zaman beraberinde dez-enflasyon getirir. İstisnası arz şokları yüzünden başlayan resesyonlardır. Yani deprem olur, petrol fiyatı çıkar, yüksek faizin şeytan icadı olduğuna inanan bir yönetici vardır, kurda %50 deval yersiniz. Hem ekonomi frene basar, hem de enflasyon yükselir. Tedavisi zordur, ama şoklar kalıcı değilse, hastanın bağışıklık sistemi ilaçsız dahi iyileşmeyi sağlar.

Deflasyon genel fiyat seviyesinin sürekli olarak düşmesidir. Çok nadir rastlanır. Bir ekonomi deflasyondayken de bü-

yüyebilir, ama kanser vücudu sarmıştır. Bakın Japonya, mevta oldu, ama annesi ağlamasın diye söylemiyorlar. Bu yüzden merkez bankaları ve biraz ekonomiden çakan Maliye Bakanları deflasyondan ebola gibi korkar. Deflasyona girmektense savaşa girmek yeğdir. Her türlü tedbir alınır, kavgada yumruk sayılmaz.

Mali kriz ise bazen resesyon veya deflasyon sonucu husule gelir, bazen de açgözlülük yüzünden aniden patlak vererek saydığım diğer ikisine yol açar. Mali krizler çok pahalıdır, devlet ortalama milli gelirin %40'nı cebinden harcayarak batan kurumların etrafa saçtığı kan ve organ parçalarını temizler.

Dünya resesyona girerse, beni kasmaz, sizi de kasmamalı. Kötü hükümetler gider, yeni ekonomi politikaları denenir, zombi şirketler batarak yeni yetme dinamik firmalara yer açar. Bence bu çok olası bir senaryo.

Ama halen bono-tahvil pazarı resesyon yanında deflasyon da fiyatlıyor. Bunu pek mümkün görmüyorum. ABD'de enflasyon kıvamında. AB'de Brexit denen korku filmi atlatılırsa deflasyonist baskılar geçer. Japonya zaten umutsuz vaka. Çin yuan'ın değerini sürekli düşürerek deflasyona da engel oluyor.

Bu yüzden bono-tahvil pazarında fiyatlama yanlış ve bence balon değilse bile köpük oluştu. Patladığında kurumsal portföylerden kan kokuları yükselecek.

Son günlerde mali krizden korkmaya başladım. Arjantin gitti diye değil, Tangocular düzenli olarak mali krize girdiği için, mahallenin delisi gibi tolere edilen, diğer ülkeleri pek etkilemeyen, çok panik yaratmayan bir meczup. Bunun yanına Lübnan ve Hong Kong da gelse büyük sorun olmaz.

Mali kriz çıkacaksa Dolar Endeksi'den çıkacak. Ben bu satırları yazarken 100'e doğru gidiyordu. Ne oldu uzman bozuntuları, hani hepiniz dolar düşecek diyordunuz? Dolar niye düşmüyor? Çünkü bu belirsizlikler dünyasında en iyi yol arkadaşı o. Bana Benjamin Franklin'in resmini ver, yanına 1 külçe

altın koy, gözü kapalı Zombi Apokalipsine giderim. Zombi ya altın kabul eder, ya dolar. Zombiler beyinsizdir, ama hiç bir yaratık doların dünyanın rezerv parası olmaktan çıkacağını tahayyül edecek kadar beyinsiz olamaz.

Ama Türkiye, Çin, Brezilya ve daha birçok ülke için Dolar Endeksi'nin yükselmesi facia. Çünkü dağlar boyu dolar cinsinden borç biriktirmişiz, tam ABD faizleri düştü, finansman giderleri düşecek rahat nefes alacaktık, dolardan sopa yedik. Gelişmekte Olan Ülke firmaları dolar borcunu iyi kullanamadı. Spekülasyon yaptı, verimsiz yatırımlara harcadı ve sonunda borç ödenemez hale gelebilir. Bir kaç ülkede eş zamanlı başlayacak şirket tahvili temerrütleri fonlara, oradan onlara kredi veren diğer mali kurumlara yayılarak bir mali krize neden olabilir.

Bu bir uyarı yazısı değil, unutmayın. Eğitim veriyoruz. Bana sorarsanız, Fed faizi sıfıra indirse de dolar değer yitirmez, çünkü doları yükselten Trump'ın antikalıkları. Ama bu konuda çok katı değilim. Faiz indirimi yanında bir de QE yani bilanço genişletme operasyonu doların değer kaybetmesinin yolunu açabilir.

Açmazsa? Resesyon artı mali kriz güzel ebemize ağıt yaktırır. Ne zaman öğreneceğiz? Eylül Fed toplantısında açıklamaları görelim, doların tepkisini ölçelim, sonra tedbir alırız.

14 Eylül

İşte size 2020'de en çok konuşulacak konu. Bu ülkede herkes dolar manyağı. Ekonomi sayfaları, TV programları ve YouTube videolarında en çok okunan-seyredilen konu dolar, dolar dolar. Ama 2020'de dolarcılar tövbe edip bütçe ile ilgili haberleri okumayı öğrenecek. Çünkü bütçe açıkları öylesine kontrolden çıktı ki,[34] ya bizi vergi manyağı yapacaklar, ya da TCMB para basacak ve abla ve abilerinizin anlattığı o 1980-1990'ların şenlikli %60-80 enflasyon günlerine döneceğiz.

34 Zombi salgını gibi, hi hi hi.

MAKALE: Koşar Adım Bütçe Krizine Doğru

Odin'e binlerce kez şükürler olsun, artık çok sayıda ekonomi-finans yayını yapan "uzman TV kanalımız" var. Ek olarak, birçok özel televizyon da ekonomi ve piyasalara daha fazla saat ayırmaya başladı. Ne güzel, demek ki halkımız ekonomi hakkında daha fazla bilgi ve analiz istiyor. Demek ki halkımız ekonominin batacağından öyle endişeli ki, her yeni gelişmeyi anında öğrenmek istiyor.

Dün çok sevdiğim Abim Berat Albayrak Euronews'a bir makale yazdı. Haklı olarak göreve geldiğinden bu yana emek sarf ettiği tarihi başarılarla öğünüyor. Bakalım ne demiş?

"Türkiye'nin güçlü mali tabloları 2019'un ikinci yarısında tekrar güçlü büyüme yoluna gireceği konusunda güven veriyor. Vergi yönetimini güçlendirmek, vergi tabanını genişletmek, yatırım ve istihdamı artırmak amacıyla kurumlar vergisini düşürmek için vergi kanununda kapsamlı bir dönüşüme başlamak üzereyiz. Türkiye'nin mali disiplinde gösterdiği başarı ortadadır ve hiçbir zaman değişmeyecektir. "

Güçlü mali tablo ve mali disipline verilen önem gerçekten Türkiye'nin gururudur ve tarihe geçecektir. Ah, bir de şu bütçe krizi olmasa.

Evet, herkes saatlerce TCMB'nin PPK metnindeki nokta ve virgülün yer değiştirmesinin anlam ve önemini yüzü kızarıncaya kadar tartışırken, kimse bütçe hakkında ne yazar, ne konuşur. Sevgili Üstadım Hakan Özyıldız hariç.

Her TCMB Para Politikası Kurulu toplantısı sonrasında yukarda bahsettiğim ekonomi-finans kanalları eksperler paneli toplarlar, saatlerce başka faiz indirimi var mı tartışılır. Yahu,

her ay aynı tarih ve saatlerde önce nakit sonra da merkezi bütçe açıklanıyor. Bütçe en az para politikası, hatta ondan 1000 kat daha önemli. Eğer kredi almak veya tasarruf yapmak niyetinde değilseniz, yani keyfe keder, elden ağıza, sabahtan öğleye yaşayan o %90 mutlu çoğunluktan biriyseniz, para politikası tikinizde değildir.

Ama geçseniz de geçmeseniz de Yap-İşlet-Hortumlat Projeleri kapsamında köprü, otoyol ve tünellere vergi ödüyorsunuz. Niye tek bir kanal dahi bütçe programı düzenlemez? Ben şahsen artık ayda dört defa bir hastalık uydurup, uçağa atlayıp en yakındaki Kent Hastanesi'ne gidiyorum ki, ödediğim ve torunlarımın da ödeyeceği vergilerin bir kısmını geri alayım. Ama hamilelik testi için gitmek gibi bir hata yaptım, kovdular.

Mali tablo o kadar parlak, bütçe disiplini öylesine eşi-benzeri görülmemiş bir mucize ki, Hazine bünyesinde devletin iç ve dış borçlanma işlemlerinin daha etkin yürütülmesi amacıyla Borçlanma Genel Müdürlüğü oluşturuldu.

Genel Müdürlük, Türkiye Cumhuriyeti adına uluslararası sermaye piyasalarından tahvil ve benzeri enstrümanlarla borçlu ve garantör sıfatıyla borç almak ve bunlara ilişkin akit ve garanti işlemleri ile her türlü temas ve müzakereleri yürütmek gibi işlemleri gerçekleştirecek.

Ben anlamadım, mali tablo parlak, mali disiplin de taş gibi katıysa, niye birden daha ucuza ve daha fazla borçlanmak için birim kuruluyor?

Çünkü bütçe krizi var, bütçe krizi. Ama TCMB'den sürekli tırtıklanan paralar sayesinde kriz henüz "patlak vermedi". Hayır, kesinlikle patlak vermedi, sadece kangren oldu, içten içe ekonomiyi yiyip bitiriyor.

Bakalım Ağustos nakit bütçesine:

Nakit Bazlı Bütçe: 2018-19
(milyar TL)

	Ağu.			Oca.-Ağu.		
	2019	2018	(%) 1/	2019	2018	(%) 1/
Gelirler 1/	101.6	75.4	17.1	608.7	498.0	3.5
Harcamalar	95.9	79.7	4.6	679.7	544.1	5.8
Faiz Dışı	84.7	71.3	3.3	611.3	497.5	4.0
Faiz	11.2	8.4	16.1	68.3	46.5	24.3
Faiz Dışı Denge	16.9	4.1	...	-2.7	0.5	...
Özelleştirme ve fon gelirleri	0.0	0.5	...	2.9	4.8	...
Bütçe Dengesi	5.7	-3.7	...	-68.1	-41.3	
Finansman	-5.7	3.7	...	68.1	41.3	
Borçlanma (net)	6.0	6.9	...	104.0	36.9	
Dış borçlanma	-2.4	-0.6	...	25.5	-3.9	
İç borçlanma	8.4	7.5		78.5	40.8	
Özelleştirme Geliri	0.0	0.0		0.0	0.0	
TMSF'den aktarımlar	0.0	0.0		0.2	0.1	
Garantili borç geri dönüşleri	0.0	0.0		0.6	0.6	
Kasa-banka 2/	-11.7	-3.2		-38.9	-1.7	

Kaynak: Hazine, Turkey Data Monitor.

1/ TÜFE ile enflasyon arındırılmıştır
2/ Pozitif tutar kasa/banka hesaplarında meydana gelen azalışları, negatif tutar artışları göstermektedir.

Maşallah, maşallah nazar değmesin, gelirler TÜFE'den arındırılmış olarak %17, faiz-dışı harcamalar SADECE %3.3 artmış. İşte ben buna çelik gibi disiplin derim. Bende olsa dünyayı fetheder, ardında da Mars'ta TOKİ'ye dört-beş yatay plan koloni kurdurmuştum!

Hey-hat, Ağustos bütçesinde bu parıldamanın tek nedeni TCMB'den tırtıklanan TL20 milyar sermaye fazlası. Sene başından bu yana, valla tam hatırlamıyorum, TCMB'den çeşitli bahanelerle TL70 milyar kadar kaynak sifonlandı galiba.

İşin gerçeği şu: Son 12 ayda TCMB'den Hazine'ye transferler GSYİH'nın %2'sine erişirken, aflar ve paralı askerlikten de %0.7 kadar bir defaya mahsus gelir elde edildi. IMF, bu tür tekrarlanmayan gelirleri dışlayan bir bütçe muhasebesi geliştirmiş. Eğer hesabı bu sisteme göre yapsaydık, son bir yılda bütçe açığı TL200 milyara yaklaşacak, yani milli gelirin %5'ine varacaktı.

Tabii, soru şu. TCMB'den gelecek seneye kadar para yok. Hazine'nin kasasında 40 milyar kadar rezerv var. Tütün ve al-

kol vergileri, doğal gaz zamları derken, Eylül idare edilir. Sonra ne halt yiyeceğiz?

Hali hazırda nominal vergi gelirleri yıllık %5.7 düzeyinde artarken (Temmuz nihai verisi) veri, faiz-dışı harcamaların temposu seçimlerden sonra %20'ye düşürülebildi! Makasa bak makasa, hangi tasarrufla kapatacaksın bunu?

Kapatamayacaksın, o yüzden de Borçlanma Genel Müdürlüğü oluşturuldu. Bu yeni genel müdürlüğe başarılar diliyorum ve sinir krizi geçirmemeleri için de her gece 17 taptığım Tanrıça'ya dua ediyorum. Çünkü halen Hazine her itfa ettiği bono ve tahvilin %127'si kadar borçlanıyor. Halbuki üstüne methiyeler düzülen Yeni Ekonomi Programı'nda hedef %93.5'tu. Daha da kötüsü, borçlanma vadesi hızla kısalırken, ortalama borçlanma maliyeti de Aralık'ta %16'dan Temmuz'da %18.4'e yükseldi.

Durun, daha size gerçek faciayı anlatmadım. Bütçeyi bekleyen iki büyük deprem var. Birincisi, gelir garantili Yap-İşlet Devret projelerine Hazine'den transfer edilen kaynak her yıl katlanarak artacak. Çünkü taşıt trafiği sözleşmede hesaplandığı kadar artmazken, gelir garantisinin dolara endeksli olması sürekli işletmeciyi "zarara geçiriyor", o da dayanıyor Hazine'nin kapısına. Kent hastaneleri için tam bir kara delik diyorlar, ama bu konuyu iyice tetkik etmedim, elimde veri yok, o yüzden spekülasyona girip sizi daha fazla korkutmayacağım.

Asıl dev deprem de Sosyal Güvenlik Sistemi'nde (SGS). Son bir yılda nerdeyse 1 milyon emekçi işsiz kalırken, ekonomide büyüme %4-5'e hızlanmazsa, bu ordunun katlanması kader, kader. Tabii, çalışan sayısı azalıp her gün de yeni emekliler sisteme birikince, SGS açıkları katlanarak büyüyor. Kadın işsiz, aç bırakacak halin yok ya, ya Yeşil Kart veriyorsun, ya sağlık sigortasını cebinden ödüyorsun, ya da İşsizlik Fonu'ndan destek oluyorsun.

Cumhuriyet'e göre ilk altı ayın sonunda SGS'nin parlak ve çelik gibi disiplinli mali tablosu şöyle bir görünüm arz ediyordu.

"Sosyal Güvenlik Kurumu'nun 2018'de toplam 15.7 milyar lira olan açığı bu yılın ilk beş ayında 20.2 milyar lira oldu. Başlı başına bu bile verilerin sekiz aydır neden "internet sitesi yenileniyor" gerekçesi ile açıklanmadığını anlatıyor.

Sosyal güvenlik sisteminin gelir-gider dengesi, aktif-pasif oranı, sosyal güvenlik açığının gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı gibi temel göstergeler aktüeryal denge ve mali sürdürebilirlik açısından çok önemli. Buna göre, 2017'de 1.95 olan aktif/pasif oranı 2019 yılı ilk 5 ayında 1.84'e düştü."

Dün Reuters'e özel bir demeç veren Canım Başkanım Erdoğan şöyle demiş:

"Reuters'la yaptığı söyleşide, Erdoğan kabine değişikliği ile ilgili bir soru üzerine, "Gerek ekonomi olsun gerek diğer alanlarda olsun şu anda arkadaşlarımın hepsi de ellerinden gelen bütün gayreti gösteriyorlar. Eğer böyle bir şeyde, aksama olur da gerek duyulursa onu zaten yaparız" dedi.

Erdoğan sözlerini, "Kabine değişikliği ile alakalı ihtiyacımız olduğu anda bu tür bir şey yaparız, sipariş üzerine böyle bir şey yapmayız" diye sürdürdü.

Acaba aksamayı ne zaman görecek? Düyun-u Umumiye ve IMF kapıyı çaldığında mı?

21 Eylül

Bir önceki kitabımı da okuyun, özel sektör borçları başımıza bela olacak demişim. Eğer uykuya dalmadan ya da intihar etmeden kitabın bu sayfasına geldiyseniz Zombi Şirketler kelamı duymaktan kustunuz herhalde. Eylül'de bankaların kamu zoruyla batık şirketlerin kredi vadelerini uzattığını herkes biliyordu. Bir tek.... Asıl bilmesi gereken kurum..... BDDK..... Hariç. Sonra bir gece rüyasında Ak Sakallı Dede gelip asasıyla....

MAKALE: BDDK Odadaki Fili Gördü

Sevgili Çocuklar, yatmadan önce size çok güzel bir masal anlatacağım. Samanyolu'ndan çok uzak bir galakside, alternatif bir evrende, zamanımızın çok ötesinde, bir memleketi çok bilge, iyi kalpli ve hep tebaasını düşünen bir Sultan yönetirmiş. Sultan, halkım trafikte gebermesin, saatlerce yollarda beklemesin diye her yere metro kurulmasını emretmiş.

Metro kazılan yerlerden biri de dev bir kentin uzak, fakat zengin bir nahiyesiymiş. Sultan öyle titizmiş ki, iş çabuk ve ucuz bitsin diye metroyu kazacak müteahhitleri kendi eliyle seçermiş. Bu şerefe nail olan konsorsiyum, azimle çukur kazmaya başlamış. Amma... Az kazmışlar, düz kazmışlar, birden karşılarına gürül gürül akan yer altı nehri çıkınca makinaları PERT olmuş. Akçesi biten konsorsiyum da Sultan'ın huzuruna çıkıp, "bizi bu işten affet" diye yalvarmış. Sultan yeni müteahhitler atamış, ama nahiyenin halkı hala metrosuzmuş.

Sevgili Yavrularım, siz okulda artık edebiyat, mantık ve felsefe dersi almadığınız için bu hikâyenin ana fikrinin Sultanlık Sistemi'nin çoktan çökmüş olduğunu çakamazsınız. Şimdi gidin yataklarınıza, zıbarın yatın.

Geçen hafta çok değerli bankalarla uğraşma kurulu BDDK birden 46 milyar TL kredinin "batık" olarak sınıflandırmasını emreder. Bankalarda panik ostrava. Çünkü batık kredi oranı birden %4.9'dan %6.3'e yükselecek, karlar da %20 azalacak.

Bazı vatan haini – bozguncu kırmalarına göre, bankaların bodrumunda böyle çok ceset var. Eğer Türkiye özel sektör borç sorunuyla yüzleşecekse, TL 46 milyar değil, bunun 5-6

katı kadar krediyi batığa atıp, bankaların sermayesini kediye yüklemesine göz yumacak.

Tabii, ekonomi aniden şahlanır da yeniden %5 büyümeye başlarsa, bu arızalı krediler iyileşir, bankalar da zarar yazmaz. Ama ekonominin %5 büyümesi için kredilerin hızla artması lazım. Eyvah, ikilemin boynuzlarına oturduk birden. Sürekli varlık kalitesi bozulan, karları da azalan bankalar kredi verecek halde değil artık.

Peki, BDDK ne yapmaya çalışıyor? Bankaların batık kredilerini Fonlar'a devredip, bilançolarını temizlemek amaç. Ardından da sermayedarlar ceplerinden taze para koyup, bankaların yeniden kredi vermesini sağlayacak.

İşte bu noktada bir dizi soru ve ikilem çıkıyor karşımıza, hala uyumayan Yaramaz Veletler. İlk soru, 2 yıldır sürekli makro-ihtiyati kuralları gevşeterek bankaları adeta riskli kredi vermeye zorlayan BDDK'nın aklı neredeymiş? BDDK ve SPK ekonomik darbe girişiminde bulunan vatan haini ve bozguncu ekonomi gazetecilerini tespit edip dava etmekle meşguldü tabii ki... Hangisi daha önemli ya? Bir kaç kuruş moktan kredi mi, yoksa bir beka sorunu olan vatan hainlerini ayıklamak mı?

Şimdi algı operasyonu maşası bu "kötü robotlar" piyasadan çekildiğine göre, artık ekonomiyi hızla canlandırmaya odaklanacağız. İyi ama o zaman BDDK'nın eskiden TL500 milyon olan kredi öncesi bağımsız denetçi raporu şartını TL100 milyona indirmesini nasıl yorumlamalı? Ekonomi altına yapmış durumda, bağımsız denetçi de şirkete sağlam raporu verdiğinde suça ortak oluyor. Kime kredi verecek banka?

Bir garip durum daha var. TCMB'nin yeni munzam karşılıklar tebliği az kredi veren bankaları cezalandırarak önüne gelene kredi vermeye teşvik ediyor adeta. Hayda, ikilemin boynuzlarını artık o güneş görmeyen uzvumun derinliklerinde hissediyorum!

"Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?" diyebilirsiniz, ama problem ne perhiz, ne de kuru fasulyenin yanında çok iyi giden zavallı turşu değil. Problem kimseye danışmadan kafasına göre karar alan Sistem. Aldığı kararın yararından çok zararı olduğu ortaya çıkınca, "Sana ne lan, memleket benim çiftliğim değil mi?" cevabını veren bir yönetim anlayışı.

Kurallar her gün değiştiği sürece, ne banka sahibi, ne de ona borçlu olan şirket yeni sermaye koymaz. Niye koysun? Kredi faizini, hangi kredilerin batık sayılacağını, şirketin ne zaman, nerde, neyi kaça satacağını Saray belirliyor. Kimse kaybettiği kötü paranın üstüne, tazesini kaybetmek istemez.

Sultanlık yönetim anlayışı sürdükçe, banka kredi vermez, basiretli tüccar ve vatandaş da almaz. Eylül TÜİK Tüketici Güven Anketi'ne bakın, dibe çökmüş. Halk artık zorunlu tasarrufa geçmiş, yani biran önce kredisini kapatıp icra ve hacizden kurtulma derdinde. Yeni kredi almaz, çünkü kentlerde yaşayanların %16'sı işsiz. Üstelik bakmak zorunda oldukları veletlerin de %26'sı işsiz. Özel sektör de bir an önce borcumu ödeyip, işimi daraltayım derdinde. Türkiye'nin dış borcu her ay daralıyor, bakın istatistiklere, göreceksiniz.

İlle velakin Saray hala bütün problemlerin kendi merciinden kaynaklandığını çakmadığı için, "Vatandaşın morali düzelinceye kadar falaka cezaları devam edecek" felsefesini inatla sürdürüyor.

Ulen, gece kuşu veletler, merak etmeyin, bu masalın sonu güzel bitecek. Leyla Mecnun'a kavuşacak, sonra şiddet uyguladığı gerekçesiyle uzaklaştırma kararı çıkartacak. Mecnun da kendini içkiye vurup bir tabanca satın alacak.

Türkiye hızla değişecek. Çünkü uzak değil, Kasım gelsin, Saray ekonominin canlanmak yerine dibe çöktüğünü, artık bu zulme dayanamayan vatandaşın da fellik fellik kaçacak parti aradığını görecek. Yönetim ya iktidardan gidecek, ya da IMF'yi çağırıp "bu özel sektör borç sorununu çöz" diyecek.

EKİM-KASIM: Barış Pınarı ve Ekonomide Toparlanma

Ekim başında şu notları yazmışım: Maalesef, Suriye hususunda hem yerli hem de global tartışmalar siyasi-ideolojik dogmalara takıldığı için tatmin edici olmaktan çok uzak.

Suriye'de gelişmeler

• Türkiye'nin bekasını tehdit ediyor.

• ABD veya Rusya'yla ilişkilerin bozulması rizikosunu yükseltiyor.

• AKP'de çözülmeye neden olabilir.

Erdoğan'ın çok kapsamlı Fırat'ın Doğusu'nda 1-2 milyon mülteciyi iskân edecek Yerleşim Planı hükümetin tez zamanda istediği güvenli bölgeye onay çıkmazsa, tek taraflı askeri müdahale hakkını kullanacağı gerçeğinin altını çizdiği gibi, Türkiye'nin Suriye'den istediğini elde etmeden çıkmaya hiç niyeti olmadığını açıkça ispatlıyor.

Erdoğan New York ziyaretinde ABD'den hiç bir şey elde edemedi. Wilbur Ross'un başını çektiği 100 milyar dolarlık karşılıklı ticaretin Ankara'nın S-400'ler ve Suriye-İran hususunda ABD'nin dümen suyuna girmesi şartına bağlı olduğunu da kimse konuşmuyor.

Öte yanda, Rusya ile ilişkiler de berbat. Bu konuyu Para-Analiz için yazdığım bir makalede dile getirdim. Konumuzu ilgilendiren alıntı şöyle:

"Hâlihazırda Rusya'nın İdlib Kenti'ni ele geçirmek için Esad'ın özel kuvvetlerini eğittiğini biliyor muydunuz? Ya da Rus askerlerinin müttefikimiz Hayat Tahrir el Şam (kabul ettim, kafa kesicidir, ama düşmanımın düşmanı hikâyesi bu) ve Özgür Suriye Ordusu'ndan geri aldığı Han Şeyhun'da halka gıda yardımı yaptığını?

Rusya açısından bizim Suriyeli mülteci sorununun çözümü çok basit. İdlib'i Esad'a ver. Türkiye'ye kaçacak 500 bin, hatta belki 1 milyon mülteciyi ya Fırat'ın Doğusu'nda kuracağımız güvenli bölgeye yerleştir, ya da Esad'la el sıkış, onları geri alsın.

Üstelik Rusya'nın kafasındaki Fırat'ın Doğu'sunda kalıcı bir güvenli bölge de değil. Geçici. Suriye'de barış imzalansın, Esad o bölgeyi de devralacak. Bu ülkede kimse iki kritik soruyu sormuyor:

• Kürt çoğunluğun yaşadığı bir yöreye Arap Suriyelileri yerleştirmek etnik temizlik değil midir?

• Esad'ın zulmünden kaçan 4 milyon mülteci yine Esad'ın Sultan olacağı bir Suriye'ye geri döner mi?

Yine de, sırf ABD'yi kızdırmak ve Türkiye-ABD arasında bağları kopartmak için Rusya-İran şimdi güvenli bölgeye destek vermeye başladı. Bu desteğin tek amacı ABD'yi Suriye'den kovup, Türkiye'yi güvenli bölgeyi Esad'a teslim etmeye zorlamak.

Bu oyunu görmeyen ya da görmek istemeyen Erdoğan'ın Fırat'ın Doğusu'nda önce kısıtlı, eğer ABD sert tepki vermezse, kapsamlı bir askeri harekâtı göze alması olasılığı %50'den az değildir.

Ayrıca bir açıdan eli de mahkûm. Cansu Çamlıbel'e göre kimliksiz yakalanan Suriyeliler zorla İdlib'e gönderilirken, Metropoll anketine göre mülteciler halkın ekonomiden sonra ikinci büyük sıkıntısı:

Türkiye'nin en önemli sorunu seçmenin %45'i tarafından ekonomi, %15'i tarafından ise işsizlik olarak belirlenmiştir. Bu tabloya göre seçmenin %60'ı ekonomiden kaynaklı sorunları ülkenin en önemli sorunu olarak görmektedir. Son bir yılın rakamlarına baktığımızda terör sorunu %10 ile en yüksek seviyesine ulaştı. Ek olarak, en önemli sorunu Suriyeli sığınmacılar olarak belirtenlerin oranı %9'a yükselmiş ve şimdiye kadar ölçülen en yüksek değer olmuştur.

Türkiye'nin en önemli sorunu sizce nedir?

	Ocak'17	Şubat'17	Mart'17	Nisan'17	Mayıs'17	Haziran'17	Temmuz'17	Ağustos'17	Eylül'17	Ekim'17	Kasım'17	Aralık'17	Ocak'18	Şubat'18	Mart'18	Nisan'18	Mayıs'18	Haziran'18	Temmuz'18	Ağustos'18	Eylül'18	Ekim'18	Kasım'18	Aralık'18	Ocak'19	Şubat'19	Mart'19	Nisan'19	Temmuz'19	Ağustos'19
Ekonomi	10,1	13,4	13,3	16,9	17,9	20,7	16,2	19,9	15,5	19,9	23,2	28,6	24,0	25,1	27,4	31,3	36,5	34,1	36,4	47,4	55,7	54,6	54,7	51,0	47,9	56,0	53,5	61,6	48,7	44,8
İşsizlik/istihdam	4,5	11,8	14,5	18,1	19,0	17,4	23,3	18,1	16,1	19,9	20,2	18,5	24,7	12,2	15,5	18,6	15,0	19,4	13,2	13,9	13,9	13,4	13,3	16,6	18,5	15,9	15,7	12,7	18,9	15,2
Suriyeli sığınmacılar	1,5	1,0	3,3	3,4	2,0	2,2	3,1	3,1	4,8	5,2	2,3	2,0	4,1	1,9	3,3	2,5	2,0	3,9	3,7	2,6	4,1	3,1	2,4	1,5	1,8	1,3	2,1	0,7	7,8	9,1
Terör	62,7	47,7	43,9	28,5	29,2	29,9	24,5	26,6	30,9	23,2	15,3	14,3	21,5	34,0	22,5	18,6	13,4	9,3	15,4	12,2	4,1	5,6	6,1	5,7	8,2	3,9	4,2	2,4	4,6	9,7
Savaş/iç savaş tehlikesi	0,9	1,4	0,9	0,8	0,2	0,5	1,5	0,9	2,1	2,8	0,4	0,9	1,7	3,9	1,7	2,1	0,5	0,5	0,7	-	0,2	0,4	-	0,3	0,2	0,1	0,2	-	0,3	0,3
Eğitim	1,2	2,2	1,5	3,7	3,5	5,0	4,1	6,1	6,4	5,1	8,2	4,0	4,6	3,6	5,7	7,2	6,1	7,7	6,3	6,4	5,4	6,1	4,4	6,3	5,3	4,4	3,4	3,0	2,4	4,3
Hükümetin başarısız politikaları	2,0	3,3	2,1	3,7	2,5	2,7	3,7	3,3	3,3	3,1	3,7	2,1	3,7	3,2	3,2	2,8	2,8	3,2	3,1	3,3	3,4	2,2	2,5	4,1	2,6	2,8	2,2	1,1	2,0	3,2
Kürt sorunu	1,5	2,7	1,9	4,1	3,8	2,3	1,5	1,2	0,6	1,7	1,0	1,2	2,2	2,8	1,3	1,0	1,2	1,6	0,8	0,9	0,3	0,2	0,3	0,5	0,3	0,1	-	0,3	0,4	0,1
Adaletsizlik	0,8	1,2	1,1	0,7	2,0	1,6	3,4	2,5	3,0	2,4	1,8	2,2	1,9	1,7	3,5	2,1	3,1	3,4	5,3	2,1	1,4	2,2	1,1	1,0	2,3	1,8	2,2	1,1	1,7	1,4
Dış güçlerin tehdidi	0,6	0,9	0,2	1,5	0,8	1,0	2,3	2,3	2,4	3,8	3,1	5,4	2,4	1,2	1,8	2,3	1,2	1,1	1,4	2,1	1,7	1,9	1,5	1,4	1,4	0,8	0,6	0,3	2,2	1,1
FETÖ	1,7	1,3	2,1	2,5	1,3	2,3	2,3	2,0	1,7	0,6	3,3	1,7	0,8	0,8	0,6	0,4	2,1	0,4	0,9	0,8	0,2	0,3	0,5	-	0,3	0,6	0,1	-	0,1	0,4
Muhalefet partileri	-	-	1,2	1,0	1,1	0,9	1,0	0,5	0,2	0,9	0,9	1,0	0,4	0,7	0,8	0,9	1,0	0,4	1,0	0,5	0,4	-	0,5	0,3	0,6	0,8	0,7	0,1	1,0	0,8
Demokrasi eksikliği	1,4	0,6	1,4	1,6	1,8	2,0	1,3	1,3	1,4	0,8	0,8	1,6	1,0	0,5	0,9	0,5	0,7	1,1	1,4	0,3	0,8	1,1	-	0,3	0,6	0,7	0,5	0,5	0,6	0,4
Güvenlik	-	-	-	-	0,4	0,4	1,0	1,7	0,9	1,0	1,5	1,0	1,0	0,5	0,7	0,7	0,4	0,4	0,4	0,1	0,2	0,3	-	0,6	0,1	-	0,6	0,5	0,7	0,8
Siyasi istikrarsızlık	0,5	1,2	0,6	0,7	0,8	0,4	0,7	3,3	1,5	0,2	0,5	0,6	0,5	0,3	1,0	1,6	1,5	0,7	1,4	-	0,2	0,7	0,9	1,2	0,6	0,9	1,0	0,5	0,8	0,7
Toplumsal kutuplaşma	-	-	-	-	-	0,6	2,7	2,0	3,4	0,1	1,8	1,3	0,4	0,2	2,1	2,1	1,9	1,1	2,8	0,5	0,3	1,5	0,3	0,2	0,6	0,9	1,2	0,4	0,8	0,9
Diğer	3,4	4,1	5,0	7,2	6,2	4,7	1,8	1,2	1,3	6,4	7,2	2,0	2,3	3,9	4,2	1,8	3,2	2,6	1,2	3,4	2,7	1,3	7,0	0,7	1,6	1,2	3,4	1,0	0,8	0,9
Sorun yok	-	0,2	0,7	1,1	1,5	0,4	1,1	0,8	0,7	0,1	0,8	3,8	1,3	1,3	1,1	0,8	1,3	4,6	2,4	1,3	3,6	1,8	2,2	0,7	1,6	1,0	1,1	-	0,2	1,0
Fikrim yok/Cevap yok	7,3	6,9	4,7	3,0	2,2	2,4	1,1	1,3	3,7	2,7	4,1	7,7	1,5	2,2	2,7	1,8	6,1	4,5	1,4	2,2	1,2	3,3	2,4	7,6	5,4	6,8	6,1	13,3	5,9	4,8

Erdoğan ya Suriye sorununu çözecek, ya da oylar Babacan ve Davutoğlu'na kayacak. Bu arada hafta sonunda CHP'nin bir kez daha Şam'la temas kurulması önerisinin seçim yaklaşıp ekonomik sıkıntılar tırmandıkça seçmende karşılık bulması ihtimali de göz ardı edilmemeli.

Barış Pınarı'nı zorunlu hale getiren bir diğer gelişmede iç siyasette pabuç fiyatlarının artması oldu. Yukarda andığım Metropoll anketine göre Babacan ve Davutoğlu'nun oy potansiyeli %5 artı %4, yani %9'dur. Bu bulgu diğer anketlere nazaran oldukça düşük, ama yine de sonuçları olduğu gibi kabul etsek, iki yeni parti Millet İttifakı şemsiyesi altında 40-45 MV kopartabilir AKP'den.

Bu arada Üst Akıl Maşası, sabotör IMF'nin 4. Madde Raporu nazik bir üslupla ağır eleştiriler içeriyor ve büyük kaygı yansıtıyor. Bu ziyarete alışılagelmedik şekilde üst düzeyde yöneticilerin katılımı da IMF'nin Arjantin'in yanında Türkiye de mali destek isterse kaygısına kapıldığının bir göstergesi olarak yorumlanmalı.

IMF bütçe ve para politikasında daha sıkı bir duruş istiyor, bankalardaki riskli varlıkların bağımsız bir kuruluş tarafından stress testine tabii tutulup kamuya raporlanması önerisini[35] ortaya atıyor.

IMF 4. Madde raporu Türkiye'de ekonominin gidişatı ile ilgili tartışmalarda %1 filan rayting yaparken, hükümet kanadından pompalanan "hey be yavrum, küheylan gibi şahlandık gidiyoruz, maşallah söylemi" %90'daydı. Ama medyanın patronlarının hükümetle çıkar ilişkilerini yansıtan bu reyting, halk arasında hiç bir karşılık bulamadı, bulamazdı da. Kardeşim, senin seçmenin işsiz, ya da işe gidiyor da 3 aydır maaş alamıyor. Canım Benim, senin seçmenin pazarda fileyi dolduramıyor artık. Sen istediğin kadar anlamsız ve birbirleriyle bağlantısı olmayan istatistikleri makinalı tüfek hızıyla say...

35 Geniş bir rapor özeti için, Mahfi Eğilmez: http://www.mahfiegilmez.com/2019/09/imf-turkiye-icin-ne-diyor.html#more

Türk'ün Türk'e propagandası bile olmaz. Saray duvarlarında yankılanır kalır.

10 Ekim

Tabii, ekonomi düzelmeyince demokratik bir hükümet derhal tedbir alır. Saray da en akılcı tedbiri aldı. "Ekonomi düzelmiyor" diyenleri içeri atacağı tehdidini savurdu. Yandaş basın da bu "ekonomik bozguncuları" sıralarken adımı da saymak lütfunda bulunarak şanıma nam ve ün kattı. Bu makalede zikrettiğim isimleri saygıyla selamlar, beni daha fazla kötülemelerini rica ederim. Nakit akımıma verdikleri destekten dolayı da kamuoyu önünde teşekkürü borç bilirim.

MAKALE: AKP'den "Sus Ulan, Arıza Yapma" Yasası mı Geliyor?

Yargı Reformu'nun ilk paketi ile düşünce ve ifade özgürlüğün doya doya yaşayan milletimiz tabii, derhal sapıtarak her şeyini borçlu olduğu bu Yüce Hükümeti eleştirmeye başladı. Bu sözüm ona eleştiriler öylesine yalan, haksız, şerefsiz, adice, belden aşağı, taraflı, hakaret dolu ve mide kaldırmayacak türden ki, "ekonominin kötüye gittiğini belirten ekonomist ve akademisyenleri hedef alan Albayrak, "Birileri çıkacak, isimlerinin başında ekonomist, profesör yazan ama bu ülkeye zarar vermeye çalışan, nereye hizmet etmeye çalıştığı, hangi tabloları çizerek, milleti korkutmaya, Türkiye aleyhinde bir algı oluşturmaya çalışan bu kişilerin, terör eylemlerinde gördüğümüz ekipten farkı yok" dedi. Eminim bunu hiç istemeyerek yapmıştır.

CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın ekonomik gidişata dair eleştirilerde bulunan ekonomist ve akademisyenleri teröriste benzettiği açıklamasına değinerek terörist ekonomistleri susturma yasasının psikolojik altyapısının hazırlandığını iddia etti -tipik muhalefet işte!

Özgür Özel söyle devam etti:

"Sabah yazarı Dilek Güngör'ün, ekonomiye yönelik olumsuz eleştirilere para cezası verilmesine yönelik bir düzenleme yapılacağı" yönündeki yazısını hatırlatan Özel, "Berat Albayrak, bu yasal düzenlemenin psikolojik alt yapısını hazırlıyor" dedi. Özel, "Bizim istediğimiz gibi konuşacaksınız diyor ve kendi istediği gibi konuşmayan herkesi terörist ilan ediyorlar" yorumunda bulundu.

Bendeniz her fırsatta hükümeti destekleyen ve Dilek Hanım'ın hayranı bir vatansever olarak bu iftirayı kaldıramadım ve anılan o makaleyi bir daha okudum.

Aşağıda:

Yalancı Çobanlar Yandı — 6 Kasım 2019

"Yanılmıyorsam temmuz ayıydı. 1 yıldır her ekonomik, siyasi ve diplomatik gelişmede çıkıp apar topar kur tahmininde bulunan, felaket satarak vatandaşları korkutup dolarizasyonu artırmaya çalışan, objektif ekonomik analizle siyasi bakış açısını birbirine karıştıran ekonomist, gazeteci ve akademisyenlerin fena ters köşe olduğunu yazdım.

Hiçbir tahmini tutmayan bu kesimin finansal piyasalarda istikrar sağlandıktan sonra ortadan kaybolduğunu dile getirdim. Kendilerine de 'yalancı çobanlar' yakıştırmasını yaptım.

Peki, bu arkadaşlar ve ROTA'syona uğrayan türevlerinin finansal piyasalarda sağlanan istikrardan sonra yüzü kızardı mı?

Hayır...

Üstelik her gün çıkıp ekonomiye, Türk Lirası'na, finansal göstergelere ilişkin yalan, yanlış ve yanıltıcı bilgiler sallamaları da yanlarına kâr kaldı.

Evet, aynen öyle oldu.

Çünkü Türkiye›deki kanunlarda bu ve benzer iftiralarla ilgili bir düzenleme tanımı yok. Ulusal ekonominin genel yapısına, Türk Lirası›na, makroekonomik büyüklüklere ve finansal göstergelere ilişkin yalan haber yapsanız da söylenti çıkarsanız da yorum yapsanız da rapor yazsanız da ceza alamıyorsunuz.

Diyebilirsiniz ki, 6362 Sayılı Sermaye Piyasaları Kanunu'nun 'piyasa dolandırıcılığı› başlıklı 107. maddesi var. Fakat o madde sadece belirli sermaye piyasası araçlarının fi-

yatlarını, değerlerini ve yatırımcıların kararlarını doğrudan etkileyecek haber, yorum ve söylentileri kapsıyor.

Ancak... Şu günlerde konuyla ilgili bir düzenleme hazırlığı yapıldığını biliyorum.

Bana kalırsa, bunun iki yolu var: Ya Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu'na bir madde ekleyeceksiniz, ya da Türk Ceza Kanunu'nun 'fiyatları etkileme' başlıklı 237. maddesine bir ek yapacaksınız.

Gelelim nasıl bir düzenleme yapılacağına... Bildiğim kadarıyla, ekonominin genel yapısı, milli para, finansal göstergelere ilişkin olarak, bunların fiyat, değer veya seviyeleri üzerinde önemli ölçüde etki doğurabilecek yalan, yanlış ve yanıltıcı bilgi veren, söylenti çıkaran, bu suretle menfaat elde edenlerin, 6 aydan iki yıla kadar hapis ve 5 bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılması gündemde...

Velhasıl, artık öyle bol keseden sallamak yok beyler!."

Ehh... ne var bunda? Haksız mı yani? Bir avuç dalgavat çıksın, Büyük Üstadım Berat Albayrak'ın 15 aydır kan-ter içinde tüm Gavuristan'la boğuşarak kurduğu Yeni Türkiye'yi içerden yıkmaya kalksın. Bahsettiğiniz cezalar yetmez, Dilek Hanım.

Yağlı Kazık

100 Kırbaç

Aç kedilerle dolu bir torbaya kapatıp Sarayburnu'ndan denize atmak

40 Katır ya da 40 satır öneriyorum.

Peki, kimdir ulan bu arıza yapan hırtolar?

Yeni Akit Gazetesi 4 Kasım'da afişe ediyor Yalancı Çobanları:

"Pazarlama'da hep aynı taktik! gitti Atilla Yeşilada, geldi....." (diğer ismi vermiyorum, hoş kaçmaz, ben orta malıyım, o kişi saygın bir bilim insanı)

.....Üniversitesi -.....Ekonomik Araştırma Forumu, ... Araştırmalar Kürsüsü Başkanı ve .... Üniversitesi öğretim üyesi..... "Faiz düşse de ekonomi canlanmıyor. Önce çamura batan aracın tekerlekleri kurtarılmalı" sözleriyle Türkiye'yi hedef almıştı.

Konuyla ilgili Akit TV'de ekranlara gelen ve Fatin Dağıstanlı'nın sunduğu Manşetlerin Dili programında değerlendirmelerde bulunan Yeni Akit Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ali İhsan Karahasanoğlu dikkat çeken ifadeler kullandı.

"Pazarlama hep aynı"

.....'ın açıklamalarını değerlendiren Karahasanoğlu, Atilla Yeşilada'yı hatırlatarak Türkiye ekonomisi üzerinde oynanmaya çalışılan oyunu anlattı. Pazarlama taktiklerinin benzerliğine vurgu yapan Ali İhsan Karahasanoğlu, şu ifadeleri kullandı:

"Ekonomist diye Atilla Yeşilada diye birini çıkardılar. Soğan 6 lira oldu diyor ve bunun arkasında 30 tane sebep sayıyordu. Hâlbuki bunun sebebi mafya... Nasıl anlıyoruz bunu, soğan 6 lira olmadan 3 ay - 5 ay önce 1,5 lira idi. Şimdi geldiğimiz noktada da soğanın fiyatı 6 lira değil; 1 lira 1,5 lira. O zaman; şöyle bir düşündüğümüz zaman ortada bir operasyon var. Yeşilada gibi adamlar ekonomi uzmanları gibi piyasaya sunuluyor, tabi başka bir sürü isim var. Bunlar suni fiyatların üzerinden fikirler veriyor. Şimdi bunun devri bitti. Şu anki durumu Atilla Yeşilada'ya yorumlatamazlar. Çünkü vatandaş diyecek ki, "Biz Atilla Yeşilada'yı tanıyoruz, daha geçen sene diyordu ki ekonomi bitti soğan 6 lira oldu. Bundan sonra evinizde soğan göremeyeceksiniz."

Dolayısıyla Atilla Yeşilada'yı toparlayıp çöpe atıyorlar. Şimdi .....çıkıyor.

Yarın .....'i de çöpe atıp karşımıza başka bir profesör getirecekler."

Yalan mı? Bu ülkede 30 yıllık bilimiyle emek ve namusunu iki kuruş para uğruna peşkeş çekecek sözüm ona milyonlarca pespaye öğretim üyesi yok mu? Hele ben? Ulan diplomamı internette form doldurup $9.99 artı KDV'ye aldım be... Bir video çektim, 500 bin kişi seyretti, ertesi gün, üç ankette AKP'nin oyu beş puan düştü, dolar 5 TL yükseldi, Türkiye'den 10 milyar dolar para çıktı.

Ne yapayım, kendime mani olamıyorum. Ruhumu şeytana sattım diyeceğim ama yalan olur. Teklif ettim, "Has sittir lan" dedi, "Sen zaten Cehennemliksin, bedava mala niye para vereyim?" "Git bir kaç saçı bitmemiş öksüzün hakkını ye" N'olur kurtarın beni kendimden... Bakın... Tutamıyorum yine kendimi, ellerimi klavyeden çekemiyorum.

Berat Albayrak ekonomiyi batırdı...

Bu hükümet kışı çıkartmaz...

Yeniden dengelenme yok popodan şırıngayla kan alma var...

Kamu döviz satmasa, dolar/TL şimdi 6.50...

Bu bütçe seneye maytap gibi patlar...

Seneye büyüyecek olan yalnız Saray'ın egosudur...

Enflasyon düşerse, kendimi Safir AVM'nin tepesinden atarım...

Aşağıda da yasa çıktığında savcılara kolaylık olsun diye videolarımda attığım yalanlar var.

İddianamede tepe tepe kullanın. Bundan sonraki videomun başlığı:

ATEŞ OLSAN SİGARAMI YAKAMAZSIN LEN

12 Ekim

ABD yaptırımları da Ocak'ta Senato Noel tatilinden dönünce başımıza bela olacak, çünkü bir Peder Brunson krizi daha kapıya gelmeden, Erdoğan Senato'yu filan iplemez. Çünkü Saray mentalitesinde güçler ayrılığı diye bir kavram yoktur. Çünkü Trump da Erdoğan gibi Tek Karar Vericidir. Sonra bir akşam bir yasa çıkar ve Trump'a zorla imzalatırlar ve hayırlar ola!

MAKALE: ABD Yaptırımları Ekonomiyi Kasar mı?

Her savaşın tek kaybedeni fakirlerdir. Onların evleri bombalanır. Onlar sırtlarında iki parça mallarıyla yollara dökülür, evlatları askere çağrılır, şehit düşer, ya da idam mangasının önünde bulur kendini. Savaş giderlerini onların vergileri öder. Savaş, Dostlar, nedenleri ne denli onurlu olursa olsun, acı ve pis bir şeydir. Bu yüzden Barış Pınarı'nın askeri yönüne değinmeyeceğim.

Zaten, AKP'nin Suriye Savaşı başladığı günden bu yana tonlarca hata yapmasına rağmen, "geçmişe mazi, yenmişe kuzu denir" anlayışıyla sivil halka zarar gelmemesi kaydıyla bu harekata destek veriyorum. Suriye'den çekilirsek, ülke Esad, PKK ve İran'a kalır. İşte o zaman harbi bir beka meselesiyle cebelleşiriz.

Ben ABD yaptırımları ekonomiyi kasar mı meselesine taktım, hatta bu konuda bir de video çektim çünkü zaten zamlardan derin derin inleyen fakire daha ne kadar girecek sorusuna cevap arıyorum. İlk cevap adını vermek istemeyen bir Hazine yetkilisinden (akıllı adamış) Reuters'e geldi:

"Şu an konu hem Türk askerinin canı hem de milli bekamız. (Harekâtın) Türkiye ekonomisine ise kalıcı olumsuz etkisini beklememekle birlikte Barış Pınarı Harekâtı gelecekte doğabilecek çok farklı alanlardaki kayıpların da önünü almakta. Türkiye son bir yılda aldığı önlemler ile ekonomisini her türlü senaryolara karşı çok daha güçlü bir yapıya kavuşturdu."

Hangi önlemler, bilen varsa, konum atsın.

Hükümet sonra ABD ve AB'yi tehdit ediyor: "Ulan, çapulcular, siz bize yaptırım mı uygulayacaksınız, biz de İncirlik'i

kapatırız, 3.6 milyon Suriyeli mülteciyi de kapınıza salarız!" İncirlik NATO ve ABD için eşsiz bir askeri varlık, canları yanar tabii. Ama sen altı ay dış fonlama bulma bakalım, Etiler'de kurtlar ulur. AB'ye gelince. Bu ülkede kimse düşünmüyor mu, orada yaşayan ve vatandaş olmayıp geçici oturma izni verilen milyonlarca TC vatandaşı var. AB de onlara "Hadi güle güle!" derse ne olacak?

Özetle, soruna geliştirdiğin çare ağrıyan bacağını kesmeye benziyor biraz. Biz dönelim ABD yaptırımları ekonomiye kasar mı sorusuna. Hem de nasıl. Graham ve van Hollen tarafından teklif edilen yasa tasarısında en sinsi madde, Trump'a CAATSA yaptırımları uygulama yükümlülüğü verilmesi. Bunlar arasında çok hafif, fiske mahiyetinde olanları da var, devasa finansal yaptırımlar da. Tam listeyi en dibe koydum.

İkincisi, maddenin yazılımı biraz muğlak ama tüm enerji sektörüne yatırım girişini sıfırlayacak bir madde var. Üçüncüsü Başkan Erdoğan'ın mal varlığı araştırılacak. Başkan Erdoğan ve ailesinin yurtdışında mal varlığı yoktur, varsa da üstlerine kayıtlı değildir. Ama bu kovuşturmalar daldan dala uçan kelebekler gibidir. Malta Papers'a döner. Saray'dan ihale alanlara uzanır, oradan da tüm kamu ihalelerine. Rıza Sarraf'ı yeniden akşam haberlerinde pis pis sırıtırken görürüz, Halkbank lafı dolaşmaya başlar New York Times ve Washington Post'ta.

Bu yasa Kongre'den geçer mi? Doritonun Malarya'lı Meksikalı'nın barsağından geçtiği gibi hızlı geçer. Dün Temsilciler Meclisi'nde 29 Cumhuriyetçi Milletvekili spontane bize karşı yaptırım yasası istedi. Trump bir hata daha yaparak bize destek vermesini zora soktu. Kongre tüm uluslararası anlaşmalarda kendi onayını ister. Trump, Çin'le göya vardığı Birinci Faz Ticaret Anlaşmasını başkanlık kararnamesi ile yürürlüğe koyacak. Kongre burnundan soluyor.

Ek olarak, Trump'ın ne halt edeceği de belli değil. Yine Cuma günü Hazine Bakanı Mnuchin'e Türkiye'ye "öldürücü

yaptırımlar" uygulamak için genel yetki verdi. Mnuchin henüz böyle bir yaptırım uygulamayı düşünmediğini ama "Trump'ın çizgileri aşılırsa" Türkiye'yi mahvetmekten geri durmayacağını beyan ederek, New York'taki bankaları ziyaret etti ve "dikkatli olun ha, galiba biz Türkiye'ye yaptırım uygulayacağız" dedi. Siz ABD bankası olsanız, Türkiye'ye kredi verir misiniz? Yani, Ankara'da "Kongre yaptırım yasası çıkartır, Trump veto eder, sonra da seçim filan, bu iş tavsar" diye derin strateji kuran bir ekip varsa, dumura uğrayabilir.

Nihayetinde, Sevgili Seyirci skor levhası yalan söylemez. Harekâttan önceki hafta bireyseller 600 milyon dolardan fazla FX mevduat yaparken, yabancıların hisse alımları durmuş, 150 milyon dolar civarında da DİBS satmışlar. TCMB FX rezervlerinde de gerileme başladı.

Sevgili Hükümetimiz beni yalancı çıkartmak için savaşı zenginlerden aldığı vergilerle finanse edecekmiş:

"Kurdaki yükselişin harekâtla hızlanması ile artan bütçe açığını kapatmak için düğmeye basıldı. Gelir vergisi dilimleri değişecek. 500 bin liranın üstündeki gelirlerden yüzde 40, 1 milyon üstünden yüzde 50 gelir vergisi alınması öngörülüyor. Düşük gelirlerdeki vergi oranlarında değişiklik yok".

Zengine vergi salmak kolay, o vergiyi toplamak çok zordur. Ama yaparsın otoyola, köprüye, postaya, trene, damga vergisine %20 zammı, fakir kuzu kuzu öder. Hani derler ya "Alavere, dalavere, zamanın ruhu yüzünden etnik aidiyetini yazamayacağım Mehmet nöbete", hiç değişmedi bu Can ve Cananlar. Her tarihi zaferin arkasında on binlerce isimsiz mezar ve harabeye dönen bir ekonomi var.

Voice of Amerika: CAATSA Yaptırım Listesi

Yaptırım kapsamına alınan kişi ve kurumlara ihracat-ithalat bankası desteğinin kesilmesi,

Mal ve teknoloji ihracatı ruhsatı verilmemesi,

ABD mali kuruluşlarından kredi tedarik edilmemesi,

Uluslararası mali kuruluşlardan kredi verilmemesi,

Mali kurumlara ABD Merkez Bankası ile doğrudan alışveriş yapma izni verilmemesi,

Yaptırım kapsamına alınan kişi ya da kurumlarla ihale ya da sözleşme yapılmaması,

Döviz üzerinden işlem yapılmasının yasaklanması,

Mali kurumlar ve bankalar arasında ödeme ya da kredi transferlerinin yasaklanması,

Yaptırım kapsamına alınan kişi ya da kurumların ABD topraklarında gayrimenkul sahibi olmasının yasaklanması,

ABD kişi ve kurumlarının yaptırım kapsamına alınan kişi ya da kurumlardan sermaye ya da borç alışverişinin yasaklanması,

Yaptırım kapsamına alınan kişilere ABD'ye giriş yasağı,

Yaptırım kapsamına alınan kişi ve kurumlara benzer işlevi olan üst düzey görevlilere de yaptırım uygulanması.

18 Ekim

Barış Pınarı'nı bir realist olduğum için destekledim. Daha gerçekçi bir çözüm, yani Suriye Kürtleri'ni dost edinip PKK'yı o ülkeden de kovmayı kitabın son bölümünde anlatacağım. Ama bir realist ideal olanı yazmaz. Geçmişte yapılan salakça hatalar yüzünden buraya geldik diye de uzun uzun hükümeti suçlamaz. "Yenmişe kuzu, geçmişe mazi" der. Zaman: Şimdi. Yer: Burası. O zaman yapılabilecek olanlara bakalım. Bu dar çerçevede Barış Pınarı doğruydu. Ama Suriye Milli Ordusu adı verilen çapulcuların masum Kürt halkına uyguladıkları zulüm midemi bulandırdı, ruhumu kararttı. Bu konuda bir iki cesur muhalif websitesi hariç tek satır bulamazsınız basında. Ben size link vereyim: 'In cold blood': Syria Kurds say killed, robbed by Turkey proxies[36]

36 Link: https://news.yahoo.com/cold-blood-syria-kurds-killed-robbed-turkey-proxies-014738278.html

MAKALE: Kalplerin Ateşkesi

Hani şampiyonluğu kaybeden takımın taraftarı inler ya "Sen Kalplerin Şampiyonu'sun!", dün ABD ve TC arasında imzalanan geçici ateşkes mutabakatı da o tatta bir şey, Kalplerin Ateşkesi. Çünkü imzalayan taraflar dahi içeriğinin ne olduğu konusunda aynı fikre sahip değiller. YPG-PYD anlaşmayı tanımıyor. Rusya ve Şam'dan henüz yorum yok, herhalde "Trump iyice kafayı yedi" diye düşünüyorlar. Pentagon "Biz bu anlaşmayı nasıl uygulayacağız, o bölgeden askerimizi çektik?" diye hayıflanıyor. Kongre "Trump gelini çeyiziyle birlikte nikâhsız Erdoğan'a verdi" diye iyice kızdı, yaptırımlardan vazgeçmiş değil. 120 saat sonra şenlik bir kez daha başlayacak.

Cumhuriyet yazıyor: "Görüşmelerin ardından ABD'nin Ankara Büyükelçiliği'nde basın toplantısı düzenleyen Pence, "Trump ve Erdoğan'ın güçlü dostluğu ve liderliği, Türkiye ve ABD'nin güçlü dostluğu sayesinde bugün bir ateşkes konusunda anlaşmaya varıldı" dedi. Türkiye'nin harekâta YPG'nin, Suriye'nin Türkiye sınırında 32 kilometre derinlikte oluşturulacak güvenli bölgeden güneye çekilmesine izin vermesi için 120 saatliğine ara vereceğini belirten Pence, ayrıca Türkiye'nin Kobani'ye bir askeri operasyon düzenlememe sözü verdiğini de savundu.

Çavuşoğlu, Pence'in "Türkiye, Kobani'ye operasyon düzenlememe sözü verdi" ifadesini de yalanlayarak "Biz oraya girmeyeceğiz ya da bir şey yapmayacağız diye bir şey konuşulmadı. Onların söylediği şu, artık orada Ruslar ve rejim var. Onu siz de Ruslarla görüşürsünüz dediler" dedi. Çavuşoğlu, Münbiç, Kobani ve Karnışlı'da Suriye hükümet güçleri ve Rusya'nın olduğunu belirterek "Bu akşam Cumhurbaşkanımız

Putin'le görüşme gerçekleştirdi. Amacımız 32 km derinlikte ve de 444 km'lik uzunlukta hiçbir terörist kalmaması. Bir kısmını Amerika ile hallediyoruz, Münbiç ve bazı kısımlarını Rusya ile görüşeceğiz" ifadelerini kullandı.

Bu ilk anlaşmazlık, ABD ateşkes diyor, Kobani'ye harekât yok diyor, Çavuşoğlu tam tersini.

YPG lideri General Mazlum ateşkesin sadece Tel Abyad-Razelayn arasında geçerli olduğunu anlamış. Türkiye'nin 440x30 km yüzölçümündeki alanı YPG'den arındırma planını kabul etmiyor. Salih Müslim de güvenli bölgenin TSK'nın kontrolünde olmasına arıza yapıp "kahramanca direneceğiz" diye ilave ediyor.[37]

New York Times'a göre,[38] Pentagon daha bir hafta önce tüm askerlerini çektiği bölgede TSK ile birlikte YPG'nin geri çekilme, mevzilerini imha etme ve ağır silahlardan arındırma faaliyetini nasıl denetleyeceğini çözmeye çalışıyor. Hala Kürt kankalarını satmaya zorlandığı için kızgın.

Ve en önemlisi: Ateşkes Beyaz Saray ve TC'ni bağlıyor, Kongre'yi değil. ABD'de Washington haberlerinde uzmanlaşan The Hill[39] şöyle yazıyor:

Perşembe günü Türkiye'ye karşı yaptırım yasasını Senato'ya sunan Sen. Chris Van Hollen (D-Md.) ve Sen. Lindsey Graham (R-S.C.) ateşkes sonrası çabalarından vazgeçmeyeceklerini teyit ettiler.

Ek olarak, Graham artık açıkça Trump'a cephe alarak kanının son damlasına kadar Suriye'den çekilme kararına direne-

37 The Guardian, Pence and Erdoğan agree on ceasefire plan but Kurds reject 'occupation', link: https://www.istanbulanalytics.com/pence-and-erdogan-agree-on-ceasefire-plan-but-kurds-reject-occupation/

38 In 'Cave-In,' Trump Cease-Fire Cements Turkey's Gains in Syria, link: https://www.nytimes.com/2019/10/17/world/middleeast/trump-pence-syria-turkey-ceasefire.html

39 Pelosi, Schumer hit 'flailing' Trump over 'sham ceasefire' deal, link: https://thehill.com/homenews/senate/466395-pelosi-schumer-blast-flailing-trump-over-ceasefire-deal

ceğini TV'de açıkça beyan etti. Graham Senato çoğunluk lider Mitch McConnel'le beraber olası bir azil oylamasında Cumhuriyetçileri hizada tutacak isimler. McConnel da Trump'ın Suriye politikasına isyan edenler arasında. Trump Erdoğan'a arka çıkma ısrarının gittikçe azil meselesinde şansını azalttığı fark edecek yakında ki, o zaman Türkiye'nin manevra alanı sıfıra daralacak.

Graham'ın gözünü o kadar kin bürümüş ki, dün Bloomberg'de yayınlanan "Graham's Turkey Sanctions Bill Includes Ban on Sovereign Debt" başlıklı bir habere göre (maalesef linki yok, Londra'dan bir arkadaş e-maille yolladı), yaptırım tasarısına bir madde ekleyerek ABD vatandaşları ve kurumların Hazine'nin ihraç ettiği Euro-bondları da satın almasını yasaklıyor.

Yani, Sayın Seyirci, maç bitmedi. Biraz sonra uzatmalar başlayacak. Ya uzatacağız, ya da uzanacağız.

İstanbul'da saat 04:30. Dün gece ABD-TC anlaşmasını TV'de seyredince 1.5 aydır ilk kez keyifle yatağa gittim. Rüyada bugün yazacağım "Ekonomide bitiş düdüğü" makalesini hayal ettim. Sabah bir kalktım, beş dakikada moralim sizlere ömür. Yine şişeler, yine haplar, yine iğneler, bana aşkın gözyaşları, sana bol acılı adana.

Dolar/TL "an itibarıyla" 5.82. Eh, doğal; ben ve dünyayı cehenneme çevirmeye ahdetmiş zebaniler dışında herkes uyuyor. Uyansınlar, başlıklar okunsun, para babaları Washington'da kontaklarıyla konuşsun... Patlamanın sesi Hakkâri'den duyulur. Sonra? Sonra daha kamuda çok satacak döviz, Londra'da kitlenecek bir swap pazarı var.

23 Ekim

Faniyiz işte, bir medeniyetin de parçayız. Biz zamanı saat, gün, ay ve yıl diye ölçeriz. Tabiatın ritimleri, Dünya'nın Güneş etrafındaki turunun getirdiği değişimler ve tabii döngülerin dönüm noktalarına göre zaman ölçmek alışkanlıklarımızdan çıktı. Ben de aynı hataya düştüm. Ekonomide bitiş düdüğünün çaldığına uyanmam 23 Ekim'e kaldı.

Aşağıdaki makalede yazdıklarımdan TCMB'nin para politikasını alabildiğine gevşeteceği kehaneti doğru çıktı, ama piyasa olumsuz tepki vermedi, ekonomide de ucuz tüketici kredisini şuursuzca kullanan ufak bir kesim gitti araba, ev ve elektronik ev eşyası aldı. Ama her zehir anında öldürmez. Bazıları zaman içinde bitirir vücut ve dimağı. Kredi pompalayıp zaten iş bulamayan vatandaşı yeniden kredi müptelası yapmak da ağır işleyen bir zehir. Etkilerini bir kaç ay içinde icra ve haciz haberlerinin artması ile hep birlikte göreceğiz.

MAKALE: Ekonomide Bitiş Düdüğü Perşembe 14:01'de Çalacak

Türkiye'de benden başka herkesin Deli Dana hastalığına yakalandığını düşünüyorum. Bu fikrimi psikiyatristimle paylaştım. O da bana benim Deli Dana hastalığına tutulmuş olabileceğim karşı tezini hatırlattı. Bilimsel olarak geçersiz, çünkü benim mantık kurgumda psikiyatristim de Türkiye'de yaşadığına göre, o da Deli Dana'dan mustarip olup, böyle saçma sapan şeyler gevelemesi gayet normal. Peki, o zaman niye hala psikiyatriste gidiyorum?

Çözüm bulamıyorum, bulamayınca da sevgili dostum ve eski KGB "hitman" Sergei Popolenko'nun içki âleminde sık kullandığı bir deyim geliyor aklıma hemen "Bu kanlı gezegende çözülemeyecek sorun yoktur, TEKEL dükkânlarının kapalı olduğu saatler vardır".

Saat 08:20, TEKEL dükkanları hala kapalı, ama ne keder? Telefonu açtım, Yedikule'deki arkadaş motosikletle halis Kapadokya "pattisinden" mamul buz gibi, bidonda 20 litre votkayı motosikletle acil kurye yaptı, yazacak kadar sakinleştim...

Dün akşam bir sahte diplomasi zaferine daha alkış tuttuk. Soçi Mutabakatı! Bu ülkede kimse Barış Pınarı'nın iki temel amacını hatırlıyor mu acaba?

- Suriye'den gelen terör tehdidini bertaraf etmek.
- 1-2 milyon Suriyeli mülteci kardeşimizi vatanlarına iade etmek.

Terör tehdidi hangi coğrafyadan geliyor? Kandil-Sencar-Kamışlı güzergâhı üzerine dizilen PKK tedarik yolundan! Soçi Mutabakatı o alanı kapsamıyor.

Bu bölge hala YPG-PYD'nin elinde. Kobane ve Menbiç de Esad'ın. Bu bölgelere Suriyeliler geri dönmez. O zaman 1-2 milyon Suriyeli mülteciyi nereye yerleştireceksin? Bir Volkswagen'e altı fili nasıl sığdırırsın? 2 öne, 4 arkaya. Ama ABD yaptırımlarını bertaraf ettik? İyi de Barış Pınarı'nı başlatmasaydık, zaten ABD Kongresi yaptırım tasarılarını gündeme almayacaktı.

Asıl hezimet ise içerde. Barış Pınarı'nın "görünmeyen hedefleri" halkın ekonomik rahatsızlığını Suriye'de kazanılan bir zaferle unutturmak ve HDP'yle Millet İttifakı arasına duvar örmekti. Çabuk bitti Suriye Savaşı. Şimdi gözler yine ekonomide olacak. Ekonomide bitiş düdüğü de Perşembe günü saat 14:01'de TCMB PPK'nın en az 200, belki 250 baz puan faiz indirimi açıklamasıyla çalacak.

ParaAnaliz'i artık tanıyorsunuz. Biz bir konuya kafayı taktık mı, X-Men'de Wolverin gibi eşşeğin kulağına aptes suyu kaçırıncaya kadar takip ederiz avımızı. Bu kez de TCMB faiz kararını kurban seçtik ve bu konuda sanırım beş haber yaptık. Konsensus 100 baz puan. Bir analiz vardı, çok güldüm, çünkü sonuca varırken Başkan Murat Uysal'ın parasal gevşeme hususunda yorumlarını ve muhtemel enflasyon patikasını filan dikkate alıyordu. Bunu yazan arkadaşlar ya Mars'tan ya da Kars'tan geliyor herhalde. Çünkü İstanbul ve Londra'da mukim, az-çok siyaset ve piyasaları takip eden her "finans profesyoneli" faiz kararlarını Saray'ın verdiğini biliyor.

Sevgili Başkanım, Ebedi Liderim Erdoğan Suriye'de tarihi bir zafer kazandı. Piyasalar onu alkışlıyor, döviz yatıştı. Ayrıca, bundan önceki faiz indirimleri de işe yaradı. Baksanıza, Eylül'de ipotekli konut satışları patladı. Beyaz eşya ve otomobil satışları bile arttı. Hem de enflasyon da düşüyor. O zaman? Ölümüne kadar mokoko. İki duble votka size kendinizi iyi hissettiriyorsa, bir şişe uçurur Abi, uçurur!

Peki, TCMB 200 puan veya daha fazla faiz indirirse ne olur? Pazartesi günü özel müşterilerime yazdığım raporda şu ifadeleri kullandım:

"TCMB'nin 200 puanlık faiz indirimini bankalar bire-bir mevduata yansıtacak ki, bu durumda vatandaşın TL tutmak için hiç bir insiyatifi kalmayacak. TCMB'nin Ekim anketinde 12 ay sonrası dolar/TL kuru beklentisi 6.41'dir. Yani bugün dolar mevduat yapıp %2 dolar faiz alan vatandaş TL mevduatla başa baş getiri elde eder. Siz hangisini tercih ederdiniz?"

Eğer döviz tercih ederseniz, henüz bitmeyen politik risklerden biri piyasaları vurduğu anda, döviz patlar ve enflasyon kafayı yer, yi-ye-cek-tir! Enflasyon çift haneye, ekonomi resesyona!

Para politikası sapıtıyor da, bütçe politikası daha mı akıllı? Kimse 2020 bütçesinde hedeflerin tutacağına inanmıyor. Çünkü bütün hesaplar %5 büyüme üstüne kurgulanmış ki, öyle bir güzellik ıslak rüyalarda bile yok. Ekonomi en iyi ihtimalle %3 büyür—kur şoku yemezse. O zaman vergiler hedefin altında, harcamalar da üstünde seyreder. Projeksiyonların üstünde bütçe açığı da borçlanarak finanse edilir, yani zaten her krediyi yeniden yapılandırmaktan anası ağlamış bankaların özel sektöre kredi verecek mecali kalmaz.

Bitiş düdüğünün çalacağı hususunda en önemli argümanı en sona sakladım. Ya, bu memlekette kimse TÜİK Temmuz istihdam istatistiklerini okumadı mı ya? Son bir yılda 650 bin civarında tarım dışı istihdam kaybetmişiz! Temmuz anketi Ağustos'u da kısmen kapsar. Temmuz ve Ağustos ekonominin pik aktivite ayları. Turizm var, bayramlar var, ikramiyeler var. Bu mevsimde istihdam kaybeden ekonomi, kışın nasıl istihdam üretecek? Zaten yıl sonu en iyimser büyüme tahmini %0.5, bizim ekonomi de yılda %4 büyümeden istihdam üretemiyor. İstihdam üretemeyen, kış aylarında bütçesini elekt-

rik, doğal gaz ve gıdaya harcayan bir ülkede tüketim olur mu kardeşim?

Winter is Coming dedim. İlk kar Soçi'ye düştü, fırtına Perşembe günü TCMB Merkez Binası üstünde başlayıp dalga dalga tüm vatan sathına yayılacak. Termo-iç çamaşırı giyin, çelik miğfer takın. Ekonomide bitiş düdüğünün ardından siyasette büyük kavga ve sıçanların batan gemiyi terk etmesi başlayacak.

---

11 Kasım

Kitabın 2019'da yaşanan siyasi ve ekonomik çöküşü anlatan kısmı yukardaki makaleyle bitti. Ama aşağıdaki son makaleyi öyle sevdim ki, bu bölüme almadan edemedim. Çünkü hükümetin ekonomi düzeldi palavrasıyla kafa buluyordu. Onlara inanan ya da inanmış görünen ve hala utanmadan stratejist ve ekonomist titrini bir marifetmiş gibi taşıyanlara da Odin'den selamet dilerim.

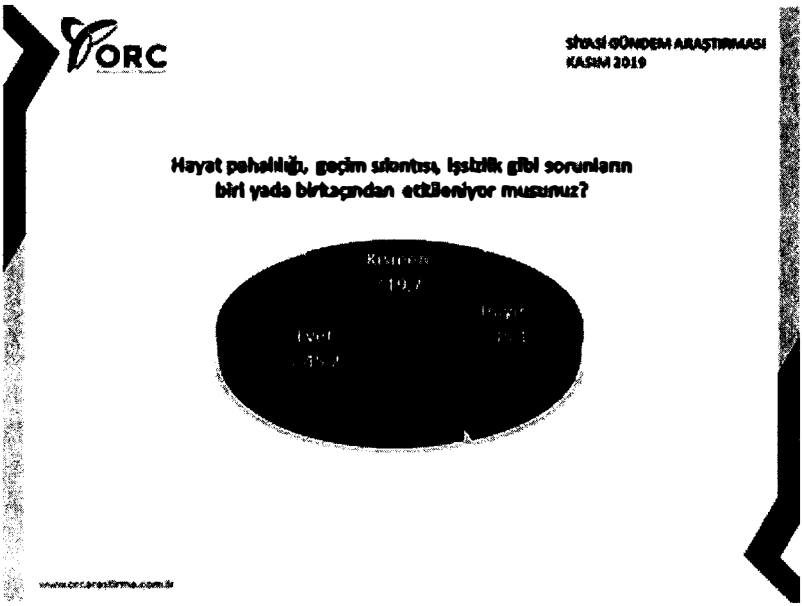
MAKALE: Ayy, Senin Ekonomin Ne İri, Vahdet?

-Ayy, senin ekonomin ne iri, Vahdet?

-Öyledir, Nalan. Bende keser gibi ekonomi var. Şahlandı mı, Şahmerdan gibi olur. Şanlı Yavuz dretnotu gibi suları yara yara gelir, bombalamaya başladı mı, milleti helak eder.

Ekonomi şahlanıyormuş, hadi len, get. 19 yaşında Boğaziçi Üniversitesi'nde Rahmetli Demir Demirgil'in ilk ekonomi dersine girdiğimden bu yana tam 41 yıl geçti, ekonominin kaşarı oldum ben. Şahlanan ekonomiyle, geberen ekonomi arasındaki farkı odadaki kokudan anlarım ben. Bizimkinin de makattan streoid versen şahlanacağı yok.

Ekonomi şahlanıyorsa, "kötü haber yapan ekonomistleri" niye cezalandırıyorsunuz? Halk zaten onları dinlemez ki? Ama halk dinliyor, nerden biliyorum, bakın ORC size yabancı değil, anket yapmış. Grafiği burada, tabelaya bakın da ağlayın.

Son 10 günde üç aile siyanürle intihar etti, niye? Keyfinden mi? Sefaletten, Babo. Sen ne çare buldun? Siyanürü yasakladın. İhaneti yasaklasan kırık kalpleri zamklayabilir misin, Nalan?

Çıkmışsınız cari açığı kapattım diye tatava yapıyorsunuz. Nasıl kapattınız? Millette yatırım ve üretim için ithalat yapacak para kalmadı da öyle kapattın. Ciro endekslerinde, sanayi üretiminde Eylül'de artış varmış. Bak, Ekim bütçe tablosu aşağıda. İlk 10 ayda TL100 milyar açık vermişsin. Rakamla yüz milyar Türk Lirası.

Bu kadar pompaya benim ihtiyar ekonomim de şahlanır...

Merkezi Yönetim Bütçesi: 2018-2019
(milyar TL)

	Eki.		Nominal Büyüme (%)	Oca.-Eki.		Nominal Büyüme (%)	Orjinal Bütçeye oran olarak; %	Bütçe
	2019	2018		2019	2018			
Merkezi Yönetim Gelirleri	65.4	62.1	5.2	719.2	609.0	18.1	81.7	880.4
sak: Genel Bütçe Gelirler	62.8	60.0	4.8	696.8	587.0	18.7	80.8	862.8
Vergi Geliri	54.6	48.5	12.5	539.9	507.9	6.3	71.4	756.5
sak: Gelir Üzerinden Alınan Vergiler	16.3	15.1	7.8	188.7	167.6	12.5	76.7	246.1
Gelir Vergisi	15.8	14.0	12.9	132.8	113.8	16.6	77.2	171.9
Kurumlar Vergisi	0.5	1.1	-57.7	55.9	53.9	3.6	75.3	74.2
Mal ve Hizmet Üzerinden Alınan Vergiler	20.3	16.5	23.0	188.0	181.2	3.8	73.0	257.4
sak: KDV	4.8	5.1	-5.9	46.0	50.8	-9.4	65.1	70.7
ÖTV	12.7	8.8	43.4	119.0	111.6	6.7	73.2	162.6
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	13.6	12.7	7.0	115.1	113.8	1.1	61.4	187.4
Vergi Dışı Gelirler	10.8	13.6	-20.8	179.3	101.1	77.4	144.8	123.9
Giderler	80.3	67.5	18.9	819.9	671.1	22.2	85.3	961.0
Faiz-Dışı Giderler	73.5	63.3	16.0	731.6	606.4	20.6	86.7	843.7
sak: Personel (sosyal güvenlik primleri dahil)	25.4	20.6	23.7	246.5	196.2	25.6	84.8	290.7
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	8.9	5.9	51.9	59.7	52.3	14.1	88.4	67.6
Cari Transferler	30.4	25.4	19.8	336.5	267.9	25.6	86.0	391.3
sak: Sosyal Güvenlik	16.5	12.2	35.2	176.8	130.7	35.3	94.0	188.2
Mahalli İdare Payları	6.1	5.8	4.9	61.6	58.7	5.0	70.3	87.6
Yatırım	7.2	10.0	-27.4	69.3	72.9	-5.0	107.4	64.5
Faiz Giderleri	6.8	4.2	61.5	88.3	64.6	36.6	75.3	117.3
Bütçe Dengesi	-14.9	-5.4	...	-100.7	-62.1	...	124.9	-80.6
Faiz Dışı Denge	-8.1	-1.2	...	-12.4	2.5	...	-33.8	36.7
Bilgi İçin:								
TÜFE Enflasyonu	...	...	8.6	...	...	16.1	...	...

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Turkey Data Monitor.

Yetmedi, bir de faizleri 1000 puan indirdiniz, kamu bankalarına "kredi verin, ne verirsen elinle, o gelir seninle" dediniz. Onlar da şubenin önünden geçeni çevirip kredi vermeye başladılar. Konut satışları patladı. Patladı da, inşaat şirketlerine yaradı mı? Bırakalım cevabı TÜİK versin, Nalan:

"Takvim etkilerinden arındırılmış inşaat ciro endeksi, 2019 yılı Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %16,1 azaldı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış inşaat ciro endeksi ise bir önceki aya göre %1,4 azaldı."

Daha çok satıp daha az kazanma modeli derler buna Nalan, bir tek Türkiye'de bulunur.

Ben sana gerçekleri anlatayım Nalan. Bak, Şahlanmaya kalkan ekonominin fotoğrafını çeken alacak yönetimi şirketi CRIF'ın Ticaret Sicil Gazetesi'nin verilerinden derlediği rapora göre, Türkiye'de ne oluyor: Günde 12 şirket konkordato ilan ediyor. Bu yıl ilk sekiz ayda her iki saatte bir şirket (toplamda 2 bin 880) konkordato ilan etmiş. Trend devam ederse yıl sonunda rakam 4 bin civarını bulacak.

Siz hiç verileri takip ediyor musun, yoksa ihtiyar Rockefeller gibi içinde sadece iyi haberler olan özel gazete mi basıyorlar? TÜİK ne diyor biliyor musunuz?

"Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2019 yılı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 980 bin kişi artarak 4 milyon 650 bin kişi oldu."

Bir yılda 1 milyon kişi işini kaybetmiş. Profesör Hayri Kozanoğlu BirGün'de[40] yazıyor:

"Kış aylarıyla birlikte muhtemelen Kasım veya Aralıkta işsizlik yüzde 15 barajını da aşacak. İşsiz yurttaşlarımızın sayısı 5 milyonu geçecek. Görüldüğü kadarıyla yeni ekonomi programındaki (YEP) 2019 yılı yüzde 12.9 hedefi dahi tutturulamayacak. Zaten bu ekonomi yönetiminin, sürekli ''başarılı

40 İşsizlik yüzde 15'e doğru gidiyor, link: https://www.birgun.net/haber/issizlik-yuzde-15-e-dogru-gidiyor-276543

olduğundan dem vururken", işsizliği düşürme konusunda bir iddiası bile yok. 2022'de işsizliği düşürme tek hanelere, o da yüzde 9.8'e inmesi hedeflenmiyor. Bu tempoyla ne yazık ki o oranların yakalanması bile imkânsız görünüyor. Öyleyse ardı ardına gelen intihar haberlerine şaşırmamak gerekiyor. Yurttaşını böyle umutsuz, çaresiz hale düşürenler utansın demekten başka elden bir şey gelmiyor."

CATO Enstitüsü'nün yayınladığı Dünya Sefalet Endeksi'nde 95 ülke arasında beşinciyiz.[41] En iyi beş değil, en sefil beş arasındayız. Neden bu hale geldi aşkımız Vahdet?

Türkiye[42], 28 Avrupa ülkesinin 18-24 yaş grubunun eğitimi terk etme oranına göre sıralandığı listede en tepede yer aldı. Eğitime ilişkin hemen her konuda AB ortalamasının gerisinde kalan Türkiye'nin 18-24 yaş grubunun eğitimi terk etme oranı da yüzde 31 oldu. Gençlerin eğitimi terk etme oranında AB ortalaması ise yüzde 10,6 olarak gerçekleşti.

Ama Nalan, gençler niye eğitimi terk ediyor? Onlara binlerce imam hatip açmadık mı, hem kimse gitmiyor, öğrenci başına dört hoca düşüyor?

Ertuğrul Özkök:[43] AŞAĞIDAKİ 3 ilginç bilgiyi, Milat gazetesi yazarı Ufuk Coşkun'un köşesinden aldım... Yani AK Parti'ye yakın bir gazetenin köşesinden... Şimdi sıkı durun...

- "Bu sürede kendisini 'dindar/muhafazakâr' olarak nitelendiren gençlerin oranı yüzde 28'den 15'e geriledi."

- "Başkanlık referandumunda 18-25 yaş arası 'hayır' diyenlerin oy oranı da % 60 olarak tespit edildi."

- İstanbul Medeniyet Üniversitesi öğretim görevlisi profesör Dr. İhsan Fazlıoğlu, geçen yıl aynen şunu söyledi:

---

41 The Most Miserable Countries in the World, link: https://www.visualcapitalist.com/the-most-miserable-countries-in-the-world/

42 'Eğitimi terk'te yine zirvedeyiz, link: https://www.birgun.net/haber/egitimi-terk-te-yine-zirvedeyiz-276533

43 Böyle cinsiyetçi lafa böyle ince oturtulur, link: http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/ertugrul-ozkok/boyle-cinsiyetci-lafa-boyle-ince-oturtulur-41374542

"15 Temmuz'dan bu yana benim odama 17 tane başörtülü deist bile değil tanrıtanımaz öğrenci gelip benimle bu konuları konuştular. Başörtülü öyle geleneksel de değil bildiğin başörtülü. Aileleri de örtülü aile."

Siz yine anlatın bana şahlanan ekonomiyi, duyması hoş oluyor ben siyanürlü kokteylimi yudumlarken.

İKİNCİ BÖLÜM

2020: BAŞLAMA VURUŞU

23 Kasım

Pastırma Yazı Ortasında Rejim Değişikliği Tahmin Etmek

Geldik Kasım'ın sonuna ve hava hala yaz gibi. Her şey de Canım Başkanım Erdoğan ve AKP'nin istediği gibi gidiyor. Barış Pınarı kazanılmış, Trump zirvesiyle hain Kongre'nin sinsi yaptırım tasavvurları akamete uğratılmış, "Saray'a çağrılan CHP'li" tatavasına SÖZCÜ Gazetesi alet edilerek CHP kendi iç kavgasına yönlendirilmişti. Zaten Barış Pınarı HDP'yi de Millet İttifakı'ndan kopartmıştı.

Ekonomi? Hele ekonomi? Bomba gibiydi, hey maşallllllah! Bütün veriler yeniden dengelenmenin umulandan çok önce başarıyla bitirilip ANİDEN ŞAHLANMA dönemine geçişin başladığını gösteriyordu.

İşte buna siyaset ve ekonomide rejimin Pastırma Yazı diyorum ben. Çünkü Pastırma Yazı gibi sonbaharın sonunda yaşanan bu iyimserlik dalgası da en fazla bir kaç hafta sürecek, belki de bu kitap sizin elinize geçtiğinde Bitiş Düdüğü çalmış olacaktı.

Evet, ekonomide Bitiş Düdüğü çaldı. Yönetim 2020'yi bu politika demeti ve kafa yapısıyla çıkartamaz. Bugün zafer gibi gözüken süreçler kışın ortasında ağır bir hezimet olarak hükümet ve seçmenin kalbine (ve kesesine) ok gibi saplanacak. Hele hele hem AKP hem de seçmenin büyük kısmı Pastırma Yazı'nı iklim değişikliği ile karıştırıp yaz başladı diye sevinirken kışın soğuğunu yiyince iyice şaşırıp afalloz olacaklar.

Erdoğan ve AKP özgüvenini tamamen yitirecek. Ya Erdoğan değişecek, ya da seçmen tası tarağı toplayarak başka partilere göç edecek.

Bir yanda Batı baskısı, öte yanda yeniden başlayan resesyon, siyaset boyutunda ise herkesle kavga eden Erdoğan ve herkese küçümseyerek bakan AKP'nin Babacan ve Davutoğlu'na ittiği oylar iki süreçten birini tetikleyecek. Birincisi, Erdoğan ve/ya AKP fabrika ayarlarına dönecek. Yani ayrımcılık, Batı'yla dalaşma ve Zihni Sinir ekonomi politikalarının yerini akılcılık alacak. "Yapamaz, artık çok geç" dediğinizi duyar gibi duyuyorum. Eyvallah, o zaman da erken seçimle tanışacağız 2020 yılında. Erdoğan başkanlıktan, AKP-MHP'de TBMM'nde çoğunluktan gidecek. Muhalefet koalisyonu yönetecek ülkeyi. Bu kez de "Sanki Erdoğan'ın alternatifi var!" dediğinizi duyar gibi oluyorum. Var, var, demokrasilerde çare tükenmez. Muhalefet saflarında yığınla birinci sınıf diplomat, bürokrat ve ekonomist var. Bundan iki yıl önce CHP'nin bir Muharrem İnce, bir İmamoğlu çıkartacağını söylesem, inanır mıydınız? Ya da Meral Akşener'in siyaset sahnesinin kalıcı bir aktörü olacağını? Karamollaoğlu'ndaki değişime? Demirtaş'ın hapisten siyasetin belirleyici yüzü olarak kariyerini devam ettireceğine? Demokrasi hep kendi alternatifini ürettirir.

İşte size kitabın son bölümünü teşkil eden Başlama Vuruşu'nun özeti. Erdoğan'ı sevmeyen ve AKP'ye oy vermeyenlerin karalar bağladığı bu günlerde ben kendimi fevkalade moralli hissediyorum. Çünkü geleceği çok net, adeta billurdan bir kâse gibi görüyorum. Bu rejim bitti artık. Bu bahtsız ülke 2020'den itibaren AKP'nin onu gömmek istediği Orta Çağ'ın karanlığından çıkararak yavaş da olsa medeni ülkeler saflarına doğru yol almaya çalışacak.

Erdoğan Ya Değişecek, Ya İktidardan Gidecek

Ekim ortasında Abu Dabi'de bir konferansa davetliydim. Global finans sisteminin yarını üzerine bir panelde sunum yaptım. Bu vesileyle gerek konuşmacı, gerekse davetli olarak konferansa katılan bir dizi Türk uzmanla görüşme şansım da oldu. Onlar da bana katılıyordu. Bu iktidarın miadı dolmuştu artık. Onlar 2020'nin ikinci yarısında erken seçim bekliyorlardı. Ben aleyhinde çok şey söylesem de, Başkanım Erdoğan'dan umut kesmedim. Biraz siyasi İslam töresinden gelen yanlış dünya okumasının, biraz Trump ve Putin'le olan dostluğunun ona çok geniş bir manevra alanı sağladığı sanrısının, ama büyük ölçüde Berat Albayrak'ın ekonomide iyileşme konusunda onu yanılttığından dolayı olup- biteni tam irdeleyemiyor olduğuna inanıyorum. Anladığı zaman hala "gerekeni yapması" ihtimali var diye düşünürüm.

Eğer bir teziniz varsa, önce bunu tüm boyutlarıyla analitik bir çerçeveye oturtmakta fayda vardır. Aşağıda, davet edildiğim sohbet ve seminerlerde hem İngilizce, hem de Türkçe olarak yaptığım sunum var. Bu sunumda özellikle ekonominin NİYE düzelmeyeceği kısmına dikkat edelim. Çünkü önce buradan başlayacağız 2020'yi anlatmaya. Aç halk bir daha AKP'ye oy vermez.

• Siyaset her zaman ve her yerde çıkarlar üzerinedir. Çıkar sağlayamayan iktidarda kalamaz.

• AKP çok uzun süre finansal kriz ve resesyondan kaçınarak bizi yönettiği için iktidarda kaldı.

• 2016 FETÖ darbe girişiminden bu yana ekonomi tekliyor, ama kısa vadeli hamlelerle hesap günü ertelendi.

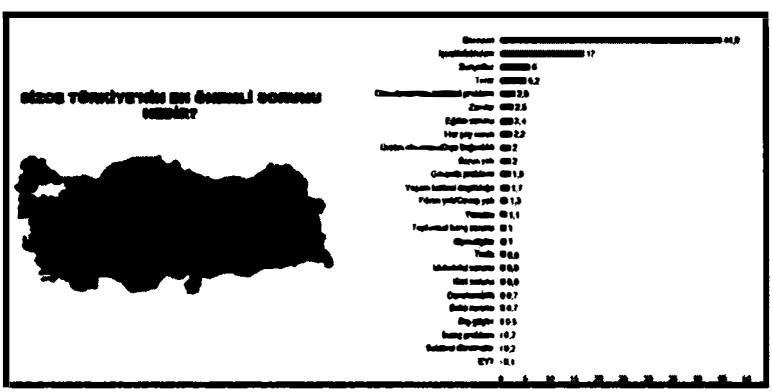
• Yerel seçimler AKP'ye artık gölün maya tutmadığı uyarısıydı.

• Barış Harekâtı'nın ekonomik maliyeti ve kışın yaşanacak ekonomik sıkıntı değişimin katalisti olacak.

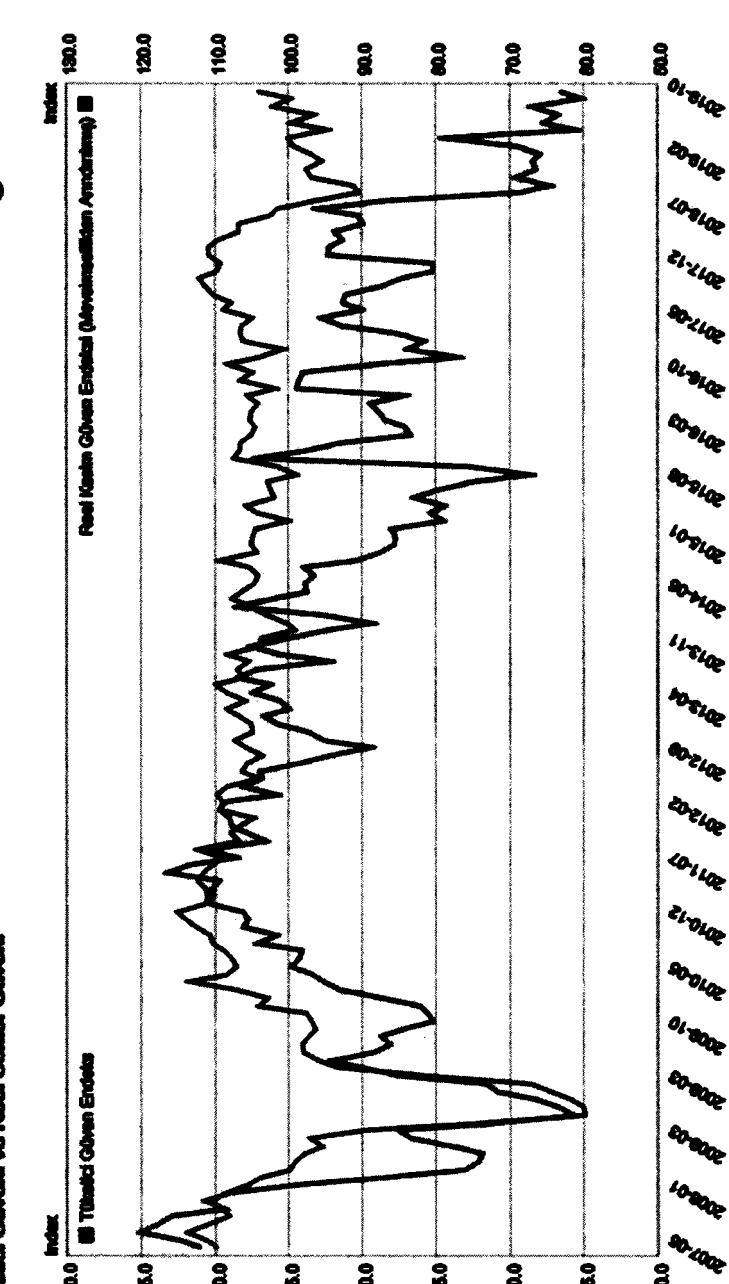
• 2020'de iktidar ya erken seçim yoluyla gidecek, ya da değişip "fabrika ayarlarına dönecek."

Verilerle ekonominin çöküşü

Metropoll anketi: Dengelenme filan yok, halk ekonomiden yaka silkiyor

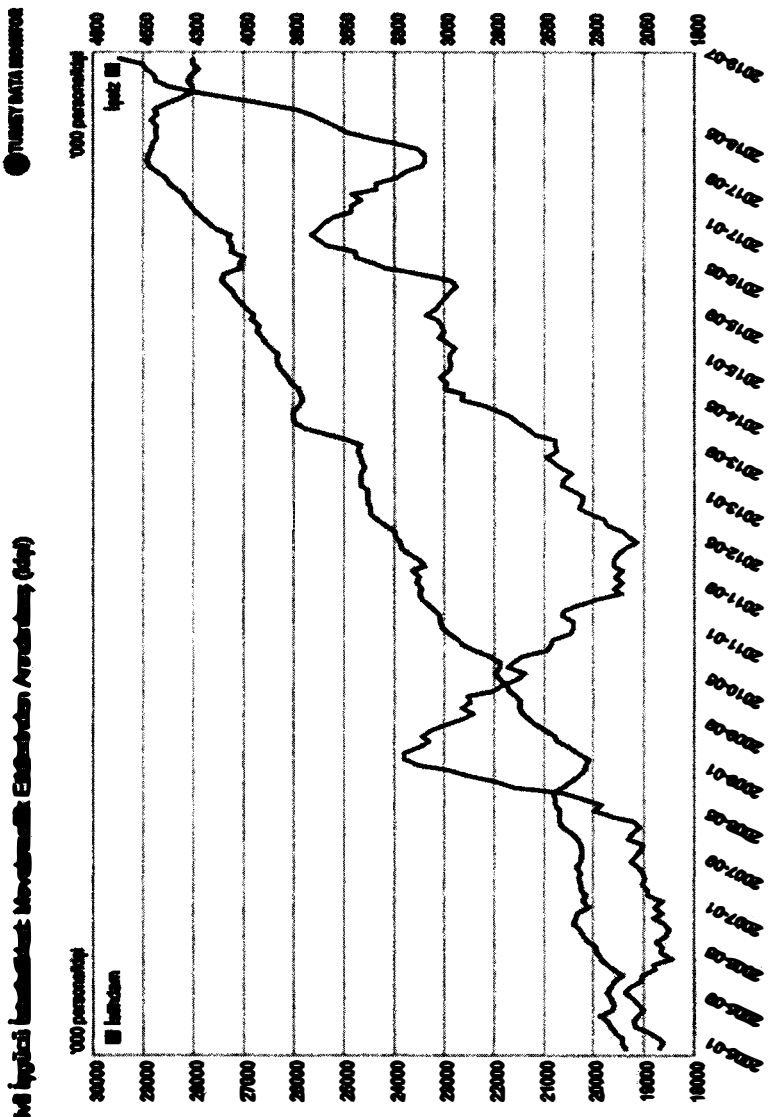
Tüketici, yani seçmenin güveni 2008 Büyük Finansal Krizi günlerine geri dönmüş!

Tüketici Güveni ve Reel Satışlar Güveni
TURKEY DATA MONITOR
Endeks
Tüketici Güven Endeks
Reel Kesim Güven Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış)
130.0
120.0
110.0
100.0
90.0
80.0
70.0
60.0
95.0
90.0
85.0
80.0
75.0
70.0
65.0
60.0
2007-06
2008-01
2008-05
2008-09
2008-10
2009-03
2010-05
2010-12
2011-07
2012-02
2012-06
2013-04
2013-11
2014-06
2015-01
2015-08
2016-03
2016-10
2017-05
2017-12
2018-07
2018-02
2018-10

• Aşağıdaki veri daha Temmuz-Ağustos aylarını kapsıyor, bakın şu işsiz sayısına.

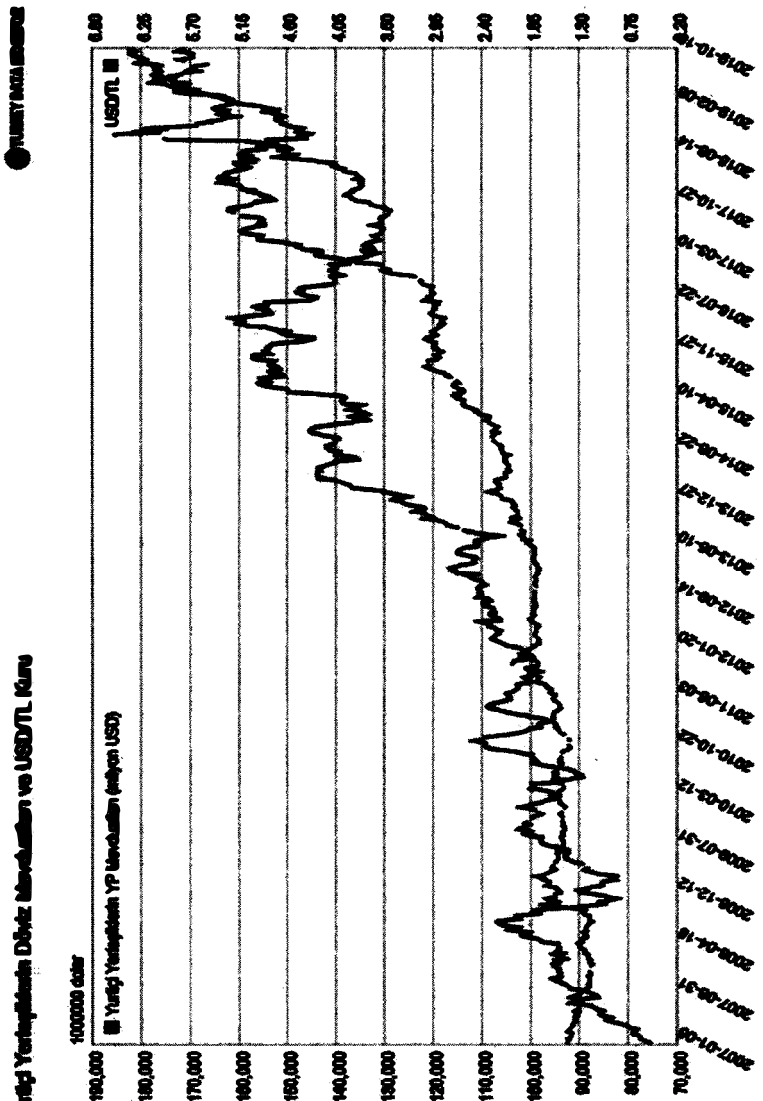
• Sizce kışın kaç işsiz olacak?

• Daha da kötüsü, istihdam da azalmaya başladı!

• Yarına ve hükümete güvensizliğin bir numaralı göstergesi her zaman dövize kaçış olmuştur.

• Bakalım halkımız hükümete güveniyor mu?

Ekonomi toparlanabilir mi?

Hayır, çünkü

• İşsiz vatandaş tüketim de yapamaz.

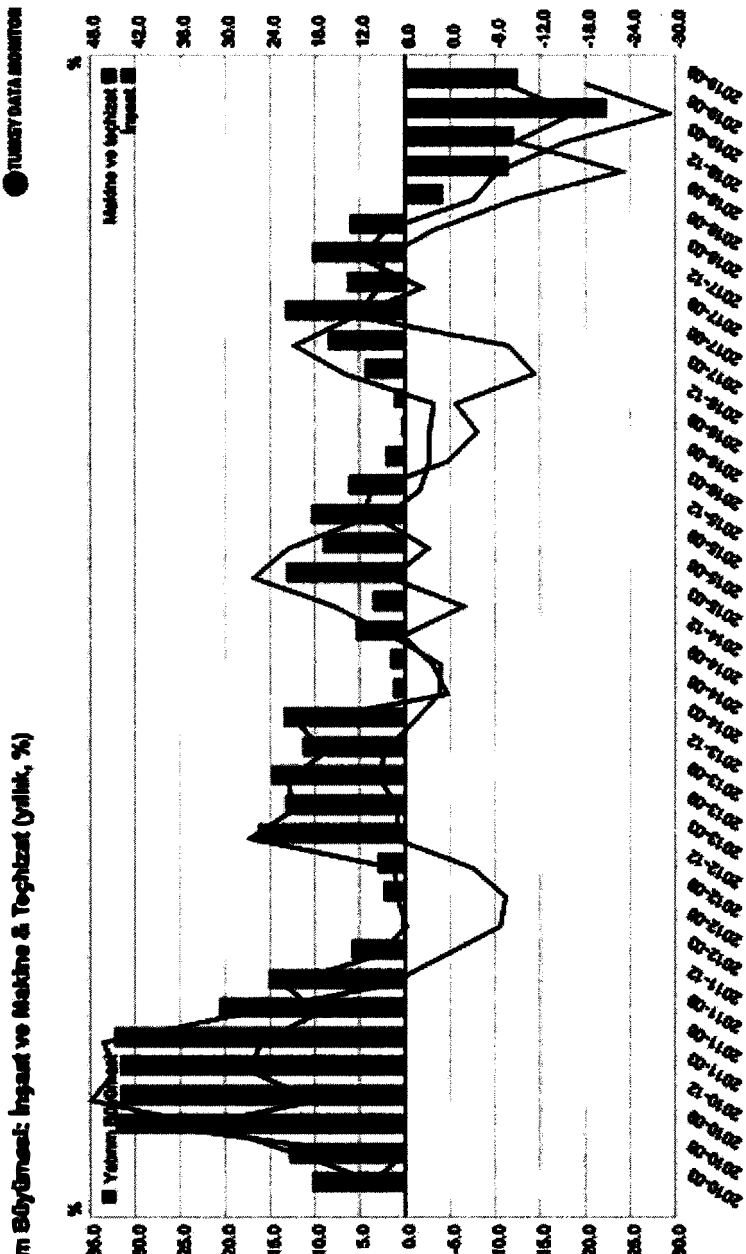
• Dar ve orta gelirli için harcanabilir gelirler enflasyona eziliyor.

• 2020 bütçesi daha fazla vergi vadediyor.

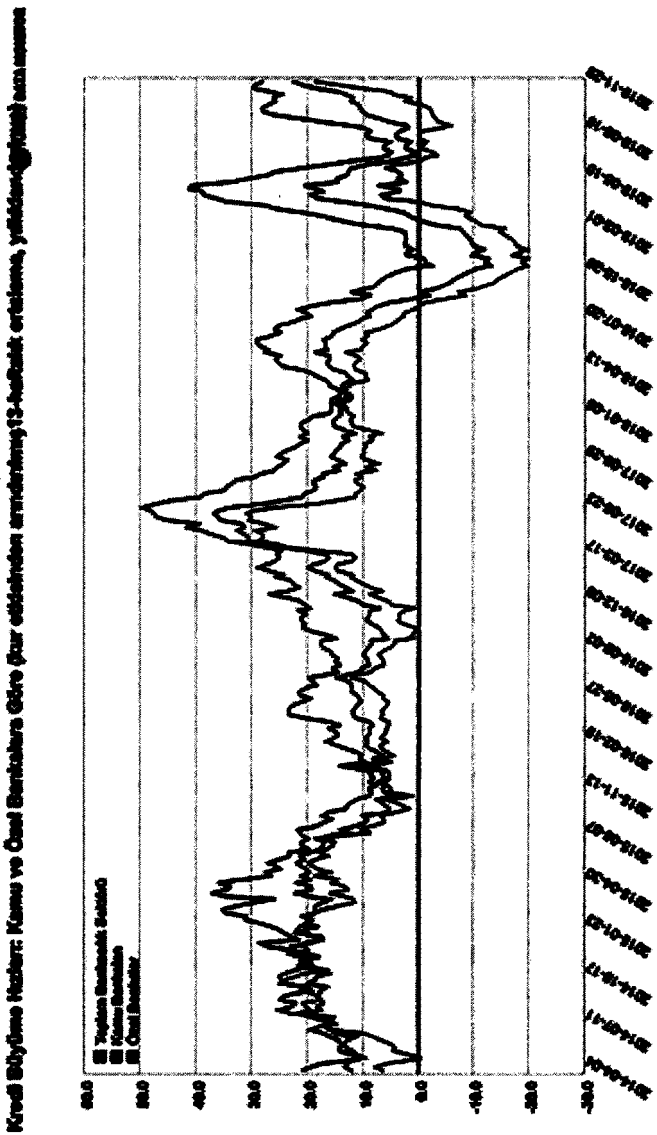
• Para ve bütçe politikasında tüm imkânları bu sene kullandık.

• AB durgunluğa gidiyor, MENA yavaşlıyor, İran ekonomisi çöktü, Arap ülkeleri resmen bize diş biliyor. İhracat da fren yapmaya mahkûm.

• Yabancı sermaye gelmiyor, iş insanı artık sabit sermaye yatırımı yapmıyor.

Yatırım Büyümesi: İnşaat ve Makine & Teçhizat (yıllık, %)
TURKEY DATA MONITOR
Yatırım, %
Makine ve teçhizat
İnşaat
%
%

• Özel bankalar kredi veremiyor, çünkü "zorda" ya da "sorunlu krediler" TL 250-300 milyar civarında.

• NASIL büyüyeceğiz, siz bana anlatın. Çünkü ekonomi kitaplarında yazmıyor.

İktidarı bitirecek 3 büyük hata

• Ekonomik problemi, ekonomik sistemi bozarak çözmek.

• Büyümeye odaklanıp istikrar, gelir dağılımı ve enflasyonu ihmal etmek.

• Barış Pınarı'nın ekonomik maliyetini hesaplamamak.

Bu kış ne olacak?

• ABD yaptırım uygularsa, Rahip Brunson selam söyler, özel sektör ve bazı bankalar kepenk kapatır.

• Aralık'ta TCMB yine faiz indirecek ve bankalardan döviz çekilişi başlayacak.

• Ekonomist verilere bakıyor, halkın ıstırabını anlamıyor. Soba ve kaloriferler yansın, yoksulluk katlanılmaz boyutlara varacak.

Dönüşüm nasıl gerçekleşecek?

• Dönüşüm talebi AKP tabanından gelecek.

• Erdoğan ya bu talebe riayet eder, ya da seçmen Babacan-Davutoğlu partilerine kaçar.

•Seçmenin kaçtığı partide MV'i de durmaz.

• Bir noktada MHP de AKP'yle yan yana durmaz.

• 2020'de erken seçim olur.

Erken seçimde ne olur?

Elimizdeki en taze anket Metropoll'den

• Eylül ayı araştırmalarında kararsızlar dağıtılmadan önce AK Parti ve MHP'nin oluşturduğu Cumhur İttifakı'nın oy ora-

nı yüzde 42, CHP, İYİ Parti ve HDP'nin toplam oy oranı yüzde 39.

• Sencar, kurulacak iki partinin Cumhurbaşkanlığı seçiminde belirleyici olacak kadar oy alacağını belirterek, şunları söyledi:

• Şu andaki Cumhur İttifakı ve Millet İttifakı aynen devam ederse, kurulacak partiler kimin yanında yer alırsa 50+1'e onlar daha yakın olur. Yeni partiler 5 puan bile oy alsa, Cumhurbaşkanı seçiminin belirleyicisi olurlar.

Son not

Şili

Bolivya

Kolombiya

İran

Irak

Lübnan

Halk niye sokaklarda, hiç sordunuz mu?

Çünkü halk aç!

2 Aralık
Ekonomide Dopingli Başarı

Evet, başlayalım artık Erdoğan döneminin niye bittiğini detaylandırmaya. Pastırma Yazı'nın en önemli öğelerinden biri de Ekim-Kasım'da açıklanan verilerin ekonomide nispi bir düzelmeye işaret etmesidir. Halk gittikçe derinleşen bir sefalet çukuruna gömülse de, bu ne yabancı yatırımcının umurundadır, ne de bize kredi veren ecnebi bankaların, ne de artık "halkla bütünleşen organik lider" sıfatını yitirip Sırça Duvar'ların gerisindeki Reis'in.

Onlar verilere bakarak göbek atar. Bizde bakalım verilere ve "düzelmenin" nedenlerini ve geçiciliğini kavramaya çalışalım.

2 Aralık'ta şunları yazdım

Yılların kaşarlanmış algı operatörü olarak, hükümet ve ona yakın duran basının, yani nerdeyse tüm basının, üçüncü çeyrek GSYİH büyüme verisini zafer çığlıklarıyla karşılamasına gıpta ettim. Pire böyle deve edilir. Biz de meslek icabı bir şeyler karalayacağız işte. Aslında ben makale yazmam. Şeytan beni bulup kafama muzur bir makale sokar, yazıp yayınlayıncaya kadar da huzur vermez. Bu onlardan biri değil. Bu, mesleğe sadakatten dolayı yazılan, dostlar alışverişte görsün makalesi. Çünkü bu büyüme verisinden 250 gram yağlı kıyma çıkmaz.

Gelişmekte Olan Ülkelerin ortalama %4 civarında büyüyeceği bir yıl, biz %0.5'i başarı kabul edeceğiz. Ahhh, ama onlara algı operasyonu yapılmadı da ondan böyle rahat rahat huzur içinde büyüyorlar!

Bu dünyada hakkında en fazla algı operasyonu yapılan ülke Çin, yine de takır takır büyüyor.. Bugün açıklanan imalat sanayi PMI verisine bakalım (51.8, Aralık 2016'dan bu yana en güçlü veri), nefes alalım.

Zaten bakıyorum:

İran? Algı operasyonu

Irak: Operasyonun daniskası

Şili: En iğrenci

Kolombiya? Böylesi görülmedi

Venezuela: Üst Akıl'ın bir numaralı hedefi

Lübnan: Yapsan da olur yapmasan da...

Yahu, bütün ABD ve İsrail nüfusunu Algı Operasyon Merkezleri'nde Algı Operatörü olarak istihdam etseniz bu kadar operasyon yapamazlar ya! Kötü yönettiniz ülkeyi işte, itiraf edin...

Biraz da veri kalitesine geçireyim. Sene başından bu yana nerdeyse 500 bin tarım dışı istihdam kaybettik. Eylül sonu itibarıyla elektrik talebi geçen yılın aynı dönemine göre %1.6 daraldı. AMMAvelakin ekonomi 3 çeyrektir arka arkaya büyüyor. Evet, biz ekonomistler çeyrekten-çeyreğe büyümeye bakarak analiz yaparız. Siz hissettiniz mi 3 çeyrektir büyüyen bir şeyi?

Siz bana elektrik tüketimi daralırken 3 çeyrekte maşallah nerdeyse %3.5 büyüyen bir ekonomi gösterebilir misiniz? Evet, kabuk değiştirip enerji verimliliğini artıran ekonomiler bunu becerir. Şöyle bir etrafınıza bakın bakalım, biz o ülkelerden biri miyiz?

Peki, istihdamda daralma olurken ekonomi büyüyebilir mi? Bittabikim, emek yerine makina ya da Yapay Zekâ ikame edersiniz. Yahu, GSMH verilerine bakın, bina-dışı özel sektör sabit sermaye yatırımları 2017'den bu yana daralıyor.

Peki bu tezatları nasıl açıklayacağız? Açıklamaya ihtiyacımız yok ki? Hesap soranı hapse atarız, olur biter.

Büyümenin nesini yazayım ya? Bugün Akgermanlar da konkordato ilan etti. Toyota CEO'ya göre, seneye oto bayileri kepenk indirmeye başlayacak. Bora Jet, SARAR, daralıyor, Good Year zorunlu tatil. İnsanın içi yanıyor. Bu şirketler bir gecede ısmarlama ihale almak için kurulmadı, hepsi on yılların alın teri ve sabrının mükâfatıydı. Ben büyüme artıya geçti diye sevineceğim!..

Zaten nasıl geçti Abi? Kamu harcamaları %7 büyümüş, biraz halkın cebine akmış, onlar da harcamışlar ve ekonomi Ç/Ç binde dört büyümüş.

Nesini yazayım yani? Ekonomide en basit kural! Özel sektör sabit sermaye yatırımı olmadan bir ekonomi kalıcı olarak büyüyemez, her geçen yıl da büyüme potansiyeli azalır. Yani güdükleşir. Bizde hükümete güven yok ki, yatırım olsun. Hadi işte çektiniz faizleri bin puan aşağı, bakalım 4. Çeyrekte yatırımlar büyüyecek mi? Kalıbımı basarım büyümeyecek.

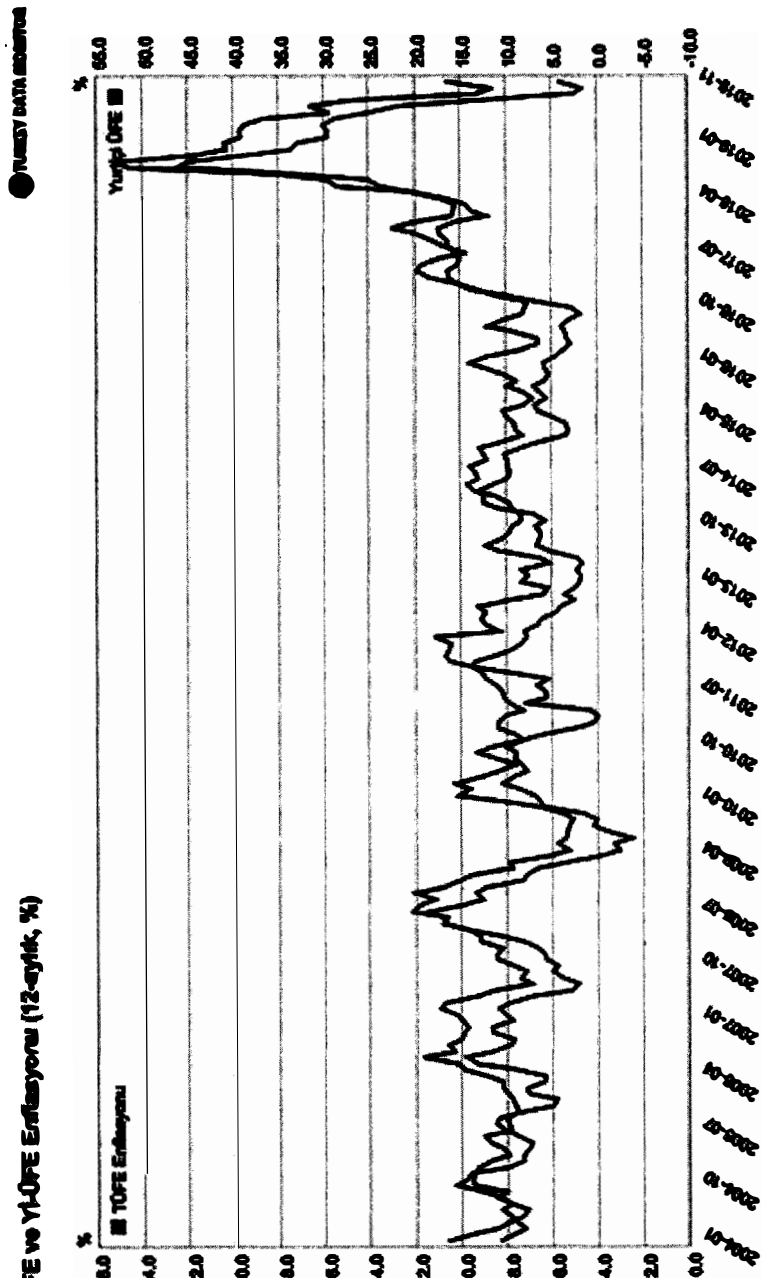
Millet 4. Sanayi Devrimi, Nesnelerin Interneti, Yapay Zeka konuşuyor, bunları ekonomiye entegre etmek için yatırım lazım. YOK!!! Zaten olsa da, o yatırımların başına dikeceğin işçi yok. Vasıflı olanlar kaçtı, geri kalanı da İmam Hatip'lerde sürünüp Odizm'le Deizm arasında takla atıyor.

Ne yazayım ya? İşte rakamlar, ihracat 3 aydır büyümüyor. ISO imalat sanayi PMI 49.5, yine daralıyor. Zaten 51 olsa ne olur? Ekonomi yazan cühela biraz ne yazdığını bilse 51'in de öyle ahım şahım bir rakam olmadığını, imalat sanayinin sadece birazcık büyüdüğü anlamına geldiğini bilir, yüzü kızarırdı. MUSIAD SAMEKS bileşik PMI 50.7. Maşallah, Temmuz'dan bu yana TL70 milyar kredi dağıtılmış, hükümet elinde avucunda ne varsa harcamış, büyüme çizgisinin sadece 0.7 puan ötesine geçebilmişiz. Şimdi ABD imalat sanayi

PMI açıklandı, 52.6. Biz 52.6'yı en son Kudretli Padişahımız Devletlü Sultan Süleyman Han zamanında görmüştük galiba.

Zaten bana ne ya? Büyüme yüzde bir olsun, yüzde 10 olsun, sokaktaki kadın fileyi doldurabiliyor mu? Doğal gaz faturasını ödeyebilecek mi bu ay? Çocuğuna kışlık alabilecek mi? Haftada kaç kez et girecek sofraya? Cevabı GSYİH'de var. Hanehalkı tüketimi sadece %1.5 büyümüş. Nüfus ne kadar artmış? O da o kadar. Yani fakir fakir kalmış, zengin de zengin.

3 Aralık'ta ise enflasyon rakamları açıklandı. TÜFE yine %11'e vurmuştu. Daha da yüksek çıkacaktı, ama nasıl olmuşsa, hangi kerametle bilinmez, yıldan yıla gıda enflasyonunda artış %9'un altında kalmıştı. Bu ölçümü okurun insafı ve kendi çarşı-pazar tecrübesine bırakıyorum. Sizce son bir yılda gıda fiyatları SADECE %9 mu arttı?

TÜFE ve Yİ-ÜFE Enflasyonu (12-aylık, %)
TURKEY DATA MONITOR
%
TÜFE Enflasyonu
Yurtiçi ÜFE
%

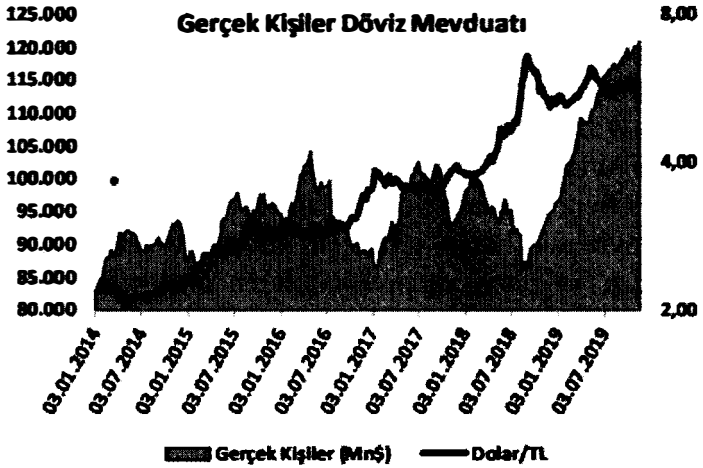
Zaten enflasyon artmaya devam edecek. İki nedenden dolayı: Birincisi, aşağıda arz edeceğim gibi, Batı'yla sebepsiz yere takışmaya devam edersek, önce ABD, sonra da AB bize yaptırımları dayayıp Father Brunson öpücüğü konduracak yanağımıza. O zaman da yine Albayrak'ın icat ettiği TCMB'nin özel bankalardan topladığı dövizi kamu bankalarına satması, onların da döviz piyasasında "müdahale" etmesi filan sökmeyecek. Döviz alıp başını giderken, arkasında enflasyonu da sürükleyecek ve zaten yarısı zombileşen özel sektörü iyice mevtalaştıracak.

Kitap yazılırken son veri 22 Kasım tarihliydi ve ekonominin zortlamak üzere olduğunu çakan zengin mudi, nerdeyse tüm birikimini dövize dönmüştü.

O gün şunları not aldım:

2020 yılının ekonomide modası "iç talebe bağlı büyümeye dönüş" olarak belirlenmişti. Bu taktiğin temelinde ise faizleri iyice düşürüp dövizi sabit tutmak yatıyor ki, buna ekonomide "İmkânsız Üçlü" deniyor. Nitekim döviz kuru sabit kalsa da, bireysellerin döviz tutkusu aralıksız sürüyor.

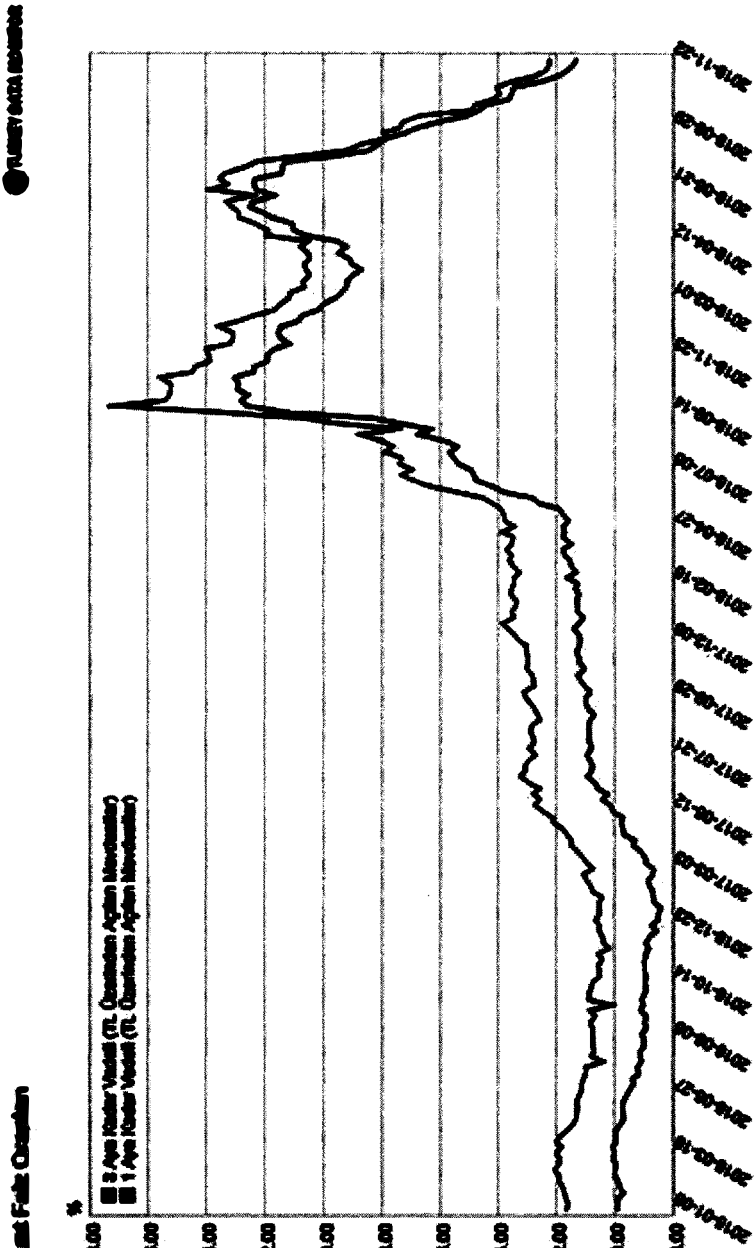
"TCMB tarafından haftalık olarak yayınlanan verilere göre 22 Kasım ile biten haftada yurt içinde yerleşik gerçek kişilerin döviz mevduatı 681 milyon dolar artarak 120.693 milyon dolar ile rekor seviyesini yeniledi."

(Kaynak: BMB Menkul Değerler)

Albayrak'ın çok yalın bir stratejisi var. Halk döviz alıp bankaya yatırıyor. Banka TCMB'ye munzam olarak yatırıyor, ya da TL karşılığı swap yapıyor. TCMB de dövizi kamu bankalarına vererek kuru döviz pazarında satış yoluyla istikrarlı tutuyor. Ama kâinatta Devri Daim makinası olmayacağı gibi, bu çarkın da ebediyen dönmesi imkânsız. Çünkü arada yurtdışına çıkan ve yastık altına giren para, çarkı yavaşlatıyor.

Kasım'da enflasyon yeniden çift haneye çıkacak ve 1-3 ay vadede TL mevduat faizi negatife dönecek.

Merkezi Faiz Oranları
%
3 Aya Kadar Vadeli (Yl. Üzerinden Ağırlıklı Ortalama)
1 Aya Kadar Vadeli (Yl. Üzerinden Ağırlıklı Ortalama)
26.00
24.00
22.00
20.00
18.00
16.00
14.00
12.00
10.00
8.00

TCMB'nin 12 Aralık'ta icra edeceği derin faiz indirimi ve Babacan-Davutoğlu partilerinin politik istikrar hususunda yaratacağı kaygıdan sonra dövize kaçışın bankacılık sisteminde kesif bir bilanço daralması ve TCMB rezervlerinin sorgulanarak var olan kısıtlı miktarda yabancı finansal yatırımın kaçması ve dış kredilerin iyice kısılması anlamına geleceği düşüncesindeyim.

Erdoğan'ın henüz anlamadığı bir handikabı daha var. Bu sene sonbahar sıcak geçince, ekonominin devinimi değişti.

Meteoroloji verilerine göre, "içerisinde bulunduğumuz kasım ayında İstanbul'daki sıcaklık ortalaması 21.7 dereceyi gördü. Oysa 1981'den beri yapılan ölçümler İstanbul'da kasım ayının sıcaklık ortalamasının 11.7 derece olduğunu gösteriyor" ifadesi kullanılırken, şu uyarı manşetlerde yer alıyor:

"Türkiye son yılların en sıcak kasım ayını yaşıyor. Sıcaklık mevsim normallerinin üzerinde seyrederken, yağışların ve soğuk havaların ne zaman etkili olacağı ise merak ediliyor. Durağan yüksek basınç sisteminin batıdan gelen yağışları engellediğini hatırlatan uzmanlar, kışın yağışsız ve çok soğuk geçebileceğine vurgu yapıyor."

Şu anda düşük elektrik ve doğal gaz kullanımı kadar hallere gelen sebze-meyvenin de ucuz olması tüketicinin güven unsuru ve harcama kapasitesini besler. Eğer kış meteoroloji tahminleri gerçekleşirse:

- Isıtma giderleri hanehalkı bütçesini çok yoracak.
- Gıda fiyatları dönemsel olarak çok sert artışlar gösterebilir.
- HES'den elde edilen elektriğin azalması ile daha pahalı üreten doğal gaz çevrim santrallerine ihtiyaç artar, ithalata yansır.
- Hükümetin sosyal yardım bütçesi hızla sarf edilir.

İşte, bu sene geç gelen kış 2020 Şubat-Mart aylarında alt ve orta gelirli hanelerin[44] bütçelerini vampir gibi emince, göreceğiz o zaman Erdoğan sevgisini...

44 Yani AKP'nin oy depolarının

4 Aralık
Özel Sektörün Borç Çıkmazı IMF'yi Getirecek

Size niye IMF ile stand-by yapmanın kaçınılmaz olduğunu nasıl anlatabilirim? Aslında işin özeti çok basit, üç cümle:

• Özel sektör aptalca borçlanma ve karsız yatırımları yüzünden batık.

• Hükümet o dillere ve okul kitaplarına destan olacak zekâsı ile bu borç sorununu en makul yaklaşım olan zombileri ölüme terk etmek, diğerlerini İstanbul yaklaşımı türü bir mekanizmayla kurtarmak yerine, borçları bankaların sırtına yığarak savma yoluna gitti.

• Şimdi bankalar da tıkandı. "Ölü borç" 60 milyar doları aştı. Bu para yalnız IMF'de var. Eğer stand-by yapmazsanız, ya özel sektörü geberteceksiniz, ya bankalar İtalya'ya dönecek. Niye ve neyi anlamıyorsun kardeşim?

• Şimdi daha teknik bir anlatım arıyorum. Aralık başında yazdığım notlarıma bakıyorum. Şöyle yazmışım:

Biraz şirketler cephesine dönelim, çünkü bazen makro-verilerin sunamadığı renk ve kokuyu oradan alabiliyoruz.

Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu (milyar $)

Bankalar	111,2	84,2
Reel Sektör	113,9	107,7
Banka Dışı Fin. Kur.	22,1	15,4
Toplam	247,2	207,2

Önce, Akbank Ekonomik Araştırmalar raporuna göre, Eylül ayında da FX kaldıraç azaltma devam etti. Niye önemli? Çünkü büyümeye hazırlanan bir özel sektör kaldıraç azaltmaz, artırır.

İkincisi, iflas ve konkordatolar artık tesadüf ya da istisna olmayacak kadar çoğaldı. Sadece dün (4 Aralık) Toprak İlaç ve Öney Taşımacılık iflasa giderken, Ahval News 12 şirket daha sayıyor. Ankara'da ise bir alışveriş merkezi[45] alacaklısı Ziraat Bankası'na devredildi.

Hükümetin BDDK vasıtası ve tüm imkanlarıyla bankalara kredileri yeniden yapılandırmaları için baskı yaptığı ve kredi faizlerinin son yılların dibine indiği bir ortamda, bu denli yoğun iflas ve konkordato da makro-verilerin yansıttığı iddia edilen manzaranın çok parlak olmadığını gösteriyor.

Peki, hükümet aptal mı? Aptalsa, tonla uzman çalıştıran TCMB veya BDDK niye onu uyarmıyor? Çok basit bir sebebi var. 2020-2023 döneminde yılda %5 reel büyüme artık resmi dinimiz oldu. EĞER 3 sene aralıksız %5 büyürsek, batık kredi sorunu çözülür, çünkü reel sektör para kazanır, borçlarını öder, bankalar da kar eder. Banka kar edince sermaye artırımına gider, eski batıklardan kaybettiği parayı telafi eder, likiditesini artırır, daha fazla mevduat toplar, yurtdışında daha rahat borçlanır. Özetle, hem batık kredi darboğazını aşarız, hem de yeniden hızlı büyümenin kanı ve canı olan bol ve ucuz krediye kavuşuruz.

İyi ama hükümet ondan maaş ve ulufe alanlar hariç hiç kimse Türkiye'nin bırakın 3 yıl arka-arkaya büyümeyi, bir yıl dahi %5 büyüyeceğine inanmıyor!

Size Kasım TCMB Beklentiler Anketi'ni göstereyim hemen:

---

45 Ankara'da bir AVM gitti... link: https://www.paraanaliz.com/2019/genel/ankarada-bir-avm-gitti-41314/

TCMB Beklenti Anketi

	Ağu-19	Eyl-19	Eki-19	Kas-19
Aylık enflasyon (%)	1.26	1.49	1.90	0.82
Yılsonu enflasyonu (%)	14.42	13.96	12.69	12.18
12-aylık enflasyon (%)	12.77	12.21	11.18	10.46
24-aylık enflasyon (%)	10.27	10.17	9.76	9.16
5-yıllık enflasyon (%)	7.94	7.83	7.61	7.38
10-yıllık enflasyon (%)	6.98	7.01	6.68	6.48
12-ay sonrası 5-yıllık sabit kuponlu tahvil oranı (bileşik; !	14.46	14.01	14.02	11.71
12-ay sonrası 10-yıllık sabit kuponlu tahvil oranı (bileşik;	14.27	13.90	13.78	11.71
TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti Beklentisi (%)	19.68	17.20	15.86	13.83
3-ay sonrasının TCMB ağırlıklı ortalama Fonlama maliye	16.90	15.67	15.03	12.43
12-ay sonrasının TCMB ağırlıklı ortalama Fonlama mali	14.93	13.99	13.21	11.07
12-aylık TCMB Bir Hafta Vadeli Repo İhale Faiz Oranı (%	14.70	13.69	13.17	11.22
24-aylık TCMB Bir Hafta Vadeli Repo İhale Faiz Oranı (%	12.44	11.75	11.52	10.01
Yılsonu Döviz Kuru	5.90	6.00	6.05	5.91
12-aylık Döviz Kuru	6.27	6.35	6.41	6.32
Yılsonu Cari Denge (mlr $)	-6.72	-5.89	-0.85	0.59
Yılsonu Cari Denge (gelecek yıl) (mlr $)	-16.92	-16.35	-12.83	-13.33
Yılsonu Büyüme Oranı (%)	0.02	0.01	0.09	0.29
Yılsonu Büyüme Oranı (gelecek yıl) (%)	2.64	2.60	2.96	3.06

2020 yılında %3 büyüme reel sektör ve finans uzmanlarının konsensus büyüme tahmini. IMF, Dünya Bankası, EBRD, OECD gibi ciddiye alınacak kurumlar da farklı düşünmüyor. İşte OECD Kasım Türkiye Raporu'ndan daha uzun vadeli büyüme rakamları:

Turkey	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible] TRY billion	[illegible] (2009 prices)				
GDP at market prices	2 608.5	7.5	2.8	0.3	3.0	3.2
Private consumption	1 550.5	6.2	0.1	-0.6	4.0	3.8
Government consumption	387.0	4.6	7.1	4.8	1.8	2.1
Gross fixed capital formation	764.7	8.2	-9.6	-15.9	4.0	6.5
Final domestic demand	2 712.2	6.6	0.9	-4.4	3.6	4.3
Stockbuilding[1]	-28.4	0.7	-2.3	-0.5	0.2	0.0
Total domestic demand	2 683.8	7.4	-1.6	-4.9	3.8	4.3
Exports of goods and services	573.0	12.0	7.8	5.2	3.7	2.9
Imports of goods and services	648.2	10.3	-7.7	-12.4	6.6	5.8
Net exports[1]	-75.3	0.1	4.2	5.3	-0.7	-1.9
Memorandum items						
GDP deflator	_	11.0	16.4	16.0	13.0	10.9
Potential GDP, volume	_	5.5	5.2	4.4	4.0	3.9
Consumer price index[2]	_	11.1	16.3	15.8	13.2	10.0
Core inflation index[3]	_	10.1	16.5	14.3	12.9	9.9
Unemployment rate(% of labour force)	_	10.9	11.0	13.5	13.2	13.0
Current account balance (% of GDP)	_	-5.6	-3.0	0.3	-0.7	-1.3

1. Contributions to changes in real GDP, actual amount in the first column.
2. Based on yearly averages.
3. Consumer price index excluding food and energy.

Source: OECD Economic Outlook 105 database.

OECD Türkiye'nin NİYE Ankara'nın kaprisleri yüzünden hızlı büyüyemeyeceğini de anlatıyor. Ben de Sevgili Büyüğüm Tuğrul Belli'nin ağzından aktarayım:

"Dünya Bankası (DB) Kasım ayı başında "Türkiye Ekonomik İzleme Raporu"nun 3. sayısını yayınladı.

Raporun alt başlığı "Yeni bir Rota Çizmek". Raporun ilk kısmında yakın dönemde ekonomide vuku bulan gelişmeler ve Hükümetin aldığı önlemler ele alınırken, ikinci kısımda ise bundan sonra yapılması gerekenlerle ilgili Dünya Bankası'nın görüşlerine yer verilmiş. Bu bağlamda DB Türkiye ekonomisinde ve ekonomi yönetiminde süregelen belirsizliklere ve bu durumun yatırımlara olan etkisine özel bir önem atfetmekte.

DB raporunda belirsizlik – yatırım ilişkisini ortaya koymak amacıyla bir kaç grafik verilmiş. İlk grafikte yabancı yatı-

rımcıların bir ülkeye yatırım yaparken en çok önem verdikleri ülke karakteristikleri sıralanmakta. "Siyasal istikrar ve güvenlik" ile "yasal ortam ve düzenlemeler" ilk iki sırada. (Sonra sırasıyla "büyük iç pazar", "makroekonomik istikrar", "kaliteli işgücü" ve "iyi fiziki altyapı" geliyor.) Hemen yanında yer alan ikinci grafikte ise Türkiye'nin "düzenleyici yönetişim" (regulatory governance) konusunda kendisiyle aynı kulvardaki ülkelere kıyasla en kötü skora sahip olduğu gösterilmekte.

Raporda Türkiye'de uygulamaya konulan ticari ve ekonomik düzenlemelerin ve çıkarılan yasaların etki değerlendirmelerinin yeterince yapılmadığı ifade edilmekte. Bakanlıklar ve düzenleyici kurumlar tarafından uygulamaya konulan yönetmeliklerin metinlerinin önceden yayınlanması suretiyle kamuoyunda tartışmaya açılması şeklinde bağlayıcı bir yasal zorunluluk bulunmuyor. Türkiye'nin özellikle yasal çerçevenin etkinliği ve yasal düzenlemelerle ilgili anlaşmazlıkların çözümünün etkinliği ile ilgili düzenleyici yönetişim göstergelerinin 2012 yılından sonra belirgin bir şekilde gerilediği de belirtiliyor.

DB büyük veri (big data) teknikleri kullanarak Türkiye'de ekonomiyi ve ekonomik aktörleri etkileyen kural ve düzenlemelerdeki değişikliklerin sayısı ve sıklığının son dönemlerde keskin bir şekilde arttığını ortaya koymakta. 2007'de 551 olan bu değişikliklerin sayısı 2018'de 3800'e çıkmış bulunuyor! Süregelen bu yasa-yönetmelik enflasyonu ve ekonomik aktörlerin bunlara olan uyum sürelerinin yarattığı karışıklık ve belirsizlikler ekonominin verimli işleyişini ister istemez zayıflatmakta.

Dünya Bankası kurallar ve düzenlemelerdeki değişikliklerin giderek daha fazla ihtiyari araçlarla yapıldığına da dikkat çekmekte. 2003-2008 arasında çoğu değişiklik birincil yasalarda yapılan değişikliklerle gerçekleştirilirken, 2009'dan sonra ise çoğu değişiklik alt düzey yönetmelik ve genelgelerle gerçekleştirilmiş.

2016-2018 arasında yapılan değişikliklerin ise yüzde 90'ı bu şekilde yapılmış. DB düzenlemelerin bu şekilde yapılmış olmasının illa ki kuralların kalitesi ve uygunluğu açısından bir bozulma işareti oluşturduğu anlamına gelmeyeceğini, ancak genel olarak ekonomideki belirsizlikleri mutlaka ki artırıcı bir unsur olduğunu ifade etmekte.

Milli gelir rakamlarından da görülebileceği gibi Türkiye'nin son yıllardaki en önemli zafiyetlerinden biri yatırımlardaki reel gerileme. Bu sorunu çözmenin en önemli yollarından biri yatırımcıların önlerini görebileceği bir yasal ortamı sağlamak olmalı[46]*."*

EĞER, %2-3 büyüyeceksek, özel sektör borcunun büyük kısmını ödeyemez. Bu durumda, bankaların batık kredi stoku sürekli artar. Resmi olarak batık krediler yılsonunda %6 civarındaydı. Ama bakın Denizbank GM Hakan Ateş ne diyor:[47]

"Bankaların takipteki alacaklarına (batık kredi) ilişkisinde Ateş, bugün takipteki alacakların kullandırılan kredilere oranının yüzde 5.2 seviyesinde olduğunu, yıl sonunda yüzde 7-8 çıkabileceğini, ancak korkmaya gerek olmadığını, sektörün mali yapısının sağlam olduğunu anlattı."

UniCredit'in Türkiye'den çekilmesini araştıran ArtıGerçek yazarı Pelin Cengiz[48] de şu bulgulara erişiyor:

"Türkiye'ye 2000'lerle birlikte giriş yapan ve Türkiye bankacılık sisteminde önemli bir orana ulaşan yabancı bankalar, son yıllarda günü kurtaran ekonomi politikaları ve siyasi müdahalelerle oluşturulmak istenen piyasa mekanizmaları sebebiyle uygun çıkışın yolunu gözlüyor olabilir.

46 TurkishBank Kasım ekonomi raporu

47 Cumhuriyet, Batık oranı yüzde 7-8'e çıkar, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/1705632/batik-orani-yuzde-7-8e-cikar.html

48 Unicredit, Yapı Kredi ile yedi termik santrale kredi verdi, şartlar değişti, çıkış süreci başlattı, link: https://www.artigercek.com/yazarlar/pelincengiz/unicredit-yapi-kredi-ile-yedi-termik-santrale-kredi-verdi-sartlar-degisti-ortaklik-tan-cikti

Yapı Kredi ve Unicredit ortaklığının AKP iktidarları döneminde ekonomi politikalarının ana omurgasını oluşturarak yükselen enerji, inşaat ve altyapı işlerine hatırı sayılır bir desteği oldu diyebiliriz.

Perşembenin gelişi de aslında çarşambadan belliydi.

Bir süredir Bloomberg ve Reuters, başta kömürlü termik santraller olmak üzere enerji yatırımları olan şirketlerin kredi geri dönüşlerinde sorunlar olduğunu, şirketlerin borç yeniden yapılandırmaya gitmeye başladığını yazdı.

Bunların arasında Yapı Kredi'nin özelleştirme projelerini finanse ettiği Bereket Enerji'nin öne çıkmasının bankada "rahatsızlık" yarattığı dile getirilmişti.

Borç yeniden yapılandırmalarına "siyasi yönlendirmeler" yapılmak istendiği de yine konuşulanlar arasında yer almıştı.

2018'in üçüncü çeyreğinde Yapı Kredi hisselerinde kur krizinin de etkisiyle 846 milyon Euro'luk değer kaybı görüldü. Bu kayıpta kömürün finansmanının etkilerinin olduğu belirtiliyor. Bunun ardından banka, zayıf ekonomilerin etkilerine maruz kalmayı azaltmak ve bilançosunu güçlendirmek için "müşterileri, sektörleri ve ülkeleri" yeniden gözden geçirmeye aldı.

Geçen yıl Bloomberg, enerji firmalarının aldığı kredilerin en az 6,1 milyar dolarlık kısmının yeniden yapılandırma içinde olduğunu belirtmişti. Bereket Enerji Grubu'nun 4 milyar dolarlık borcun yeniden yapılandırılması için bankalarla görüştüğünü yazmış, Bereket Enerji Grubu'nun en büyük alacaklısı bankanın Yapı Kredi Bankası olduğu, Vakıfbank ve İş Bankası'nın da aralarında bulunduğu altı bankaya 700 milyon dolar uzun vadeli kredi borcu olduğunu aktarmıştı.

Fosil yakıtların uluslararası alanda finansmanını takip eden İtalya merkezli RE:COMMON ve CAN Europe için gazeteci Elif İnce tarafından yapılan kapsamlı bir çalışmaya göre, tespit edilebilen projeler dahilinde Yapı Kredi ve Unicredit, Türkiye'de 79 büyük projeyi finanse etti."

Ve o projelerin de hepsi elektrik fiyatlarının girdi maliyetlerine paralel artırılamaması nedeniyle batık. Manzarayı çaktınız mı? Bu analiz doğruysa, Batı'lı sermaye ufaktan tüyüyor. Zaten tasarruf yani finansal sermaye darlığı yaşayan bu güzel ülke, bir kısmını da dağa-taşa yapılan inşaat ve kullanılmayan enerji santrallerinde batırdıysa nasıl telafi edecek?

O zaman söylüyorum: Dünya Bankası ve S&P gibi kaynaklara göre, banka portföylerindeki kredilerin %12-15'i, yani TL300-380 milyar arası kredi bir yıl içinde batığa dönüşebilir. Devlette bu miktarı tanzim edecek fon var mı? Nerede, meteliğe kurşun atıyor. Banka veya şirket sahibi öz sermaye koyar mı? Tek kör kuruş koymaz, sebebini de Tuğrul Belli Hocam yukarda anlattı. O sermayeye nasıl para kazanacağı belli değil ki, riske atsın?

Peki, bankalar krediyi kesip, dev şirketler-- ki bunların arasında AKP'nin en sadık destekçileri mebzul miktarda yer alacak-teker teker batmaya başlarsa ne olacak? Yoğun işsizlik ve seçmenin isyanı.

Çin, Katar, Rusya yardım edecekmiş. Ben bu bölümü yazarken "Katar 7 milyar dolar daha yatırım yapacak" diye bir balon uçtu, güldüm... Katar yapmaz değil, bizde o kadar yatırım yapılacak proje yok, Abi. Çin yapar, ama karşılığında ebesinin nikâhını da ister. Bu hükümet Asya ve Afrika'da Kuşak-Yol Projesi'ne yakın ülkelerin ucuz zannettikleri Çin kredisi karşılığında nasıl tren yollarını, limanlarını rehin vermek zorunda kaldığını okumak zahmetinde bulunsaydı, böyle aptalca dedikoduları yayıp zaman kazanmaktan vazgeçerdi.

Tekrar edeyim: Ya IMF gelecek, ya özel sektör gidecek. Merak etmeyin, IMF gelirse fakir-fukaranın emekli maaşı ve sosyal yardımlarını kesmez. Erdoğan'ın bir numaralı cukka dağıtma aracı Kamu İhale Yasası değişse, bu ülke ekonomi sıkıntılarının yarısından kurtulur. IMF, paranın bulunduğu yerden kesinti yapar. Bizde yok, Saray ve yandaşlarında var.

Gerçek şudur: IMF para koyacak; batık kredilerin şirket ve bankaların kabulleneceği; hem vatandaşın hem de kreditörlerin hakkını kollayacak biçimde yeniden yapılandırmanın hakemi olacak. Çünkü en önemli meseleyi en sona bıraktım. Bu hükümet artık global sermaye nezdinde o denli itibar kaybetti ki, Çin'den ya da Malta veya Man Adaları'ndan mucizevi şekilde tonla para gelse de, kimse onun yönettiği bir yeniden yapılandırma sürecine inanmaz. Gelen paracıklar bir yılda kaçar gider, şirketler ve bankalar yine meteliğe kurşun atar.

5 Aralık

Bizi Fakirleştiren Yalnızlık

Odin Aşkına, Türkiye'nin uzun vadeli diplomatik stratejisini bilen var mı?

Eğer hayır dediyseniz, size değerli büyüğüm Yeni Şafak yazarı Nedret Ersanel'den[49] bir alıntıyla çok net bir şekilde izah edeyim:

"Türkiye'nin Libya adımının Akdeniz ve 'içindekiler' üzerinden okunması doğrudur. Doğal bağlantısını Libya iç dengelerinde görenlerden kimileri Trablus'ta bundan sonra daha istikrarlı bir yönetimin yolda olduğunun işareti saydı, kimileri de, 'Trablus tamamdır' diye şimdiden sonucu ilan etti...

Bunlar doğru mudur? Doğrudur. Peki, Libya-Türkiye anlaşmasındaki doğruların ne kadarıdır? Yüzde 30, o da belki...

Bu oran o kadar düşüktür ki, dış politika kıvamınızı tutturamazsanız hepsi "yanlış"a dönüşebilir...

Ne Libya o kadar dar ne Akdeniz o kadar sığ...

***

Türkiye'nin 'akıl çapı'nı hâlâ anlamıyorlar, hayret...

Akut muhaliflerden en azından ben ümidi kestim. Fakat Ankara Hükümeti'ni destekleyenlerin dahi meseleyi 'ilk akla gelenler' irtifasından görmeleri, görmelerine imkân verilmesi Türkiye'ye haksızlık!

49 NATO zirvesinde Libya kartı: 'Sizinle mi çalışalım Rusya'yla mı?', link: https://www.yenisafak.com/yazarlar/nedretersanel/nato-zirvesinde-libya-karti-sizinle-mi-calisalim-rusyayla-mi-2053551

'Oyun kurma/oyun bozma' metaforunun müellifi olarak tekrar sormak zorundayız; Türkiye'nin yaptığını anladınız mı?..

İyi o zaman;

TANAP ve Türk Akımı ile bunun Bakü ve Moskova ortakları, Libya anlaşmasından bağımsız olabilir mi?

'Kanal İstanbul' açıklaması Libya uzlaşısından müstesna olabilir mi?

Almanya-Fransa-İngiltere-Türkiye toplantısı Ankara-Trablus mutabakatından gayrı olabilir mi?

"Tren", Gürcistan, Bakü dengeleri, Libya anlaşmasından, anlaşmanın "diğer ayakları"ndan ayrı olabilir mi?..

Hele hele, NATO Zirvesi'nin zamanlamasına oturması tesadüfi veya Yunanistan'ın kudurmuş gibi meseleyi Londra'ya taşıyacağı bilindiği halde Ankara tarafından ıskalanmış olabilir mi?..

***

Washington: "ABD, Libya halkı için güvenli ve müreffeh bir gelecek vaat ediyor. Bunun gerçekleşmesi için dış aktörlerin gerçek taahhütlerine ihtiyacımız var. Özellikle Rusya'nın askeri müdahalesi Libya'nın barış, güvenlik ve istikrarını tehdit ediyor"... (26/11)

Anlıyoruz ki, Amerika Libya krizinde vardı ama şimdi göbeğine sahne kuracak. Rusya açısından da öyle; ABD'ye Ukrayna'da diklendi başardı, Suriye'de yendi, şimdi Libya...

Ağırlıkları farklı farklı olmakla birlikte başka ülkeler de var; Fransa, İtalya, S. Arabistan, Katar, Mısır, BAE, Yunanistan, İsrail. Hepsi tek tek veya kümeler halinde farklı dengeleri destekliyor, bir veya birden çok çıkarı kolluyorlar.

Libya liderliğine oynayan General Hafter, sıradan bir CIA karakteri. Çeyrek asırdır onlarla çalışıyor. BBC şöyle anlatıyor; "Hafter yıllarca Libya lideri Kaddafi'yi devirmeye çalıştı. Üstelik bunu Virginia-Langley'de, CIA merkezine yakın sürgün evinden yaptı"... (08/04.)

Hafter'i Kahire de destekliyor. BAE destekledi hatta şimdi Moskova da! Bu ciddi bir hal. ABD yine net değil. Libya'nın eski BAE büyükelçisini sahaya sürdüğü ve bunu Hafter'in Rusya'ya kaymasına yanıt olarak kurduğu iddia ediliyor. Ama yukarıdaki taze açıklama ABD'nin Rusya'daki varlığından kesin biçimde rahatsız olduğunu gösteriyor.

***

Peki, Libya'yı iki hatta üç süper güç için gırtlak gırtlağa getirecek kadar değerli kılan ne?..

Petrol? Evet.

Akdeniz? Evet.

Yeterli mi? Hayır.

Az mı?

Değil ama asıl; Washington Libya'yı, ABD Silahlı Kuvvetleri'nin merkezi şu an Almanya-Stuttgart'ta bulunan Afrika Komutanlığı'nın üssü haline getirmek istiyor. Rusya'nın Libya'ya abanması ve Türkiye'nin de bu kaotik dengenin arasına kama/terazi sokması o!

Libya'nın ardı Afrika. Akdeniz'i kim bilir kaça katlayacak keşfedilmemiş kaynaklar. Türkiye'nin ve Çin'in Afrika'daki yatırımları, hedefleri malum. Rusya? 23 Ekim'de Soçi'de gerçekleştirilen devasa 'Rusya-Afrika Zirvesi' de böylece yerine oturuyor!

Pekin ve Moskova'nın bu kıtadaki mevcudiyetleri bile Batı'ya pahalıya patlıyor. Çünkü Afrika ülkeleri ABD ile masaya yeni pazarlık şartlarıyla oturuyorlar.

Rusya'nın burada 'askeri işbirliklerini' öne çıkarmasını da anımsayalım... "Rusya Kuzey Filosu'na bağlı Mareşal Ustinov füze kruvazörü, Çin ve Güney Afrika donanmalarının da katılacağı deniz tatbikatı için Cape Town'a girdi"... (24/11, Sputnik.)

Çin: "Bu tatbikat tarihidir. Üç ülke için türünün ilk örneğidir. Üç ülke arasındaki ilişkinin başlangıç noktasıdır"... (27/11)

***

Libya, NATO'nun Afrika kıtasına girmesi için mükemmel bir kapı. Öte yandan Rusya, Suriye'nin üzerine bir de Libya'ya yerleşirse NATO'nun Akdeniz'deki varlığı sendeler. Rusya ve Libya'nın, Sovyet dönemine dayanan yakın siyasi, askeri ve ekonomik bağları da var. Türkiye'nin de öyle. Artı, tarihi bağ!

Londra-NATO zirvesinin arifesinde gelen Türkiye-Libya anlaşmasının Akdeniz'in bildik sorunlarından beslenen gerekçeleri var ve bunlar kritik ama... Daha fazlasına 'giriş' bunlar işte...

Rusya-Fransa-Mısır üçgenini takip etmeliyiz. Körfez ülkeleri-ABD planlarının nasıl güncellendiğini izlemeliyiz. Türkiye, Akdeniz ve Libya'ya, yani "büyük savaş alanı"nın kapısına yüklendi. Yunanistan'ın hırsla, "bu anlaşmanın içeriği nedir" sorgusunu merak etmeliyiz, çünkü o sormuyor!

Şimdi; NATO'da Türkiye elindeki kozlara bir yenisini eklemiş oldu. Peki, 'kiminle birlikte'? Rusya'yla mı Amerika'yla mı Çin'le mi?

Tek başına!

Peki, Libya'da onu yanına almak isteyen olmaz mı? NATO zirvesi o işte.

Herkes Türkiye'yi izliyor olacak. Siz de gözünüzü ayırmayın. Çünkü ne yapacağı, hatta yaptıklarının gerçek nedenleri bile belli olmuyor... (İtalikler bana ait)"

Siz anladınız mı? Bu makaleyi ve benzerlerini dört kez okudum, yine anlamadım. Beynimin "jenetik kodları ile oynandı."[50] Arka arkaya sıralanmış, Erdoğan'ı bizim gibi fanilerin minik zihnine sığmayacak çok boyutlu satranç oyununu yöneten Üst Akıl olarak özneleştirip, methiyeler yazan bir makale...

Çünkü Türkiye'nin bir diplomatik stratejisi yok. Erdoğan İslamcı olmaktan çok Batı ve Hristiyanlık-Musevilik karşıtı bir yapıya sahip. Maalesef dış politikamızı da milli menfaatlerimiz değil, bu şahsi önceliklendirme belirliyor.

Erdoğan rejimini 2020 yılında bitirecek, ya da çok köklü bir politika değişimine zorlayacak en önemli gelişmelerden biri de ekonomik ve siyasi partnerlerimizin artık bizden yaka silkmesi.[51] Yalnız ABD-AB değil, Rusya ve İran da! Katar hariç Araplar da.

Tek Kutuplu Dünya yerini Çok Kutuplu Dünya'ya bırakıyor. Bu evrimin birden fazla boyut var. Bizi ilgilendiren iki tanesiyle yetineceğim. Bunlar yeni Soğuk Savaş ve Samuel Huntington'un Medeniyetler Savaşı. Erdoğan her ikisinde de yanlış ata oynadı ve son tura gelinirken zararı ödemek zorunda kalacak.

---

50 İşte yine AKP cenahının çok sevdiği, ama her anlamı taşıyabildiği için hiç bir şey ifade etmeyen bir deyim daha.

51 Tired of Iran and Turkey, western powers are getting ready to push back, link: https://www.thenational.ae/opinion/comment/tired-of-iran-and-turkey-western-powers-are-getting-ready-to-push-back-1.948087

Makalelerimde sık sık dem vurduğum ikinci Soğuk Savaş[52] çoktan başladı. Rusya ve Çin müttefikleri ile birlikte ABD'nin global egemenliğine meydan okuyorlar. Trump gibi ABD'yi kendi kabuğuna çekmek isteyen bir başkanın varlığı da onların işini kolaylaştırıyor, çünkü tüm dünyada Amerikan nefretini tırmandırıyor. Bu savaşta Çin ve Rusya tek başlarına ABD ile başa çıkamayacaklarını çok iyi biliyorlar. Bu yüzden gittikçe sıkılaşan bir ittifakın ortasındalar.

Çin Yol ve Kuşak Projesiyle Asya ve Afrika'da ittifakın kendine ait nüfuz alanını genişletme çabası içinde. Rusya ise Suriye, İran hatta Mısır ile işbirliği yaparak ABD'nin yavaştan terk ettiği Orta Doğu, bir sonraki aşamada ise Avrupa üzerinde hâkimiyet kurma planları yapıyor.

Ne kadar inkâr edilse de, yalnız Musevi ve Hristiyanlar değil, Asya din ve felsefelerinin de İslam'a karşı tutum aldığı kesin. Her iki tarafta da suç var bence, ama bu konuda ayrıntılı görüş belirtmek ayrı bir kitap konusu. Bizim açımızdan mühim olan şu: Türkiye AKP dönemine kadar Müslüman, fakat seküler ve Batı'lı bir ülke kimliğini taşırdı. Ama Erdoğan, artık Doğu'lu ve Müslüman olarak tanınmak istiyor. Bu da bizi gittikçe kazanı kaynayan Medeniyetler Çatışması'nın tarafı yapıyor.

Bu iki savaşın da kazananı şimdiden belli. ABD cephesi ve İslam karşıtları. Sebebi de basit. Her büyük savaşı demokrat ülkeler kazanmıştır. ABD ve Batı ittifakının diğer üyeleri demokrat, Rusya ve Çin ise değişik yapıda diktatörlükler. Yeni Soğuk Savaş topla-tüfekle değil, teknolojiyle, sermaye

52 Eski ABD Çin Elçisi anlatıyor: China and US in new 'cold war' that is 'more difficult' than Soviet-era, says former US Ambassador to China, link: https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3029735/china-and-us-new-cold-war-more-difficult-soviet-era-says

Çok detaylı, Çin görüşünü yansıtan fakat yukardakinden bir ölçüde daha iyimser bir görüş için: Is a New Cold War Inevitable? Chinese Perspectives on US–China Strategic Competition, link: https://academic.oup.com/cjip/article/12/3/371/5544745

birikimiyle ve tarafların ellerindeki tüm varlıkları ustaca birleştirerek rakibi alt edecek enstrümanları devreye sokması ile kazanılacak. Çin'in ABD'nin teknolojisi olmadan, Rusya'nın ise Batı pazarına erişimi olmadan hayatta kalma şansı olmadığını hatırlatayım.

İslam'ın ise hiç şansı yok. Kendi içinde Sünni-Şii bölünmüşlüğü yaşadığı gibi, bir de Türkiye'nin gereksiz müdahaleleri sayesinde Sünni blok da bölündü. Zaten kendini savunacak topu-tüfeği ya da sermayesi de yok.

Türkiye'de bu tezime inanan çıkmaz, Batı'da da karşı çıkan çok olacaktır. Zaten oyun sonu mühim de değil. Bizim açımızdan kısa vade önemli. Kısa vadede iki nokta öne çıkıyor. Birincisi, ABD-AB ve Rusya arasındaki çatışmada taraf olmak zorunlu hale geldi. Suriye'de içine girdiğimiz ikilemde bunu çok açıkça görüyoruz. Yakında asimetrik savaş alanı tüm Orta Doğu, Kafkaslar ve Balkanlar-Orta Avrupa'ya genişlediğinde hiç gözden kaçıramayacağız. Batı'nın bu yeni savaşta bölgesel istikrarı koruyacak ve Rusya-İran'ın yayılmasını frenleyecek Türk gücüne ihtiyacı var. Bunun için de bizimle işbirliği ve pazarlık yapmayı tercih eder. Ama gönüllü işbirliğini kabul etmezsek, yaptırım uygular.

Rusya ve İran da bizi yanında görmek ister, işbirliği yapmazsak cezalandırır. İllevelakin işbirliği yapsak da ödüllendirmez. Çünkü tarihsel olarak satranç uzmanı bu iki millet Rusya, İran ve Türkiye'nin coğrafi ve sosyolojik nedenlerle ebedi rakip olduğunun bilincindedir.

Rusya Ortodoks Hristiyan, İran Şii'dir. Rusya ve İran diktatörlük ve dirijist ekonomiler, biz az-çok kapitalist bir ekonomiyiz. Bizim zengin olmamız Rus ve İran halkını "ayartır". Kendi rejimlerinden de aynısı isterler. En önemlisi, yapı olarak Batı pazarlıkçı Çin-Rusya-İran gibi ülkeler güç yoluyla sonuç almayı tercih eden devlet yapısına sahiptir.

Nihayetinde, 2020 yılında ABD ve AB Türkiye'ye son bir kez işbirliği teklif edecek. Erdoğan kabul etmeyince de yaptırımlar başlayacak.

Saray'ın "her türlü dış saldırıya hazırız" doktrini de karanlıkta mezarlıkta yürürken ıslık çalma sendromudur, anlatayım:

2008'de Büyük Finansal Kriz bizi derin bir resesyona soktu, fakat Fed ve AMB'nın sonsuz para basması ve bizim para ve maliye politikasında geniş manevra alanımız sayesinde[53] çabuk kurtulduk. Nasıl kurtulduk? Batı'dan borç alarak. Rahip Brunson gibi entipüften bir ihtilaf nasıl 12 günde Ankara'yı çark ettirdi, hatırla Ey Sevgili! Çünkü ekonomik olarak her konuda Batı'ya bağımlıyız. İhracatın %50'si AB'yle, senede 180 milyar vadesi gelen dış borç var, ne Çin ne de Rus bankaları tek kuruş vermez. Yabancı sermaye zaten gelmiyor ya, gelecekse de Batı'dan gelir. Rusya ve Çin'de teknoloji yok ki istesek versin. Rus turist bir hafta en ucuzuna yer-içer, biraz daha içer ve gider, bize zengin turist lazım, o da Batı'da var.

Erdoğan teslim olmayınca önce ABD yaptırımları gelecek. Döviz kuru patlayıp enflasyon %20'lere tırmanacak, FX borcunu ödeyemeyen şirketler sapır sapır konkordatoya gidince, zaten açlıktan nefesi kokan seçmen sormaya başlayacak: "Ya, bir S-400 uğruna değer mi? N'edcez biz bu S-400'leri zaten?"

Ardından AB adaylık sürecinden dışlanma, kredilerin kesilmesi, Avrupa Konseyi üyeliğinin askıya alınması gelecek. Avrupa'dan gelen turistin ayağı yine kesilecek. Otomotif ve tekstil siparişleri azalmaya başlayacak. Kıyı bölgelerinde yaşayıp AB'yle ticaret ve turizmden ekmeğini çıkartan esnaf ve seçmen yine soracak "Değer mi ya?

Aranızda efendim biz de 4 milyon Suriyeliyi onların kapısına salarız diyenler çıkacaktır. Bu tehdit o kadar boş ki! İlkin, bu bir insanlık suçudur ve tüm dünya hesap sorar. İkincisi, onlar daha Balkanlar'da kaybolur, Macaristan'ın diktiği duvara

53 Hatırlatayım, "bu manevra alanını" yani sıkı para politikası ve bütçe fazlalarını da IMF programı sayesinde edindik. İsteyen Ali Babacan'a sorsun.

çarpar ve tek sonucu Türkiye'nin yıllardır kazanmak istediği Balkan dostluğunu da bitirir.

Erdoğan'a sorarlar. Her kapıyı çalan Suriyeliyi niye içeri aldın? Hadi aldın, niye göçmen kamplarında tutup, BM'e teslim etmedin diye.

İncirlik ve Kürecik radar üssünü kapatmak da boş bir tehdittir. Bunlar NATO için çok kıymetli varlıklar, şüphesiz, ama NATO bir şekilde bunları ikame edecek alternatifler bulur. Zaten Londra NATO zirvesi Erdoğan'ın NATO'ya rest çekmeyi göze alamadığını da ispatladı.

İşin komiği, Putin ve molla rejimi Türkiye ile ittifak yapmaya gönüllü de değildir. Putin bize çok pahalı ve gereksiz silahlar, pahalı ve ihtiyaç fazlası doğal gaz ve nükleer santral satar, karşılığında biraz müteahhitlik hizmeti, sebze-meyveyle ucuz tur paketleri alır. Ayrıca bir de NATO ittifakını tek kurşun harcamadan hançerlediği için Erdoğan'a dost muamelesi yapar. Ama Suriye'de, Balkanlar veya Kafkaslarda tek bir diplomatik tezimize dahi destek vermez.

İran'ın tek derdi Irak'tan sonra Suriye'yi de kolonileştirip İsrail ve Suudi Arabistan'la aşık atmaktır. Bizim Irak Kürtleri'ni terk edip, ABD'nin bölgeden gitmesini isteyerek ona verdiği "asiste" herhalde şaşırıp kalmaktadır. Karşısında bu kadar acemi bir satranç oyuncusu bulduğu için Hazreti Ali Efendimiz'e şükranlarını sunmaktadır.

Şimdiden sosyal medya beslemelerini duyar gibi oluyorum: "Açlıktan öleceksek ölelim, biz asla milli menfaatlerimizden geri adım atmayız!" Bir, atarsınız, iki gün aç kalın, şeytanla bile işbirliği yaparsınız... İki, ortada milli menfaat filan yok. Ankara'nın kaprisleri var.

Türkiye'nin yolu Atatürk'ün çizdiği yoldur, Batı Medeniyeti. O yol da Moskova'dan, Riyad'dan, Beijing'den geçmez.

7 Aralık
Siyasi İslam'ın Bittiğini Görememek

İstanbul'da yine güneşli, fakat soğuk bir Cumartesi, Aralık ayının başı. YouTube'da Şili'den İran'a kadar tüm dünyanın aç ve demokrasiye hasret insanlarının gösterileri ile çalkalanmasını izlerken, içimi saran derin hüzne çare olsun diye bol romlu eggnog[54] yudumluyorum. Benim gözüm İran ve Irak'ta, çünkü gösterilerin çok boyutlu nedenleri var, ama İran ve Irak'ta (İran destekli rejimin) geçirdiği yer sarsıntısı siyasal İslam'ın son kalesi Şii Devrimi'nin de halk tarafından bitirildiğini haykırıyor. Mollalar hala kaba güçle bu gösterileri bastırabilir. Ama İran ve Irak'ın Şii nüfusuyla Şii dini otoritesi arasındaki gönül bağı koptu. Artık molla rejimi meşru değil. Halkı tarafından reddedilen bir baskı ve zulüm rejimidir. Kuzey Afrika'da Sünni tipi siyasal İslam Sisi darbesiyle bitti. Şii siyasal İslam'da çok kanlı bir travmayla sona erdi.

Siyasal İslam'ın halkına refah ve medeniyet sunamayan bir çıkmaz yol olduğunu kavramayan bir tek Erdoğan kaldı. İşin garibi, Erdoğan gerçek bir siyasal İslam savunucusu da değil, olsa Adnan Hoca gibi bir sapığın 30 yıldır din adına gençliği iğfal etmesine izin vermezdi. Jet Fadıl müebbet yemişti. Fethullah Gülen Haini'yle işbirliğini kendi menfaati adına bu denli uzun sürdürmezdi. Hala Erdoğan'ın "Ne istedilerse verdik" sözünü hatırlayan var mı? İslamcı olmaktan çok Batı ve Musevi karşıtı, yalnız demokrasiyi değil, siyasal İs-

54 A-aa? Eggnong nedir bilmiyor musnuz? Niye, Batı'dan gelen her şeyi denediniz, ama milli ve yerli kalmayı becerdiniz. Dün ilk kambuçamı içtim, eggnogu da yakında süper-marketlerde görürsünüz. Bakın, işte anlatımı: http://keyifadami.net/eggnog-kokteyl-tarifi/ Noel'de pırıl pırıl donatılmış çam ağacının altında Batı Medeniyeti'nin nasıl battığını keyifle tartışırken yudumlayın bir eggnog.

lam'ı da kendi iktidarını taşıyan otobüs olarak gören bir şoför! Bir ara Atatürkçülüğe sahip çıkmayı denedi, ama oy getirmedi.

Erdoğan'ın bu Makyavellist yaklaşımı seçmeni tatmin edecek diğer bütün yolları tüketince siyasal İslam'a geri dönüşü emretti. Okullar ve Diyanet'le başlayarak tarikatlarla yeni uzlaşma arayışlarına kadar çok geniş bir alanda dini kullanarak kaybedilen oyları geri alma girişimini izliyoruz 2019 sonunda.

Ama bu çok cahilce bir çaba, çünkü AKP seçmeninin büyük kısmı Siyasal İslam'ı terk edeli yıllar oldu, samimi savunucuları da Saray'ın İslamcı değil, din bezirgânlarına prim verdiğini gördü. Artık AKP seçmeninin çoğu kentlerde yaşıyor, Erdoğan sayesinde mal mülk edindi ve en önemlisi Batı'nın sosyal ve ekonomik yaşamını tattı ve beğendi.

Erdoğan ise altıncı Din Şurası'nın kapanışında şunları söylüyordu:[55]

"Yazı yazmaya niyetim yoktu.

Ama Aydın Engin'in Tırmık'ını okuyunca yazmadan olmaz dedim.

Tayyip Erdoğan 6. Din Şûrası'nın kapanış konuşmasında demiş ki:

Nefsimize ağır gelse de, hayatımızın merkezine dönemin koşullarını değil, dinimizin hükümlerini yerleştireceğiz.

Demiş ki:

İslam, hayatımızın tüm alanlarını kuşatan, kucaklayan, kurallar, yasaklar manzumesidir. Yaşantımızın her safhasını düzenleyen bir dine inanıyoruz. Ömrümüzün sonuna kadar Müslümanca yaşamakla emrolunduk...

55 Hasan Cemal, T24, "Erdoğan'la gizli gündem", link: https://www.t24.com.tr/yazarlar/hasan-cemal/erdogan-la-gizli-gundem,24639

Demiş ki:

İslam bize göre değil, biz İslam›a göre hareket edeceğiz. Nefsimize ağır gelse de hayatımızın merkezine dönemin koşullarını değil, dinimizin hükümlerini yerleştireceğiz[56]*."*

Erdoğan hala nefsine ağır gelse de hayatının merkezine dönemin koşullarını değil, dinimizin hükümlerini yerleştirme yolunda yürüye dursun, bakalım muhafazakâr seçmen nereye gidiyor?

25 Mayıs 2019 günü Yeni Şafak'ta İsmail Kılıçarslan[57] kardeşim "Muhafazakâr orta sınıf nasıl delirdi?" diye soruyordu yüksek sesle:

"Kolay olmadı. Seküler orta sınıfın delirmesinden daha acıklı da olmadı aslında.

Öncelikle bir adet muhafazakâr iktidar gerekti. O iktidarın açtığı alanda "yeni bir yaşam kültürü inşa etmek mümkün" cümlesinin dolaşıma girmesi gerekti. Bu cümlenin çeşitli görünür görünmez etkileri oldu. Bu etkiler zamanla büyük bir toplumsallık üretti ve muhafazakâr orta sınıfla seküler orta sınıf el ele vererek tertemiz delirdiler.

Birinciliği tüketim kültürüne verelim tabii ki. Parası çoğalan muhafazakâr orta sınıfın "eee, şimdi ne yapıyoruz?" sorusuna şahane cevap verdi tüketim kültürü: 'Beni takip et, ben yolu biliyorum.'

Nargile kafelerden babyshower partilerine, instagram tesettürcülerinden çay romantizmine kadar bir dünya "garabet" tam bu boşluktan sızdı hayatımıza. Tıpkıbasım hatlarla, ederinden fazla ödenen tespihlerle, değersiz ebrularla devam etti yoluna.

'Dolandı, kıvrıldı' falan derken Kâbe'nin önünde evlilik teklifleriyle, hayatı "romantik ve dini" bir şeymiş gibi kurgula-

56 Hasan Cemal, Erdoğan'la gizli gündem...link: https://www.t24.com.tr/yazarlar/hasan-cemal/erdogan-la-gizli-gundem,24639

57 Link burada: https://www.yenisafak.com/yazarlar/ismailkilicarslan/muhafazakr-orta-sinif-nasil-delirdi-2050484

yan "pempe dindarlar"la, "abdest suyunu şalımla kurulamak istiyorum" cümleleriyle, duvarlarında hat levhaları asılı çikolata kafelerle, moda haftalarıyla, romantik Bosna turlarıyla, ultra romantik Kudüs gezileriyle devam etti o yol.

Çukurambar'da, Başakşehir'de falan başlayan o yaşam kültürü bugün Fatih'inden Üsküdar'ına, Çankırı'sından Samsun'una her yere sirayet etmiş; kendi tüketim kültürünü de, kendi yaşam formasyonunu da üretmiş bir "sosyal gerçeklik" olarak yoluna devam ediyor.

Delirmenin aslan payı burasıdır.

İkincilik şüphe yok ki kendi iktidar alanlarını canlarından çok seven popüler vaizlerin geliştirdiği din diline gider. Ne anlattıklarını bilemediğimiz, sistematik olmaya inanmak yerine "tık almaya" inanan -dahası buna hiç inanmıyormuş gibi yapan- popüler vaizlerin din anlatımları "sağlıklı olanı" yavaş yavaş şehirden kovdu. En dipteki hadis ve fıkıh meselelerini bilen ama "her gün yaşadığı hayatı" nasıl yöneteceğine dair tek bir oryantasyon parçasına sahip olmayan mat bir zihinsel dünya üretti bu vaizler. Günün sonunda geldiğimiz yer felsefenin şirk kabul edildiği, tekfir edilmek için neredeyse hiçbir şey yapmanız gerekmeyen, Ehli Sünneti yahut Kur'an'ı savunuyorum ayağıyla kendi "matlaştırıcı iktidar alanı"nı savunan adamlarla dolu bir vasat oldu. Acıklı bir vasat..."

Yap, öyle valla. Daha ilmi bir tespit de verelim de, ikna olmayanların eli boş gitmesin:

Sencer Ayata, Taha Akyol'la 16 Eylül söyleşisinde kaydetmiştir sosyolojik değişimi:[58]

"AK Parti döneminde orta sınıf nasıl gelişti; bu durum siyasi kültürümüzü nasıl etkiliyor, ne gibi değerler gelişiyor?

---

58 Muhafazakâr orta sınıf değişiyor bireyselleşiyor, link: https://www.karar.com/guncel-haberler/muhafazakar-orta-sinif-degisiyor-bireysellesiyor-1324826

Dini muhafazakâr partilerin çıkışında önemli yeri olan İslami burjuvazi devlet kaynaklarına erişimde zorlanan, bu nedenle güçlü dayanışma ve sosyal sermaye ağları geliştiren ve sadelik, tutumluluk, hayırseverlik gibi davranış özellikleriyle dikkat çeken bir kesimdi. AK Parti iktidarında ise devlet desteği sayesinde hızla büyüyen ve farklı davranış özellikleri sergileyen yeni bir sermaye sınıfı oluştu. Aynı zamanda belediyelerde, devlette ve özel sektörde çalışan muhafazakâr beyaz yakalıların sayıları arttı.

Kentleşme, eğitim ve gelir düzeyinin yükselmesi bu kesimde dünyevileşme ve bireyselleşme eğilimini artırdı. Birey ve aile üzerindeki toplumsal denetim zayıfladı. Sosyal hayata katılım arttı. Yeni tüketim ve yaşam tarzları oluşturuldu. Modern hayat karşıtlığı önemli ölçüde esnetildi. Bu sınıf, siyasetçilerle de birlikte, muhafazakâr kesimde toplumsal ve kültürel değişikliklerin lokomotifi oldu. Ama aynı zamanda AK Parti dünyasındaki eleştirilerin başlıca boy hedefi.

MUHAFAZAKÂRLAR DEĞİŞİYOR

Bu sosyolojik dip dalgası ya da değişim dinamiği İslamcı akımları ve sağ seçmen kitlesini nasıl etkiliyor?

Muhafazakâr girişimci sınıf piyasa ekonomisi içinde faaliyet gösteriyor ve modern toplumda yaşıyor. Ama ekonomik, kültürel, siyasi tercihlerinde dini referanslara başvurarak modern toplumla araya bir mesafe koyma çabası da söz konusu. Din referanslı tercihlerini cemaat baskısı, ya da dini otoritelerin dayatması olmadan, kendilerini İslami bilgiyle donatarak yapmaya çalışıyorlar. Yani dinle ilişkileri özü itibarıyla bireyselleşiyor. Çocuklarına esnek davranıyorlar. Genç kızlar ev dışına çıkabiliyor. Kadınlar kamuda çalışmaya teşvik edilmiyor ama kursa, sinemaya, spora, dini sohbetlere, AVM'lere gidiyorlar. Muhafazakâr duruşlarını tarihe, kültüre, devlete, milli değerlere sahip çıkarak ortaya koymaya çalışıyorlar.

Parti bünyesi içinde bu oluşumlara yönelik eleştiriler yoğunlaştı. Bir yanda zenginliklerini açığa vurmaları eleştiriliyor. İkinci olarak da iş hayatında sırtlarını devlete yaslamaları. Pahalı arabalar, gösterişli giyim, ev dekorasyonu. Seyahat, özel okullar. Yeni yaşam tarzları ve davranış kalıpları. Toplumdan kopma. Muhafazakâr dünyadan gelen eleştirilerde dünyevileşmenin, servet düşkünlüğüne, aç gözlülüğe, tüketim hırsına, kibre ve manevi çöküntüye yol açtığı vurgulanıyor. Bireyciliğin inancı ve birliktelik duygusunu zayıflattığı belirtiliyor. Ama bu eleştirilere rağmen şu tespiti yapmak mümkün. Muhafazakâr orta ve alt orta sınıflar, koyu dindar/İslamcı orta kesimden çok bu yeni sınıfın yaşam tarzına öykünüyor. Başka muhafazakâr modeller var en başta gelen rol modeli bu kesim oluyor.

AK PARTİ'NİN ÜÇ SORUNU

AK Parti kaybettiği kesimleri yeniden kapsayabilir mi?

AK Parti üç önemli sorunla karşı karşıya. Birincisi, sürekli gerilim yaratan iç ayrışmalar. Bunların sınıfsal boyutuna değindik. İkincisi, siyasi rejimin, yani başkanlık sisteminin kötü gidişle birlikte görünerek meşruiyet kaybına uğraması. Ekonomik kriz ortamında sıkça ortaya çıkan israf ve haksız kazanç görüntüleri adaletsizlik algısını güçlendiriyor Tabii üçüncüsü, Türkiye'nin içeride ve dışarıda giderek ağırlaşan sorunları.

Türkiye gibi çok karmaşık bir toplum. AKP'nin oyları artıkça, seçmen tabanı çeşitlendi. Kaynakların azalmasıyla, her kesimi memnun etmek, bir arada tutmak zorlaştı. AKP taban sorunu da yaşıyor. En zayıf halkalar gençler, muhafazakâr Kürtler, merkez sağ seçmenler, ılımlı muhafazakârlar olarak görünüyor.

Partide ortaya çıkan daha doğrusu belirginleşen bir durum var. Başkanlık makamında danışmanları, kurulları, bürokrasisi ve teknokrat bakanlarıyla tüm gücü elinde tutan bir siyasi-bürokratik yapı oluştu. Bu yapı devletin kaynaklarını dağıtıyor. Hatta kontrolündeki bürokrasi vasıtasıyla bazı siyasi faaliyetleri de yürütüyor. Devletteki parti, parti örgütünün önüne geçmiş durumda. Örgüt hatta vekiller dışlandıklarını hissediyorlar.

Farklı çözüm arayışları görüyoruz. En çok konuşulan aday seçimi, propaganda, taktik gibi alanlarda düşünülen değişimler. Aslında bunlar sürekli denendi. İkincisi, daha dindar ya da İslamcı kesimlerin eleştirileri ve çözüm önerileri. Ama AK Parti'nin İslamcı hareketin başlangıcında olduğu gibi dayanışmacı, eşitlikçi, maneviyatçı bir ahlaki topluluğa dönüş-

mesi hiç de mümkün görünmüyor. Üçüncüsü, otoriterleşmeyi ve kötü yönetimi eleştirenlerin yeni parti arayışları.

Diğer taraftan, iktidarın verdiği imkânlar, MHP ittifakı, oranı düşmüş olsa bile geniş seçmen tabanı, medya hâkimiyeti, liderin otoritesi iktidara ayakta durma imkânı veriyor.

AK Partinin kendisinin kurduğu ve artık parti içinde de eleştirilen bir iktidar düzeni var. Şöyle soralım. Aşırı merkezileşme, siyaset ve ekonominin iç içe geçmesi, hukukun erozyonu gibi sorunların üzerine gidilebilir mi? Kentlerle, yeni toplumsal güçlerle, zihniyet, bilim ve sanat başta olmak üzere modern toplumla yeni ilişkiler kurulabilir mi? Kısacası AK Parti siyasetinin temel dayanağı geleneksel toplumdan, geleceğin toplumuna dönüştürülebilir mi?

Kentleşme, eğitim ve gelir düzeyinin yükselmesi bu kesimde dünyevileşme ve bireyselleşme eğilimini artırdı. Birey ve aile üzerindeki toplumsal denetim zayıfladı. Sosyal hayata katılım arttı... Modern hayat karşıtlığı önemli ölçüde esnetildi."

Erdoğan bu kitleyi geri kazanabilir mi? Tabii ki, ama bu kadroyla ve bu politikalarla olmaz, çünkü kazanmak için serbest piyasa ekonomisi ve Batı'yı kucaklaması, daha fazla tolerans ve demokrasi vadetmesi lazım. Vadetmezse? Demokrasi bir otobüstür, istediğin durağa gelince inersin. AKP'de bir otobüstür, beğenmezsen şutlarsın..

9 Aralık
Gençliği Kaybetmek

AKP'nin kaybettiği çok seçmen grubu var. Bakalım ekonomist köşe yazarı Barış Soydan 14 Haziran 2019'da Anadolu Sermayesi ve AKP ilişkisi hakkında ne yazmış:[59]

"Bununla birlikte farklı bir tez daha var. Türkiye'de burjuvazinin bölündüğü, AKP'nin bir kanadın, Anadolu sermayesinin partisi olduğu tezi.

Anadolu sermayesi veya eski söyleyişiyle "Anadolu Kaplanları", 1990'lı yıllarda ortaya çıkan bir olgu. Turgut Özal'ın 1980'lerde başlattığı dışa açılma Anadolu'da yeni bir sermaye sınıfının doğup serpilmesine neden oldu. Bursa, Manisa, Gaziantep, Konya, Kayseri, Denizli gibi yeni sanayi merkezlerindeki şirketler, dünyanın dört bir yanına ihracat yaparak sermaye biriktirdiler. Ama siyaset onları 2000'lere kadar kaale almadı. Ankara'da hâlâ gazete ilanlarıyla iktidar düşüren TÜSİAD'ın borusu ötüyordu. İhaleler, devletin kaynakları (Banka lisansları vb.) onlara gidiyordu. AKP sahneye, Anadolu burjuvazisinin siyasi temsilcisi olarak çıktı. Onların taleplerini siyasete taşıdı. AKP, büyük burjuvaziye yıllardır atar gider yaptığı halde iktidarını korumayı başarıyor, çünkü Anadolu burjuvazisi onu destekliyor.

Bu da güçlü bir açıklama... Daha doğrusu güçlü bir açıklamaydı. Di'li geçmiş zaman kullanıyorum çünkü kriz, Anadolu burjuvazisiyle AKP arasındaki ilişkinin kimyasını bozdu.

Medyaya pek yansımıyor olabilir ama Anadolu sermayesi uzun zamandır alttan alta kaynıyor. Anadolu şirketlerinin

59 AKP-burjuvazi ilişkisi: Yoksa Marx yanıldı mı?, link: https://t24.com.tr/yazarlar/baris-soydan/akp-burjuvazi-iliskisi-yoksa-marx-yanildi-mi,22803

yöneticilerine kulak verdiğinizde ekonomide, dış politikada, iç siyasette yapılan hatalara dair çok sert eleştiriler duyuyorsunuz. Ne de olsa kriz onları da vurdu, dolardaki sıçrama onların da belini büktü. Özel sektörün 200 küsur milyar dolarlık döviz borcunun bir kısmı onların sırtında. Piyasada yaprak kıpırdamazken bu borcu nasıl ödeyeceklerini kara kara düşünüyorlar. Dolardaki her tırmanış, CDS'lerdeki (iflas riski sigortası) her yükseliş, Anadolu sermayesi ile AKP arasındaki mesafeyi daha da açıyor...

Böyle bir şey elbette mümkün değil ama bugün "sınıfsal" bir seçim yapılabilseydi, bana öyle geliyor ki, AKP burjuvazi içindeki çoğunluğunu kaybederdi.

Anadolu burjuvazisinin desteğini yitirmek iktidar partisini ne oranda etkiler? Louis Bonaparte'ın yaptığı gibi AKP de bürokrasi, lümpenler gibi farklı toplumsal grupların desteğiyle iktidarda kalmaya devam edemez mi?

Ekonomik bir bakış açısıyla, önümüzdeki döneme bu sorunun damga vuracağını söyleyebiliriz."

Liberaller, ikinci Cumhuriyetçiler, siyasi değil, dini anlamda Gülenciler, hepsi bavulunu toplayıp gitti ya da kovuldu AKP çadırından.

Ama AKP açısından en ağır kayıp gençlik oldu. Çünkü gençlik önce İslamlaştırılacak, sonra militanlaştırılacak nihayetinde de ömür boyu sorgu-sual olmadan partiye oy verecek "müşteri-tebaa" oy kitlesi olarak AKP'nin Malazgirt Zaferi'nin 1.000 yılına değin iktidarda kalma projesinin en önemli sacayağıydı.

Hâlbuki Cumhurbaşkanlığı referandumundan bu yana gençliğin AKP'den kopuşu her anket ve seçimde biraz daha gözlerden gizlenemez hale geldi.

Bakalım bu konuda Sedat Ergin[60] 20 Haziran 2018'de ne demiş:

"Bu soruya yanıt ararken, 16 Nisan referandumundan sonra yapılan araştırmalar bize bir nebze fikir verebilir. Bu araştırmalar 'hayır' grubu içindeki gençlerin oranının, 'evet' grubundaki gençlerin oranından 'az bir farkla' fazla olduğunu gösteriyordu.

Örneğin, İPSOS'un araştırmasına göre, 'hayır' oyu kullanan seçmenlerin yüzde 20'si 18-24 yaş aralığındaydı. Buna karşılık 'evet' oyu kullananların yüzde 16'sı '18-24' yaş aralığı içindeydi. Keza KONDA'nın araştırmasına göre, 'hayır' cephesinde 18-32 yaşları arasındaki seçmenlerin oranı yüzde 32 iken, aynı yaş grubunun 'evet' diyenler içindeki oranı yüzde 28'e düşüyordu.

Aslında her iki araştırma da 16 Nisan halkoylamasında beliren benzer bir yönelişe, yani genç seçmenlerin 'hayır'cılar içindeki ağırlığının oran olarak 'evet'çi cephe içindeki ağırlığına kıyasla 'biraz önde' olduğuna işaret ediyor."

Metropoll'e göre, bu fark önemsiz, çünkü yaş ilerleyip, eğitim seviyesi geriledikçe, AKP seçmeninin toplam içinde oy oranı yükseliyor. Doğrudur, ama geçmişe yönelik bir tespittir. Eğer yarın seçmenin çoğunluğunu oluşturacak gençlik çözülmesi kolay -mesela ekonomik sıkıntı- gibi nedenlerle AKP'ye sırtını dönmüşse, ya da Gençlik Kolları onları sandığa götürmekte görevini yapmamışsa, no problem yani.

Yarın kimin? AKP gençliğinin mi, yoksa CHP-HDP gibi kısmen daha "ilerici" partilerin veya bambaşka dinamik ve devrimci bir partinin mi? Bu soruya cevap vermek için günümüz gençliği kimdir, KONDA anketiyle[61] tanımlayalım:

---

60 "Gençlerin oyu seçimin kaderini ne ölçüde etkiler?", link http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/sedat-ergin/genclerin-oyu-secimin-kaderini-ne-olcude-etkiler-40872148

61 KONDA raporu: Son 10 yılda kendini 'dindar muhafazakar' olarak nitelendiren gençlerin oranı yarıya düştü, link: https://tr.sputniknews.

"Türkiye'de 15-29 yaş arası gençlerin hayata bakışlarında ve yaşam şekillerinde son 10 yılda neler değiştiğine dair hazırlanan araştırmada 15 yaş üstü nüfus ile 15-29 yaş arası gençleri, aynı zamanda 2008'de 15-29 yaş arası olanları bugün 25-39 yaş arasında olanlar da karşılaştırıldı.

Raporda ortaya çıkan sonuçlar şöyle:

• Gençler ülke geneline kıyasla çok daha eğitimli, çok daha modern, internetle çok daha ilişkili ve kültürel olarak çok daha aktif.

• Gençlerin inanç seviyesi ve örtünme oranları da ülke geneline göre daha düşük.

• Bugünün gençleri 10 yıl öncesinin gençliğine göre de daha eğitimli ve daha modern; ayrıca istihdama daha fazla katılıyor.

• 10 yıl önce 29 yaş altı gençlerin sadece beşte biri öğrenciyken bu oran 2018'de 2 katına çıktı.

• Bekâr olan gençlerin oranı 10 yıl içinde yüzde 60'tan yüzde 75'e çıktı.

• Gençlerin gelecekten beklentileri 10 yıl öncesine göre daha olumlu hale geldi.

• 2008'de bekârların oranı yüzde 60 iken bu oran 2018'de yüzde 73'e yükseldi. Evlilerin oranı ise bu zaman aralığında yüzde 39'dan 19'a düştü.

• Gazete okuyan gençlerin oranı 2008'de yüzde 72 iken 2018'de bu oran yüzde 22'ye düştü.

• Çalışmayan gençlerin oranı öğrencilerde yüzde 22 iken, 2018'de yüzde yüzde 41 oldu. Ev kadınlarında ise bu oran yüzde 25'ten yüzde 13'e düştü.

---

com/turkiye/20190316103823799 2-konda-raporu-son-on-yilda-dindar-muhafazakar-olarak-nitelendiren-genclerin-orani-yariya-dustu/

• Akıllı telefon kullananların oranı yüzde 90'dan yüzde 100'e çıkarken, bilgisayar kullananların oranı yüzde 42'den yüzde 70'e yükseldi.

• 15-29 yaş aralığında çalışan işçilerin oranı yüzde 13'ten yüzde 8'e, esnafların oranı yüzde 8'den yüzde 5'e, çiftçilerin oranı yüzde 6'dan yüzde 1'e düştü. Özel sektör çalışanlarının ise bu yaş aralığındaki oranı yüzde 5'ten yüzde 7'ye, devlet memurlarının da oranı yüzde 3'ten yüzde 5'e artış kaydetti.

• 2008'de hayat tarzını 'modern' olarak tanımlayanların oranı yüzde 34 iken bu oran 2018'de yüzde 43'e yükseldi.

• 2008'de 'dindar muhafazakâr' yaşam tarzına sahip olduğunu söyleyenlerin oranı yüzde 28 iken bu oran 2018'de yüzde 15'e geriledi.

• Gerektiğinde siyasi partiler kapatılmalıdır' diyenlerin oranı yüzde 54'ten yüzde 40'a, 'Gerektiğinde asker yönetimi ele almalıdır' diyenlerin oranı ise yüzde 51'den yüzde 22'ye düştü.

• Düzenli olarak oruç tutarım' diyenlerin oranı yüzde 74'ten yüzde 58'e, 'Düzenli olarak namaz kılarım' diyenlerin oranı yüzde 27 iken, bu oran 2018'de yüzde 24'e düştü."

Özetle, "yeni nesil" daha liberal, kültürlü, yeni teknolojiyi çok daha iyi kavrıyor, eğitimli ve bilgiyi Internet mecralarından alıyor.

Aşağıda iki link verdim[62], ABD'de yapılan araştırmalarda onların "yeni neslinin" de bizim veletlerle birçok açıdan benzeştiğini göreceksiniz. Belki, bu benzeşme Türkiye ve Batı toplumunun timsali ABD arasında sınırlı kalmıyor. Tüm yeni nesil global bir kültüre doğru evriliyor.

62 Who Are the Millennials?, link: https://www.livescience.com/38061-millennials-generation-y.html ve Millennials: Confident. Connected. Open to Change, link: https://www.pewsocialtrends.org/2010/02/24/millennials-confident-connected-open-to-change/

Bu kültürün "nasıl bir şey" olduğunu kestirmek bu kitabın sınırlarını aşar, ama şu kadarı kesin: Hayatın merkezine dini oturtan, çabuk evlenip üç çocuk yapan, itaatkâr ve kindar bir nesil olmayacak.

Erdoğan ve AKP'nin gençlikle ikilemi bu anlayış farkından başlıyor. Yeni nesil bireyselliğe ve hayatını özgürce yaşamaya önem veriyor. İnançlı olabilir, fakat dindar değil. Erdoğan ise eğitimi imam-hatipleştirme ve Diyanet'i ailenin cinsel sorunlarının içine sokmaya kadar varan bir sosyal mühendislik projesiyle gençlerin hayatına burnunu sokmak niyetinde. Bu projede zorunlu imam hatipleştirme her geçen yıl daha büyüyen Deist ve AKP'den sıtkı sıyrılan bir seçmen kitlesi yetiştiriyor.[63]

Üniversitede verilen eğitimi beğenmiyoruz, ama üniversite sınıfa girip hocayı dinlemekten ibaret değil. Bir hayat tecrübesi. İnsanın olgunlaşma sürecinin çok temel bir parçası. AKP sağ olsun, her yıl daha fazla genci bu sürecin içine sokuyor. Karşılığında ödül değil ceza alacak. Çünkü eğitimli genç ve tüm nüfus arasında AKP'ye oy verenler Türkiye ortalamasının altında. Hatta size çok basit ve güvenilir bir istatistik yöntem çıtlatayım: Bana bir TC vatandaşının nerede yaşadığını, eğitim düzeyini ve çalıştığı işi söyleyin, size hangi partiye oy verdiğini %80 kesinlikle tahmin edeyim. Eğer birey sanayileşmiş-kentleşmiş yörelerde yaşıyor, özel sektörde çalışıyor ve üniversite ya da daha üst düzey eğitim almışsa, CHP'ye oy veriyordur. Gelecek, CHP'nindir.

Gençlik sosyal medya olmadan yapamaz. Bizim nesil için ise olmazsa olmaz rock'n'roll müziğiydi. Erdoğan önce troller vasıtasıyla sosyal medyayı da ana akım medya gibi kontrolüne almaya kalkıştı, ama başarısız oldu. Çünkü trollük yüksek zekâ ve mizah kabiliyeti gerektiren bir uğraşıdır. Memuriyet

63 Dudak uçuklatan bir makale için: Türkiye'de deizm tartışması: Muhafazakar gençlik dinden uzaklaşıyor mu?, link: https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-43832877

olarak yapılamaz. Şimdi RTÜK'ü sosyal medya ve bağımsız websitelerinin başına dikmeye, mümkün olduğunca da erişimi kısıtlamaya çabalıyorlar. Birincisini başaramazlar, ben yasaklı sitelere girmenin en az iki yolunu biliyorum ki yaşım 60... İkincisi, başarırlarsa, tüm gençliği kaybederler.

Bugünün gençleri artık fabrikalarda, atölyelerde ve ofislerde çalışmak istemiyor. Kendi işini kurup şansını denemek niyetinde. Ama Türkiye'de böyle bir ekosistem yok.[64] Hükümet göya girişimcilere sayısız mali destek sağlıyor, ama bu konularla ilgili anlayışı kıt olduğu ve girişim sermayesi sisteminin nasıl çalıştığını zerre kadar bilmediği için hiç bir sonuç elde edemiyor.

En nihayetinde, hükümet gençliğe artık gerçekçi olarak bir yarın da vadedemiyor. Son istihdam verilerine göre, gençlerin %27.5'u işsiz.

Erdoğan dindar bir nesil yetiştiremediği gibi yetiştirdiği kindarların öfkesi de ona yöneliyor. Her yıl, her seçim Erdoğan yüzünden hayatta istediğini elde edemeyen, doya doya yaşamayan gençler onun yolundan ve partiden kopuyor.

64 Türkiye'de girişimcilik ekosistemi nasıl gelişir?, link: https://digitalage.com.tr/turkiyede-girisimcilik-ekosistemi-nasil-gelisir/ ve Türkiye'de Girişimciliğin Gelişmeme Nedenleri, link: https://girisimcikafasi.com/turkiyede-girisimciligin-gelisememesinin-sebepleri/

8 Aralık
Medya Hezimeti

"Nazi Almanyası" toplu propagandanın totaliter bir rejimi ayakta tutmanın, bunun da ötesinde toplumu yalanlar ve sahte idealler etrafından sıkıca kenetlemenin ilk ve halen aşılamamış örneğidir. Aman, lütfen beni Hitler-Erdoğan benzetmesi yapmakla filan suçlamayın. Yeterince günahım var, Cehennem'de yanacağımı çok iyi biliyorum, ama bu saçmalık günahlarımdan biri değil. Ne AKP Nazi Partisi ne de Erdoğan Hitler'le hiç bir şekilde ilişkilendirilemez. Ama başarılı organizmalar, başka canlıların hayatta kalma becerilerini de özümserler. AKP de medya yoluyla yalan haber üretimini ve toplumsal hipnozu siyasete sokan partidir.

Gerçekten de AKP'nin önce güzellik sonra da Doğan Grubu'na ve şimdi Sözcü ve Cumhuriyet'e uyguladığı gibi zor kullanarak medyayı ele geçirmek için gösterdiği çabaların ayrı bir kitabı yazılabilir.

Erdoğan bu emeğinin semeresini de aldı. Batı düşmanlığı, bölgesel liderliğimiz, parlak bir ekonomik gelecek, Algı Operasyonları, Üst Akıl, Yüksek Faiz Lobisi, Fethullah Gülen'le bilmeyerek işbirliği yaptığı, IMF'nin şeytan olduğu, CHP'den bi cacık olmayacağı...Bunların hepsi AKP propaganda makinasının tasarlayıp başarıyla pazarladığı atmasyonlar..

2019 yılında Doğan Grubu'nun da zorunlu bir barışla Demirören'lere teslim edilmesiyle, Erdoğan nihai zaferini kazanmış olacaktı ki..... teknolojik ve sosyal evrime yenik düştü.

Artık halkımız gazete veya dergi okumuyor, gittikçe de TV önünde daha az zaman geçiriyor. 2019 başında Euronews[65] şu bilgiyi yayınladı:

"Türkiye'de yazılı basın ciddi güç kaybı yaşamaya devam ediyor. Ülkede yıllık gazete tirajları son 5 yılda yüzde 44 düştü. Son bir yıldaki tiraj kaybı ise yüzde 17 oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2018 yılına ait yazılı medya istatistiklerini açıkladı. Gazete ve dergilerin tirajı, 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 17,6 azaldı. 2018 yılında yayımlanan gazete ve dergilerin yıllık toplam tirajı 1 milyar 368 milyon 287 bin 463 olurken, bunun yüzde 94,2'sini gazeteler oluşturdu.

Sadece gazete tirajları incelendiğinde yazılı basının son yıllarda büyük düşüş yaşadığı ortaya çıkıyor. Buna göre 2013'te 2 milyar 296 milyon 382 bin 4 olan yıllık gazete tiraj sayısı 2018'de 1 milyar 288 milyon 836 bin 67'ye düştü. Bu da yüzde 43,8 düşüş anlamına geliyor. Son 10 yıldaki düşüş oranı ise yüzde 49,4 oldu".

9 Ekim tarihli KARAR[66] ise RTÜK'ün yıllık Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması'nı şöyle yorumladı:

"Medya takip kurumu Ajans Press, RTÜK tarafından yapılan araştırmayı inceledi.[67] 2006 yılında ortalama günlük televizyon izleme süresi 308 dakika olan Türkiye'de, 2009 yılında 263 dakika, 2012 yılında 234 dakika, geçen yıl ise 214 dakika günlük ortalama televizyon izlendi. En çok izlenen program türünün haberler ve yerli diziler olduğu gözlenirken, kadınların haber ve dizi, erkeklerin ise spor ve açık oturum programlarını daha fazla izlediği belirlendi. Akıllı telefonların

65 Türkiye'de gazete tirajları 5 yılda yüzde 44 düştü, link: https://tr.euronews.com/2019/07/25/turkiye-de-gazete-tirajlari-5-yilda-yuzde-44-dustu

66 Televizyon izleme süresi her geçen yıl azalıyor, link: https://www.karar.com/hayat-haberleri/televizyon-izleme-suresi-her-gecen-yil-azaliyor-1347416

67 Araştırmanın 2018 sürümü linktedir. 150 sayfa maşallah kerata, hepsini okuyamadım valla. Link: https://www.rtuk.gov.tr/assets/Icerik/AltSiteler/televizyonizlemeegilimleriarastirmasi2018.pdf

yaşantımızın bir parçası olmasıyla beraber, televizyonlar da bu cihazların içine taşındı.

Özellikle 15-24 yaş arası gençlerin büyük bir çoğunluğu televizyonu akıllı cihazlarından izliyor. Ayrıca yaş ortalamasıyla televizyon izleme süresinin doğru orantılı olduğu belirlenirken, eğitim düzeyi arttıkça da televizyon izlenen gün sayısının azaldığı görüldü."

Peki, bu millet ne yapıyor boş zamanında ya? Hepsi kardiyo-fitnese mi geçti? Meditasyon? Yoga? Komşu ziyareti?

Yo, cevabı burada:

"We are social ve Hootsuit tarafından her yıl hazırlanan internet ve sosyal medya istatistikleri "Digital 2019 in Turkey"[68] araştırmasına göre:

82,4 milyon nüfusa sahip ülkemizde;

• Nüfusun % 72'sini oluşturan 59.36 milyon internet kullanıcısı

• Nüfusun % 63'ünü oluşturan 52 milyon aktif sosyal medya kullanıcısı

• Nüfusun %53'ünü oluşturan 44 milyon aktif mobil sosyal medya kullanıcısı var.

• Türkiye'deki yıllık dijital değişim istatistiklerine baktığımızda da;

• İnternet kullanım istatistiklerinde, internet kullanıcılarının %9, yani 5 milyonluk bir artış görüyoruz. (59.3 milyon internet kullanıcısı)

• Aktif sosyal medya kullanıcı sayısının da 2 milyonluk bir artış gerçekleşmiş. (52 milyon aktif sosyal medya kullanıcısı)

İnsanlar internette günde ortalama 7 saat geçiriyorlar. Peki, bu kullanıcılarımız en çok nerelerde vakit harcıyorlar?

• Günde ortalama 2 saat 46 dk. sosyal medyada

68 Türkiye'de İnternet Kullanım ve Sosyal Medya İstatistikleri, link: https://dijilopedi.com/2019-turkiye-internet-kullanim-ve-sosyal-medya-istatistikleri/

• Günde ortalama 3 saat 9 dk. televizyon başında

• Ve son olarak günde ortalama 1 saat 15 dk. müzik dinleyerek..."

Gençlik daha bir âlem. Haberi nereden alıyorlar dersiniz? Bakalım:

Ana akım medyanın websitelerinde trafik dağılımı açısından, SABAH ve Haber7 sayesinde hükümete yakın kanalların okunma oranı hala çok yüksek, ama Sözcü gibi muhalif bir mecra ve Habertürk gibi ortaya yakın bir kanal da tercih ediliyor.

Site,	Gerçek Ziyaretçi
haberturk.com,	3.535.381
sabah.com.tr,	3.411.306
sozcu.com.tr,	2.802.978
haber7.com,	2.672.764
ntv.com.tr,	1.830.033

Asıl fark YouTube'da ortaya çıkıyor:

• YouTube'da kişi başına ortalama izlenme süresi ise yaklaşık 11 saat

• Video izlemeyi seven bir toplum olarak gençlerin de en fazla ilgilendikleri ve en çok vakit geçirdikleri içeriklerin Video/TV içerikleri olması şaşırtıcı değil. Masaüstü platformlardan internete erişen 18-24 yaş grubu gençlerin ilk tercihi YouTube oluyor.

Site,	Gerçek İzleyici
youtube.com,	4.018.382
facebook.com,	1.769.657

instagram.com,	710.705
puhutv.com,	681.259
twitter.com,	605.097

YouTube muhalefetin kurtarılmış bölgesi. Burada seyredilen içerik büyük ölçüde muhaliftir. Twitter'da seçim dönemlerinde AKP yanlısı ve karşıtı kampanyalarda da trol ordusu desteğine rağmen AKP hep kaybetti.

Özetle, gençlik tamamen değil, ama büyük ölçüde özgür haber arıyor ve karşısına en az Yandaş Medya kadar özgür ve muhalif medya da çıkıyor. Özgür medya merkezden dikte edilen haber ve içeriğin yer aldığı bir yer değil. Orası fikirlerin çarpıştığı bir serbest pazar, AKP'nin hiç şansı yok. Teknolojik evrim bir kaç yılda Erdoğan'ın yılda milyarlarca dolar harcadığı propaganda üstünlüğünü süpürdü geçti.

Erdoğan, bu üstünlüğünü geri alamaz. Çünkü yaptırmak istediği propaganda halkın ve özellikle gençliğin yaşadığı gerçekler ve yaşamak istediği yarının idealleri ve "memeleri"[69] ile çelişiyor.

Kamu bankalarında yüz milyonlarca dolar kredi çıkart, gazeteleri yandaşa devret, hepsi zarar etsin... Her gün yeni bir TV kanalı kurdur ki, vatandaş sadece AKP gerçeklerini seyretsin. TRT tam bir kara propaganda ve vergi sömürüsü canavarına dönüşsün. Ama takım sahaya çıktı, tribünde tek bir seyirci yok. Boş stada maç yapıyorsun...

Muhalefet kendisine 15 yıldır her seçimde biraz daha kapanan medyada sesini duyurma alanında muazzam ve nihai bir zafer elde etti. Yerel seçimler de gösterdi ki, artık seçim kazanmak için ana akım medyaya hâkim olmak şart değil, hatta

69 O meme değil sapık evladım! Miim okunur, bak burada bilgi var: "İnternet Memeleri" Nedir? Link: https://medium.com/@serkanismygrill/i%CC%87nternet-memeleri-nedir-b32920c30212

gerekli bile değil. AKP'nin yalanları ve çizdiği Türkiye manzarasıyla nesnel gerçekler arasındaki uçurum bu kış artık akıl baki olan bir bireyin aşamayacağı derinliklere erişince de oyun bitecek. Halen yandaş medya izleyenler de "acaba" deyip, özgür medyaya kaçacaklar.

Ve o zaman Erdoğan da sesini duyuramamanın ne kadar ıstırap veren ve insanı umutsuzluğa, çaresizliğe sürükleyen bir azap olduğunu anlayacak.

9 Aralık

Barış Pınarı: Askeri Başarı, Ekonomik Felaket

Suriye'yi PKK uzantısı YPG-PYD'ye teslim edemeyiz. Esad'la barış filan da yapılamaz. Çünkü Esad Sünni Arapları geri istemiyor. Esad'la barışırsak, hem Suriye İran'ın eline geçer, hem de İdlib'ten kaçacaklarla birlikte 4.5 milyon Suriyeli Anadolu mozaiğinin yeni katmanı olur. Bu da AKP'yi parti olarak bitirir.

Barış Pınarı bu yüzden gerekliydi. Ama sonrasında Milli Suriye Ordusu adını verdiğimiz çapulcuların Güvenli Bölgede Kürt halka yaptığı zulüm, zaten bu ülkede kendini eğreti hisseden Kürt vatandaşı iyice soğuttu TC'den. Bir de üstüne sürekli HDP'li belediye başkanlarının PKK'lı diye görevden alınması eklenince, gönül bağı koptu kopacak. Soru şu: bu zatı-muhteremler 6 ayda mı PKK'lı oldular? YSK seçime katılmalarını onaylarken AKP'li miydiler, MHP'li miydiler neydiler?!...

Suriye'de siyasi hedeflerimizi elde etmenin çok daha basit ve ucuz bir yolu var. Selahaddin Demirtaş'ı serbest bırakarak, onun önderliğinde yeni bir Barış Süreci başlatmak. Öcalan denen o psikopat caniyi bu işe hiç bulaştırmamak. YPG-PYD'ye zamanında Barzani ve Talabani'ye yaptığımız teklifi yapmak: Dostluk ve ticaret ister misin? O zaman PKK'yla ilişkini kes.

Yapmadık, belki 2020'de yaparız. Biz bu kafada gidersek oluşacak maliyete bakalım şimdi. Güvenli Bölge, Mike Pence ve Putin'in Erdoğan'ın üstüne çullanmasıyla biraz güdük kaldı, artık 1-2 milyon mülteciyi iskân edemez. Zaten ettirmezler de... İnsanları yaşamadıkları yere, hele o toprak sana ait değilse gönderemezsin, buna iskân değil tehcir denir. Belki 400

bin geri döner. Dolayısıyla, yeni iskân maliyeti artık 30 milyar dolar değil, 7-8 milyar dolar.

Bakın, bu parayı bize kimse vermez. AB istese dahi böyle bir fonlama mekanizması yok. Bir tek Almanlar'da o para var, onlar da resesyona girecek ekonomilerini kurtarmak için dahi harcamıyorlar. Merkel, ya da yerine geçecek olan hatun kişi Türkiye'ye bir eurocent ekstra yardım yapsın, seçmeni onu asar. Aynı şey Johnson ve Macron için de geçerli.

BM bir donör konferansı vasıtasıyla para toplayabilir, karşılığında da Güvenli Bölge'nin denetimini ister. Tek Kürt'ün dahi kılına zarar geldiyse, sorumlular Lahey Adalet Divanı'nda yargılanır...

Özeti: O 7-8 milyar dolar cebinizden çıkacak, sevgili vergi mükellefi. Durun, yiyeceğiniz kazık bu kadarla sınırlı olsa keşke. Güvenli Bölge nüfus ve ekonomisi hakkında kısa bir bilgi aktarayım size:

"Suriye ve Lübnan'da 10 yıl boyunca çalışmalarda bulunmuş bir coğrafya profesörü olan Balanche,[70] "güvenli bölge"nin kapsadığı alana ilişkin şu bilgileri veriyor:

"Üç milyon mülteciyi Suriye'de 20 mil derinliğinde bir güvenli bölgeye yerleştirmek açıkça imkânsız. Burada zaten yerel bir nüfus var. Suriye hükümetinin kontrolünde bulunan Kamışlı'yı dışarıda bırakırsak, bu alanda hâlihazırda 800 bin kişi var. Bunların 650 bini Kürt. Bölgede 10 bin Hristiyan, 10 ila 20 bin Türkmen ve çoğu Tel Abyad çevresinde olmak üzere 200 bin Arap bulunuyor.

Burası çok büyük olmayan ve çok yoksul bir bölge. Burada sanayi yok, küçük şehirler var. Ağırlıklı olarak tarım var ama o da zor zira su kıtlığı var. Örneğin Tel Abyad'da sulama olmadan tarım yapamazsınız çünkü yağmur yeterli değil."

70 Üç Milyon Kişinin Sürüleceği 'Güvenli Bölge': 'Maksat Arap Kemeri', link: http://bianet.org/bianet/siyaset/213962-uc-milyon-kisinin-surulecegi-guvenli-bolge-nereden-baksan-tutarsizlik

200 bin Kürt kaçtı. Yani 600 bin kadar yeni tebaamız oldu ve Milli Suriye Ordusu ekonomik düzeni mahvetti. Şimdi onlara bakmak da bizim yükümlülüğümüz. Kelle başı senede 3 bin dolar harcasak? Senede 2 milyar dolar civarında tutar. Fatura 10 milyara vardı bile.

Yetmedi....Bir de askeri harcamalar var. Dikkat etmediniz ama her gün Güvenli Bölge'ye terör saldırıları oluyor ve sınırlarında PKK uzantıları ve Esad'ın ordusu yani Suriye Arap Ordusu ile çatışmalar var. Maksatları bize Güvenli Bölge'yi dar etmek. O bölgeyi tutmak Afrin kadar kolay değil. Çok araştırmadım, ne rakam ne de tahmin bulabildim, ama tam mekanize 20 bin asker gerekecek bölgeyi savunmak için. Nedir masrafı? Vallahim bilemem, ama Sevgili Büyüğüm Bahçeli biliyor herhalde. Bakalım ne demiş:

Bahçeli[71] muhabirin, "EYT ve Ceza İndirimi konuları da epey tartışma konusu" hatırlatmasına cevaben şöyle mermi hesabı yaptı:

"Günde 500 mermi 500 bin dolar eder. Tek bir fırtına obüsünün sadece atıştaki mermi maliyeti yılda 50 milyon dolara yaklaşıyor. Bir harekâtta 100 obüs topu kullanıldığını düşünürsek yılda sadece 5 milyar dolar obüs maliyeti karşımıza çıkar. Bir savaş uçağının attığı sıradan bir bombanın fiyatı 2500 dolar. F-16'ların attığı bombanın ortalama fiyatı da yaklaşık 3000 bin dolar. Bu bombaların laser güdümlüsü var, sığınak delicisi var, var da var. Türkiye bunları iki yıldır Kırıkkale'de üretiyor. TSK'nın yerli malı olarak geliştirilen Roketsan'ın ürettiği Cirit Füzelerinin maliyeti de epey fazla. Bu işler kolay olmuyor derken kast ettiğim bu. Nasıl olsa ezbere konuşmak maliyetsiz.

Bir F-16, hiç ateş açmadan 1 saat havada uçmasının maliyeti 14 bin dolar. Sadece Zeytin Dalı Harekâtı'nın ilk gününde

71 Bahçeli, EYT sorusuna karşı mermi hesabı yaptı: "Terörle mücadelenin bir bedeli var", link: https://t24.com.tr/haber/bahceli-eyt-sorusuna-karsilik-mermi-hesabi-yapti-terorle-mucadelenin-bir-bedeli-var,850111

uçan savaş uçaklarımızın yakıt bedeli 1 milyon dolar. Bomba ve mühimmat bedelinden bakınız hiç bahsetmiyorum bile."

Yani, senede bir kaç milyar dolar da ekstradan askeri harcamalar için bütçeye masraf yazılacak. İşin kötüsü ne biliyor musunuz? 2020 yılında resmi tahmine göre TL140 milyar, bendenize göre TL200 milyar açık verecek bütçeye Güvenli Bölge için ödenek konulmamış! En kaba hesapla, 10-15 milyar dolar ek harcama gerekecek, milli gelirin %2'sini aşar ve vergi mükellefinin cebinden çıkar.

Ve de... Her gün bombaların patladığı, ensesinde Esad'ın soluduğu, Kürtlerin gelenlere kinle bakacağı o Güvenli Bölge'ye en fazla 200-300 bin Suriyeli döner, kalanını yine biz besleriz. Anladınız mı niye Barış Pınarı'nın ekonomiyi batıracağını?

10 Aralık
Babacan ve Davutoğlu Geliyor

Niye İmamoğlu, Muharrem İnce veya CHP geliyor değil de, Babacan ve Davutoğlu geliyor? Çünkü onlar zaten geliyor. Ama Babacan ve Davutoğlu çok anlamlı, çünkü siyasal İslam'ın yolsuzlukla bezenmiş sürümünün bitişi ve Erdoğan'ın kendi silah arkadaşları tarafından bertaraf edilmesini simgeliyor.

CHP Kılıçdaroğlu döneminde hep iktidar alternatifi oldu ve AKP ne kadar iktidar görevini başarıyla icra ettiyse, CHP de o kadar ana muhalefetlik yaptı, ne fazla, ne eksik. Ama yukarda bahsettiğim AKP'nin sınırsız medya kontrolü, CHP'nin finans kaynakları ve destekçilerin yargı ve polis eliyle sınırlanması partiyi iktidardan uzak tutar. Daha da önemlisi Türkiye'de kendini muhalif aydın diye takdim eden kesim, CHP'yi hep aşağıladı ve horladı. Bu kesime Rusya, İran ve Çin gibi diktatörlüklerde niye muhalefet kalmadığını sorayım. Erdoğan'ın merhamet ve kanun-kural tanımayan rejiminde hayatta kalıp %25 oy almak dahi büyük başarıdır.

Kılıçdaroğlu bunu başarmakla kalmadı, muhafazakâr seçmenin kafasındaki şüpheleri de yavaştan sildi ve Canan Kaftancıoğlu, Tunç Soyer, Mansur Yavaş, Ekrem İmamoğlu, Muharrem İnce gibi isimleri de ulusal siyaset sahnesine çıkardı.

Niye bunları yazıyorum, çünkü Babacan ve Davutoğlu tek başlarına ya da birlikte iktidar olmayacaklar. Fakat AKP'yi parçalayacaklar. Nasıl yapacakları önce Muharrem Sarıkaya'nın[72] ağzından dinleyelim:

72 Çıkış erteleme, link: https://www.haberturk.com/yazarlar/muharrem-sarikaya/2546454-cikis-erteleme

Kurucularıyla kampa giren ve partinin çevresini netleştiren Ahmet Davutoğlu, en geç iki hafta içinde partisinin kuruluş dilekçesini verip tabelasını açmış olacak.

Davutoğlu ekibinde yer alan kadroların görünen yüzü daha önce AK Parti'de siyaset yapmış, "Hocanın okumuş kadrosu" diye de bilinen, akademik kimliği de olan isimler.

Buna milliyetçi kesimden bazı etkin isimlerin de eklenmesiyle, "daha çok AK Parti'nin sosyolojik tabanını hedefleyen, liberal milliyetçi-muhafazakar çizgiye" oturmuş.

Bununla birlikte "Geçmişte CHP ve HDP'de de siyaset yapmış kişilerin katılımıyla, sola da yelpazesini açmış, gayrimüslimlerin de arasında bulunduğu geleceği planlayan, günün gerçekliliğine uygun politika üreten Özalist yapıdan" söz ediliyor.

Hedeflerini açıklarken, "Gidecek başka yeri kalmamış, ekonomik ve politik zorluklar arasında sıkışmış, kimlik sorunu ile de boğuşan kesimlere umut olmak istiyoruz" cümlesi hedef kitleyi tarif ediyor.

Ali Babacan ile birlikte parti kurmayı istemiş olmalarına karşın, bunun gerçekleşmemiş olmasından da çok mutsuz değiller.

Tam tersine, hem Türkiye'nin her bir yerinde hemen örgütlenmesini tamamlayacak kadrolara sahip olmanın, hem de siyaset geçmişi olanlara yeni isimlerin de katılmış bulunmasının rahatlığı içindeler.

Tabelayı da bu güven içinde bu ayın ortasına doğru asmakta kararlılar.

En geç bu ayın ortasına kadar partinin tabelasını asacaklarını belirtirken, program yazımının tamamlandığını bildirdiler.

Babacan partisi içinse şunları yazdı:

Parti programının "yeni sosyolojiye" öncelik verdiğini belirttiler.

Habertürk'ün ilmi alıntı için dahi kopyalatmayan bir sayfa düzeni var, ondan fotoğraf kullanmadım.

Yani, beyaz yakalılar diye de tanımlanan, çalışıp kazanan, eğitimli, kadın ve gençlerin de arasında bulunduğu, diğer kesimleri çabuk etkileyen kadrolar.

YENİ SOSYOLOJİYE UYGUN KADRO

Haksız da değiller, sosyal medya kullanımından, yaptığı çıkışlarla birçok kesimi etkisi altına alabilecek yepyeni bir nesil söz konusu.

Hem ailesini hem de çevresini çok daha çabuk etkileyebilen ve klasik politik davranışlar sergilemekten uzak duran, doğrucu davut kimlikler.

Toplum da bunları çok daha çabuk içselleştiriyor ve beğenisini gizlemiyor.

Kadroların oluşumunda parti aidiyeti olmayan, yeni sosyolojide oynayıp yeniliğe açık bu kimliklere sahnede daha fazla ağırlık verilirken, ömrünü siyaset için harcamış tecrübeli isimlerin de görünür olacağından söz ettiler.

Aslında örtük kadrolaşma yapılanması sürdürüldüğü için kimlerle ilerlediği net olmamakla birlikte, TBMM kulisindeki sohbetlerden de görüyorum ki, geçmişte ANAP ve DYP kadroları içinde yer almış isimlerden bazıları da Babacan ile birlikte hareket etmeye başlamış.

Bazıları, parti kadrosu içinde bulunacaklarına yönelik teminatların kendilerine verildiğini söylediler.

Sarıkaya, Babacan partisinin daha çok Millet İttifakı bileşenlerinden oy alacağını söylüyor. Başka kaynaklar da AKP açısından Davutoğlu'nun daha büyük tehlike olduğunu, Babacan'ın Özal gibi her tandansta seçmene yöneleceğini teyit ediyorlar. Sonuç fark etmez ki?

Birincisi, artık seçimlerde ittifaklar yarışıyor. Babacan ve Davutoğlu herhalde Erdoğan'ın safında çarpışmayacak. O zaman Millet İttifakı'ndan çaldıkları oylar önemli değil, yine ittifak çetelesine yazılır. Ama KONDA GM Bekir Ağırdır'a kulak

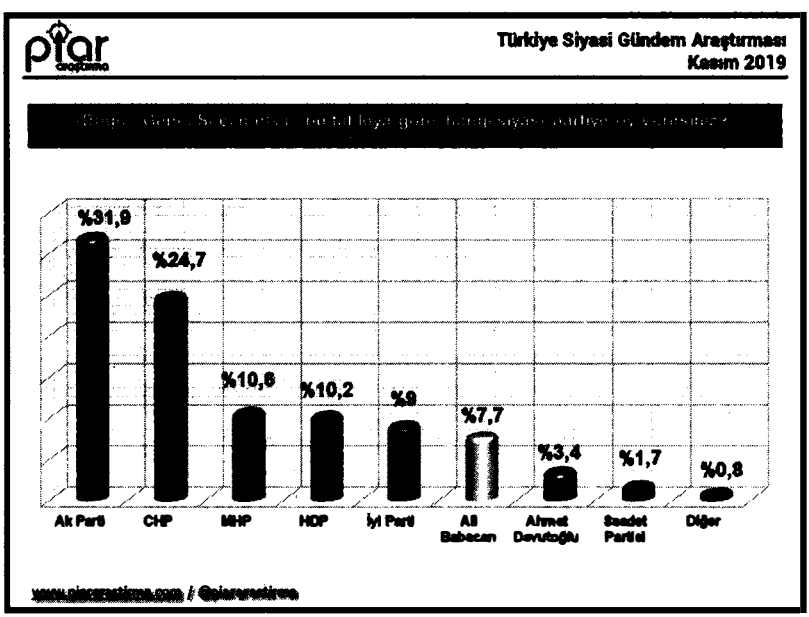
verelim:[73] "Hem Babacan hem Davutoğlu'nun partisi ittifak kombinasyonlarını çok etkileyecek. İttifakların fay hatlarında bir dip dalga yaratacak. Bu iki parti yarım puanlık oy da alsalar bu AK Parti'nin canını çok yakacak".

Ağırdır, Erdoğan'ın seçimleri beklemeden Davutoğlu ve Babacan'ın kuracağı partileri hedef alabileceğini ve iki partiyi de yıpratmaya çalışacağını vurguladı.[74]

Peki, ne kadar oy alır bu iki yeni Babayiğit?

Elimdeki son iki anketi sunayım size:

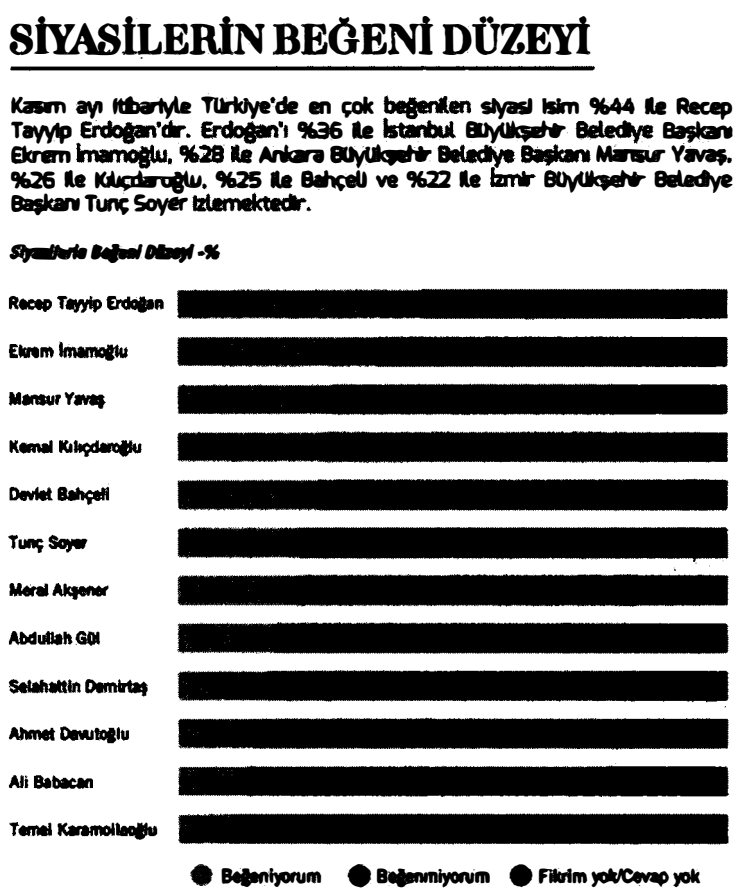
Bu, PIAR araştırma

73 Bekir Ağırdır: Davutoğlu ve Babacan ittifakları etkileyecek, link: https://www.yeniasya.com.tr/gundem/bekir-agirdir-davutoglu-ve-babacan-ittifaklari-etkileyecek_507952

74 Bekir Ağırdır: Babacan ve Davutoğlu yarım puan da oy alsalar AK Parti'nin canını yakacak, link: https://t24.com.tr/video/bekir-agirdir-babacan-ve-davutoglu-yarim-puan-da-oy-alsalar-ak-parti-nin-canini-yakacak,24810

Bu da Metropoll Kasım liderler anketi:

Daha doğmamış iki bebeciğe biçilmiş donlar hayli şık değil mi? Bekleyin, partiler kurulsun, kış soğuğu seçmeni vursun, her iki parti de anketlerde Sputnik roketi gibi yükselecek.

10 Aralık
2020: Bu Yönetim Ya Değişecek, Ya Gidecek

Evet, artık bu Kitap adını taktığım laf salatası ucubeye bir sonuç yazma anları geldi. Heyecandan titriyorum, kalbim çarpıyor... Dersem yalan olur. Her makale, altına imza attığım her araştırma, her kitap bir kalfalık yapıtıdır. Ölmeden başyapıtımı hiç yazmamayı umarım. Benim asla ustalık devrim olmamalı. Çünkü insan denen yaratık öğrenmek ve evrilmek için yaratıldı Odin tarafından. "Yeter" dediğiniz anda bitersiniz.

Ben bir sosyal bilimciyim. Görevim, teşhis, sınıflandırma, kuram üretme ve tahmin yapma. Bu kitapta tüm görevlerimi yerine getirdim. Siz, kıymetli okur, bunların ne denli doğru ve geçerli olduğuna not verirsiniz artık. Ama bir noktaya inanmanızı dilerim. Yazdığım her kelime derin bir mantık ve vicdan süzgecinden geçti. Fen bilimleri ile sosyal bilimler arasında çok temel bir fark var. Aynı yöntemleri kullansak da, biz sosyal bilimciler ideolojik ve sosyal görüşlerimizi incelediğimiz vakalardan soyutlayamayız. Yok öyle bir şey. Ben sosyal demokrat, liberal bir kapitalistim. Eminim ne kadar ayıklamaya çalışsam da, bu duruş, bu prensipler sızdı yukarıda bahsettiğim teşhisten tahmine uzanan sürece. Ama elimden geleni yaptım ve vardığım kanaatleri kendi vicdanımda tarttım. Onlar "olmasını arzu ettiğim" değil, artık 60 yıllık sefih hayatımda yediğim darbeler ile son nöronlarına indirgenen ihtiyar beynim ve sosyal bilimlerin beni götürebildiği sınırlarda yapabildiğim tarafsız analizin sonuçlarıdır.

2020 yılında Erdoğan yönetimi ya değişecek, ya da yıl kapanmadan gidecek. Bana sorarsanız, Erdoğan hala pragmatik

ve temelde Türkiye'nin geleceğini önceleyen bir lider. Parti içinde isyanda veya muhalefetin zorladığı bir erken seçimde 20 yıllık eserinin elinden alınmasına göz yummak yerine değişecek. Bu değişimi kış aylarında seçmenin tırmanan ekonomik hoşnutsuzluğu ve çok zorlu ABD yaptırımları tetikleyecek.

Bu senaryoda, Türkiye Batı'yla kucaklaşacak. Suriye Meselesi'ni yeni bir Kürt Barış Süreci ve Suriye Kürtleri'ni dost ve ıslah edinme programı ile idare edilebilir boyuta indirip Rusya-İran-Esad üçlüsüne tavır alacağız. Belki artık bir İran rejimi de olmayacak bizim Suriye'de oyun planımıza direnecek.

Ekonomide ise Berat Abim ve Pelikancı Tayfası gidecek. Ali Babacan ve Mehmet Şimşek gibi isimler yeniden partiye dönmeye ikna edilebilir. Daha akılcı ve biz ekonomistlerin "eyvallah" diyeceği "ortodoks" politikalar benimsenecek. IMF davet edilerek özel sektör ve bankaların kangren olan FX borç-batık sarmalı çözülecek.

Sosyal boyutta, AKP fabrika ayarlarına dönecek. Yani, azgın bir rant hastası azınlığı değil, geniş bir sosyal tabanı kucaklayan, toleranslı, demokratik bir yapıya geri dönmeye çalışacak.

Bu teorimi profesyonel olarak da müşterilerime arz ettiğimde burun kıvırıp "çok geç" diyorlar. Olsun, ben müşteriyi onların nabzına göre şerbet vererek değil, doğru bildiğimden sapmayarak memnun ediyorum.

Ama bu senaryo sizi tatmin etmediyse, iki adet daha var ki bunlar birbirine benziyor. Erken seçim olacak. İki erken seçim senaryosu var:

İlkinde "duvardaki yazıyı" gören Erdoğan, İmamoğlu, Babacan ve Davutoğlu'nu bastırmak için kendisi seçim isteyerek tüm kariyeri boyunca yaptığı gibi önündeki tüm poker çiplerini masaya sürecek. Seçimden 3-4 ay önce TCMB'ye para bastırı-

lıp Hazine'ye aktarılacak. Türkiye tarihinde görmediği bir popülist harcama ve vergi feragati-af cömertliğine şahit olacak.

Belki bu miyop taktik Erdoğan'ı başkan tutar, ama TBMM AKP-MHP'de kalır mı, emin değilim. Ama maliyeti çok ağır olur. Ödemeler dengesi krizi ve %30 düzeyine fırlayan enflasyon kaderimiz haline gelebilir. Sonuç değişmez. Seçimden sonra Erdoğan yine Babacan ve IMF'ye teslim olur. Kendi yarattığı enkazı temizlemek için Batı ne derse yapar.

İkinci senaryoda ise, CHP-İYİP ve HDP'nin yanında Babacan ve Davutoğlu da kış boyunca AKP'yi kemirir. AKP milletvekilleri artık partiden seçilme şansları olmadığını görünce, yeni partilere kaçar. TBMM'de çoğunluk Millet İttifakı veya muhalefet bileşenlerine geçer, Erdoğan parlamento zorlamasıyla erken seçime gider ve kaybeder.

Ve ufuktan yeni bir güneş doğar. Demokrasilerde çare tükenmez, yeter ki demokrasiyi tüketmeyelim.

Atilla "FÖŞ" Yeşilada

BU KİTABIN HİKAYESİ

1979 yılında kısa bir Boğaziçi İdari Bilimler tecrübesi ardından bursla ABD'de Eastern Illinois Üniversitesi'nde ekonomi eğitimime başladım. Sonra Kaliforniya Üniversitesi Santa Barbara'da lisansüstü ve (diplomamı almadığım) New York Eyaleti'nde Rensselear Polytechnic Institute'da finans-ekonomi doktorası yaptım. 10 yıl ekonomi yuttum yani. Bu süre zarfında çeşitli üniversitelerde ders verdim, bir süre araştırma uzmanı olarak çalıştım.

Türkiye'de 11 yıl aracı kurumlarda araştırma müdürlüğü yaptım. 10 yıl part-time olarak CNBC-e, Habertürk ve Cem TV'de ekonomi ve haber programı sundum. 20 yıldır da kader arkadaşlarımla ekonomi ve siyasi araştırmalar üretip, New York Merkezli Global Source Partners araştırma şirketi üzerinden Türkiye'yle ilgilenen kurum ve kuruluşlara raporlar satarız. Ayrıca YouTube'da ekonomi videoları çekerim, bir de ortağı olduğum ParaAnaliz websitesi var.

30 yıldır ekonominin içinde yüzerim yani. Ama hala kendime usta demedim, hergün ne kadar çok bilmediğim konu olduğuna hayıflanan bir öğrenciyim. Kendime asla "ekonomist" payesini layık görmedim, ama mesleğime aşığım ve onun bir şerefi olduğunu düşünüyorum.

Türkiye'de son beş yılda üretilen suni ekonomik başarı hikayesi ve gittikçe yolundan sapıp ülkeyi batıran politikaları savunma gayreti beni çileden çıkardı. İşler iyiye giderse, Saray'ın dehası öğülüyor, kötüye gitse, algı operasyonu, Üst Akıl, Faiz Lobisi. Biz yediği ekmeğe saygılı, meslek namusu diye bir kavrama inanan profesyoneller için bunlar çok ağır geliyor. Türkiye ekonomisi batıyor, ama "Kral çıplak" diye bağırmaya cesaret eden çok az.

Bu yüzden dört yıldır ekonomide yapılan yanlışları ve sonuçlarını yazıyorum. Dördüncü kitabımda daha da ileri giderek 2020'de neler yaşanacağını da tahmin ettim.

Ekonomiyi bir süre barbutta zar atar gibi yönetebilirsiniz, Şans Tanrıçası zarı atan elinizi okşar, ama yol bitti artık. Bitiş düdüğü çaldı. Ya bu yönetim gidecek, ya da akılcı ekonomik politikalara dönecek. Umarım 2020 sonunda zihni sinir ekonomik saçmalıklar bitecek ve ben daha ciddi mevzularda, mesela uzaylılarla yaşadığım tatil konusunda kitabımı yazabileceğim...

Yaşa ve yaşat,
Ama öleceksen, savaşarak git!

Atilla "FÖŞ" Yeşilada

ISBN:978-625-7031-10-3
35 ₺
www.parolayayinlari.com
twitter.com/parolayayinlari
facebook.com/ParolaYayinevi
instagram.com/parolayayinlari